

पूज्यश्रीमिनाभमगजिह्ममाभमणविरचित

जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

संशोधकः—

पूज्यपादमवर्तकश्रीकान्तिविजयशिष्य—

पूज्यवरश्रीचतुरविजयान्तिषद्

मुनिपुण्यविजयः

प्रकाशितमिदम्—

अहम्मदाबादबास्तव्य श्रेष्ठिवर-श्रीदोलतचन्द्रात्मज-

श्रीप्रेमचन्द्रमोदीश्रेयोनिमित्तं तस्त्नेहि पारेख-

उत्तमचन्द्रात्मज-बी. ए. एल्. एल्. बी.

इत्युपाधिवारि-रा. व. श्रीगोरधर-

लालसमर्पितग्रन्थसाहाय्येन ।

—प्रथमावृत्ति

१/४ दीर संवत् २४६४.

५००

विक्रम संवत् १९९४

वीर सेवा मन्दिर दिल्ली

क्रम सख्या

काल न०

खण्ड

14/11/22
22.07 जित

पूज्यश्रीजिनभद्रगणिक्षमाश्रमणविरचितं

जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

संशोधकः—

पूज्यपादमवर्त्तकश्रीकान्तिविजयशिष्य—

पूज्यवरश्रीचतुरविजयान्तिषद्

मुनिपुण्यविजयः

प्रकाशितमिदम्—

अहम्मदाबादवास्तव्य-श्रेष्ठिधर-श्रीदोलतचन्द्रात्मज -

श्रीप्रेमचन्द्रमोदीश्रेयोनिमित्त तत्स्नेहि पारेख-

उत्तमचन्द्रात्मज-बी. ए. एल्. एल्. बी.

इत्युपाधिधारि-रा. व. श्रीगौरधर-

लालसमर्पितप्रव्यसाहार्येन ।

प्रथमावृत्ति

५००

बीर संवत् २४६४

विक्रम संवत् १९९४

પ્રકાશક:—
ભાઈશ્રી લલચંદ્ર કેશવલાલ મોદી
હાજાપટેલની પોઠ,
અમદાવાદ.

ધી હાયમંડ જ્યુબિલી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરીક્ષ દેવીદાસ છગનલાલે છાપ્યું.
સલાપોસ રોડ—અમદાવાદ.

स्मरणाञ्जलि.

धर्मात्मा ओयुત वकील केशवलाल प्रेमचंद मोदीनी प्रेमभरी प्रेरणाने परिणामे प्रस्तुत ग्रन्थनु सम्पादन में तेमना तरफची स्वीकार्युं हतुं । आजे अत्यंत दीलगीरीनी बात छे के प्रस्तुत ग्रथने अवलोकबा पहेलां तेओ आ दुनिआमांथी अदृश्य थया छे । वकील केशवलाल भाई प बीजा वकीलोनी जेम असीलो साथे कूट गडमथल करी जाणनार वकील न हता पण प्रामाणिकपणे वर्तनार आदर्श वकील होबा उपरांत, तेओ धर्मात्मा, अपूर्व साहित्यप्रेमी अने साहित्यसेवक हता । भारतीय तेम ज पाश्चात्य साहित्यरसिक विद्वानोना तेओ मार्गदर्शक अने सहायक मित्र हता । पोताना जीवनमां तेमणे जैन साहित्यनी तेम ज जैन धर्मनी अनेक रीते सेवा बजावी छे । तेमना अभावथी जैन समाजने एक बिरल साहित्यसेवीनी खोट पड़ी छे । हुं सद्गत वकील महाशयना आत्माने शान्ति इच्छी बिरमुं छुं ।

मुनि पुण्यविजय.

॥ अर्हम् ॥

प्रस्तावना

हस्तलिखित प्रति—प्रस्तुत ग्रन्थना सशोधनमाटे पूज्यपाद प्रवर्तक श्री १००८ श्री कागतिविजयजी महाराजना बडोदराना हस्तलिखित जैन ज्ञानभंडारनी नवी लक्षापल मात्र एक ज प्रतिनो आधार लेखामां आव्यो छे । आ प्रतिने, लंबिनीना जैन ज्ञान-भंडारनी कोई विद्वाने सुधारेल प्राचीन प्रतिना आधारे में सुधारी हतो । आ उपरांत, प्रस्तुत ग्रंथने सुधारवा माटे आवश्यकनिर्युक्ति, पिण्डनिर्युक्ति, ओषनिर्युक्ति, व्यवहारभाष्य, बृहत्कल्पभाष्य, पंच-कल्पभाष्य बगेरे ग्रन्थोनो पण उपयोग करवामां आव्यो छे अने जेम बने तेम प्रस्तुत ग्रन्थने शुद्ध करवा माटे प्रयत्न करवामां आव्यो छे ।

प्रस्तुत ग्रन्थनी हस्तलिखित प्रतिमां अमे बे खास विशेषताओ जोई छे । एक परसवर्णविषयक; अर्थात् अभिहित देन्तो होन्ति अणहियासेन्तेहि आ प्रमाणे घणे ठेकाणे प्राचीन समयथी करेला परसवर्णो छे । अने बीजी विशेषता—ज्यां ज्यां प्रस्तुत ग्रन्थनी जे जे सूत्रगाथानुं भाष्य समाप्त थाय छे त्यां ते ते गाथाना अंकने ताडपत्रीय प्रतोमां आवता पत्रांकदर्शक अक्षरांको द्वारा दर्शववामां आव्यो छे । उपरोक्त परसवर्ण अने गाथादर्शक अक्षरांको आखा ग्रन्थमां करवामां आव्या हशे परंतु लेखकादिनी अज्ञानताने लोछे केटलेक ठेकाणे आ बस्तु कायम रही छे अने केटलेक ठेकाणे एमां परिवर्तन पण थयुं छे । अमे, आ बन्नेय बस्तुओ अमार पासेनी प्रतिमां जे प्रमाणे मळी छे ते रोते कायम न राखी छे । आथी अमे पटलुं न जणाबवा इच्छीप छीप के—आ ग्रंथमां परसवर्ण बगेरे जे छे ते अमे हस्तलिखित प्रतिने आधारे न करेला छे ।

जीतकल्पभाष्य—प्रस्तुत भाष्यग्रंथ प कल्पभाष्य, व्यवहार-भाष्य, पंचकल्पभाष्य, पिण्डनिर्युक्ति बगेरे ग्रन्थोनी गाथाना

સંગ્રહરૂપ ગ્રંથ છે । કારણ કે આ ગ્રંથમાં પદો ઢગલાબંધ ગાથાઓ છે જેને ઉપરોક્ત ગ્રંથોમાંની ગાથાઓ સાથે અક્ષરશઃ સરસાધી શકાય ।

ગ્રંથકાર—આ પુસ્તકમાં જીતકલ્પસૂત્ર અને તેના ભાષ્યનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે । જીતકલ્પસૂત્રના પ્રણેતા ભગવાન જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ છે પ નિર્વિવાદ હકીકત છે । આ સંબંધમાં તેમ જ ભગવાન જિનભદ્રગણિના સમય નિર્ણય વિષે વિદ્વદ્વર્ય શ્રોમાન જિનવિજયજીપ પોતે સંપાદન કરેલ ચૂર્ણિ સહિત જીત-કલ્પસૂત્રની પ્રસ્તાવનામાં સવિસ્તર આલોચના કરી છે । પટલે આ વિષયના જિજ્ઞાસુઓને તે પ્રસ્તાવના જોવા મલામણ છે । અહીં મારે માત્ર પટલુ જ કહેશનું છે કે જીતકલ્પભાષ્યના કર્તા કોણ છે ? । પ્રસ્તુત ભાષ્યમાં કોઈ પણ ઠેકાણે ભાષ્યકારે પોતાના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી, નથી ચૂર્ણિકારે પ્રસ્તુત ભાષ્યનો પોતાના ગ્રંથમાં કયાંય ઉલ્લેખ કર્યો, તેમ તેઓ વીજો કોઈ પદો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ પણ મળતો નથી જેના આધારે ભાષ્યકારના નામનો ચોક્કસ નિર્ણય કરી શકાય । તેમ છતાં પ્રસ્તુત જીતકલ્પભાષ્યનો

તિસમયદ્વારાદીળ, ગાદાળડટ્ટુહ ઓ સરૂથં તુ ।

વિત્થરયો ઘળેજ્જા, જહ હેટ્ટાSSવસ્સપ મળિય ॥૬૧॥

આ ગાથામાંના “ જહ હેટ્ટાSSવસ્સપ મળિય ” પ પાઠ તરફ ધ્યાન આપતાં આપણને સહેજે એમ થાય છે કે-અહીં “ જહ આઘ સ્સપ મળિય ” પટલો જ પાઠ થસ છતાં ભાષ્યકારે ઘધારાનો “ હેટ્ટા ” શબ્દ શામાટે મૂક્યો ? । “ હેટ્ટા ” શબ્દ પ કોઈ પાદ-પૂરણાર્થક શબ્દ નથી કે આપણે તેમ માનીને ચલાવી લઈએ । જરૂર જોતાં ગ્રંથકારો “ હેટ્ટા ” અને “ ઉઘરિ ” પ બે શબ્દોને અનુક્રમે “ પૂર્વ ” અને “ અગ્રે ” અર્થમાં જ ઘાપરે છે । દા. ત. “ હેટ્ટા મળિય ” અર્થાત્ પૂર્વ મળિતમ્; “ ઉઘરિ ઘોચ્છં ” અર્થાત્ અગ્રે ઘસ્યે । આ ઉપરથી પ ફલિત થાય છે કે-“ પ્રસ્તુત જીત-કલ્પ ” ગ્રંથના ભાષ્યકારે “ તિસમયદ્વાર ” અર્થાત્ “ જાઘદ્વા તિસમયા-” (આઘ૦ નિર્યુક્તિ ગાથા ૩૦) ઇત્યાદિ આઠ ગાથા-ઓનું સ્વરૂપ પૂર્વે આઘશ્યકમાં ચિસ્તારથી ઘર્ણવ્યું છે ” । આઘ-શ્યકનિર્યુત્તયન્તર્ગત “ આઘદ્વા તિસમયા૦ ” આદિ ગાથાઓનું

ભાષ્યગ્રંથ દ્વારા વિસ્તૃત વ્યાખ્યાન કરનાર ભગવાન જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ સિંચાય બીજું કોઈ જ નથી । પટલે મારી પ દૃઢ માન્યતા છે કે-પ્રસ્તુત જીતકલ્પભાષ્યના પ્રણેતા ભગવાન શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ છે ।

ભાષ્યકાર તરીકે બે આચાર્યો જાણીતા છે । એક ભગવાન શ્રીસંઘદાસગણિ ક્ષમાશ્રમણ અને બીજા પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ । કલ્પવૃહદ્ભાષ્ય વગેરેના પ્રણેતા કોણ છે ? પ નિર્ણીત નથી, પણ પ આ બે કરતાં કોઈ ત્રીજા જ આચાર્ય છે એમ અમે માનીએ છીએ । અસ્તુ, પ ગમે તે હો, તો પણ પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણની મહાભાષ્યકાર તરીકેની રૂયાતિ હોઈ પ્રસ્તુત ભાષ્યમાં તેમના પૂર્વે થઈ ગયેલ ભગવાન શ્રીસંઘદાસગણિ કૃત ભાષ્યગ્રન્થાદિની ગાથાઓ હોવામાં કોઈ પણ પ્રકારનો વિરોધ નથી ।

વિષય—પ્રસ્તુત ગ્રન્થમાં જૈન નિર્ગ્રન્થ-નિર્ગ્રન્થીઓના જુદા જુદા અગ્રાધસ્થાનવિષયક પ્રાયશ્ચિત્તોનું જોતવ્યવહારને આશ્રી નિરૂપણ કરવામાં આવ્યું છે । જે વિષયાનુક્રમણિકા જોવાથી સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાશે ।

અંતમાં હું પટલું જ ફચ્છુ છું કે-પ્રસ્તુત ગ્રન્થના સંશોધનમાં સાવધાની રાખ્યા છતાં સ્વલ્પનાઓ રહેવા પામી હોય તેને વિદ્વાનો ક્ષમાપૂર્વક સુધારીને ઢાંચે ।

નિવેદક—

પુણ્યવિજય ।

વિષયાનુક્રમણિકા

વિષય.	પાશ્વર્યાયા.	પૃષ્ઠ.
મૂત્ર ગાથા ૧		૧
મંગલ અભિધેયાદિ		૧
‘ પ્રવચન ’ શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૧-૩	૧
‘ પ્રાયશ્ચિત્ત ’ શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૪-૬	૧
આગમ, શ્રુત, આજ્ઞા, ધારણા અને જીત વ્યવહાર	૭-૮	૨
આગમવ્યવહાર	૯-૫૫૯	૨
‘ આગમ ’ વ્યવહારના ભેદ-પ્રભેદો અને		
પ્રત્યક્ષ આગમ પરીક્ષ આગમ	૯-૧૦	૨
પ્રત્યક્ષ-પરીક્ષ આગમનું સ્વરૂપ	૧૧	૨
‘ અક્ષ ’ શબ્દની વ્યુત્પત્તિ	૧૨-૧૩	૨
‘ અક્ષ ’ના અર્થ સંબંધે અન્ય મતનો નિર્દેશ		
અને પ્રતિષેધ	૧૪-૨૨	૨
‘ નોદ્દન્દ્રિય પ્રત્યક્ષ આગમ ’ની ત્રિવિધતા	૨૩-૨૪	૩
અષધિ મનઃપર્યાય-કેષલ		
અવધિજ્ઞાન	૨૫-૭૩	૩
અવધિજ્ઞાનનો પ્રકૃતિઓ	૨૫-૩૧	૪
ભવપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૨-૩૩	૪
ગુણપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૪	૪
‘ અવધિ ’ નું સ્વરૂપ	૩૫-૩૬	૪
‘ અવધિજ્ઞાન ’ના છ ભેદો	૩૭	૪
આનુગામિક અવધિ	૩૮-૪૬	૪
અનાનુગામિક અવધિ	૪૭-૪૯	૫
વર્ધમાનક અવધિ	૫૦-૬૧	૫
હીયમાનક અવધિ	૬૨	૬
પ્રતિપાતી અવધિ	૬૩-૬૪	૭
અપ્રતિપાતી અવધિ	૬૫-૬૭	૭
દ્રવ્યાવધિ ક્ષેત્રાવધિ	૬૮-૬૯	૭

કાલાવધિ	૬૦-૭૧	૭
ભાવાવધિ	૭૨-૭૩	૭
મન:પર્યવ જ્ઞાન	૭૪-૮૧	૭
મનપર્યવ જ્ઞાનના બે ભેદ:	૭૪	૭
ઋજુમતિ-વિમલમતિ		
દ્રવ્યમન પર્યવ	૭૫	૮
ક્ષેત્રમન:પર્યવ	૭૬-૮૧	૮
કાલમન:પર્યવ	૮૨-૮૩	૮
ભાવમન:પર્યવ	૮૪-૮૫	૮
‘મન.પર્યવ જ્ઞાન’નો વિષય	૮૬-૮૮	૮
ઋજુમતિ-વિપુલમતિ	૮૯	૯
કેવલજ્ઞાન	૯૦-૧૦૯	૯
કેવલજ્ઞાનનું સ્વરૂપ	૯૦-૧૦૪	૯
કેવલજ્ઞાનિમાં મતિ ઘમેરે જ્ઞાનનો અભાવ આદિ	૧૦૫-૯	૧૦
પરોક્ષાગમવ્યવહારો	૧૧૦-૧૬	૧૦
‘પ્રાયશ્ચિત્ત’ નો ન્યૂનતા-અધિકતા સંબંધી		
પૃચ્છા અને ઉત્તર	૧૧૭-૨૪	૧૧
પ્રાયશ્ચિત્તદાનયોગ્ય	૧૨૫-૩૧	૧૨
આલોચનાશ્રવણનો ક્રમ	૧૩૨ ૪૮	૧૨
પ્રાયશ્ચિત્ત દેનારની યોગ્યતા અયોગ્યતા		
સંવંધી વિચાર	૧૪૯-૨૪૧	૧૪
પ્રાયશ્ચિત્તનાં અઠાર સ્થાનો	૧૪૨-૫૪	૧૪
પ્રાયશ્ચિત્તનાં ત્રીશ સ્થાનો	૧૫૫-૬૦	૧૪
ઑઠ સંપદા	૧૬૧-૬૨	૧૫
ચાર પ્રકારની આચારસંપદા	૧૬૩ ૬૬	૧૫
ચાર પ્રકારની શ્રુતસંપદા	૧૬૭-૭૦	૧૫
ચાર પ્રકારની શરીરસંપદા	૧૭૧-૭૪	૧૬
ચાર પ્રકારની વચનસંપદા	૧૭૫ ૭૮	૧૬
ચાર પ્રકારની વાચનાસંપદા	૧૭૯-૮૪	૧૬
ચાર પ્રકારની મતિસંપદા	૧૮૫-૯૧	૧૭

ચાર પ્રકારની પ્રયોગમતિમપદા	૧૯૨-૧૭	૧૭
ચાર પ્રકારની સંગ્રહપરિજ્ઞાનપદા	૧૯૮-૨૦૬	૧૮
પ્રાયશ્ચિત્તનાં છત્રીશ સ્થાનો	૨૦૭-૧૧	૧૯
ચાર વિનયની પ્રતિપત્તિઓ	૨૧૨-૧૩	૧૯
ચાર પ્રકારે આચારવિનય	૨૧૪-૨૨	૧૯
ચાર પ્રકારે ધૃતવિનય	૨૨૩-૨૫	૨૦
ચાર પ્રકારે વિક્ષેપણવિનય	૨૨૬-૩૩	૨૦
ચાર પ્રકારે દોષનિર્ઘાતવિનય	૨૩૪-૪૧	૨૧
આગમવ્યવહારી	૨૪૨-૫૪	૨૧
‘ આલોચના ’ના દશ ગુણો	૨૪૫	૨૨
પ્રાયશ્ચિત્ત આપનાર યોગ્ય જ્ઞાનિઓના		
અભાવ થયે પ્રાયશ્ચિત્ત કેમ સમ્ભવે ?	૨૫૫-૬૨	૨૩
૧૧૦ શિષ્યનો પ્રશ્ન અને આચાર્યનો ઉત્તર	૨૬૩-૭૩	૨૩
દશ પ્રકારે પ્રાયશ્ચિત્ત	૨૭૪	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્ત દેવાનાં વિભાગ	૨૭૨-૯૦	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્તના કરનારાઓનું અસ્તિત્વ	૨૯૧-૯૯	૨૬
સાપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં લાભ અને		
નિર્ગપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં અલાભ	૩૦૦-૧૧	૨૬
ચારિત્રના અસ્તિત્વનો સિદ્ધિ	૩૧૨-૧૮	૨૭
નિર્યાપકોનો અવ્યવચ્છેદ	૩૧૯-૨૧	૨૮
ભક્તપરિજ્ઞાનો વિધિ	૩૨૨-૫૧૧	૨૮
નિર્વ્યાધાન અને મધ્યાધાન ઈશ્વરી		
સપરાક્રમભક્તપરિજ્ઞાનું સ્વરૂપ	૩૨૭	૨૯
દ્વારગાથાઓ	૩૨૭-૩૧	૨૯
ગણનિસ્તરણદ્વાર	૩૩૨-૩૭	૨૯
શ્રિતિદ્વાર	૩૩૮-૪૦	૩૦
સંલેખનાદ્વાર	૩૪૧-૫૫	૩૦
અગીતદ્વાર	૩૫૬-૬૯	૩૧
અસંવિગ્નદ્વાર	૩૭૦-૭૭	૩૨
પક્કદ્વાર	૩૮૮-૮૦	૩૩

आभोगद्वार	३८१-८६	३३
अन्यद्वार	३८७-८८	३४
अनापृच्छाद्वार	३८९-९१	३४
परीक्षाद्वार	३९२-४०७	३४
आलोचनाद्वार	४०८-२३	३६
स्थान-व्यसतिद्वार	४२४-३२	३७
निर्यापकद्वार	४३३-३७	३८
द्रव्यदापनाद्वार	४३८-४७	३८
हानिद्वार	४४८-५०	३९
अपरितान्तद्वार	४५१-५२	३९
निर्जराद्वार	४५३-५७	४०
संस्तारकद्वार	४५८-६०	४०
उद्घर्तनाद्वार	४६१-६३	४०
स्मारणाद्वार	४६४-७५	४०
कवचद्वार	४७६-९०	४१
चिह्नकरणद्वार	४९१-९२	४३
यतनाद्वार	४९३-१७	४३

निर्व्याघात अने सव्याघात एवी

अपराक्रमभक्तपरिज्ञानं स्वरूप	४९८-५११	४३
इंगिनीमरण	५१२-१५	४५
पादपोषगमन	५१६-५९	४५
श्रुतव्यवहार	५६०-६४	४९
आज्ञाव्यवहार	५६५-६५४	४९

अपरिणत, अतिपरिणत अने परिणत

शिष्यानी परोक्षा अथवा तेमनु स्वरूप	५६५-८८	४९
दर्पना दश प्रकार	५८९-९९	५१
कल्पना चोवीश भेद	६००-१६	५२
दर्प कल्प आदि पद्दोना भांगाओ	६१७-५४	५४
धारणाव्यवहार	६५५-७४	५७

જીતવ્યવહાર	૬૭૫-૯૪	૫૯
સાવચ અને અસાવચ જીતવ્યવહાર	૬૮૭-૯૪	૬૦
વ્યવહારના સ્વરૂપનો ઉપસંહાર	૬૯૫-૭૦૫	૬૦

મૂત્ર ગાથા ૨-૩

પ્રાયશ્ચિત્તનું માહાત્મ્ય	૭૦૬-૧૭	૬૧
---------------------------	--------	----

મૂત્ર ગાથા ૪

પ્રાયશ્ચિત્તના દશ ભેદો		૬૨
આલોચના	૭૧૮	૬૩
પ્રતિક્રમણ	૭૧૯	૬૩
મિશ્ર-આલોચના અને પ્રતિક્રમણ બન્ને	૭૨૦-૨૧	૬૩
વિવેક	૭૨૨	૬૩
વ્યુત્સર્ગ	૭૨૩	૬૩
નપ	૭૨૪	૬૩
છેદ	૭૨૫	૬૩
મૂલ	૭૨૬	૬૩
અનવસ્થાપ્ય	૭૨૭-૨૮	૬૩
પારાંચિક	૭૨૯-૩૦	૬૩

મૂત્ર ગાથા ૫-૮

આલોચનાપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૭૩૧-૮૩	૬૪
‘છદ્મ’ નો અર્થ	૭૩૫	૬૪

મૂત્ર ગાથા ૯-૧૨

પ્રતિક્રમણપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૬૮
ગુમિઓનું સ્વરૂપ	૭૮૪-૮૬	૬૮
મનોગુપ્તિ વિશે જિનદાસનું ઉદાહરણ	૭૮૭-૯૦	૬૯
વચનગુપ્તિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૧-૯૬	૬૯
કાયગુપ્તિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૭-૯૯	૭૦
કાયગુપ્તિ વિશે બીજું ઉદાહરણ	૮૦૦-૩	૭૦
સમિતિઓનું સ્વરૂપ	૮૦૪-૧૭	૭૦
ઈર્યાસમિતિ વિશે અર્હનકનું ઉદાહરણ	૮૧૮-૧૯	૭૧
ભાવાસમિતિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૮૨૦-૨૫	૭૧

પ્રવણાસમિતિ વિશે વસુદેવના જીવ નંદિવર્ધનનું ઉદાહરણ	૮૨૬-૪૭	૭૨
આદાનનિક્ષેપણાસમિતિ અને તેના વિશે ઉદાહરણ	૮૪૮ ૫૩	૭૪
પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ અને તેના વિશે ધર્મરુચિનું ઉદાહરણ	૮૫૪-૬૦	૭૪
ગુરુની આશાતનાનું સ્વરૂપ	૮૬૧-૭૧	૭૫
ગુરુ અને શિષ્યનાં વચનો	૮૬૯ ૭૧	૭૫
ગુરુના વિનયના ભંગનું સ્વરૂપ	૮૯૨-૭૭	૭૫
પ્રકારાન્તરે વિનયભંગના સાત પ્રકારો	૮૭૮	૭૬
ઈચ્છાશ્ચકરણની વ્યાખ્યા	૮૭૯-૮૧	૭૬
લઘુસ્વમૃદાવાદનું સ્વરૂપ	૮૮૨-૯૦૫	૭૬
પ્રતિક્રમણપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાન- સૂચક અભિધિકાસ જૂઝમા ક્ષુત્ત વાત અસંક્લિષ્ટકર્મ કન્દર્પ હાસ્ય ચિકિત્સા કષાય વિષયાનુવંશ સ્વલ્પના સહસા અનાભોગ આભોગ સ્નેહ ભય શોક વાકુશિક આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૦૬-૩૨	૭૮
સૂત્ર ગાથા ૧૩-૧૫		
આલોચના અને પ્રતિક્રમણ એ વસ્તુને પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૧
સંશ્રમ ભય આપત્ત અનાત્મવશતા દુશ્ચિન્તિત આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૩૩-૫૪	૮૧
સૂત્ર ગાથા ૧૬-૧૭		
વિવેક પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો પિંડ ઉપધિ શર્યા કૃતયોગી કાલાતીત અધ્વાતીત શટ અશટ ઉદ્ભવ અનુદ્ભવ કારણગૃહીત આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૫૫ ૭૧	૮૪
સૂત્રગાથા ૧૮-૨૨		
વ્યુત્સર્ગ પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૪

ગમન આગમન વિહાર શ્રુત સાપ્તસ્વપ્ન નાવા-

નદીસન્તાર અર્હત આદિપદોનો વ્યાખ્યા	૧૭૨-૧૦	૮૪
‘ ઉચ્છ્વાસ ’નું પ્રમાણ વગેરે	૧૧૧-૧૭	૮૬

મૃત્ર ગાથા ૨૩-૭૧

તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૮૭
-------------------------------------	----

મૃત્રગાથા ૨૩-૩૪

‘ જ્ઞાન ’ ના આઠ અતિચારો	૧૧૮-૧૦૩૦	૮૭
‘ દર્શન ’ ના આઠ અતિચારો	૧૦૩૧-૬૮	૯૦
છ વ્રતરૂપ ચારિત્રના અતિચારો	૧૦૬૧-૮૬	૯૩

મૃત્ર ગાથા ૩૬

ચારિત્રોદ્ગમનુ સ્વરૂપ	૧૦૮૭-૧૪	૯૫
ઉદ્ગમના સોલ દોષો	૧૦૯૫-૧૭	૯૫
આધાકર્મનો વિચાર	૧૦૯૮-૧૧૧૪	૯૬
સયમશ્રેણિ	૧૧૦૬-૧૦	૯૬
ઔદેશિકનો વિચાર	૧૧૧૫-૧૨૦૨	૧૦૩
પૃતિકર્મનો વિચાર	૧૨૦૩-૧૫	૧૦૪
મિશ્રજ્ઞાનનો વિચાર	૧૨૧૬-૧૮	૧૦૫
સ્થાપના દોષનો વિચાર	૧૨૧૯-૨૩	૧૦૫
પ્રાભૃતિકા દોષનો વિચાર	૧૨૨૪-૩૭	૧૦૬
પ્રાદુષ્કરણ દોષનો વિચાર	૧૨૩૮-૪૦	૧૦૭
ક્રીત દોષનો વિચાર	૧૨૪૧-૪૪	૧૦૭
પ્રામિત્ય દોષનો વિચાર	૧૨૪૫-૪૬	૧૦૮
પરાવર્તિત દોષનો વિચાર	૧૨૪૫-૪૮	૧૦૮
અભ્યાહૃત દોષનો વિચાર	૧૨૪૯-૫૫	૧૦૮
ઉદ્ભિન્ન દોષનો વિચાર	૧૨૫૬-૬૮	૧૦૮
માત્રાહૃત દોષનો વિચાર	૧૨૬૧-૭૩	૧૦૯
આચ્છેદ્ય દોષનો વિચાર	૧૨૭૪	૧૧૦
અનિસૃષ્ટ દોષનો વિચાર	૧૨૭૫-૮૨	૧૧૦
અધ્યવપૂરક દોષનો વિચાર	૧૨૮૩-૮૬	૧૧૧
કોટિ શબ્દનો અર્થ અને તેનું સ્વરૂપ	૧૨૮૭-૧૩૧૨	૧૧૧

ઉત્પાદનાનું સ્વરૂપ	૧૩૧૩-૧૮	૧૧૩
ઉત્પાદનાના નિક્ષેપો	૧૩૧૪	૧૧૩
ઉત્પાદનાના સોલ દોષો	૧૩૧૯-૨૦	૧૧૪
ધાત્રીદોષ	૧૩૨૧-૨૪	૧૧૪
ધાત્રીના (ધાવમાતાના) પાંચ પ્રકાર	૧૩૨૨	૧૧૪
દૂતીદોષ	૧૩૨૫-૪૦	૧૧૪
નિમિત્તદોષ	૧૩૪૧-૪૯	૧૧૫
આજીવદોષ	૧૩૫૦-૬૧	૧૧૬
ઘનીપકદોષ	૧૩૬૨-૮૩	૧૧૭
ચિકિત્સાપિણ્ડ	૧૩૮૪-૯૨	૧૧૯
ક્રોધ વગેરે દોષો	૧૩૯૩-૯૪	૧૧૯
ક્રોધપિંડ વિશે ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૫	૧૨૦
માનપિંડ વિશે ક્ષુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૬-૯૭	૧૨૦
માયાપિંડ વિશે આષાઢભૂતિનું ઉદાહરણ	૧૩૯૮-૧૪૧૧	૧૨૦
લોભપિંડ વિશે 'સિદ્ધકેસર' નામના		
મોદકને ઇચ્છનાર ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૪૧૨-૨૦	૧૨૧
સંસ્તથદોષ	૧૪૨૧-૩૬	૧૨૨
વિષા અને મન્ત્રદોષ	૧૪૩૭	૧૨૩
વિષા અને મંત્રનો તફાવત	૧૪૩૮	૧૨૩
વિષા વિશે મિશ્રપાસકનું-વૌદ્ધઉપાસકનું		
ઉદાહરણ	૧૪૩૯-૪૪	૧૨૩
મન્ત્ર વિશે પાદલિપ્ત અને મુરંડરાજનું		
ઉદાહરણ	૧૪૪૫-૪૭	૧૨૩
વૃર્ણદોષ, યોગદોષ અને મૂલકર્મ દોષ	૧૪૪૮	૧૨૪
વૃર્ણદોષ વાચ્યત વે ક્ષુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૪૪૯-૫૭	૧૨૪
યોગદોષ	૧૪૫૮-૬૦	૧૨૫
યોગવિશે બ્રહ્મદ્વૈપિક તાપસીનું ઉદાહરણ	૧૪૬૧-૬૭	૧૨૫
મૂલકર્મ	૧૪૬૮-૭૨	૧૨૫
ગ્રહણેષણાનું સ્વરૂપ	૧૪૭૩-૭૫	૧૨૬
ગ્રહણેષણાના દશ પ્રકાર	૧૪૭૬	૧૨૬
શંકિત દોષ	૧૪૭૭-૯૦	૧૨૬

शंका विषयक चतुर्भङ्गी	१४७८	१२६
अक्षित दोष	१४९१-१५११	१२७
निक्षिप्त दोष	१५१२-४५	१२९
पिहित दोष	१५४६-५७	१३१
सहृत दोष	१५५८-६७	१३२
दायक दोष	१५६८-८२	१३३
उन्मिश्र दोष	१५८३-८६	१३४
अपरिणत दोष	१५८७-९३	१३५
लिप्त दोष	१५९४-९९	१३५
छर्दित दोष	१६००-४	१३६
ग्रासैषणानुं स्वरूप	१६०५-१०	१३६
संयोजना दोष	१६११-२१	१३६
प्रमाण दोष	१६२२-४२	१३७
अंगार दोष	१६४३-४८	१३९
धूम दोष	१६४९-५५	१३९
कारण दोष	१६५६-७०	१४०
उपसंहारादि	१६७१-७९	१४१

मूत्र गाथा ३६-४४

पिण्डविशुद्धि विषयक अतिचारोने

आग्नी प्रायश्चित्त	१६८०-१७१९	१४२
--------------------	-----------	-----

मूत्र गाथा ४५-५९

तपःप्रायश्चित्तने योग्य धावन डेपन संघर्ष

गमन क्रीडा उत्कृष्टि गीत सेण्टिका

जीवरुनादि पदोनुं स्वरूप	१७२०-२४	१४६
-------------------------	---------	-----

तपःप्रायश्चित्तने योग्य जघन्य मध्यम उत्कृष्ट

उपधिने आग्नी विच्युत विस्मृत अप्रेक्षित

अनिवेदन आदि पदोनुं स्वरूप	१७२५-४१	१४७
---------------------------	---------	-----

तपःप्रायश्चित्तने योग्य कालातीतकरण

अध्वातीतकरण तत्परिभोग पाना-

संवरण भूमिन्निकाप्रेक्षण आदि पदो	१७४१-५२	१४८
----------------------------------	---------	-----

તપ:પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય કાયોત્સર્ગભંગ કાયો- ત્સર્ગઅકરણ વેગચન્દનાદિ રાત્રિવ્યુ ત્સર્ગાદિ દિવસશયનાદિ પદો	૧૭૫૩-૬૦	૧૫૦
તપ:પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય ચિરકષાય આસથ લશુનાદિ તર્ણાદિબન્ધનાદિ પુસ્તકપञ्ચક- તૃણપञ्ચક-દૂષ્યપञ્ચકપ્રતિલેખનાદિ સ્થાપનાકુલપ્રવેશાદિ પદો	૧૭૬૧-૭૭	૧૫૦
તપ:પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય દર્પ પञ્ચેન્દ્રિયવ્ય- પરોપણ સંક્ષિપ્તકર્મ દોષાધ્વકલ્પ ગ્લાનકલ્પ આદિ પદો	૧૭૭૮-૮૭	૧૫૨
તપ:પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય છેદાદિ અશ્રદ્ધાનાદિ પદો	૧૭૮૮ ૧૪	૧૫૩

મૃત્ર ગાથા ૬૦-૭૯

સામાન્ય અને વિશેષપણે આપત્તિ અને દાનવિષયક તપનો દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવ પુરુષ પ્રતિસેવના આદિને આશ્રી વિભાગ	૧૭૯૫-૨૨૭૯	૧૫૪
--	-----------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૦-૬૩

તપપ્રાયશ્ચિત્તને આશ્રી સામાન્ય અને વિશેષ આપત્તિ અને દાનનું સ્વરૂપ	૧૭૯૫-૧૮૧૧	૧૫૪
--	-----------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૪-૬૫

દ્રવ્યનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૧૨-૧૯	૧૫૬
---	---------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૬

ક્ષેત્રનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૨૦ ૨૩	૧૫૬
--	---------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૭

કાલનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનું વિસ્તૃત વર્ણન	૧૮૨૪-૧૯૩૩	૧૫૭
---	-----------	-----

મૂત્ર ગાથા ૬૮

ભાષનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૪-૩૭

૧૬૬

મૂત્ર ગાથા ૬૯-૭૩

પુરુષના પ્રકારો અને તેને આશ્રી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૨૨૬૨

૧૬૬

મૂત્ર ગાથા ૬૯

ગીતાર્થ, અગીતાર્થ, સહનશીલ, અસહન-

શીલ, શઠ, અશઠ પરિણામી, અપરિ-

ણામી અતિપરિણામી પુરુષોનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૫૧

૧૬૬

મૂત્ર ગાથા ૭૦

ધૃતિસંહનનોપેત અને દ્વીન, આત્મતર,

પરતર, ઉભયતર, નોભયતર અને

અન્યતર પુરુષો

૧૯૭૮-૬૪

૧૬૮

મૂત્ર ગાથા ૭૧

કલ્પસ્થિત અને અકલ્પસ્થિત આદિ

પુરુષોનું વર્ણન

૧૯૬૫-૨૧૦૫

૧૬૦

સ્થિતશબ્દના એકાર્થિકો

૧૯૬૫-૬૬

૧૬૯

છ પ્રકારની કલ્પસ્થિતિ

૧૯૬૭

૧૬૯

દશપ્રકારનો કલ્પ અને તેનો અવસ્થિત

અનવસ્થિત તરીકેનો વિભાગ

૧૯૬૮-૭૪

૧૬૯

આચેલક્યકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૭૭-૮૯

૧૬૯

ઔદેશિકકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૦-૯૧

૧૭૧

શય્યાતરકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૨-૯૩

૧૭૧

રાજપિણ્ડકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૬-૨૦૧૨

૧૭૧

કૃતિકર્મકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૧૩-૧૬

૧૭૩

વ્રતકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૧૭-૨૨

૧૭૩

પુરુષજ્યેષ્ઠકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૨૨-૪૮

૧૭૩

પ્રતિક્રમણકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૪૯-૫૫

૧૭૫

માસકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૦૫૬-૧૩	૧૭૬
પર્યુષણાકલ્પનું સ્વરૂપ આદિ	૨૦૧૪-૨૧૦૧	૧૭૯
પરિહારકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૧૦-૫૬	૧૮૦
જિનકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૫૭-૭૮	૧૮૪
સ્થવિરકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૭૧-૮૪	૧૮૬
પરિણત, અપરિણત, કૃતયોગી, અકૃતયોગી, તરમાણ, અતરમાણ પુરુષોનું સ્વરૂપાદિ	૨૧૮૫-૧૨	૧૮૬

સૂત્ર ગાથા ૭૨

કલ્પસ્થિતાદિ પુરુષોને આશ્રી તપોદાન વિભાગ	૨૧૧૩-૧૫	૧૮૭
---	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૭૩

જીતયન્ત્રવિધિ આદિ	૨૧૧૬-૨૨૬૨	૧૮૮
-------------------	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૭૪-૭૯

પ્રતિસેવનાનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિભાગ આદિ	૨૨૬૩-૭૯	૧૯૩
---	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૦-૮૨

હેતુપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૨૮૦-૮૭	૧૯૬
--------------------------------------	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૩-૮૬

મૂલપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૨૮૮-૨૩૦૦	૧૯૬
-------------------------------------	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૭-૯૩

અનવસ્થાપ્યપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૩૦૧-૨૪૬૨	૧૯૮
હસ્તતાલનું સ્વરૂપ	૨૩૭૧-૮૯	૨૦૩
હસ્તાલંબનું સ્વરૂપ	૨૩૯૦-૧૨	૨૦૫
હસ્તાદાનનું સ્વરૂપ અને અવસન્નાચાર્યનું દૃષ્ટાન્ત	૨૩૯૩-૨૪૧૦	૨૦૫

સૂત્ર ગાથા ૯૪-૧૦૧

પારાંચિકપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૪૬૩-૨૫૮૫	૨૧૧
--	-----------	-----

મૂત્ર ગાથા ૯૪

તીર્થંકર પ્રવચન શ્રુત આચાર્ય આદિવિષયક
આશાતના પારાંચિકનું સ્વરૂપ

૨૪૬૩-૭૬ ૨૧૧

મૂત્ર ગાથા ૯૫

કષાયદુષ્ટ અને વિષયદુષ્ટ પારાંચિકનું
સ્વરૂપ

૨૪૭૭-૨૫૨૨ ૨૧૩

મૂત્ર ગાથા ૯૬

સ્ત્યાનદ્વિપ્રમત્તપારાંચિક, અન્યોન્યકુર્વાણ-
પારાંચિકનું સ્વરૂપ

૨૫૨૩-૩૯ ૨૧૬

મૂત્ર ગાથા ૯૭-૧૦૧

લિંગપારાંચિક, ક્ષેત્રપારાંચિક, કાલ-
પારાંચિક આદિનું સ્વરૂપ

૨૫૪૦-૮૫ ૨૧૮

મૂત્ર ગાથા ૧૦૨

અનન્નસ્થાપ્ય અને પારાંચિકનો સન્નાય
ભદ્રવાહુ સુધો

૨૫૮૬-૮૭ ૨૨૨

મૂત્ર ગાથા ૧૦૩

જીતકલ્પનો ઉપસંહાર

૨૫૮૮-૨૬૦૬ ૨૨૩

જીતશબ્દનો અર્થ

૨૫૮૮-૮૯ ૨૨૩

કલ્પશબ્દનો અર્થ

૨૫૯૦-૯૩ ૨૨૩

જીતકલ્પશાસ્ત્રના અધ્યયનના અધિકારી

૨૫૯૪-૨૬૦૬ ૨૨૩

॥ ॐ नमो जिनाय ॥

आचार्यश्रीजिनभद्रगणिक्रमाश्रमणविरचितं

जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

सुत्तं—कयपवयणप्पणामो, वुच्छं पच्छित्त-दाणसंखेवं ।

जीयव्वहारगयं, जीवस्स विसोहणं परमं ॥१॥

पवयण दुवालसंगं, सामाइयमाइ बिंदुसारंतं ।

प्रवचनम्

अहव चउव्विह संघो, जत्थेव पइट्ठियं नाणं ॥१॥

अहव पगयपसत्थं, पहाणवयणं व पवयणं तेण ।

अहव पवत्तयतीई, नाणाई पवयणं तेणं ॥२॥

जीवाइपयत्था वा, उवदंसिज्जंति जत्थ संपुण्णा ।

सो उवएसो पवयण, तम्मि करेत्ता णमोक्कारं ॥३॥

वोच्छं वक्खामि त्ती, पच्छित्तं दसह एय उवरिं तु ।

प्रायश्चित्तम्

वण्णेहामि सवित्थर, किं भणियं होति पच्छित्तं ? ॥४॥

पावं छिंदति जम्हा, पायच्छित्तं ति भण्णते तेणं ।

प्रायश्चित्तस्य
निरुक्तम्

पायेण वा वि चित्तं, सोहयई तेण पच्छित्तं ॥५॥

पणगादी आवत्ती, णिव्विगइअमादि एत्थ दाणं तु ।

संखेव समासो त्ति व, ओहो त्ति व होति एगट्ठां ॥६॥

१ दुवालसंगं—द्वादशाङ्गं आचाराङ्गादि दृष्टिवादान्तम् । सामायिक-
सूत्रं “ करेमि भंते ! ” इत्यादिकम् । बिन्दुसार इति चतुर्दशं पूर्वम् ॥

२ पगयपसत्थं प्रकृते प्रशस्तम् ॥

आगमादिव्य-
वहारपञ्चकम्

किं अत्थी अण्णे वी, ववहारा जेण जीतिगहणं तु ? ।
भण्णति चउरऽत्थऽण्णे, आगममादी इमे सुणसु ॥७॥
पंचविहो ववहारो, दुग्गइ-भवमूरएहिं पण्णत्तो ।

आगमव्यव-
हारमेदप्रमेदा-

आगम सुय आणा धारणा य जीए य पंचमए ॥८॥
आगमओ ववहारो, सुणह जहा धीरपुरिसपण्णत्तो ।
पच्चक्खो य परोक्खो, सो विह दुविहो मुणेयव्वो ॥९॥
पच्चक्खो वि य दुविहो, इंदियजो चेव नोयईदियजो ।
इंदियपच्चक्खो वि य, पंचसु विसएसु णायव्वो ॥१०॥
जीवो अक्खो तं पति, जं वट्ठइ तं तु होति पच्चक्खं ।
परओ पुण अक्खस्सा, वट्ठंतं होइ पारोक्खं ॥११॥

प्रत्यक्षपरो-
क्षयोल्लेखनम्

‘अक्ष’पदस्य
निरुक्तम्

‘असु वावण’धाऊओ, अक्खो जीवो उ भण्णए णियमा ।
जं वावयए भावे, णाणेणं तेण अक्खो त्ति ॥१२॥
‘अस भोयणम्मि’ अहवा, सव्वहव्वाणि भोगमेतस्स ।
आगच्छंती जम्हा, पालेइ य तेण अक्खो त्ति ॥१३॥
केसिंचि इंदियाई, अक्खाई तदुवलद्धि पच्चक्खं ।
तं तु ण जुज्जति जम्हा, अग्गाहगमिदियं विसए ॥१४॥
रूवादीविसयाणं, जीवो खलु इंदिएहिं उवलभगो ।
जम्हा मतम्मि जीवे, ण इंदिया उवलभे विसयं ॥१५॥

दर्शनान्तरी-
यामितस्य
प्रत्यक्षलक्षण-
स्य खण्डनम्

७ अत्थी सन्ति इत्यर्थः, “ अत्थिस्त्यादिना ” (सि० ८-४-१४८)
इति सूत्रेण सर्वेष्वपि वचनेषु ‘अत्थि’रूपभवनात् । दीर्घत्वं तु-
“नीया लोचमभूया, य आणिया दीह-बिदु-दुग्गभावा । अत्थं गमेति तं
चिय, जो तेसि पुब्बमेवाऽऽसि ॥” इति वचनात् । एवमग्रेऽपि “ वी,
पासती, अक्खस्सा, आगच्छंती, अण्णत्था, सुणस्तु, वोच्छामी, सुत्तम्मी,
कज्जत्ता” इत्यादिषु यत्र दीर्घत्वं “परवाइण, गोणसाइण” इत्यादिषु
च यत्र ह्रस्वत्वं दृश्येत तत्रायमेव नियमो ज्ञेयः । चउरऽत्थऽण्णे चत्वारः
सन्ति अन्ये इत्यर्थः ॥ ८ दुग्गइ-भवमूरएहिं दुर्गति-संसारभञ्जकैः
तीर्थकरैः पूर्वैर्भिर्बेत्यर्थः ॥ १५ मतम्मि मृते ॥

तम्हा विसयाणं खलु, अग्गाहगमिदियं भवइ सिद्धं ।
 जं इंदिएहिं नज्जइ, तं नाणं लिगियं होइ ॥१६॥
 लिगं चिंध निमित्तं, कारणमेगट्टियाइँ एयाइँ ।
 जाणाइ इंदिएहिं, जीवो धूमेण अग्गिं व्व ॥१७॥
 एवं खु इंदिएहिं, जं नज्जइ लिगियं तयं नाणं ।
 तम्हा सिद्धं अक्खो, न इंदिया पंच सोयाई ॥१८॥
 एत पसंगाभिहितं, जहकण्हुइ इंदियाइँ पच्चक्खं ।
 अहुणा उ इंदिएहिं, णातूणं ववहरे इणमो ॥१९॥
 सोइंदिएण सोउं, तस्स व अण्णस्स वा वि पडिसेवं ।
 चक्खिदिण्ण दट्ठं, पडिसेविज्जंतमणयारं ॥२०॥
 धूवादिगंधवासे, मूर्तिगलियादियं व उद्दिवियं ।
 कंदाइ व खज्जंतं, गंधो वि रसो वि तत्थेव ॥२१॥
 फासेणऽऽभङ्गियमादि, फासतो अप्पगासे णाऊणं ।
 इंदियपच्चक्खेणं, इय णाऊणं ववहरंति ॥२२॥ दारं ॥
 णोइंदियपच्चक्खो, ववहारो सो समासतो तिविहो ।
 ओहि मणपज्जवे या, केवलणाणे य पच्चक्खो ॥२३॥
 अच्छउ ता ववहारो, ओहीमादीण लक्खणं तिण्हं ।
 संखेवओ उ एयं, अस्सुन्नत्थं इमं वोच्छं ॥२४॥
 तत्थोहिणाण पढमं, सामित्ता कम-विमुद्धिओ होइ ।
 तो तं वोच्छ बहुविहं, केत्तिय भेया भवे तस्स ? ॥२५॥

नोइन्द्रियप्रत्य-
 क्षागमव्यव-
 हारस्य
 त्रैविध्यम्

अवधिज्ञानम्

१६ नज्जइ ज्ञायते ॥ १७ चिंध इति लुप्तविभक्त्यन्तं पदम् । ग्रन्थे-
 ऽस्मिन् स्थानस्थानेषु पताहंशि लुप्तविभक्त्यन्तानि पदानि समेप्यन्ति ॥
 १९ जहकण्हुइ यथाकथञ्चित् ॥ २१ मूर्तिगलिया पिपीलिका । अधुनातन-
 प्राकृते यथा 'य'कारः श्रुत्यर्थमुपन्यस्यते तथा प्राचीनप्राकृते 'त'कारः
 श्रुत्यर्थमुपायुज्यत इति ज्ञेयम् ॥ २४ ओहीमादीण अवध्यादीनाम् । अत्र
 मकार आगमिकः, न तु लाक्षणिकः । अग्रेऽप्येवमेव बोध्यम् ॥

अवधिज्ञान-
स्य प्रकृतयः

संखादीआओ खलु ओहीनाणस्स सव्वपयडीओ ।
 काई भवपच्चइया, खओवसमिया य कायो वि ॥२६॥
 किह संखातीयाओ, पगडी ओहिस्स ? भणए जम्हा ।
 अंगुलअसंखभागा, आरब्भ पएसवहीए ॥२७॥
 उक्कोसेणमसंखा, जा लोगा होंति खेत्तमाणेणं ।
 काले वाऽऽवलियाए, असंखभागाउ आरब्भ ॥२८॥
 समउत्तरवहीए, उक्कोसेणं असंख जाव भवे ।
 ओसप्पिणि-उस्सप्पिणिस मयपमाणा भवे पगडी ॥२९॥
 इय होंति असंखाओ, ओहिण्णाणस्स सव्वपगडीओ ।
 संखातीतग्गहणा, ण केवलं होंतिऽसंखेज्जा ॥३०॥
 ता होंति अणंताओ, पोमलकायत्थिकायमाहकिच्च ।
 संखातीतं ति ततो, असंख अणंता य गहिया हु ॥३१॥
 सो पुण ओही दुविहो, भवपच्चइयो खओवसमिओ य ।
 देवाण णारयाण य, णियमा भवपच्चयो ओही ॥३२॥
 उप्पज्जमाणओ खलु, भवपच्चइओहि जत्तियो विसओ ।
 सव्वं तं ओभासति, ण उ वही णेव हाणी यु ॥३३॥
 गुणपच्चइयो ओही, गम्भजमणु-तिरिय-ऽसंखमाऊणं ।
 कम्माण खयोवसमे, तयवरणिज्जाण उप्पज्जे ॥३४॥
 अवधेः स्वरूपम्
 अवही मज्जायत्थो, परिमितदव्वं तु जाणते जेणं ।
 मुत्तिमदव्वे विसयो, ण खलु अरूवीसु दव्वेसु ॥३५॥
 अच्चंतमणुवलद्धा, ओहीणाणस्स होंति पच्चक्खा ।
 ओहीणाणपरिणया, दव्वा असमत्थपज्जाया ॥३६॥
 तं पुण ओहीणाणं, समासतो छव्विहं इमं होइ ।
 अणुगामि अणुगामी, वट्ठंत य हायमाणं च ॥३७॥
 पडिवाति अपडिवाती, छव्विहमेवं तु होति विभेयं ।
 अणुगामिओ उ दुविहो, अंतगतो चैव मज्झगतो ॥३८॥

भवप्रत्ययि-
कोऽवधिः

गुणप्रत्ययि-
कोऽवधिः

अवधेः
स्वरूपम्

अवधेः षड्
भेदाः

अणुगामि-
ऽवधिः

अंतगतो वि य तिविहो, पुरतो तह मग्गतो य पासगओ ।
 पुरतो पुण अंतगतं, इमं तु वोच्छं समासेणं ॥३९॥
 जह कोई तु मणुस्सो, उक्कं चुडुलिं व दीव मणि वाऽऽदी ।
 काउं पुरओ गच्छइ, पणुल्लयंतो व्व जह पुरिसो ॥४०॥
 मग्गतो अंतगतो ऊ, तह चेव य णवरि मग्गतो काउं ।
 अणुकट्टमाणु गच्छति, अंतगतो मग्गतो एस ॥४१॥
 पासगतंऽतगतो ऊ, चुडुलादि तहेव जाव तु मणिं तु ।
 परिकट्टमाणो गच्छति, अंतगतं एत तिह भणितं ॥४२॥
 जो से किं मज्झगतो ?, तं जह पुरिसो कोइ चुडुलिमादीणि ।
 कातुं सिरम्मि गच्छति, मज्झगतो एस ओही उ ॥४३॥
 मज्झगतंऽतगयस्स य, ओहिण्णाणस्स को पइविसेसो ? ।
 पुरतो अंतगणं, जोयण संखेज्जऽसंखा वा ॥४४॥
 पुरतो जाणति पासति, एस विसेसो उ मज्झअंतगओ ।
 एवं तु मग्गतो ई, पासगतो चेव बोधव्वो ॥४५॥
 अणुगामिओ उ ओही, एमेसो वणिगतो समासेणं ।
 एत्तो उ अणुगामी, ओहिण्णाणं इमाऽऽहंसु ॥४६॥
 जह णाम कोइ पुरिसो, एग महं अगणिठाण काउं जे ।
 तस्सेव य पेरंते, परिघोलणहिंढमाणो तु ॥४७॥
 तं चेव अगणिठाणं, तत्थगतो पासति ण अण्णत्थ ।
 एवं जत्थुप्पज्जइ, तत्थ ठितो जाण पासइ वि ॥४८॥
 ण वि जाणइ अण्णत्था, संखमसंखे उ जोयणे जो उ ।
 ओही तु अणुगामी, समासतो एसमक्खातो ॥४९॥
 अज्झवसाणेहि पसत्थएहि सुहवद्दमाणचारित्ते ।
 उवरुवरिं सुज्झंते, समंततो वट्ठए ओही ॥५०॥

अननुगामि-
 कोऽवधिः

वर्धमानको-
 ऽवधिः

४५ ई पादपूरणे । ई जे र णि रु थ मो णं इत्यादीनि अव्ययानि
 प्राकृते पादपूरणे प्रयुज्यन्ते ॥ ४६ इमाऽऽहंसु इदं आह ॥

तत्थ जहण्णादी तू, जाव उ उक्कोस ओहिणाणं तु ।
 वट्ठंते परिणामे, गाहाहि इमं तु वोच्छामि ॥५१॥
 जावतिया तिसमयाहारगस्स सुहुमस्स पणगजीवस्स ।
 ओगाहणा जहण्णा, ओहीखेत्तं जहणं तु ॥५२॥
 सव्वबहुअगणिजोवा, णिरंतंरं जत्तिर्यं भरेज्जं सु ।
 खेत्तं सव्वदिसागं, परमोहीखेत्तं णिद्धिट्ठो ॥५३॥
 अंगुलमावलियाणं, भागमसंखेज्जं दोसु संखेजा ।
 अंगुलमावलियंतो, आवलिया अंगुलपुहत्तं ॥५४॥
 हत्थम्मि सुहुत्तंतो, दिवसंतो गाउयम्मि बोद्धव्वो ।
 जोयण दिवसपुहत्तं, पक्खंतो पण्णवीसाए ॥५५॥
 भरहम्मि अद्धमासो, जंबुद्धीवे य साहिओ मासो ।
 वासं तु मणुयलोए, वासपुहत्तं च रुयगम्मि ॥५६॥
 संखेज्जम्मि उ काले, दीव-समुद्दा उ होति संखेज्जा ।
 कालम्मि असंखेज्जे, दीव-समुद्दा वि भइयव्वा ॥५७॥
 काले चउण्ह बुद्धी, कालो भइयव्वो खेत्तबुद्धीए ।
 बुद्धीए दव्व-पज्जव, भजितव्वा खेत्त-काला उ ॥५८॥
 सुहुमो य होति कालो, तत्तो सुहुमयरं हवति खेत्तं ।
 अंगुलसेढीमेत्ते, ओसप्पिणीओ असंखेज्जा ॥५९॥
 तिसमयहारादीणं, गाहाणऽट्ठण्ह वी सरूवं तु ।
 वित्थरयो वण्णेज्जा, जह् हेट्ठाऽऽवस्सए भणियं ॥६०॥
 एवं तु वट्ठमाणो, ओही उ समासओ समक्खाओ ।
 एत्तो परिहायंतं, ओहीणाणं इमं होति ॥६१॥
 अज्झवसाठाणेहिं, अपसत्थेहिं वट्ठमाणचारित्ते ।
 संकिस्समाणचित्ते, समंततो हायते ओही ॥६२॥

हीयमान-
 कोऽवधिः

६२ अज्झवसाठाणेहि अध्यवसायस्थानैः । 'अज्झवसा' इत्यत्र
 यकारलोपेऽवशिष्टो 'अ'कारः 'सा'मध्ये प्रविष्टः ॥

पडिवयमाणो ओही, अंगुलभागं तु [संखऽ]संखं वा ।

अंगुलमेव पुहत्तं, हत्थ धणू जोअणे तह य ॥६३॥

प्रतिपाती
अवधिः

जोयणसयं सहस्सं संखमसंखा व जाव लोमं तु ।

पामित्ताण पडेज्जा, ओहीणाणेद पडिवाती ॥६४॥

से किं अप्पडिवाति, ओहिण्णाणं तु ? जो अलोगस्स ।

अप्रतिपाती
अवधिः

आगासपएसं तू एगमवी पासती जाव ॥६५॥

असंखेज्जाइँ अलोएँ, पमाणमेत्ताइँ लोमखंडाइँ ।

जाणइ पासति य तहा, खेत्तोही एसमक्खातो ॥६६॥

एसो अप्पडिवादी, ओही तु समासओ समक्खातो ।

सव्वं पेत्तं चउहा, दव्वादि समासतो वोच्छं ॥६७॥

द्रव्यत. क्षेत्र-
तथावधि.

रूवीदव्वे विसतो, दव्वोही खेत्ततो इमाऽऽहंसु ।

अंगुलअसंखभागं, उक्कोसेणं इमं वोच्छं ॥६८॥

असंखेज्जाइँ अलोमे, पमाणमेत्ताइँ लोमखंडाइँ ।

जाणइ पासति य तहा, खेत्तोही एसमक्खातो ॥६९॥

कालतोऽवधिः

कालतो ओहिण्णाणी, असंखभागं तु आवलीए उ ।

सव्वजहणं जाणति, पासति या सो उ णियमेणं ॥७०॥

उस्सप्पिणि-ओसप्पिणिकालमतीतं अणागतं चेव ।

उक्कोसेण वि जाणति, पासइ या एस कालोही ॥७१॥

भावतो ओहिण्णाणी, अणंतभावे अणंतभागं च ।

भावतोऽवधिः

जाणति पासति य तहा, भावोही एसमक्खातो ॥७२॥

ओही भवपच्चतियो, खयोवसमियो य वण्णिओ दुविहो ।

तस्स उ बहू विगप्पा, दव्वे खेत्ते य कालादी ॥७३॥

तं मणपज्जवणाणं, दुविहं तु समासतो समक्खातं ।

मन-पर्यव-
ज्ञानम्

उज्जुमती विमलमती. दव्वादि चउव्विहेक्केकं ॥७४॥

द्रव्यतो मनः-
पर्यवम्

क्षेत्रतो मनः-
पर्यवम्

कालतो मनः-
पर्यवम्

भावतो मनः-
पर्यवम्

मनःपर्यवस्थ
विषयः

दन्वओ उज्जुमती तू, अणंतपएसे अणंतखंधा ऊ ।
जाणइ पासति ते चिय, वितिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७५॥
खेत्ततो उज्जुमती तू, ऽहेलोगे जाव रयणपुढवीए ।
जाणइ पासति उवरिमहेद्विल्ले खुड्डपयरे तु ॥७६॥
एते चिय अब्भहिते, विउलतराए उ मुणइ पासति य ।
सुद्धवितिमिरतराए, विउलमती उज्जुमतिणो उ ॥७७॥
उज्जुमती उड्डे ऊ, जोतिसियाणं तु जाव सन्वुवरिं ।
जाणइ पासइ ते चिय, वितिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७८॥
तिरितं उज्जुमती तू, उदहिदुए तह य दीव अद्धहिए ।
पंचिदियजीवाणं, सण्णीपज्जत्तयाणं तु ॥७९॥
भावे मणोगिहगए, सन्वे जाणइ मणिज्जमाणे तु ।
ते चेव य विमलयरे, वितिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥८०॥
णवर विसेसो तु इमो, अट्टाइयअंगुलेहि खेत्तं तु ।
तिरिउड्डमहे अहितं, वितिमिरसुद्धं तु विउलमती ॥८१॥
कालतो उज्जुमती तू, जहण्ण उक्कोसए वि पलियस्स ।
भागमसंखेज्जइमं, अतीत एस्से व कालदुए ॥८२॥
जाणइ पासइ ते तू, मणिज्जमाणे उ सण्णिजीवाणं ।
ते चेव य विउलमती, वितिमिरसुद्धे तु जाणइ यु ॥८३॥
भावतो उज्जुमती ऊ, अणंतभावे उ मुणति पासति य ।
सन्वेसिं भावाणं, ते णवरमणंतभागे उ ॥८४॥
ते सन्वे विउलमती, विमुद्धतर वितिमिरे तु भावतया ।
जाणति पासति य तहा, मणपज्जवणाण चउभेयं ॥८५॥
तं मणपज्जवणाणं, जेण विजाणाति सण्णिजीवाणं ।
दट्ठं मणिज्जमाणे, मणदन्वे माणसं भावं ॥८६॥
जाणति पिहुज्जणो वि हु, फुडमागारेहि माणसं भावं ।
एसुवमा तस्स भवे, मणदन्वपगासिए अत्थे ॥८७॥

मणपज्जवणाणं पुण, जणमणपरिचिंतितत्थपागडणं ।
 माणुसत्थेत्तणिबद्धं, गुणपच्चतितं चरित्तवतो ॥८८॥
 उज्जुमती विउलमतो, जे वट्ठंती सुतंगवी धीरा ।
 मणपज्जवणाणत्थे, जाणसु ववहारसोहिकरे ॥८९॥
 पंकसलिले पसाओ, जह होति कमेण तह इमो जीवो ।
 आवरणे झिज्जंते, विमुज्झति केवलं जाव ॥९०॥
 केवल संभिण्णं तू, लोगमलोगं तु पासती णियमा ।
 तं णत्थि जं ण पासति, भूतं भव्वं भविस्सं च ॥९१॥
 सव्वेहि जियपदेसेहिं, जुगवं जाणति पासई ।
 दंसणेण य णाणेणं, पईवो अब्भमस्स वा ॥९२॥
 अंबरे व कतो संतो, तं सव्वं तु पगासती ।
 एवं तु उवणतो होति, संभिण्णं तु जं वयं ॥९३॥
 तं च लोगमलोगं च, सव्वतो पुव्वमादिसु ।
 सव्वं सव्वे तु जे भावा, दव्वतो खेत्त-कालतो ॥९४॥
 भावतो चेव जे भावा, णत्थि जे तु ण पासती ।
 अभावा णत्थि ताए तु, जाणती पासती वि य ॥९५॥
 अह सव्वदव्वपरिणामभावविण्णत्तिकारणमणंतं ।
 सासयमव्वावाहं, एगविहं केवलण्णाणं ॥९६॥
 सव्वं णेयं चतुहा, एतस्स परूवणट्ठयाए तु ।
 गाहासुत्तं वुत्तं, अह त्ति जं वण्णितं हेट्ठा ॥९७॥
 भिण्णग्गहणं खलु कालतो तु सो घेप्पती तु एतेसिं ।
 दव्वादीण चउहं, परिणामो पज्जया जाणे ॥९८॥
 जीवाण अजीवाण य, उप्पाय-व्वय-धुवत्तपज्जाया ।
 परपच्चएण तिहं, धम्मादीयाण परिणामो ॥९९॥

ऋजुमतिः
 विपुलमतिश्च
 केवलज्ञानम्

गति-ठिति-अवगाहेहिं, संजोग-वियोगओ य सो होइ ।
 ओदइयादीयाणं, परिणामो होइ भावाणं ॥१००॥
 एतेसिं चिय दब्बादियाण कालो तु होनि परिणामो ।
 कालं पति पतिसुहुमादिण्णु वण्णादिपरिणामो ॥१०१॥
 दब्बादीपरिणामं, सव्वं जाणाति केवली अखिलं ।
 किं भवती परिणामो ?, एयस्स उ कारणं इणमो ॥१०२॥
 वीससपयोगे अन्धातियाण खंधाण वीससुप्पायो ।
 पण्णरसहा पयोगो, तिविहे कालम्मि परिणामो ॥१०३॥
 जो केवली मणूसो, ण सो तु बाहं करेऽण्णसत्ताणं ।
 णियमेण अणावाहं, पावइ मोक्खं खविय सेमं ॥१०४॥
 जं छउमत्थियणाणं, केवल्लिणो ण खलु विज्जए तं तु ।
 जम्हा खयोवसमिए, वट्ठंते छाउमत्था उ ॥१०५॥
 भावे केवल्लणाणं. वट्ठति णियमेण स्वाइए णिच्चं ।
 ण उ अक्खीणे मीसे, खाइयभावस्स उप्पत्ती ॥१०६॥
 तम्हा एगविहं खलु, केवल्लणाणं तु होति उव्वण्णं ।
 जेणाऽऽह केवल्लम्मि, छपुणाऽणामोहता (?) तेसिं ॥१०७॥
 आदिगरा धम्माणं, चरित्त-वरणाण-दंसणसमग्गा ।
 सव्वत्तगणाणेणं, ववहारं ववहरंति जिणा ॥१०८॥
 पच्चक्खव्ववहारी, इंदिय-णोइंदिएसु वक्खातो ।
 आगमजो ववहारी, पारोक्खं तू इमं वोच्छं ॥१०९॥
 पच्चक्खागमसरिसो, होति परोक्खो वि आगमो जस्स ।
 चंदमुहीव तु सो वि हु, आगमववहारवं होति ॥११०॥

केवल्लिनि
 मत्थादि-
 ज्ञानाना-
 मभावः

परोक्षगम-
 व्यवहारी

१०४ करेऽण्णसत्ताणं करोत्यन्यसत्त्वानाम् ॥

१०८ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २०६ ॥

११० इत आरभ्य पञ्चदश गाथाः व्य० उ० १० भा० गा० २०७-२२१ ॥

णातं आगमियं ति य, एगट्ठं जस्म सो परायत्तो ।
 मो पारोक्खो बुच्चति, तस्म पदेसा इमे होंति ॥१११॥
 पारोक्खं ववहारं, आगमतो सुतथरा ववहरंति ।
 चोद्दस-दसपुव्वधरा, णवपुव्वि य गंधहत्थी य ॥११२॥
 किह आगमववहारी ?, जम्हा जीवादयो णव पयत्था ।
 उवलद्धा तेहिं तु, सव्वेहिं णयवियप्पेहिं ॥११३॥
 जह केवली वियाणति, दव्वं खेत्तं च काल भावं च ।
 तह चउलक्खणमेतं, सुतणाणी वी वियाणाति ॥११४॥
 पणगं मासविबट्ठि, मासिगहाणी य पणगहाणी य ।
 एगाहे पंचाहं, पंचाहे चेव एगाहं ॥११५॥
 राग-द्दोसविबट्ठि, हाणि वा णातु देति पच्चक्खी ।
 चोद्दसपुव्वादी वि हु, तह णाउं देंति हीणऽहियं ॥११६॥
 चोअगपुच्छा पच्चक्खणाणिणो थेवे वि कह बहं देंति ? ।
 भण्णति सुणस्स एत्थं, दिट्ठनं वाणिण्ण इमं ॥११७॥
 जं जह मोल्लं रयणं, तं जाणति रयणवाणियो णिउणो ।
 थोवं तु महल्लस्स वि, कासति अप्पस्स वि बहं तु ॥११८॥
 अहवा वि कायमणिणो सुमहल्लस्सावि कागिणी मोल्लं ।
 वइरस्स तु अप्पस्स वि, मोल्लं होती सतसहस्सं ॥११९॥
 इय मासाण बहूण वि, राग-द्दोसऽप्पयाए थोवं तु ।
 राग-द्दोसोवचया, पणगे वि जिणा बहं देंति ॥१२०॥
 पच्चक्खी पच्चक्खं, पासति पडिसेवणस्स सो भावं ।
 किह जाणति पारोक्खी ?, णातमिणं तत्थ धमएणं ॥१२१॥
 णालोधमएण जिणा, उवसंवारं करेंति पारोक्खे ।
 जह सो कालं जाणति, सुएण सोहिं तहा सो तु ॥१२२॥

प्रायश्चित्त-
 न्यूनाधिक्ये
 चोदकस्य
 पृच्छा
 आचार्यस्यो-
 त्तरं च

११८ कासति कस्यचित् ॥ १२२ उवसंवारं उपसंहारं तुलनामित्यर्थः॥

प्रायश्चित्त-
दानयोग्यः

जेणं जीवाऽजीवा, उवलद्धा सव्वभावपरिणामा ।
तो पुव्वधरा सोहिं, कुव्वंति सुओवदेसेणं ॥१२३॥
तं पुण केण कतं तू, सुतणाणं जेण जीवमादीया ।
णज्जंति सव्वभावा ?, केवलणाणीण तं तु कतं ॥१२४॥
संते वि आगमम्मी, जाहे आलोतियं तु तेण भवे ।
सम्मं णाऽऽलोएती, पढिवज्जति सारियो जइया ॥१२५॥
तो तस्स उ पच्छित्तं, जेण विमुज्जति तगं पयच्छंति ।
आगमववहारी छव्विहो वि पलिउंचिणं ण देति ॥१२६॥
आलोतिय-पढिकंते, होती आलोयणा तु णियमेणं ।
अणालोइयम्मि भयणा, किह पुण भयणा भवति तस्स? ॥१२७॥
आलोयणापरिणतो, अंतर कालं करे अभिमुहो वा ।
अहवा वी आयरिओ, एमेव य होति संपत्तो ॥१२८॥
आराहओ तु तह वी, जं सम्मालोयणापरिणतो तु ।
णाराहेति अपरिणयो, एवं भयणा भवति एसा ॥१२९॥
अवराहं वियाणंति, तस्स सोहिं व जइवी ।
तहाऽवाऽऽलोयणा वुत्ता, आलोअंते बहू गुणा ॥१३०॥
दव्वेहि पज्जवेहि य, कम खेत्ते काल-भावपरिसुद्धं ।
आलोयणं सुणित्ता, तो ववहारं पउज्जंति ॥१३१॥
दव्वे सच्चित्तादी, पज्जव दवा बहूविगप्पेहिं ।
पुवाणुपुव्विमादी, कमओ एवं तु आलोए ॥१३२॥
अद्धाण जणवए वा, खेत्ते काले सुभिकख दुब्भिकखे ।
भावे हट्ठ गिलाणे, सेविय जह तं तहाऽऽलोए ॥१३३॥
अहवा सहसऽण्णाणा, भीएण व पेळ्ळिएण व परेहिं ।

आलोचना-
श्रवणक्रमः

१२५ सारियो स्मारित ॥१२७ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २२४ ॥

१३० गाथाद्विकं व्य० उ० १० भा० गा० २२६-२२७ । जइवी यद्यपि ।

तहाऽवाऽऽलोयणा तथाऽप्यालोचना ॥

वसणेण पमाएण व, मूढेण व राग-दोसेहिं ॥१३४॥
 पुब्बं अपासिऊणं, छूढे पायम्मि जं पुणो पासे ।
 ण य तरति णियत्तेउं, पायं सहसाकरणमेयं ॥१३५॥
 अण्णतरपमाएणं, असंपउत्तस्सऽणोवउत्तस्स ।
 इरियाइसु भूतत्थे, अवट्ठतो एतदण्णाणं ॥१३६॥
 भीओ पलायमाणो, अभियोगभएण वा वि जं कुज्जा ।
 पडितो व अपडितो वा, पेळ्ळिज्जा पेळ्ळिओ पाणे ॥१३७॥
 गीतादि होति वसणं, पंचविहो खलु भवे पमादो उ ।
 मिच्छत्तभावणा तू, मोहो तह राग-दोसा ऊ ॥१३८॥
 एतेसि ठाणाणं, अण्णयरे कारणे समुप्पण्णे ।
 तो आगमवीमंसं, करेति अत्ता-तदुभएणं ॥१३९॥
 जदि आगमो य आलोयणा य दोण्णि वि समंतु निवर्यति ।
 एसा खलु वीमंसा, जो असहू जेण वा सुज्झे ॥१४०॥
 नाणमाईणि अण्णाणि, जेण अत्थे उ सो भवे ।
 राग-दोसप्पहीणे वा, जे व इट्ठा विसोहिण ॥१४१॥
 सुत्तं अत्थे उभयं, आलोयण आगमो इती उभयं ।
 जं तदुभयं ति वुत्तं, तत्थेसा होति परिभासा ॥१४२॥
 पडिसेवणातियारे, जदि णाऽऽउट्ठति जहक्कमं सव्वे ।
 ण हु देन्ती पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४३॥
 पडिसेवणातियारे, जदि आउट्ठइ जहक्कमं सव्वे ।
 देति तओ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४४॥
 कहेहि सव्वं जो वुत्तो, जाणमाणो वि गूहति ।

१३४ इत आरभ्य गाथादशकं व्य० उ० १० भा० गा० २२८-२३७॥
 १३५ तरति शक्नोति ॥ १३८ “पंचविहो पमादो-कसाय-विगहा-वियड-
 इन्द्रिय-निहा पमाया ” इति जीतकल्पसूत्रो पत्र २९ ॥ १४१ “ नाण-
 मादीणि अत्ताणि जेण अत्तो उ सो भवे ।” इति व्य० भाष्ये, अय-
 मेव पाठः साधुः ॥

प्रायश्चित्त-
दातुर्योग्या-
योग्यत्वविचार

अष्टादश
स्थानानि

ण तस्स देति पच्छित्तं, बेन्ति अण्णत्थ सोहय ॥१४५॥
 ण संभरति जो दोसे, सब्भावा ण य मायया ।
 पच्चक्खी साहए ते उ, माइणो उ ण साहई ॥१४६॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं ण णिवइयाइं ।
 ण हु देति उ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४७॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं णिवइताइं ।
 दिति ततो पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४८॥
 को पुण पायच्छित्ते, दायव्वे अणरिहो व अरिहो वा ? ।
 भण्णइ इणमो सुणसू, अरिहो जो वा अणरिहो उ ॥१४९॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठिओ ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५०॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति सुपरिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५१॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होइ अपतिट्ठितो ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५२॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति सुपतिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५३॥
 वयच्छक्क कायच्छक्कं, अकप्पो गिहिभायणं ।
 पलियंक्क गोयर णिसिज्ज ण्हाणे भूसा अट्टार ठाणेते ॥१५४॥
 परिणिट्ठियो परिण्णयाया, पतिट्ठितो जो ठिओ उ तेसु हवे ।
 अविदू सोहि ण याणति, अठितो पुण अण्णहा कुज्जा ॥१५५॥
 बत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठितो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५६॥
 बत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठितो ।

१४५ गाथाचतुष्कं व्य० उ० १० भा० गा० २३८-२४१ ॥ १५० इत
आरभ्य सप्तविंशतिगाथा व्य० उ० १० भा० गा० २४२-२६८ ॥

अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५७॥

वत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपइद्वितो ।

णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५८॥

वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति सुपतिद्वितो ।

अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५९॥

अट्टविहा गणिसंपय, एक्केका चउविहा उ बोद्धव्वा ।

द्वात्रिंशत्
स्थानानि

एसा खलु वत्तीसा, ते खलु ठाणा इमे होंति ॥१६०॥

आयार सुय सरीरे, वयणे वायण मती पतोगमती ।

अष्टौ सम्पदः

एतेसु संपया खलु, अट्टमिया संगहपरिणगा ॥१६१॥

एसा अट्टविहा खलु, एक्केकाए चउव्विहो भेदो ।

इणमो उ समासेणं, वोच्छामी आणुपुव्वीए ॥१६२॥

आयारसंपयाए, संजमधुवजोगजुत्तया पढमा ।

चतुर्धाऽऽचार-
सम्पदः

बितिय असंपगगहिया, अणिययवित्ती भवे ततिया ॥१६३॥

तत्तो य बुद्धमीले, आयारं संपया चउद्धेसा ।

चरणमिह संजमो तु, तहियं णिच्चं तु उवउत्तो ॥१६४॥

आयरिओ अ बहुस्सुय-तवस्सि-जच्चाइएहि व मदेहिं ।

जो होति अणुस्सित्तो, सो तु असंपगगहीउ त्ति ॥१६५॥

अणिययचारी अणियतवित्ती अगिहो य होति जो अणिसो ।

णिहुयसहाव अचंचल, णायव्वो बुद्धसीलो त्ति ॥१६६॥

बहुसुत परिजितसुत्ते, विचित्तसुत्ते य होति बोद्धव्वे ।

श्रुतसम्प-
चतुष्कम्

योसविसुद्धिकरे या, चउहा सुतसंपदा होति ॥१६७॥

बहुसुत जुगप्पहाणे, अब्भंतर बाहिरं च बहु जाणे ।

होति चसद्दग्गहणा, चारित्तं पी सुबहुयं तु ॥१६८॥

सगणामं व परिजितं, उक्कम-कमयो बहूहि व कमेहिं ।

ससमय-परसमएहिं, उस्सग्ग-ऽववातयो वि वित्तू ॥१६९॥

१६९ उस्सग्ग-ऽववातयो वि वित्तू उत्सर्गा-ऽपवादयोरपि विद्वान् ॥

शरीरसम्प-
चतुष्कम्

वचनसम्प-
चतुष्कम्

वाचनासम्प-
चतुष्कम्

घोसा उदात्तमादी, तेहिं विमुद्धं तु घोसपरिमुद्धं ।
 एसा सुतोवसंपय, दारं, सरीरसंपयमतो वोच्छं ॥१७०॥
 आरोह-परीणाहो, तह य अणोत्तप्पया सरीरस्स ।
 परिपुण्णिदियमाऽऽइय, संयतणथिरे य बोद्धवो ॥१७१॥
 आरोहो दिग्घत्तं, विक्खंभो होति तित्थियो चेव ।
 आरोह-परिणाहो, य संपया एस णादव्वा ॥१७२॥
 तपु लज्जाए धातू, अलज्जणिज्जो अहीणसव्वंगो ।
 होति अणोत्तप्पो खलु, दारं, अविकलइंदी तु परिपुण्णो ॥१७३॥
 पढमादीसंघयणो, बलियसरीरो थिरो मुणेयव्वो ।
 एसा सरीरसंपय, दारं, एत्तो वयणम्मि वोच्छामि ॥१७४॥
 आएज्ज महुरवयणे, अणिसियवयणे तहा असंदिद्धे ।
 आदिज्ज गज्झवक्को, दारं, अत्थवगाढं भवे महुरं ॥१७५॥
 अहवा अफरुसवयणो, खीरासवलद्धिमादिजुत्तो वा ।
 अहवा स्रसर-सूहग-गंभीरजुओ महुरवक्को ॥१७६॥
 णिस्सिओ कोहादीहिं, राग-दोसेहि वा वि जं वयइ ।
 होति अणिसियवयणो, जो वयती एयवइरित्तं ॥१७७॥
 अन्वत्तं अफुडत्तं, अत्थवहुत्ता व होति संदिद्धं ।
 विवरीयमसंदिद्धं, वयणेसा संपदा चतुहा ॥१७८॥
 वायणभेदा चतुरो, विधिउद्दिसणा समुद्दिसणओ य ।
 परिणिव्वविया वाए, णिज्जवणा चेव अत्थस्स ॥१७९॥
 तेणेव गुणेणं तू, वाएयव्वा परिकिखतुं सीसा ।
 उद्दिसई विजिणेउं, जं जस्स तु जोग्ग तं तस्स ॥१८०॥
 अपरीणामगमादी, वियाणितुमभायणे ण वाएति ।
 जह आममट्टियघडे, अंवे व ण लुब्भए खीरं ॥१८१॥

जदि छुम्भई विणस्सति, णस्सति वा एवमपरिणामादी ।
 णोद्दिस्से छेदसुतं, दारं, समुद्दिस्से याऽवि तं चेव ॥१८२॥
 परिणिव्वविया वाए, जत्तियमेत्तं तु तरति तु ग्वेसुं ।
 जाहगदिट्ठेणं, परिजिणं ताहऽणु उद्दिस्सति ॥१८३॥
 णिज्जवयो अत्थस्सा, जो उवजाणेति अत्थो सुत्तस्स ।
 अत्थेण वि णिव्वहति इ, अत्थं पि कहेति जं भणितं ॥१८४॥
 मइसंपय चउभेदा, उग्गह ईहा अवाय धारणया ।
 उग्गहमति छम्भेता, तत्थ इमे होंति छम्भेया ॥१८५॥
 खिप्प बहु बहुविहं वा, धुव णिस्सित तह य होयऽसंदिद्धं ।
 ओगिण्हति एवीहा, अवायमिति धारणा चेव ॥१८६॥
 परवाइण सिस्सेण व, उच्चारितमेत्तमेव ओगिणहे ।
 तं खिप्पं बहुगं पुण, पंच व छ व सत्त गंथसता ॥१८७॥
 बहुविहऽणोगपयारं, जह लिहति पहारए गणेइ वि य ।
 अक्खाणगं कहेति इ, सहसमूहं वऽणोगविहं ॥१८८॥
 ण वि विस्सरइ धुवं तं, अनिस्सियं जं ण पोत्थए लिहितं ।
 अणुभासिय व्व गेण्हति, निस्संकित होअसंदिद्धं ॥१८९॥
 उग्गहियस्स तु ईहा, ईहिणं पच्छा अगंनर अवायो ।
 अवगतं पच्छा धारण, तोय विसेसो इमो णवरं ॥१९०॥
 बहु बहुविह पोरणं, दुद्धर णितयं तहेव असंदिद्धं ।
 पोरण पुरा व जितं, दुद्धर णय-भंगगुविलत्ता ॥१९१॥
 एत्तो उ पओगमती, चउव्विहा होति आणुपुञ्जीए ।
 आय पुरिसं च खेत्तं, वत्थुं वि पउजए वातं ॥१९२॥

मतिसम्प-
चतुष्कम्

प्रयोगमति-
सम्पदः
चतुष्कम्

१८३ जाहगदिट्ठेणं जाहकस्तिर्यग्विशेषः, तद्दृष्टान्तं यथा—“पातुं
 ०ेवं थोवं, खीरं पासाणि जाहओ लिहइ । एमेव जितं काउं, पुच्छति
 मतिमं न खेदेति ॥१॥” आवश्यक हारिभट्टो टीका पत्र १०३ ।
 ताहऽणु तदाऽन्यत् ॥ १८७ परवाइण परवादिता ॥

जाणति पयोग भिसजो, वाही जेणाऽऽउरस्स छिज्जति उ ।
 इय वाओ व कहा वा, णियसत्ती णाउ कातव्वा ॥१९३॥
 पुरिसं उवासगाई, अहवा वी जाणगाइयं पुरिसं ।
 पुव्वं तु गमेऊणं, ताहे वाओ पउत्तव्वो ॥१९४॥
 खेत्तं मालवमाई, अहवा वी साहुभावियं जं तु ।
 णाऊण तहा विहिणा, वाओ हु तहिं पउत्तव्वो ॥१९५॥
 वत्थुं पुण परवाई, बहुआगमिओ न वा वि नाऊणं ।
 राया व रायमत्तो, दारुण-भद्दस्सभावो वा ॥१९६॥
 एसा उ पओगमई, एत्तो वोच्छामि संगहपरिणं ।
 सा वि य चउव्विगप्पा, तीय विभागो इमो होइ ॥१९७॥
 बहुजणजोगं पेहे, खेत्तं तह पीढफलहमोगिणहे ।
 वासासु एते दोणिण वि, काले य समाणए काले ॥१९८॥
 पूए अहागुरुं पि य, चउत्थ एसा उ संगहपरिण्णा ।
 एत्तो एकेकीय य, इमा विभासा मुण्येयव्वा ॥१९९॥
 वासे बहुजणजोगं, वित्थिणं जं तु गच्छपायोगं ।
 पडिलेह बाल-दुब्बल-गिलाण-मादेसमादीणं ॥२००॥
 खेत्त असइ अगहत्ता, ताहे गच्छंति ते उ अण्णत्थ ।
 पीढप्फलमगहणे, ण उ मइलंती णिसिज्जादी ॥२०१॥
 वासासु विसेसेणं, अण्णं कालं तु गमय अण्णत्थ ।
 पाणा सीयल-कुंथादिआ य तो गहण वासासु ॥२०२॥
 जं जम्मि होति काले, कायव्वं तं समाणए तम्मि ।
 सज्जाय पेह उव्वही, उप्पायण भिक्खमादी तु ॥२०३॥
 अहगुरु जेणं पवाविओ तु जस्स व अहीत पासम्मि ।
 अहवा अहागुरु खलु, हवंति रातिणियतरया उ ॥२०४॥

बहुधा संग्रह-
 परिज्ञासंपत्

१९३ णियसत्ती णाउ कातव्वा निजशक्तिं ज्ञात्वा कर्त्तव्या ॥ १९६
 रायमत्तो राजाभात्यः ॥ १९८ इतोऽष्टचत्वारिंशद्गाथाः व्य० उ० १० गा०
 २८८-३३२ ॥ २०४ रातिणियतरया रात्निकतराः व्रतपर्यायस्येष्टतराः ॥

तेसिं अब्धुद्वार्णं, ढण्डग्गह तह य होति आयारे ।
 उवहीवहणं विस्सामणं च संपूयणा एसा ॥२०५॥
 एसा खलु बत्तीसा, जाणाति जो पतिट्ठितो एत्थं ।
 ववहारे अलमत्थो, अहवा वि भवे इमेहिं तु ॥२०६॥
 छत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होयऽपरिणिट्ठिओ ।
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०७॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपतिट्ठिता ॥
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०८॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०९॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ सुपइट्ठिओ ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२१०॥
 जा होती बत्तीसा, तम्मी छोदूण विणयपडिवत्ती ।
 चतुभेदं तो होती, छत्तीसा एस ठाणाणं ॥२११॥
 बत्तीस वणिणय च्चिय, वोच्छं चउमेय विणतपडिवत्तिं ।
 आयरियंतेवासी, जह विणएत्ता भवे णिरिणो ॥२१२॥
 आयारे सुत विणए, विक्खिखणे चेव होति बोधवो ।
 दोसस्स य णिग्घाओ, विणए चउहेस पडिवत्ती ॥२१३॥
 आयारे विणयो खलु, चउविहो होति आणुपुव्वीए ।
 संजमसामायारी, तवे य गणिविहरणा चेव ॥२१४॥
 एगल्लविहारे या, सामायारी य एस चउहा तु ।
 एतेसिं तु विभागं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥२१५॥
 संयममायरइ सतं, परं च गाहेइ संजमं णियमा ।
 सीयंतथिरीकरणं, उज्जुतचरणं च उववूहे ॥२१६॥
 सो सत्तरसो पुढवातियाण घट्ट-परियावणो-द्दवणं ।
 परिहरियव्वं णियमा, संजमयो एस बोद्धवो ॥२१७॥

षट्त्रिंशत्
 स्थानानि

विनय
 प्रतिपत्तयः

चतुर्धाऽऽ-
 चारविनयः

पक्खे य पोसहेसुं, कारेति तवं सतं करेति वि य ।
 भिक्खायरियाय तहा, णियुंजति परं सयं वा वि । ॥२१८॥
 सच्चम्मि बारसविहे, णिउंजति परं सतं च उज्जमति ।
 गणसामायारीए, गणं विसीयंतु चोएति ॥२१९॥
 पडिलेहण-पक्खोडण-बाल-गिलाणाइवेयवच्चेसुं ।
 सीदंतं गोहती, सतं च जुत्तो तु एएसु ॥२२०॥
 एगल्लविहारादी, पडिमा पडिवज्जए सतं वऽण्णं ।
 पडिवज्जावे एवं, अप्पाण परं च विणएति ॥२२१॥
 आयारविणय एसो, जहक्कमं वण्णिओ समसेणं ।
 एत्तो ऊ सुतविणयं, जहाणुपुण्वि पक्खामि ॥२२२॥
 सुत्तं अत्थं च तहा, हितकर णिस्सेसयं च वाएइ ।
 एसो चउव्विहो खलु, सुतविणतो होति णायव्वो ॥२२३॥
 सुत्तं गाहेति जुत्तो, दारं, अत्थं च सुणावए पयत्तेणं ।
 जं जस्स होति जोगं, परिणामगमादितं तु हियं ॥२२४॥
 णिस्सेसमपरिसेसं, जाव समत्तं तु ताव वाएति ।
 एसो सुतविणयो खलु, वोच्छं विक्खेवणाविणयं ॥२२५॥
 अदिट्ठं दिट्ठं खलु, दिट्ठं साहम्मियत्तविणएणं ।
 चुतधम्म ठावे धम्मे, तस्सेव हितट्ठ अब्भु ॥२२६॥
 विण्णाणाभावम्मि वि, 'खिव पेरणे' विक्खिवित्तु परसमया ।
 ससमते णमभिच्छुभे, अदिट्ठधम्मं तु दिट्ठ वा ॥२२७॥
 धम्मसहावो सम्महंसण जं जेण पुण्वि ण उ लद्धं ।
 सो होयऽदिट्ठपुण्वो, तं गाहे दिट्ठपुण्वमिव ॥२२८॥
 जह भायरं व पियरं, व मिच्छदिट्ठिं पि गाहे सम्मत्तं ।
 दिट्ठपुण्वं सावग, साहम्मि करेइ पव्वावे ॥२२९॥
 चुतधम्मो णट्ठधम्मो, चरित्तधम्माओ दंसणाओ वा ।
 तं गवेति तहिं चिय, पुणो वि धम्मे जहुदिट्ठे ॥२३०॥

चतुर्था
श्रुतविनयः

चतुर्था
विक्षेपणविनयः

तस्स ची तस्से व उ, चरित्तधम्मस्स बुद्धिहेतुं तु ।
 वारेतऽणेसणादी, ण य गिण्हे सयं हितद्वाए ॥२३१॥
 जं इह-परलोए या, हितं सुहं तं खमं मुणेतव्वं ।
 णिस्सेयस मोक्खो तु, अणुगामऽणुगच्छए जं तु ॥२३२॥
 विक्खेवणविणएसो, जहकमं वणिगतो समासेणं ।
 एत्तो तु पवक्खामी, विणयं दोसाण णिग्घाते ॥२३३॥
 दोसा कसायमाई, बंधो अहवा वि अट्ठपयडीओ ।
 णिययं व णिच्छियं वा, याय विणासो य एगद्धा २३४॥
 रुद्धस्स कोहविणयण, दुद्धस्स य दोसविणयणं जं तु ।
 कंखिय कंखुच्छेए, आयप्पणिहाण चउहेसा ॥२३५॥
 सीयघरम्मि व डाहं, वंजुलरुक्खो व जह व उरगविसं ।
 रुद्धस्स तहा कोहं, पविणेती उवसमेति त्ति ॥२३६॥
 दुट्ठो कसाय-विसयाइएहि माणपयभावदुट्ठो व्व ।
 तस्स पविणेइ दोसं, णासयए थंसए व त्ति ॥२३७॥
 कंखा उ भत्त-पाणे, परसमए अहव कंख एमाई ।
 तस्स पविणेइ कंखं, संखडि अण्णं व देसेणं ॥२३८॥
 चरगाइमाइएसु तु, अहिंसमक्खो व्व अत्थि जा कंखा ।
 तं हेउ-कारणेहिं, विणयउ जह होइ णिकंखो ॥२३९॥
 जो एसु ण वट्ठइ, कोहे दोसे तहेव कंखाए ।
 सो होति सुप्पणिहिओ, सोभणपरिणामजुत्तो वा ॥२४०॥
 छत्तीसेयाणि ठाणाणि, भणिताणि अणुपुव्वसो ।
 जो कुसलो एतेहिं, सो ववहारी समक्खातो ॥२४१॥
 अट्ठहि अट्ठारसहि य, दसहि य ठाणेहिं जे अपारोक्खा ।
 आलोयणदोसेहिं, छहि य अपारोक्ख विणयेया ॥२४२॥

चतुर्धा दोष-
निर्घातविनयः

२३३ विक्खेवणविणएसो विक्षेपणविनय पद्यः ॥ २३४ अट्ठपयडीओ
अहकर्मप्रकृतिजः ।

વક્ષ આલોચના
ગુણાઃ

આલોચનાગુણેહિં, છહિં ય ઠાણેહિં જે અપારોક્ષ્યા ।
 પંચહિ ય ણિયંઠેહિં, પંચહિ ય ચરિત્તમંતેહિં ॥૨૪૩॥
 અદ્વાયાસ્વમાદી, વચ્છકાદી હવંતિ યઽદ્ધરસં ।
 દસવિહપાયચ્છિત્તે, આલોચનામાદિણ્ણુ ચેવ ॥૨૪૪॥
 આલોચનાદોસેહિં, આકંપણમાદિણ્ણુ દસહિં તુ ।
 છહિં કાણ્ણુ હિ વણ્ણુ દસહિં ચાઽલોચનાગુણેહિં ॥૨૪૫॥
 ઇમેહિં—આચાર વિણયગુણ કલ્પદીવળા અત્તસોહિ ઉજુભાવો ।
 અજ્જવ મદ્ધવ લાઘવ, તુટ્ઠી પલ્હાયકરણં ચ ॥૨૪૬॥
 મિચ્છત્તત્તવાઽઽચારે, પદ્ધમં આલોચના તહિં પદ્ધમં ।
 વિણયો વિણાસણં તિ ય, માયાણ વિણયગુણેમો ॥૨૪૭॥
 ચારિત્ત કલ્પો ણિયમા, ણિરતિચારિત્ત વિગહિયે સો ય ।
 દીવિય પમાસિત્તિ ય, પમામિતો ચેવ હ્મદ્ધા ॥૨૪૮॥
 અતિચારપંકપંકંકિતો ય આચાર વિસોહિઓ હોતિ ।
 આલોચ્છ ય આચાર, ઉજુભાવે ઠાવિઓ હોદ્ધ ॥૨૪૯॥
 અજ્જવભાવે અજ્જવ, સયં ચિયાઽલોચ્છ કઓ હોદ્ધ ।
 મદ્ધવભાવેણ પુણ, અમાણિ હોઝ્ઝગ આલોચ્છ ॥૨૫૦॥
 અતિચારગુરુપણ્ણં, અક્કંનાલોતિણ્ણુ લહૂ હોતિ ।
 સુદ્ધો હં તો ય તુટ્ઠી, દારં, અતિચારુહો ય પલ્હાણો ॥૨૫૧॥
 આલોચનાગુણેમ્, જે ઝુ એવં હવંતિ ઽપારોક્ષ્યા ।
 છદ્ધાણયપહિણ્ણુ, છહિં ચેવ ય જે અપારોક્ષ્યા ॥૨૫૨॥
 સંઘાદીયા ઠાણા, છહિં ઠાણેહિં પહિયાણ ઠાણાણં ।
 જે સંજયા સરાગા, ણે દ્ધાણે વિગયરાગા ॥૨૫૩॥
 ણાઽઽગમવ્વહારી, પણ્ણત્તા રાગ-દોસણીહૂયા ।
 આણાણ્ણુ જિણિદાણં, જે વ્વહારં વ્વહરંતિ ॥૨૫૪॥

इय भणिण चोएती, ते वोच्छिण्णा हु संपदं इहई ।
 तेसु य वोच्छिण्णेसु, णत्थि विमुद्धी चरित्तस्स ॥२५५॥
 चोद्दसपुव्वधरणं, वोच्छेदो केवलीण वोच्छेदे ।
 केसिंचि य आदेसो, पायच्छित्तं पि वोच्छिण्णं ॥२५६॥
 जं जत्तिएण सुज्झति, पावं तस्स तह देति पच्छित्तं ।
 जिण-चोद्दसपुव्वधरा, तविवरीता जहिच्छाए ॥२५७॥
 पारगमपारगं वा, जाणंते जस्स जं च करणिज्जं ।
 देति तहा पच्चक्खी, घुणक्खरसमो तु पारोक्खो ॥२५८॥
 जा य ऊणाहिण वुत्ता, सुत्ते मग्गविराहणा ।
 ण सुज्जे तीइ देंतो उ, अमुद्धो कं च सोहए २५९॥
 देंता वि ण दीसंती, मास-चउम्मासियाओ सोहीओ ।
 कुणमाणा वि य सोहिं, ण पासिमो जो व सिं देज्जा ॥२६०॥
 सोहीए य अभावे, देंताण करेंतगाण य अभावे ।
 वट्ठति संपत्तिकाले, तित्थं सम्मत्त-णाणेहिं ॥२६१॥
 णिज्जवगा य ण संती, महपुरिसाणं तु तेसि वोच्छेते ।
 तम्हा संपयकाले, णत्थि विमुद्धी सुविहियाणं ॥२६२॥
 एवं तु चोनियम्मी, आयरिओ भणति ण हु तुमे णातं ।
 पच्छित्तं कहितं तू, किं धरती किं च वोच्छिण्णं ? ॥२६३॥
 अत्थं पडुच्च सुत्त, अणागतं तं तु किंचि आमसति ।
 अत्थो वि को वि सुत्तं, अणागतं चेव आमसति ॥२६४॥
 सव्वं चिय पच्छित्तं, पच्चक्खाणस्स ततियवत्थुम्मि ।
 तत्तो चिय णिज्जूहं, कप्प पक्कप्पो य ववहारो ॥२६५॥
 ताणि धरंती अज्ज वि, तेसु धरंतेसु कद तुमं भणसि ।
 वोच्छिण्णं पच्छित्तं ?, तत्थ इमा तू परूवणया ॥२६६॥

प्रायश्चित्ता-
 भावविषयं
 चोदकस्य
 वचनम्

आचार्यस्य
 प्रतिबन्धः

२६४ आमसति आमृषति-विचारयति ॥ २६५ पक्कप्पो निशीथ
 सूत्रम् ॥

सपदपरुवण अणुसज्जणा य दस चोदसऽद्व दुप्पसहे ।
 अत्थि ण दीसति धणिण्ण विणा तित्थं च णिज्जवण॥२६७॥
 पण्णवगस्स तु सपदं, पच्छित्तं चोयगस्स तमणि ।
 तं संपयं पि विज्जति, जहा तहा मे णिसामेहिं ॥२६८॥
 भुंजति चक्की भोए, पासाए सिप्पिरयणणिम्मविण ।
 तं दट्ठुं रायीणं, अण्णेसिच्छा समुप्पण्णा ॥२६९॥
 अम्हे कारावेमो, पासाए एरिसे त्ति इति तेहिं ।
 चित्तकरा पेसविया, णिउणं लिहिऊण आणेह ॥२७०॥
 पासाद स्सयणे मणहारितं तेहिं चित्तकारेहिं ।
 लीलविहूणं णवरिं, आगारो होति सो चेव ॥२७१॥
 जह रूपादिविसेसा, परिहीणा होंति पागतजणस्स ।
 ण य ते ण होंति गेहा, भुंजंति य तेसु ते भोगे ॥२७२॥
 एमेव य पारोक्खी, तदाऽणुरूवं तु सो व्व व्वहरति ।
 किं पुण व्वहरितव्वं, पायच्छित्तं इमं दसहा ॥२७३॥
 आलोयण पडिकमणे, मीस विवेगे तहा वियोसग्गे ।
 तव छेद मूल अणवट्ठया य पारंचिण्ण चेव ॥२७४॥
 एतुवरिं भणिणहिती, सवित्थरेणं तु आणुपुव्वीए ।
 एयं पुण जह धरती, जं जत्था तं चिमाऽऽहंसु ॥२७५॥
 दसहा अणुसज्जंती, जा चोदसपुव्वि पढमसंघयणे ।
 तेणाऽऽरेणऽद्वविहं, तित्थंतिम जाव दुप्पसहो ॥२७६॥
 तम्मि कालगए तित्थं चरित्तं च वोच्छिज्जिहीति ॥
 दोसु तु वोच्छिण्णोसू, चोदसपुव्वाऽऽतिमे य संघयणे ।
 तव(तो)पारंच-ऽणवट्ठा, णव-दस पच्छित्तवोच्छिण्णा॥२७७॥

दशधा
प्रायश्चित्तम्

प्रायश्चित्त-
दानस्य
विभागः

२७३ पागतजणस्स प्राकृतजनस्य ॥ २७५ एतुवरिं एतद् उपरि-
 अग्ने । जत्था तं चिमाऽऽहंसु यत्र तत् चेदमाह ॥ २७६ गायथे वयं
 व० १० गा० ३५३ ॥

सेस अद्वहऽणुसज्जति, जा तित्थं णव दसे य लिंगादी ।
 चोदे तं पि ण दीसदि, एवभणंतं गुरू भणति ॥२७८॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसु, अद्वविहं देंतया करेता य ।
 ण य केयी दीसंती, एवभणंतस्स चतुगुरूगा ॥२७९॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसु, अद्वविहं देंतया करेता य ।
 पञ्चक्खं दीसंती, जहा तहा मे णिसामेहिं ॥२८०॥
 पंच णियंठा भणिया, पुलाग बजसा कुसील निर्गठा ।
 तह य सिणाओ तेसिं, पच्छित्त जहकर्म वोच्छं ॥२८१॥
 आलोयण पडिकमणे, मीस विवेगे तहा विओसग्गे ।
 ततो य तवे छेदे, पच्छित्त पुलार्गे छऽप्पेते ॥२८२॥
 बगुस-पडिसेवगाणं, पायच्छित्ता हवन्ति सव्वे वि ।
 थेराण भवे कप्पे, जिणकप्पे अद्वहा होति ॥२८३॥
 आलोयणा विवेगो वा, णियंठस्स दुवे भवे ।
 विवेगो य सिणायस्स, एमेया पडिवत्तीओ ॥२८४॥
 पंचेव संजया खलु, णायसुएण कहिता जिणवरेणं ।
 सामाइसंजयादी, पच्छित्तं तेसि बुच्छामि ॥२८५॥
 सामाइसंजतानं, पच्छित्ता छेय-मूलरहियऽद्व ।
 थेराण जिणोणं पुण, तवगंतं छविहं होति ॥२८६॥
 छेदोवट्ठावणिए, पायच्छित्ता हवन्ति सव्वे वि ।
 थेराण जिणाणं पुण, मूलंतं अद्वहा होति ॥२८७॥
 परिहारविमुद्धीए, मूलंता अद्व होंति पच्छित्ता ।
 थेराण जिणाणं पुण, छविहमेतं चिय तवंतं ॥२८८॥
 आलोयणा विवेगे य, ततियं तु ण विज्जइ
 सुहम्मि संपराए, अहक्खाए तहेव य ॥२८९॥

२७९ इत्यष्टयोदश गाथाः ८५० उ० १० गा० ३५५-३६६ ॥

२८२ छप्पेते षडप्येतानि ॥

प्रायश्चित्तविधा-
तृणामस्तित्वम्

वउभ-पडिसेवया खलु, इत्तिरि-छेदा य संजता दोणिण ।
जा तित्थं अणुसज्जंति, अत्थि हु तेणं तु पच्छिच्चं ॥२९०॥
जदि अत्थि ण दीसंती, केइ करेता उ भण्णती सुणसु ।
दीसंतु उवाएणं, कुव्वंता तत्थिमं णातं ॥२९१॥
जह धणियो सावेक्खो, णिरवेक्खो चेव होइ [दुविहो] तु ।
धारणग संतविभवो, असंतविभवो य सो दुविहो ॥२९२॥
संतविभवो तु जाहेव मग्गितो ताहे देति तं सव्वं ।
जो पुण असंतविभवो, तस्स विसेसो इमो होति ॥२९३॥
णिरवेक्खो तिणिण चयती, अत्ताण धणं च तह य धारणयं ।
सावेक्खो पुण रक्खति, अप्पाण धणं च धारणमं ॥२९४॥
जो तु असंतविभवो, दब्भं घेत्तण पडइ पाडेण ।
सो अप्पाण धणं पि य, धारणमं चेव णासेति ॥२९५॥
जो पुण सहती कालं, सो अत्थं लहति रक्खति य तं च ।
ण किलिस्सइ य सतं पी, एव उवाओ तु सव्वत्थ ॥२९६॥
जो तु धरेज्ज अवहुं, असंतविभवो सतं ।
कुणमाणो य कम्मं तु, णिव्विसे करिसावणं ॥२९७॥
अणमप्पेण कालेणं, सो तगं तु विमोयए ।
दिट्ठंतेसो भणितो, अत्थोवणयो इमो तस्स ॥२९८॥
संतविभवेहिं तुल्ला, धिति-संघयणेहिं जे उ संपण्णा ।
ते आवण्णा सव्वं, वहंति णिरणुग्गहं धीरा ॥२९९॥
संघयण-धितीहीणा, असंतविभवेहिं होति तुल्ला तु ।
णिरवेक्खो जदि तेसिं, देति तयो ते ण सुज्जंति ॥३००॥
ते तेण परिच्चत्ता, लिंगविवेगं तु काउ वच्चंति ।
तित्थुच्छेदो एवं, अप्पा वि य चत्ता इणमो उ ॥३०१॥

सापेक्ष-निर-
पेक्षतया प्राय-
श्चित्तदाने ला-
भाऽलाभौ

ते उद्वेत्तु पलाणा, पच्छा एकाणियो तयो होति ।
 ताहे किं तु करेतू?, एवं अप्पा परिच्चत्तो ॥३०२॥
 साविकखो पवयणम्मी, अणवत्थपसंगवारणाकुसलो ।
 चारित्तरक्खणट्ठा, अव्वोच्छित्तीय तु विमुज्जे ॥३०३॥
 कल्लाणगमावण्णे, अतरंते जहक्कमेण काउं जे ।
 दस कारेंति चतुत्थे, तव्विउणाऽऽयंबिलतवे य ॥३०४॥
 एक्कासण पुरिमट्ठा, णिव्विगती चेव विगुणविगुणाओ ।
 पत्तेयाऽसहुदाणं, कारेंति व सण्णिगासंति ॥३०५॥
 चउ-तिग-दुगकल्लाणा, एगं कल्लाणगं च कारिंति ।
 जं जो उ तरति तं तस्स देंति असहुस्स झोसेंति ॥३०६॥
 एवं सदयं दिज्जति, जेणं सो संजमे थिरो होति ।
 ण य सव्वहा ण दिज्जइ, अणवत्थपसंगदोसाओ ॥३०७॥
 तिलहारगदिट्ठंतो, पसंगदोसेण जह वहं पत्तो ।
 जणणी य थणच्छेयं, पत्ता अणिवारयन्ती तु ॥३०८॥
 णिब्भत्थणाइ बितियाएँ वारिओ जीविआदिआभागी ।
 जेव य थणछेदादी, पत्ता जणणी य अवराहं ॥३०९॥
 इय अणिवारियदोसा, संसारं दुक्खसागरमुव्वेति ।
 विणियत्तपसंगा पुण, करेंति संसारवोच्छेदं ॥३१०॥
 एवं धरती सोही, देन्त करंता वि एव दीसंति । दारं ।
 जं पि य दंसण-णाणेहिं भाति तित्थं ति तं मुण्णु ॥३११॥
 एवं ते भणंतेणं, सेणियमादी वि थाविया समणा ।
 समणस्स उ सुत्तम्मी, णत्थी णरएमु उव्वानो ॥३१२॥

चरणस्थ
 अस्तिता

३०२ पलाणा पलायिताः । एकाणियो एकाकी ॥

३०३ इत आरम्भैकादश गाथा व्य० उ० १० भा० गा० ३७६-३८६ ॥

३०८ तिलहारगदिट्ठंतो तिलहारकट्टणान्तः गुदमन्त्रविनिश्चयवृत्तौ
 उ० १ गाथा २०० मध्ये, व्य० उ० १० भा० गाथा ३८० टीकायां च
 प्रष्टव्यः ॥

जं पि य हु एकवीसं, वाससइस्साई होइती तित्थं ।
 तं मिच्छा सिद्धी वा, सव्वगतीसुं पि होज्जाहि ॥३१३॥
 अण्णं च इमो दोसो, पच्छित्ताभावतो तु पावइ हु ।
 जह न वि चिट्ठति चरणं, तत्थ इमं गाहमाइंसु ॥३१४॥
 पायच्छित्ते असंतम्मि, चरित्तं पि ण चिट्ठति ।
 चरित्तम्मि असंतम्मि, तित्थे णो सचरित्तया ॥३१५॥
 अचरित्तयाए तित्थे, णेव्वारणं पि ण गच्छती ।
 णेव्वारणम्मि असंतम्मि, सव्वा दिक्खा णिरत्थिया ॥३१६॥
 ण विणा तित्थं णियंठेहिं, णियंठा व अतित्थगा ।
 छक्कायसंजमो जाव, ताव दुण्हाऽणुसज्जणा ॥३१७॥
 सव्वन्नूहिं परुविय, छक्काय महव्वया य समितीओ ।
 स च्चेव य पण्णवणा, संपयकालम्मि साहूणं ॥३१८॥
 तं णो वच्चइ तित्थं, दंसण-णाणेहिं एव सिद्धं तु ।
 णिज्जवगा वोच्छिण्णा, जं पि य भणियं तु तं ण तहा ॥३१९॥
 सुण जह णिज्जवगऽत्थी, दीसंति जहा य णिज्जविज्जंता ।
 इह दुविहा णिज्जवगा, अत्ताण परे य बोधव्वा ॥३२०॥
 पाओवगमे इंगिणि, दुविहा खलु होति आयणिज्जवगा ।
 णिज्जवणा य परेण व, भत्तपरिणाएँ बोद्धव्वा ॥३२१॥
 पाओवगमे इंगिणि, दोणिण वि चिट्ठंतु ताव मरणाई ।
 भत्तपरिणाएँ विहिं, वाच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥३२२॥
 पावज्जादी काउं, णेयव्वं ताव जाव वोच्छित्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, भत्तपरिणं परिणयो य ॥३२३॥
 सपरक्कमे य अपरक्कमे य वाघाय आणुपुव्वी य ।
 सुत्तऽत्थजाणएणं, समाहिमरणं तु कातव्वं ॥३२४॥

निर्यापकाना-
मव्यवच्छेदः

भक्तपरिज्ञा-
विधिः

भिक्ख-वियारसमत्था, जो अण्णगणं तु गंतुं चाएति ।
 एस सपरक्कमो खलु, तव्विवरीओ भवे इयरो ॥३२५॥
 एक्केक्कं तं दुविहं, णिव्वाघायं तहेव वाघायं ।
 वाघाती वि य दुविहो, कालाइधरो व्व इयरो व्व ॥३२६॥
 सपरक्कमं तु तहियं, णिव्वाघायं तहेव वाघातं ।
 वोच्छामि समासेणं, ठप्पं अपरक्कमं दुविहं ॥३२७॥
 तं पुण अणुगंतव्वं, दारेहि इमेहि आणुपुव्वोए ।
 गणणिसिरणाइएहिं, तेसि विभागं तु वोच्छामि ॥३२८॥
 गणणिसिरणा परगणा, सिति संलेहा अगोयऽसंविग्गे ।
 एगाऽऽभोगण अण्णे, अणपुच्छ परिच्छ आलोए ॥३२९॥
 ठाण वसही पसत्थे, णिज्जवगा दव्वदायणा चरिमे ।
 हाणि परितंत णिज्जर, संथारुवत्तणादीणि ॥३३०॥
 सारेऊण य कवयं, णिव्वाघाएण चिंधकरणं च ।
 वाघाए जयणा या, भत्तपरिण्णाय कायव्वा ॥३३१॥
 गणणिसिरणम्मि उ विही, जो कप्पे वण्णितो उ सत्तविहो ।
 सो चेव णिरवसेसो, भत्तपरिण्णाए इहइं पि ॥३३२॥
 णिसिरित्तु गणं वीरो, गंतूण य परगणं तु सो ताहे ।
 कुणति दव्ववसायो, भत्तपरिण्णं परिणयो य ॥३३३॥
 किं कारण अवक्कमणं, थेराण इहं तव्वोक्किलंताणं ? ।
 अब्भुज्जयम्मि मरणे, कालुणिया ज्ञाणवाघातो ॥३३४॥
 सगणे आणाहाणी, अप्पत्तिय होति एवमादीहिं ।
 परगणं गुरुकुलवासो, अप्पत्तियवज्जितो होति ॥३३५॥
 उव्वगरणगणणिमित्तं, तु वुग्गहो दिस्स वा वि गणभेदो ।
 बालादी थेराण व, उचियाकरणम्मि वाघातो ॥३३६॥

निर्व्याघाताया
 सव्याघाताया-
 ध्व सपराक्रमः
 भक्तपरिज्ञायाः
 स्वरूपम्

गणनिःसरण-
 द्वारम्

३२८ इतः षष्ठ गाथाः ६५० उ० १० भा० गा० ३९९-४०३ ॥

३३४ इतः षड् गाथाः ६५० उ० १० भा० गा० ४०४-४०९ ॥

श्रुतिद्वारम्

सिणेहो पेलवी होती, णिगण उभयस्स वि ।
 आहव वा वि वाघाए, णो स होइ विउब्भभो ॥३३७॥
 दव्वसिती भावसिती, दव्वसिती होइ दारुणिस्सेणी ।
 भावसिति संजमो जा, तीय वि भंगा इमे होंति ॥३३८॥
 संजमठाणाणं कंडगाण लेसाठितीविसेसाणं ।
 उवरिल्ला परक्कमणं, भावसिती केवलं जाव ॥३३९॥
 भावसिती अहिगारो, विमुद्धभावेण तत्थ ठातव्वं ।
 ण हु उड्ढमणकज्जे, हेट्ठिल्लपदं पसंसंति ॥३४०॥

सिति चि दारं ॥

संलेखना-
द्वारम्

संलेहणा उ तिविहा, जहण्ण मज्झा तहेव उक्कोसा ।
 छम्मासा वरिसं वा, बारस वरिसा जहाकमसा ॥३४१॥
 चिट्ठतु जहण्ण मज्झा, उक्कोसं तत्थ ताव वोच्छामि ।
 जं संलिहिऊण मुणी, साहंती अप्पणा अट्ठं ॥३४२॥
 चत्तारि विचित्ताइं, विगतीणिज्जूहियाइं चत्तारि ।
 दोसु चउत्थाऽऽयामं, अविगिट्ठ विगिट्ठ कोडेकं ॥३४३॥
 संवच्छराइं चउरो, तवं विचित्तं चउत्थमादीयं ।
 काऊण सव्वगुणितं, पारेती उग्गमविमुद्धं ॥३४४॥
 पुणरवि चउरणा तू, विचित्त काऊण विगतिवज्जं तु ।
 पारेति सो महप्पा, णिद्धं पणिपं च वज्जेइ ॥३४५॥
 अण्णा दीणिण समाओ, चउत्थ काऊण पारे आयामं ।
 कंजीएणं तु तयो, अण्णेक्कसमं दुहा काउं ॥३४६॥
 तत्थेकं छम्मासं, चतुत्थ छट्ठं च काउ पारेति ।
 आयामेणं णियमा, वितिण्ण छम्मासिण्णं विगिट्ठं ॥३४७॥

अद्वम दसम दुवालस, काउं पारे तमेव आयामं ।
 अण्णेकहायणं तू, कोडीसहितं तु काऊणं ॥३४८॥
 आयाम-चउत्थादी, काऊण अपारिण पुणो अण्णं ।
 जं कुणयाऽऽयामादी, तं भण्णति कोडिसहितं तु ॥३४९॥
 आयंबिल उसिणोण्ण पारं हावंतो आणुपुळ्ळीए ।
 जह दीव-तेल्ल-वत्तीखओ समं तह सरीरायुं ॥३५०॥
 बारसमम्मि य वरिसे, जे मासा उवरिमा उ चत्तारि ।
 पारणए तेसिं तू, एक्कंतरतं इमं धारे ॥३५१॥
 तेल्लस्स उ गंइसं, णीसद्वं जाव खेलसंखुत्तो ।
 तो णिसिरे खेलमत्ते, किं कारण ? गल्लधरणं तु ॥३५२॥
 लुक्खत्ता मुहजंतं, मा हु खुहेज्ज त्ति तेण धारेइ ।
 माऽह णमोक्कारस्सा, अपच्चलो सो हु होज्जाहि ॥३५३॥
 उक्कोसिया तु एसा, संलेहा मज्झिमा जहण्णा य ।
 संवच्छर छम्मासा, एमेव य मास-पक्खेहिं ॥३५४॥
 एत्तो एगतरेणं, संलेहेणं खवेत्तु अप्पाणं ।
 कुज्जा भत्तपरिणं, इंगिणि पाओवगमणं च ॥३५५॥
 अगोयसगासम्मी, भत्तपरिणं तु जो करेज्जाहि ।
 चउगुरुगा तस्स भवे, किं कारण ? जेणिमे दोसा ॥३५६॥
 णासेइ अगीयत्थो, चउरंगं सव्वलोगसारंगं ।
 णट्ठम्मि य चउरंगे, ण हु सुलभं होति चउरंगं ॥३५७॥
 किं पुण तं चउरंगं, जं णट्ठं दुल्लहं पुणो होति ? ।
 माणुस्सं धम्मसुती, सद्धा तह संजमे विरियं ॥३५८॥
 किह णासेति अगीतो, पढम-वित्तिएहिं अहिओ सो उ ।
 ओभासे कालिमाए, तो निद्धम्मो त्ति छड्डेज्जा ॥३५९॥

अगीत-
द्वारम्

अंतो वा बाहिं वा, दिया व रातो व सो विचित्तो तु ।
 अट्टदुहट्टवसट्ठो, पडिगमणादीणि कुज्जाहि ॥३६०॥
 मरिऊण अट्टज्जाणा, गच्छेज्ज व तिरिय वणसुरेसुं वा ।
 संभरिऊण य वेरं, पडिणीयत्तं करेज्जाहि ॥३६१॥
 अहवा वि सव्वरीए, मोयं देज्जाहि जायमाणस्स ।
 सो ङडियादि होज्जा, रुट्ठो साहे णिवाईणं ॥३६२॥
 कुज्जा कुलादिपत्थारं, सो वा रुट्ठो तु गच्छे मिच्छत्तं ।
 तप्पच्चयं तु दीहं, भमेज्ज संसारकंतारं ॥३६३॥
 सो दिट्ठो य विगिंचित्तो, संविग्गेहिं तु अण्णसाहूहिं ।
 आसासियमणुसट्ठो, मरणज्जढ पुणो वि पडिवण्णो ॥३६४॥
 एए अण्णे य बहू, तहियं दोसा सपच्चवाया य ।
 एएहिं कारणेहिं, अग्गीये ण कप्पति परिण्णा ॥३६५॥
 तम्हा पंच व छ स्सत्त वा वि जोयणसने समहिण वा ।
 गीयत्थपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६६॥
 एक्कं व दो व तिन्नि व, उक्कासं बारसेव वासाइं ।
 गीयत्थपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६७॥
 गीतत्थदुल्लभं खलु, पडुच्च कालं तु मग्गणा एसा ।
 ते खलु गवेसमाणे, खेत्ते काले य परिमार्णं ॥३६८॥
 तेण य गीयत्थेणं, पव्वणगहियत्थसव्वसारेणं ।
 णिज्जवएण समाही, कायव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥३६९॥
 अग्गीय त्ति दारं ॥

असंविम-
 द्वारम्

एवमसंविग्गे वी, पडिवज्जंतस्स हेति चउगुरुगा ।
 किं कारणं तु ? तहियं, जम्हा दोसा हवति इमे ॥३७०॥
 णासेति असंविग्गो, चउरंगं सव्वलोयसारंगं ।
 णट्ठम्मि य चउरंगे, ण हु सुलहं हेति चउरंगं ॥३७१॥

आहाकम्मिय पाणय, पुप्फा सीया य बहुजणे णायं ।
 सेज्जा संथारो वि य, उवही विय होति अविमुद्धो ॥३७२॥
 एते अण्णे य तहिं, बहवे दोसा सपच्चवाया य ।
 एतेण कारणेणं, असंविग्गे ण कप्पति परिण्णा ॥३७३॥
 तम्हा पंच व छ स्सत्त वा वि जोयणसते समहिण् वा ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७४॥
 एक्कं व दो व तिण्णि व, उक्कोसं बारसेव वासाइं ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७५॥
 संविग्गदुल्लहं खलु, कालं तु पडुच्च मग्गणा एसा ।
 ते खलु गवेसमाणे, खेत्ते काले य परिमाणं ॥३७६॥
 तेण य संविग्गेणं, पवयणगहियत्थसव्वसारेणं ।
 णिज्जवगेण समाही, कातव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥३७७॥

संविग्गेति दारं ॥

एगम्मि उ णिज्जवण, विराहणा होति कज्जहाणी य ।
 सो सेहा वि य चत्ता, पावयणं चेव उड्ढाहो ॥३७८॥
 तस्सट्ठगतोभासण, सेहादिअदारणे सो य परिचत्तो ।
 दातुं व अदाउं वा, हवन्ति सेहा वि णिद्धम्मा ॥३७९॥
 कूवइ अदिज्जमाणे, मारेति बल त्ति पवयणं चत्तं ।
 सेहा य जं एडिगया, जणे अवण्णं पयासन्ति ॥३८०॥ दारं॥
 सयमेवाऽऽभोएतुं, अतिसेसि णिमित्तियो व आयरिओ ।
 देवयणिवेयणेण व, जह णगरे कंचणपुरम्मि ॥३८१॥
 कंचणपुर गुरुसण्णा, देवयरुयणा य पुच्छ कहणा य ।
 पारणग खीर रुहिरं, आमंतण संघणासणया ॥३८२॥
 अहवा वि सो व परतो, पारग मिच्छत्त पारण गुरुगा ।
 असती खेमसुभिक्षे, णिव्वाघाते ण पडिवत्ती ॥३८३॥

एकद्वारम्

आभोग-
द्वारम्

सतं चेव चिरावासो, वासावासे तवस्सिणं ।
 तेणं तस्स विसेसेणं, वासासु पडिवज्जणं ॥३८४॥
 असिवोमादीएसु तु, पडिवज्जंते इमे भवे दोसा ।
 संजम-आयविराहण, आणाईया य दोसा उ ॥३८५॥
 असिवादीहि वहेता, वं उवगरणं व संजता चत्ता ।
 उवहिं विणा य छड्डणे, चत्तो सो पवयणं चेव ॥३८६॥ दारं॥

अन्यद्वारम्

एगो संधारगतो, बितियो संलेहे ततिय पडिसेहो ।
 अपहुचंतऽसमाही, तस्स व तेसिं व असमाही ॥३८७॥
 हविज्ज जदि वाधातो, बितियं तत्थ ठावए ।
 चिलिमिलिं अन्तरे काउं, बहिं बंदावए जणं ॥३८८॥ दारं॥

अनापृच्छा-
द्वारम्

अणपुच्छाएँ गणस्सा, पडिच्छए तं जती गुरु गुल्हा ।
 चत्तारि तु विण्णेया, गच्छमणिच्छंतं जं पावे ॥३८९॥
 पाणगादीणि जोग्गाणि, जाणि तस्स समाहिए ।
 अलंभे तस्स जाणाही, परिकेसो य जायणे ॥३९०॥
 असंथरं अजोग्गो वा, जोगवाही व जइ भवे ।

परीक्षाद्वारम्

एसणादिपरिकेसो, जा य तस्स विराहणा ॥३९१॥ दारं॥
 अपरिच्छणम्मि गुरुगा, दोण्ह वि अण्णोण्णगं जहाकमसो ।
 होति विराहण दुविहा, एक्को एक्को व जं पावे ॥३९२॥
 तम्हा परिच्छणा खलु, दव्वे भावे य होति दोण्हं पि ।
 तहियं तु जो परिच्छति, दव्वपरिच्छाएँ ते इणमो ॥३९३॥
 मादणपयकडियादी, दव्वे आणेह मे त्ति तो उदिते ।
 यदि उवहसंति ते तू, अहो इमो विगयणेहि त्ति ॥३९४॥
 किह मोच्छिइ त्ति भत्तं ?, तेसेवं दव्वयो परिच्छा उ ।
 भावे कसाइजंती, तेसि सगासे ण पडिवज्जे ॥३९५॥

३८५ इतो गाथाव्यादशकं व्य० १० गा० ४४९-४६० ॥ ३९५ मोच्छिइ
 मोक्षयति । तेसेवं तेषामेवम् ॥

अह पुण विरूवरूवे, आणीए दुगुंछए भणंतऽण्णं ।
 आणेमो त्ति ववसिए, पडिवज्जति तेसि सो पासे ॥३९६॥
 एवंभासी ते तू, परिच्छए दव-भावयो विहिणा ।
 ते वि य तं तु परिच्छे, दुविहपरिच्छाएँ इणमो तु ॥३९७॥
 कलमोयणो य पयसा, अण्णं व सभावअणुमतं तस्स ।
 उवणीयं जो कुंछइ, दवपरिच्छाएँ सो सुद्धो ॥३९८॥
 भावे पुण पुच्छिज्जइ, किं संलेहो कतो त्ति ण कयो त्ति ?
 इति उदिए सो ताहे, हंतूणं अंगुलि दाए ॥३९९॥
 पेच्छह ता मे एयं, किं कतो ण कतो त्ति एव उदितम्मि ।
 भणति गुरु तो ण तयो, एयं चिय ते ण संलीढं ॥४००॥
 ण हु ते दव्वसंलेहं, पुच्छे पासामि ते किसं ।
 कीस ते अंगुली भग्गा ?, भावं संलिहमाऽऽउर ! ॥४०१॥
 भावो चिय एत्थं तू, संलिहियव्वो सदा पयत्तेणं ।
 तेणाऽऽयट्ठं साहे, दिट्ठतोऽमच्च-कोंकणए ॥४०२॥
 रण्णा कोंकणगाऽमच्चा, दो वि णिव्विसया कता ।
 दोदिए कंजियं छोहुं, कोंकणो तक्खणा गतो ॥४०३॥
 भण्डीओ बइल्लए काए, अमच्चो जा भरेइ तु ।
 ताव पुण्णं तु पंचाहं, णलिए णिहणं गतो ॥४०४॥
 एवं जेहिं संलीढो, भावो ते तू साहगा ।
 असंलीढे ण साहेन्ति, अमच्चो इव ते खलु ॥४०५॥
 इंदियाणि कसाए य, गारवे य किसे कुण ।
 ण चेयं ते पसंसामो, किसं साहु ! सरीरगं ॥४०६॥

३९८ व्य० १० गा० ४६१ ॥ ३९९ हंतूणं उत्प्लुत्य । दाए दशयेत् ॥
 ४०१ व्य० १० गा० ४६३ ॥ ४०३ गाथाद्विकं व्य० १० गा० ४६४-६५ ॥
 ४०६ व्य० १० गा० ४६६ ॥

आलोचना-
द्वारम्

एवं परिच्छिज्जं, जदि सुद्धो ताहे तं पडिच्छंति । दारं ॥
ताहे य अत्तसोहिं, करेति विहिणा इमेणं तु ॥४०७॥
आयरियपादमूलं, गंतूणं सति परिक्रमे ताहे ।
सव्वेण अत्तसोही, परसक्खीयं तु कायव्वा ॥४०८॥
जह सुकुसलो वि वेज्जो, अण्णस्स कहेति अप्पणो वाही ।
वेज्जस्स य सो सोतुं, तो परिकम्मं समारभइ ॥४०९॥
जाणंतेण वि एवं, पायच्छित्तविहमप्पणा णिउणं ।
तह वि य पागडतरयं, आलोएतव्वयं होति ॥४१०॥
छत्तीसगुणसमण्णागएण तेण वि अवस्स कायव्वा ।
आलोयण निंदण गरहणा य ण पुणो य बितियं ति ॥४११॥
किं कारणमालोयण, एवपयत्तेण होति दायव्वा ? ।
भण्णइ सुणमू इणमो, आलोयंतस्स जे उ गुणा ॥४१२॥
आयार विणयगुण कप्पदीवणा अत्तसोहि उज्जुभावो ।
अज्जव महव लाघव, तुट्ठी पल्हायजणणं च ॥४१३॥
पावज्जादी आलोयणा तु तिण्हं चतुक्किय विसोही ।
जह अप्पणो तह परे, कायव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥४१४॥
तिण्हं ती णाणादी, दव्वादि चउक्कगं मुणेयव्वं ।
जो अतियारो तेमू, कयो आलोएति तं सव्वं ॥४१५॥
जाणे वितहपरूवण, जं वा आसेवितं तदट्ठाए ।
चेयणमचेयणं वा, दव्वे खेत्तादिमु इमं तु ॥४१६॥
णाणणिमित्तं अद्धाणमेति ओमे व अच्छति तदट्ठा ।
णाणं च आगमेस्सइ, कुणती परिकम्मणं देहे ॥४१७॥
पडिसेवति विगईओ, मेहादव्वे व एसती पियति ।
वायंतस्स व किरिया, कया तु षण्णादिहाणीए ॥४१८॥

४०८ गाथाचतुष्कं व्य० १० गा० ४६७-७० ॥ ४१० पागडतरयं
प्रकटतरं-रूपम् ॥ ४१३ गाथान्वयोविंशतिः व्य० १० गा० ४७३-९४ ॥

एमेव दंसणम्मि वि, सद्दहणा णवरि तत्थ णाणत्तं ।
 एसण-इत्थोदोसे, वयंति चरणे सिया सेवा ॥४१९॥
 अहवा तिगसालंवेण दव्वमादी चउक्कमाहच्च ।
 आसेवियं णिरालंबओ व आलोयए तं तु ॥४२०॥
 पडिसेवणातियारा, जदि वीसरिया कहिंचि होज्जाहि ।
 तेसु कह वट्टियव्वं, सल्लुद्धरणम्मि समणेणं ? ॥४२१॥
 जे मे जाणंति जिणा, अवराहे जेसु जेसु ठाणेसु ।
 ते हं आलोएउं, उवट्ठितो सव्वभावेणं ॥४२२॥
 एवं आलोएंतो, विसुद्धभावपरिणामसंजुत्तो ।
 आराहओ तह वि सो, गारवपलिउंचणारहितो ॥४२३॥दारां॥
 ठाणं पुण केरिसयं, होति पसत्थं तु तस्स जं जोगं ? । स्थान-वसति-
 भण्णति जत्थ ण होज्जा, ज्ञाणस्स उ तस्स वाघाओ ॥४२४॥ द्वारम्
 गंधव्व-नट्ट-जड्ड-ऽस्स-चक्क-जंत-ऽग्गिकम्म-पुरुसे य ।
 णन्तिक्क-रयग-देवड-डोम्बिल-पाडहिय-रायपहे ॥४२५॥
 चोरग-कोट्टग-कल्लाल-करकए पुप्फ-दगसमीवे य ।
 आरामअहे वियडे, णागधरे पुव्वभणिए य ॥४२६॥
 पढम-वितिएसु कप्पे, उद्देसेमू उवस्सया जे तु ।
 विहिमुत्ते य णिसिद्धा, तच्चिव्वरीए भवे सिज्जा ॥४२७॥
 उज्जाणे तरुमूले, सुण्णघर अणिसट्ट हरिय मग्गे य ।
 एवंविहे ण ठायइ, होज्ज समाहीय वाघाओ ॥४२८॥
 इंदियपडिसंचारो, मणसंखोभकरणं जहिं णत्थि ।
 चाउस्सालाईं दुवे, अणुणवेऊण ठायंति ॥४२९॥

४२१ सल्लुद्धरणम्मि शल्योद्धरणे अपराधालोचनायामित्यर्थः ॥
 ४२३ पलिउंचणा प्रतिकुञ्चयतेऽन्यथासेवितं अन्यथा कथ्यते यथा सा
 प्रतिकुञ्चना । व्यवहारपीठिका गाथा १५० पत्रं ५० ॥

निर्यापकद्वारम्

द्रव्यदापना-
द्वारम्

पाणगजोगाहारे, ठवेति से तत्थ जत्थ ण उवेन्ति ।
 अप्परिणया वं सो वा, अप्पच्चय-गेहिरक्खट्ठा ॥४३०॥
 भुत्तभोगी पुरा जो तु, गीयत्थो वि य भावितो ।
 संतेसाऽऽहारधम्मेसु, सो वि खिप्पं तु खुब्भती ॥४३१॥
 पडिलोम अणुलोमा वा, विसया जत्थ दूरतो ।
 ठावित्ता तत्थ से णिच्चं, कहणा जाणगस्स वि ॥४३२॥ दारं ॥
 पासत्थोसण्णकुसीलठाणपरिवज्जिया उ णिज्जवगा ।
 पियधम्मऽवज्जभीरू, गुणसंपण्णा अपरितंता ॥४३३॥
 जो जारिसतो कालो, भरहेरवएसु होति वासेसु ।
 ते तारिसया तइया, अडयालीसा तु णिज्जवगा ॥४३४॥
 उव्वत्त दार संधार कहग वादी य अग्गदारम्मि ।
 भत्ते पाण वियारे, कहग दिसा जे समत्था य ॥४३५॥
 दुवालससु एतेसु, एक्केक्के चउरौ भवे ।
 दिसि चउसु पुव्वे एक्केक्के, अडयालीसं भवंती तु ॥४३६॥
 एवं खलु उक्कोसा, परिहायंती हवंति दो च्वेव ।
 दा गीय किं णिमित्तं ?, असुण्णकरणं जहण्णेणं ॥४३७॥ दारं ॥
 तस्स य चरिमाहारो, इट्ठो दायवो तण्हेयट्ठा ।
 सव्वस्स चरिमकाले, अतीव तण्हा समुज्जलइ ॥४३८॥
 णव विगइ सत्त ओदण, अट्टारस वंजणुच्चपाणं च ।
 अणुपुविविहारीणं, समाहिकामाण उवहरइ ॥४३९॥
 काल-सभावाणुमतो, पुव्वज्जुसिओ सुओवइट्ठो वा ।
 श्लोसिज्जति सो वि तहा, जयणाय चउव्विहाहारो ॥४४०॥
 तण्हाछेदम्मि कते, ण तस्स तहितं पवत्तए भावो ।
 अहव कहिंचुप्पज्जति, तहवि णियत्तेइ एवं तु ॥४४१॥

४३१ संतेसाऽऽहारधम्मेसु सत्सु आहारधर्मेषु ॥ ४३७ गाथाषट्कं
 ४४० १० गा० ४९५-५०० ॥ ४४१ कहिंचुप्पज्जति कथञ्चिदुपपद्यते ॥

किं व तं णोवशुत्तं मे, परिणामासुयिं सुयिं ? ।
 दिट्ठसारो सुहं झाइ, चोयणेसेव सीययो ॥४४२॥
 चरिमं च एस भुंजति, सद्धाजणणं च होति उभए वि ।
 संजय-गिहियाणं वा, तो देंति इमीय तु विहीय ॥४४३॥
 तिविहं तु वोसिरिहीइ, सो ता उक्कोसगाईं दव्वाइं ।
 मग्गेत्ता जयणाए, चरिमाहारं पदंसेति ॥४४४॥
 पासित्त ताणि कोयी, तीरप्पत्तस्स किं ममेतेहिं ? ।
 वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४५॥
 सव्वं भोच्चा कोई, धिद्धीकारं इमेण किं मे ? त्ति ।
 वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४६॥
 सव्वं भोच्चा कोई, मणुण्णरसपरिणतो हवेज्जाहि ।
 तं चेवऽणुबंधंतो, देसं सव्वं च रोहीया ॥४४७॥ दारं ॥
 विगयीकयाणुबंधे, आहारऽणुबंधणाएँ वोच्छेदो ।
 परिहायमाणदव्वे, गुणवद्धि समाहि अणुकंपा ॥४४८॥
 दवियपरीणामं ता, हावेति दिणे दिणे तु जा तिण्णि ।
 विन्ति ण लभंति दुलभे, सुलभम्मि वि होतिमा जयणा ॥४४९॥
 आहारं ताव छिंदाहि, गेहि तो णं चइस्ससि ।
 जं भुत्तं ण हु पुव्वं ते, तीरपत्तो तमिच्छसि ॥४५०॥ दारं ॥
 वट्ठंति अपरितंता, दिया व रायो व सव्वपरिकम्मं ।
 पडियरगा मुणिवरगा, कम्मरयं णिज्जरेमाणा ॥४५१॥
 जो जत्थ होति कुसलो, सो तु ण हावेइ तं सइ बलम्मि ।
 उज्जुत्ता सति जोगे, तस्स वि दीवेति तं सट्ठं ॥४५२॥ दारं ॥

हानिद्वारम्

अपरितान्त-
द्वारम्

४४२ झाइ चोयणेसेव सीययो ध्यायति चोदना एवैव सीदतः ॥
 ४४४ गाथाद्विकं व्य० १० गा० ५०१-२ ॥ ४४५ ममेतेहिं मम पतैः ॥
 ४४७ इतः ४७२ गायान्ता गाथा व्य० १० गा० ५०३-२८ ॥ ४४९ होतिमा
 भवति इयम् ॥

निर्जराद्वारम्

देहविओगो खिप्यं, व होज्ज अहवा वि कालकरणेणं ।
 दोण्हं पि णिज्जरा वट्टमाणो गच्छो उ एयट्ठा ॥४५३॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, सज्झायम्मी विसेसेणं ॥४५४॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, काउस्सग्गे विसेसेणं ॥४५५॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, वेयावच्चे विसेसेणं ॥४५६॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेति अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, विसेसतो उत्तिमट्ठम्मि ॥४५७॥ दारं॥

संस्तारद्वारम्

संथारो उत्तिमट्ठे, भूमि-सिला-फलगमादि णायव्वा ।
 संथारपट्टमादी, दुगचीराऊ बहू वा वि ॥४५८॥
 तह वि असंथरमाणे, कुसमादी तिण्णि अज्झुसिरतणाति ।
 तेसऽसति असंथरणे, व होज्ज सुसिरा वि तो पच्छा ॥४५९॥
 तह वि असंथर कोतव, पावारग णवय तूलि भूमीए ।
 एमेव अणहियासे, संथारगमादि पल्लंके ॥४६०॥ दारं ॥

उद्धर्त्तनाद्वारम्

पडिलेहण संथारं, पाणग उव्वत्तणादि णिगमणं ।
 सयमेव करेति सहू, असहुस्स करेति अण्णे उ ॥४६१॥
 कायोवचितो बलवं, णिक्खमण पवेसणं च सो कुणति ।
 तह वि य अविसहमाणं, संथारगतं तु संथारे ॥४६२॥
 संथारो तस्स मउतो, समाहिहेउं तु होति कायव्वो ।
 तह वि य अविसहमाणे, समाहिहेउं उदाहरणं ॥४६३॥ दारं ॥

स्मारणाद्वारम्

धीरपुरिसपणत्ते, सप्पुरिसणिसेविए परमरम्मे ।
 धण्णा सिलातलतले, णिरावयक्खा णिवज्जंति ॥४६४॥

४५८ उत्तिमट्ठे उत्तमार्थे चरिमाराधनावसरे ॥ ४६३ मउतो मृतुकः ॥

जदि ताव सावया कुलगिरिकंदरविसमकडगदुग्गेसु ।
 साहेति उत्तिमट्ठं, धित्तिधणियसहायगा धोरा ॥४६५॥
 किं पुण अणगारसहायगेण अण्णोण्णसंगहवलेणं ।
 परलोतिण ण सक्का, साहेउं अप्पणो अट्ठं ? ॥४६६॥
 जिणवयणमप्पमेयं, णिउणं कण्णाहुइं सुणेंतेणं ।
 सक्का हु साहुमज्झे, संसारमहोदहिं तरितुं ॥४६७॥
 सव्वे सव्वद्धाए, सव्वण्णू सव्वकम्मभूमीसु ।
 सव्वगुरु सव्वमहिया, सव्वे मेरुम्मि अहिसित्ता ॥४६८॥
 सव्वाहिं वि लद्धीहिं, सव्वे वि परीसहे पराइत्ता ।
 सव्वे वि य तित्थगरा, पायोवगमेण सिद्धि गया ॥४६९॥
 अवसेसा अणगारा, तीय-पडुप्पण-ऽणागया सव्वे ।
 केइ पायोवगया, पच्चक्खानिणिणी केयी ॥४७०॥
 सव्वाओ अज्जाओ, सव्वे वि य पढमसंघयणवज्जा ।
 सव्वे य देसविरया, पच्चक्खाणेण तु मरंति ॥४७१॥
 सव्वसुहृप्पभवाओ, जीवियसाराओ सव्वजणयायो ।
 आहाराओ रतणं, ण विज्जए उत्तिमं अण्णं ॥४७२॥
 सेलेसि सिद्ध विग्गह, केवल्लिओघायए य मोत्तूणं ।
 सव्वे सव्वावत्थं, आहारे हेति आयत्ता ॥४७३॥
 तं तारिसयं रयणं, सारं जं सव्वलोग्रयणाणं ।
 सव्वं परिच्चइत्ता, पाओवगया पविहरंति ॥४७४॥
 एवं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहिं पणत्तं ।
 जं सोऊण परिण्णी, ववसायपरिक्कमं कुणति ॥४७५॥ दारं ॥
 कोयिं परीसहेहिं, वाउलिओ वेयणट्ठिओ वा वि ।
 ओभासेज्ज कयाई, पढमं विनियं च आसज्ज ॥४७६॥

कवचद्वारम्

४६९ पराइत्ता पराजित्य ॥ ४७४ इतः ४८७ गायान्ता गाथा ४५०
 १० गा० ५३०-४३ ॥ ४७६ वेयणट्ठिओ वेदनार्तः ॥

गीयत्थमगीयत्थं, सारेउं तह विबोहणं काउं ।
 तो पडिबोह्य छट्ठे, पढमे पणए सिया वितिए ॥४७७॥
 इन्दि दु परीसहचमू, जोहेतवा मणेण काएण ।
 तो मरणदेसयाले, कवयभूआ तु आहारो ॥४७८॥
 पायं संगामदुगं, महसिल-रहसुसलवण्णणा तेसिं ।
 असुर-सुरिन्दावरणं, चेडग एगो गह सरस्स ॥४७९॥
 महसिलकंटे तहियं, वट्ठंते कूणिओ तु रहिएणं ।
 रुक्खगगवलग्गेणं, पहतो पट्टम्मि कणएणं ॥४८०॥
 उप्पिडितुं सो कणओ, कवयावरणम्मि तो ततो पडितो ।
 तो तस्स कोणिएणं, छिण्णं सीसं खुरप्पेणं ॥४८१॥
 दिट्ठंतस्सोवणओ, कवयत्थाणी इहं तहाऽऽहारो ।
 सत्तू परीसहा खलु, आराहण रज्जथाणीया ॥४८२॥
 जह वाऽऽउंटियपाए, पायं काऊण हत्थिणो पुरिसो ।
 आरुहति तह परिण्णी, आहारेणं तु ज्ञाणवरं ॥४८३॥
 उवगरणेहि विहूणो, जह वा पुरिसो ण साहए कज्जं ।
 एवाऽऽहारपरिण्णी, दिट्ठंता तत्थिमे होंति ॥४८४॥
 लक्ख पवए जोहे, संगामे पत्थिए इय ।
 आतुरे सिक्खए चेव, दिट्ठंत समाहिकामेतो ॥४८५॥
 दत्तेणं णावाए, आउह तहोवाहणोसहेहिं च ।
 उवगरणेहिं च विणा, जहसंस्वमसाहगा सव्वे ॥४८६॥
 एवाऽऽहारेण विणा, समाहिकामो ण साहए समाहिं ।
 तम्हा समाहिहेउं, दायव्वो तस्स आहारो ॥४८७॥

४७९-४८१ एतद्गाथागतश्चेटक-कोणिकसम्बन्धः महाशिला रथ-
 मुशलवर्णना च भगवतीसूत्रसप्तमशतकनवमोद्देशकादवसेया । पत्र ३१५ ॥
 ४८६ दत्तेणं दात्रेण ॥

धिति-संघयणविजुत्तो, असमत्यो परीसहेऽहियासेउं ।
 फिट्ठति चंदगविज्झा, तेण विणा कवयभूएणं ॥४८८॥
 सरीरमुज्झियं जेण, को संगो तस्स भोयणे ? ।
 समाहिसंघणाहेउं, दिज्जए सो सि अंतिए ॥४८९॥
 सुद्धं एसिच्चु ठावति, हाणिओ वा दिणे दिणे ।
 पुव्वुत्ताए उ जयणाए, तं तु गोवेन्ति अण्णहिं ॥४९०॥ दारं ॥
 णिव्वाघाएणेवं, कालगयविगिंचणा विहीपुव्वं ।
 कातव्व चिंधकरणं, अचिंधकरणे भवे गुरुगा ॥४९१॥
 उवगरण सरीरम्मि य, अचिंधकरणम्मि मंडिओ तहियं ।
 मग्गणगवेसणाए, गामाणं घायणं कुणति ॥४९२॥ दारं ॥
 ण पगासेज्ज लहुत्तं, परीसहुदएण होज्ज वाघाओ ।
 उप्पण्णे वाघाए, जो गीयन्थाण तु उवाओ ॥४९३॥
 को गीयाण उवाओ ?, संलेहग उट्ठविज्जए अण्णो ।
 उच्छहए जो वऽण्णो, इयरे उ गिलाणपरिकम्मं ॥४९४॥
 वसभो वा ठाविज्जति, अण्णस्सऽसतीअ तम्मि संथारे ।
 कालगतो त्ति य काउं, संझाकालम्मि णीणंति ॥४९५॥
 एव तू णायम्मी, ढंडियमादीहि होति जयणेसा ।
 सत गमण पेसणं वा, खिसण चउरो अणुग्घाता ॥४९६॥
 सपरक्कमे य भणियं, णिव्वाघाइं तहेव वाघायं ।
 णिव्वाघाइम इयरं, एत्तो अपरक्कमं वोच्छं ॥४९७॥
 अपरक्कमो बलहीणो, अण्णगण ण जाति कुणइ गच्छम्मि ।
 सपरक्कमो व्व सेसं, णिव्वाघाती गतो एसो ॥४९८॥
 वाघाति आणुपुव्वी, रोगाऽऽयंकेहिं णवरि अभिभूओ ।
 बालमरणं पि य सिया, मरेज्ज उ इमेहि हेऊहिं ॥४९९॥

विहकरण-
द्वारम्

यतनाद्वारम्

निर्व्याघात-
सव्याघात-
पराक्रमभक्त-
परिज्ञायाः
स्वरूपम्

४८८ चंदगविज्झा चन्द्रकवेधः पुत्तलिकाक्षिचन्द्रकस्य वेधः ॥
 ४८९ इतः ४९७ गायान्ता गाथा व्य० १० गा० ५४४-५२ ॥ ४९९ इतः
 ५०५ गायान्ता गाथा व्य० १० गा० ५५३-५९ ॥

बाल-ऽच्छभल्ल-विसगय-विमूयिगाऽऽयंक सण्णिकोसलए ।
 उसास गद्ध रज्जु, ओमा-ऽसिव-ऽहिघाय-संबद्धे ॥५००॥
 बालेण गोणसाइण, खइओ होज्जाहि सडिउमारद्धो ।
 कण्णोद्वणासिगादी, विभंगिया अच्छभल्लेण ॥५०१॥
 लद्धो व विसेणं तु, विमूयिया वा सँ उट्ठिता होज्जा ।
 आयंको वा कोयी, खयमादी उट्ठिओ होज्जा ॥५०२॥
 तिण्णि तु वारा किरिया, तस्स कया ण वि य उवसमो जातो ।
 जह ओमे कोसलेणं, सण्णीणं पंच उ सयाइं ॥५०३॥
 सण्णीणं रुद्धाईं, अहयं भत्तं तु तुब्भ दाहामि ।
 लाभंतरं च णाउं, लुद्धेणं विविकर्यं धण्णं ॥५०४॥
 तो णाउ विच्छेदं, उसासणिरोहमादिणि कताणि ।
 अणहीयासेन्तेहिं, खुहवेदण ओमँ साहूहिं ॥५०५॥
 एवं ता कोसलए, अण्णम्मि वि ओमो होज्ज एमेव ।
 सहसा छिण्णद्धाणे, असिवग्गहिया व कुज्जाहिं ॥५०६॥
 अभिघाओ वा विज्जु, गिरिभित्ती कोणगादि वा होज्जा ।
 संबद्ध हत्थ-पादादयो व वादेण होज्जाहि ॥५०७॥
 एतेहिं कारणेहिं, वाचाइम मरण होति णायव्वं ।
 परिकम्ममकाऊणं, पच्चक्खाईं ततो भत्तं ॥५०८॥
 अह पुण जदि होज्जाही, पंडियमरणं तु काउ असमत्थो ।
 उसास गद्धपट्ठं, रज्जुगहणं व कुज्जाहि ॥५०९॥
 अणुपुव्विविहारणं, उस्सग्गणिवाइयाण जा सोही ।
 विहरंतएण सोही, भणिता आयरलोवा या ॥५१०॥
 एसा पच्चक्खाणे, आय परे भणिय णिज्जवाण विही ।
 इंगिणि-पायोवग्गे, वोच्छामी आयणिज्जवणं ॥५११॥

पव्वज्जादी काउं, जेतव्वं जाव होयऽवोच्छत्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, इंगिणिमरणं ववसिओ यु ॥५१२॥
 आय-परपरिक्कम्मं, भत्तपरिण्णाएँ दो अणुण्णाता ।
 परिवज्जिया य इंगिणि, चउव्विहाहारविरती य ॥५१३॥
 ठाण णिसीय तुयट्ठण, इत्तिरियाइँ जहासमाहीए ।
 समयमेव य सो कुणती, उवसग्ग परीसहऽहियासे ॥५१४॥
 संघयण-धितीजुत्तो, णव-दसपुव्वा सुतेण अंगा वा ।
 इंगिणिमरणं णियमा, पडिवज्जइ एरिसो साहू ॥५१५॥
 पव्वज्जादी काउं, जेतव्वं जाव होयऽवोच्छत्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, पायोवगमं परिणतो य ॥५१६॥
 तं दुविहं णायव्वं, णीहारिं चेव तह अणीहारिं ।
 बहिता गामादीणं, गिरिकंदरमादि णीहारिं ॥५१७॥
 वइयादिसु जं अंतो, उट्ठेउमणा य ठाय अणीहारिं ।
 कम्हा पादवगमणं ?, जं उवमा पादवेणेत्थं ॥५१८॥
 सम विसमम्मि व पडिओ, अच्छति जह पादवो व णिकंपो ।
 णिच्चल णिप्पडिकम्मो, णिक्खिवती जं जहिं अंगं ॥५१९॥
 तं ठित होति तह च्चिय, णवरं चलणं परप्पयोगातो ।
 वायादीहिं तरुस्स व, पडिणीयादीहिं तह तरुस्स ॥५२०॥
 तसपाण-वीयरहिते, त्रिच्छिण्णवियार थंडिल विसुद्धे ।
 णिहोसा णिहोसे, उव्वेति अब्भुज्जयं मरणं ॥५२१॥
 पुव्वभवियवेरेणं, देवो साहरइ कोति पाताले ।
 मा सो चरिमसरीरो, ण वेदणं किंचि पाविहिती ॥५२२॥
 उप्पण्णे उवसग्गे, दिव्वे माणुस्सए तिरिक्खे य ।
 सव्वे पराजिणित्ता, पायोवगया पविहरंति ॥५२३॥

इत्तिनीमरणम्

पादपोष-
गमनम्

५१२ गाथाचतुष्कं व्य० १० गा० ५६३-६६ ॥ ५१८ वइया ब्रजिका
 गोकुलम् ॥ ५२१ गाथात्रिकं व्य० १० गा० ५६८-७० ॥ ५२२ साहरइ
 कोति सहरति कोऽपि ।

देव-णर दुगतिगऽस्से, केयी पक्खेवगं सिया कुज्जा ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालिज्जा ॥५२४॥
 अणुलोमा पडिलोमं, दुगं तु उभयसहिया तिगं होति ।
 अहवा चित्तमचित्तं, दुगं तिगी मीसग समगं ॥५२५॥
 पुढवि-दग-अगणि-मारुय-वणस्सति-तसेसु कोइ साहरइ ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहा, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५२६॥
 धिति-बलजुत्तेहिं तहिं, उवसग्गा जह सदा उ धीरेहिं ।
 णिदरिसणा केइ तहिं, वोच्छाभि इमे समासेणं ॥५२७॥
 मुणिसुव्वयंतेवासी, खंदगमणगार कुंभकारकटं ।
 देवी पुरंदरजसा, डंडगि पालक मरुणे य ॥५२८॥
 पचसया जंतेणं, रुट्ठेण पुरोहिण्ण मलिया उ ।
 राग-द्वोसतुलगं, समकरणं चिंतयंतेहिं ॥५२९॥
 जंतेहिं करकएहि व, सत्थेहि व सावएहिं विविहेहिं ।
 देहे विद्धंसन्ते, ण य ते ज्ञाणातो फिट्ठंति ॥५३०॥
 पडिणीययाएँ कोई, अग्गि सि पदेज्ज असुभपरिणामो ।
 पादोवगते संते, जह चाणकस्स वा करिसे ॥५३१॥
 पडिणीययाएँ कोई, चम्मं से खीलएहिं विहणित्ता ।
 महु-ययमक्खियदेहं, पिवीलियाणं तु दिज्जाहिं ॥५३२॥
 जह सो चिलायपुत्तो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 सोणियगंधेण पिवीलियाहिं जह चालणि व कतो ॥५३३॥

५२४ गाथात्रिकं व्य० १० गा० ५७४-७६ ॥ ५२७ सदा सोढाः ॥
 ५२८-३० स्कन्दकटश्रुत उत्तराध्ययनसूत्रे द्वितीयाध्ययननिर्युक्ती
 १११-११३ गाथासु तट्टीकायां च वर्त्तते । पत्र ११४ ॥ ५२८ गाथाद्वादशकं
 व्य० १० गा० ५८९-६०० ॥ ५३३ चिलातिपुत्रोदाहरणमावश्यकचूर्णी-
 तोऽवसेयम् गाथा ८७२ पत्र ४९७ ॥

मोगल्लसेलसिहरे, जह सो कालासवेसिओ भगवं ।
 खइओ विउव्विज्जणं, देवेण सियालरूवेण ॥५३४॥
 जह से वंसिपदेसो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 वंसीपत्तेहिं विणिग्गएहिं आगासमुज्झित्तो ॥५३५॥
 जहऽवंतीसुकुमालो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 धीरो सपेल्लियाए, सिवाएँ खइओ तिरत्तेणं ॥५३६॥
 जह ते गोट्ठट्ठाणे, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहागा ।
 उदग्गेणुव्वभमाणा, वियरम्मी संकरे लग्गा ॥५३७॥
 जह सा वत्तीसघडा, वासट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहागा ।
 धीरायाएण उ दीविण ढिलयम्मि ओलइया ॥५३८॥
 बावीस आणुपुव्वी, तिरिक्ख मणुया व भंसणत्थाए ।
 विसयाणुकंपरक्खण, करेज्ज देवा व मणुया वा ॥५३९॥
 जह णाम असी कोसी, अण्णो कोसी असी विखलु अण्णो ।
 इय मे अण्णो देहो, अण्णो जीवो त्ति मण्णंति ॥५४०॥
 एगंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरियं च साहू, करेज्ज देवोव्वत्ति वा ॥५४१॥
 एवं धिति-बलजुत्तो, अहियासेति पडिलोम उवसग्गे ।
 एत्तो पुण अणुलोमे, जह सहती ते तहा वोच्छं ॥५४२॥
 सकारं सम्माणं, ण्हाणादीयाणि तत्थ कुज्जाहि ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५४३॥
 पुव्वभवियपेमेणं, देवो देवकुरु-उत्तरकुरासु ।
 कोई हु साहरेज्जा, सव्वसुहा जत्थ अणुभावा ॥५४४॥

५३४ कालासवेसिकोदन्तं उत्तराध्ययनसूत्रद्वितीयाध्ययननिर्युक्ति-
 ११५ गाथातस्तद्वृत्तितश्चाप्रत्येयम् पत्र १२० ॥ ५३६ अवन्तीसुकुमाल-
 वृत्तान्त आवश्यकचूर्णीद्वितीयभाग पत्र १५७ गाथा १३८० चूर्णितोऽ-
 वधेयः ॥ ५४० व्य० १० गा० ५७१ ॥ ५४१ व्य० १० गा० ५७७ ॥
 ५४३ गायिकादशकं व्य० १० गा० ५७८-५८८ ॥

पुण्वभविपेमेणं, देवो साहरति नागभवणम्मि ।
 जहियं इट्ठा कंता, सवसुट्ठा होंति अणुभावा ॥५४५॥
 बत्तीसलक्खणधरो, पायोवगयो य पागडसरीरो ।
 पुरिसन्वेसिणि कण्णा, रायविदिण्णा तु गिण्हेज्जा ॥५४६॥
 मज्जण-गंधं पुण्णोवकार-परियारणं च कुज्जाहिं ।
 सा पवर रायकण्णा, इमेहि जुत्ता गुणगणेहिं ॥५४७॥
 णवयंगसोयबोहिय, अट्टारसरतिविसेसकुसला तु ।
 चोयट्ठीमहिलगुणा, णिउणा य विसत्तरिकलाहिं ॥५४८॥
 दो सोय-णेत्तमादिग, णवंगसोया हवन्ति एतेसु ।
 देसीभास अटारस, रतीविसेसा उ उगुवीसं ॥५४९॥
 कोसल्लुगे व वीसइविहं तु एमादिएहिं तु गुणेहिं ।
 जुत्ताए रूव-जोव्वण-विलास-लायण्णकलियाए ॥५५०॥
 चउकण्णम्मि रहस्से, राएणं रायट्ठिण्णपसराए ।
 तिमि-मगरेहि व उदही, ण खोभितो जो मणो मुणिणो
 ॥५५१॥
 जाहे पराइया सा, ण समत्था सीलखंडणं काउं ।
 णेऊण सेलसिहरं, तो सिलमुवरिं मुयति तस्स ॥५५२॥
 एगंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरिया व साहू, करेज्ज देवोववत्ति वा ॥५५३॥
 एमादीहिं बहुविहं, दुविहं तिविहेहिं ते महाभागा ।
 वोरेहि उवसग्गेहिं, चालिज्जेता वि णिहयया ॥५५४॥
 पुवा-उवर-दाहिण-उत्तरेहिं वाएहिं आवयंतेहिं ।
 जह ण वि कंपइ मेरु, तह ते ज्ञाणाओ न चलिति ॥५५५॥
 पढमम्मि य संघयणे, वटंता सेलकुड्डसामाणा ।
 तेसिं पि य वोच्छेदो, चउदसपुव्वीण वोच्छेदे ५५६॥

एयं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहिं पण्णत्तं ।
 तित्थयर-गणहरेहि य, साहूहि य सेवियमुदारं ॥५५७॥
 एवं जहाणुव्वा, संपतिकालम्मि अत्थि जह सोही ।
 विज्जंति य सोहिकरा, तं सव्वेयं समक्खायं ॥५५८॥
 एसाऽऽगमववहारो, जहोवएसं जहकमं कहिओ ।
 एत्तो सुतववहारं, सुण वच्छ ! जहाणुपुवीए ॥५५९॥
 णिज्जुदं चोदसपुव्विएण जं भद्दबाहुणा सुत्तं ।
 पंचविहो ववहारो, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥५६०॥
 जो सुतमहिज्जति बहं, सुत्तत्थं च णिउणं ण याणाति ।
 कप्पे ववहारम्मि य, ण सो पमाणं सुयधराणं ॥५६१॥
 जो सुतमहिज्जति बहं, सुत्तत्थं च णिउणं वियाणाति ।
 कप्पे ववहारम्मि य, सो उ पमाणं सुतधराणं ॥५६२॥
 कप्पस्स य णिज्जुत्तिं, ववहारस्सेव परमणिउणस्स ।
 जो अत्थओ न जाणति, सो ववहारी णऽणुण्णातो ॥५६३॥
 कप्पस्स य णिज्जुत्तिं, ववहारस्सेव परमणिउणस्स ।
 जो अत्थतो विजाणति, ववहारी सो अणुण्णातो ॥५६४॥
 एसो सुतववहारो, जहोवएसं जहकमं कहितो ।
 आणाए ववहारं, सुण वच्छ ! जहकमं वोच्छं ॥५६५॥
 समणस्स उत्तिमद्वे, सल्लुद्धरणकरणे अभिमुहस्स ।
 दूरत्था जत्थ भवे, छत्तीसगुणा उ आयरिया ॥५६६॥
 अपरक्कमो मि जातो. गंतुं जे कारणं तु उप्पण्णं ।
 अट्टारसमण्णयरे, वसणगते इच्छिमो आणं ॥५६७॥
 अपरक्कमो तवस्सी, गंतुं ण चतेइ सोहिकरमूलं ।
 सीसं पेसेति तहिं, जहिच्छ साहिं तुमसमीवे ॥५६८॥

श्रुतव्यवहारः

आज्ञाव्यवहारः

५५८ सव्वेयं सर्वमेतत् ॥ ५५९ इतः ५८९ गायान्ता गायः व्य०
 १० गा० ६०२-३४ ॥ ५६८ चतेइ शक्नोति । जहिच्छ सोहिं तुमसमीवे
 यथा इच्छामि शोधिं युष्मत्समीपे ॥

अपरिणत-अ-
तिपरिणत-परि-
णतानां क्षिप्या-
णां परीक्षणम्

सो वि अपरक्कमगती, सीसं पेसेति धारणाकुसलं ।
णातु तहिं जो जोग्गो. इमेण विहिणा परिच्छित्ता ॥५६९॥
अपरक्कमो य सीसं, आणापरिणामगं परिच्छेज्जा ।
रुक्खे व बीयकाए, सुत्ते वाऽमोहणाऽऽधारिं ॥५७०॥
दट्ठु महल्ल महीरुह, भणितो रुक्खे विलगितुं डेवे ।
अपरिणतो वेति तयो, णो वट्ठति रुक्खे आरोहुं ॥५७१॥
किं वा मारेत्तवो, अहतं ? तो वेह डेव रुक्खातो ।
अतिपरिणामो भणती, इय होतु अम्ह वेसिच्छा ॥५७२॥
वेति गुरु अह तं तू, अपरिगय अत्थे अ भाससे एवं ।
किं व मए तं भणितो. आरुह रुक्खे तु सच्चित्ते ? ॥५७३॥
तव-णियम-णाणरुक्खं, आरुहिउं भवमहण्णवावत्तं ।
संसारगडमूलं, डेवेहि मए तुमं भणितो ॥५७४॥
जो पुण परिणामो खलु. 'आरुह'भणितो तु सो विचिंतेति ।
णिच्छंति पावमेते, जीवाणं थावराणं पि ॥५७५॥
किं पुण पंचिदीणं ?, तं भवियव्वेत्थ कारणेण तु ।
आरुहणववसियं तू, वारंति गुरुऽहवा थंभे ॥५७६॥
एवाऽऽणथ बीयाइं, भणिते पडिमेह अपरिणामो तु ।
अतिपरिणामो पोट्टल, बंधुणं आगतो तत्थ ॥५७७॥
पच्चाह गुरु ते तू, जहोदियाऽऽणेह अंबिलीबीये ।
ण विरोहसमत्थाइं, सच्चित्ताइं विभणियाइं ॥५७८॥
परिणामगो हु तत्थ वि, भणती आणेमि केरिसाइं तु ? ।
कित्तियमित्ताइं वा ?, विरोहमविरोहजोग्गाइं ? ॥५७९॥

५७० आणापरिणामगं आज्ञापरिणामिनं अवश्यमाज्ञाधारिण-
मित्यर्थः । वाऽमोहणाऽऽधारि वाऽमोहनाऽऽधारिणम् ॥ ५७१ डेवे
प्रतिक्षिप-पत इत्यर्थः ॥ ५७२ अम्ह वेसिच्छा अस्माकमप्येषा इच्छा ॥
५७६ भवियव्वेत्थ भवितव्यमत्र ॥ ५७७ एवाऽऽणथ एवमानयत ॥

सो वि गुरुहिं भणिआ, ण ताव कज्जं पुणो भणीहामी ।

हसिओ व मए वाऽसी, वीमंसत्थं व भणितो सि ॥५८०॥

पदमक्खरमुद्देसं, संधी सुत्तऽत्थ तदुभयं पुट्ठो ।

अक्खर-वंजणमुद्धं, कहेति सर्व्वं जहाभणितं ॥५८१॥

एवं परिच्छिऊणं, जोगं णाऊण पेसवे तं तु ।

वच्चाहि तस्सगासं, सोहिं सोऊण आगच्छ ॥५८२॥

अह सो गतो उ तहियं, तस्म सगासम्मि सो करे सोहिं ।

दुग-तिग-वऊविमुद्धं, तिविहे काले विगडभावो ॥५८३॥

दुविहं तु दप्प कप्पे, तिविहं णाणाइणं तु अट्ठाए ।

दव्वे खेत्ते काले, भावे य चउच्चिरं एयं ॥५८४॥

तिविहं अतीयकाले, पच्चुप्पण्णे व सेविधं जं तु ।

सेविसं वा एस्से, पागडभावो विगडभावो ॥ ५८५॥

किं पुण आलोएती ?, अतियारं सो इमो य अतियारो ।

वतछक्कादीओ खलु, णातव्वो आणुपुव्वीए ॥५८६॥

वयछक्क कायछक्कं, अक्कप्पो गिहिभायणं ।

पलियंक्क णिसेज्जा य, सिणाणं सोहवज्जणं ॥५८७॥

तं पुण होज्जाऽऽसेविय, दप्पेणं अहव होज्ज कप्पेणं ।

दप्पेण दसविहं तू, इणमो वोच्छं समासेणं ॥५८८॥

दप्प अक्कप्प णिरालं व चियत्ते अप्पसत्थ वीसत्थे ।

अपरिच्छ अकडजोगी, अणाणुनावो य णीसंको ॥५८९॥

वायाम-वग्गणादी, णिकारण धावणं तु दप्पो उ । दारं॥

कायापरिणतगहणं, अक्कप्पो जं वा अगीतेणं ॥५९०॥ दारं॥

संसारखड्डपडितो, णाणादवलंबितुं समुत्तरइ ।

मोक्खतडं जह पुरिसो, वल्लिवियाणेण विसमाओ ॥५९१॥

णाणादीपरिवट्ठी, ण भविस्सति मे असेवयो वितियं ।

तेसिं पसंधणट्ठ व, सालंबणिसेवणा होति ॥५९२॥

दर्पस्य दश
भेदाः

जा पुण णिक्कारणयो, अपसत्थालंबणा य सेवा उ ।
 अमुएण वि आयरियं, को दोसो वा णिरालंबं ॥५९३॥दारं॥
 जं सेवितं तु बितियं, गेलण्णादीअसंथरंतेणं ।
 हट्ठो वि पुणो तं चिय, चियत्तकिच्चो णिसेवंतो ॥५९४॥दारं॥
 बल-वण्ण-रूवहेतुं, फासुयभोई वि होति अपसत्थो ।
 किं पुण जो अविसुद्धं, णिसेवणं वण्णमादट्ठा ? ॥५९५॥दारं॥
 सेवंतो तु अकिच्चं, लोए लोउत्तरम्मि य विरुद्धं ।
 परपक्ख सपक्खे वा, वीसत्थासेवणमलज्जे ॥५९६॥ दारं॥
 अपरिच्छित्तुमाय-वए, णिसेवमाणो उ होइ अपरिच्छो ।दारं॥
 तिगुणं जोगमकाउं, बितियासेवी अकडजोगी ॥५९७॥दारं॥
 बितियपदे जो तु परं, तावेत्ता णाणुत्तपपती पच्छा ।
 सो होति अणणुतावी, किं पुण दप्पेण सेवित्ता? ॥५९८॥दारं॥
 करण-भएसु तु संका, करणे कुच्चं ण संकइ कयाइ ।
 इहलोयस्स ण भायइ, परलोए वा भया एसा ॥५९९॥दारं॥
 एसा दप्पियसेवा, दसभेय समासतो समक्खाया । दारं॥
 एत्तो कप्पियसेवं, चउवीसविहा इमाऽऽहंमु ॥६००॥
 दंसण-णाण-चरित्ते, तव-पवयण-समिति-गुत्तिहेउं वा ।
 साहम्मियवच्छल्लेण वा वि कुलयो गणस्सेव ॥६०१॥
 संघस्साऽऽयरियस्स य, असहुस्स गिलाण-वाल-बुहुस्स ।
 उदयऽग्गि चोर सावय, भय कंताराऽऽवती वसणे ॥६०२॥
 दंसणपभावगाणं, सत्थाणऽट्ठाए सेवए जं तु ।
 णाणे सुत्त-ऽत्थाणं, असंथरासेवणे सुद्धो ॥६०३॥
 चरणे एसणदोसा, इत्थीदोसा य जत्थ खेत्तम्मि ।
 तत्तो विणिक्खमंतो, जं सेवाऽसंथरे सुद्धो ॥६०४॥

कल्पस्य चतु-
 विंशतिभेदा-

नेहादि तर्ब काहं, कए विगिट्टे वि लागतरणाती ।
 अभिवायणा पवयणे, विण्हुस्स विउव्वणा चेव ॥६०५॥
 इरियं ण सोहइस्सं, चक्खुणिमित्तकिरिया उ रीयाए ।
 खित्तादि बीय तइया, अहवा वि इमं तु तइयाए ॥६०६॥
 अद्धाणक्कप्पणेसी, अण्णं वडसिवादिकारणेहिं तु ।
 संकियमाई गिण्हे, जयणाए तत्थ सुद्धो तु ॥६०७॥
 आयाणे चलहत्थो, पमज्जमाणेहिं अण्णहिं जाइ ।
 अहवा वि तस्स अट्ठा, ओसह किंची करंज्जाहि ॥६०८॥
 पंचमिऐ काइभूमादिवंधमाणे उ आरभे किंचि ।
 विगडादि मणअगुत्ते, वइ-काए खित्त-दिक्कादी ॥६०९॥
 वच्छल्ले असिहमुंडो, णित्थारिओ जह तु अज्जवइरेहिं ।
 कुल-गण-संघे अभिचारुगादि रायाइणं कुज्जा ॥६१०॥
 आयरिय-असहु-अतरा, बाले वुट्ठे य जेण तु समाही ।
 तं जायितूण देन्ती, पणगादीहिं तु जयणाए ॥६११॥
 णिवदिक्खियादि असह, बालो वडुरो व्व दिक्खितो कज्जे ।
 वुट्ठो वी कज्जम्मी, जह दिक्खितो रक्खियज्जेहिं ॥६१२॥
 उदय-ऽगि-चोर-सावय-भएसु थंभणि पलाण रुक्खे वा ।
 कंतारै पलंवादी, दव्वादी आवई चउहा ॥६१३॥

६०५. लागतरणाती लाजातरणादि, तीर्यत इवाऽस्यामतिस्वच्छ-
 तथा इत्यधिकरणेऽनटि तरणम्, लाजा आष्टा ब्रीहयस्तैर्निर्वृत्तं तरणं
 लाजातरणम्, उपचारात् पेयाऽभिधीयते । गुरुतत्त्वविनिश्चयवृत्तौ
 उ० २ गोथा २०-२१ पत्र ५९ । विष्णुकुमारविकुर्वणाविष-
 यकं कथानकं वसुदेवहिण्डि प्रथमखण्ड १२८ पत्रादवसेयम् ॥
 ६१० आर्यवज्रसम्बन्ध. आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्ड पत्र ३९६ मध्या-
 दवसातव्यः ॥ ६११ जायितूण याचित्वा ॥ ६१२ वज्रदीक्षासम्बन्ध
 आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्डपत्र ३९१ मध्यादवलोकनीयः । आर्यरक्षित-
 वृद्धपितृदीक्षासम्बन्धः आवश्यकचूर्णी ४०६ पत्राद् ज्ञातव्यः ॥

कोई तु वियडवसणी, गोज्जादी वा वि होज्ज णिक्खंतो ।
 जयणाएँ वियडगहणं, गाएज्ज व गीतवसणी उ ॥६१४॥
 एयअण्णयरागाहेस दंसणे णाण चरण सालंबो ।
 पडिसेविउं कयादी, होति पसत्थो पसत्थेसु ॥६१५॥
 एसा कप्पियसेवा, चउवीसविहा समासतो कहिता ।
 अहुणा उ चारणा तू, इणमो वोच्छं समासेणं ॥६१६॥
 ठावेत्तु दप्प कप्पे, हेट्ठा दप्पस्स ढस पदे ठावे ।
 कप्पाहो चउवीसइ, तेसिमह अट्टारस पदा उ ॥६१७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६१८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव णिसिभत्तं ॥६१९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 बितिण् छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६२०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 बितिण् छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव तसकायं ॥६२१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 तइण् छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६२२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 ततिण् छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव तु विभूसा ॥६२३॥
 पढमममुचंतेणं, बितियादीण् तु जाव दसमं तु ।
 पढमच्छक्काईसु उ, पुणो पुणो चारणिज्जाइं ॥६२४॥
 दप्पियसेवाए तू, दप्पेणं चारियाणि अट्टारस ।
 दस अट्टारसगुणिता, आसीयसतं तु गाहाणं ॥६२५॥

६१५ गाथेयं व्य० उ० १० गा० ६३८ ॥ ६१७ गाथायुगलं व्य० उ०
 १० गा० ६३९-४० ॥ ६२० गाथाचतुष्कं व्य० उ० १० गा० ६४३-४६॥

एवं वीतिज्जस्स वि, कज्जस्सा गाह होंति छ चैव ।
 सव्वाओ गाहाओ, चत्तारि सता तु वत्तीमा ॥६२६॥
 वितियस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 पढमे छक्के अन्धितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६२७॥
 एवं वितियस्सा वि हु, कज्जस्सा एय चैव गाहाओ ।
 वितिअगअभिलावेणं, सव्वाओ भाणियव्वाआ ॥६२८॥
 पढमं ठाणं दप्पो, दप्पो चिय तस्स वी भवे पढमं ।
 पढमं छक्क वयाइं, पाणतिवाओ तहिं पढमं ॥६२९॥
 एवं तु मुसावायो, अदत्त मेहुण परिग्गहे चैव ।
 वितिछक्के पुढवादी, तनिछक्के होयऽकप्पादी ॥६३०॥
 एवं दप्पपयम्मी, दप्पेणं चारिया उ अट्ठरस ।
 एवमकप्पादीमु वि, एक्केक्के होंतिमट्ठरस ॥६३१॥
 वितियं कज्जं कप्पो, पढमपदं तत्थ दंसणणिमित्तं ।
 पढमं छक्क वयाइं, तत्थ वि पढमं तु पाणवहो ॥६३२॥
 दंसण अणुम्मुयन्तो, पुव्वकमेणं तु चारणीयाइं ।
 अट्ठारस ठाणाइं, एवं णाणादिक्केक्के ॥६३३॥
 चउवीस अट्ठारसगा, एवं एते हवंति कप्पम्मि ।
 दस होंति अकप्पम्मी, सव्वसमासेण मुण संखं ॥६३४॥
 दप्पेणाऽसीयसतं, गाहाणं कप्पे होंति चत्तारि ।
 वत्तीसाऽज्यातेते, छस्सय हाँती तु वारस य ॥६३५॥
 सोतूण तस्स पडिसेवणं तु आलोयणं कमविहिं तु ।
 आगम पुरिसज्जायं, परियाग वलं च खेत्तं च ॥६३६॥
 अह सो गतो सदेसं, संतस्साऽऽलोइयल्लयं सव्वं ।
 आयरियाण कहेती, परियाग वलं च खेत्तं च ॥६३७॥

सो ववहारविहिण्णू, अणुसज्जित्ता सुतोवदेसेण ।
 सीसस्स देइ आणं, तस्स इमं देह पच्छित्तं ॥६३८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के पणगं तवं कुणह ॥६३९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के दसमं तवं कुणह ॥६४०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के पक्खं तवं कुणह ॥६४१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के वीसं तवं कुणह ॥६४२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, पणुवीसनवं कुणह मृक्के ॥६४३॥
 एवं ता उवघाए, अणुघाए एत चेव गाहाओ ।
 णवरं तू अभिलावो, किण्हे पणगादि वत्तव्वो ॥६४४॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं तवं कुणह मुक्के ॥६४५॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं कुणह किण्हे ॥६४६॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह सुक्के ॥६४७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह किण्हे ॥६४८॥
 छिंदंतु वतं भाणं, गच्छंतु तवस्स साहुणो मूलं ।
 अव्वावारा गच्छे, अब्बितिया वा परिहरंतु ॥६४९॥

पणगादिभाणछेदं, साहूमूले भवे पुणक्करणं ।
 पुव्वमवहाय सव्वं, पंचाऽऽभवणाउ उवरिं तु ॥६५०॥
 लिंगादीजोगत्थे, जहण्ण उक्कोसओ व बोधव्वो ।
 उक्कोस जहण्णो वा, विहरउ सो अब्बिनीओ उ ॥६५१॥
 वितियस्स य कज्जस्सा, तद्वियं चउवीसगं वियाणिच्चा ।
 णक्कारेणाउत्ता, हवन्तु एवं भणेज्जासि ॥६५२॥
 एवं गंतूण तद्दिं, जहावएसेण देहि पच्छित्तं ।
 आणाए ववहारो, भणिएसो धीरपुरिसेहिं ॥६५३॥
 एसाऽऽणाववहारो, जहोवएसं जहक्कमं भणितो ।
 धारणववहारं पुण, सुण वच्छ ! जहक्कमं वोच्छ ॥६५४॥
 उद्धारणा विहारण, संधारण संपहारणा चेव ।
 धारणववहारस्स उ, णामा एगट्ठिता एते ॥६५५॥
 पाबल्लेण उवेच्च व, उद्धियपयधारणा उ उद्धारो ।
 विविहेहिं पगारेहिं, धारेयऽत्थं विधारो तु ॥ ६५६॥
 सं एगीभावम्मि, 'धो धरणे' ताणि एव भावेणं ।
 धारेयऽत्थपयाणि तु, तम्हा संधारणा होति ॥६५७॥
 जम्हा संपहारेउं, ववहारं पजुंजती ।
 तम्हा कारणे तेण, णातव्वा संपहारणा ॥ ६५८॥
 धारणववहारेसो, पउंजियव्वो तु केरिसे पुरिसे ? ।
 भण्णइ गुणसंपण्णे, जारिसए तं सुणेह त्ति ॥६५९॥
 पवयणजसंसि पुरिसे, अणुगगहविसारए तवस्सिम्मि ।
 सुस्सुय बहुस्सुयम्मि य, विवक्कपरियागबुद्धिम्मि ॥६६०॥
 एतेसु धीरपुरिसा, पुरिसज्जाएसु किंचि खल्लिएसु ।
 रहिए विहारइत्ता, जहारिहं देन्ति पच्छित्तं ॥६६१॥

धारणा-
 व्यवहारः

रहिण णाम असन्ते, आतिल्लम्मि ववहारतियगम्मि ।
 ताहे विहारइत्ता, वीमंसेतूण जं भणियं ॥६६२॥
 पुरिसस्स उ अवराहं, विधारइत्ताण जस्स जं भणितं ।
 तं देन्ती पच्छित्तं, केणं देन्ती उ ? तं सुणसु ॥६६३॥
 जो धारिओ सुतत्थो, अणुओगविहीय धीरपुरिसेहिं ।
 अल्लोणपलीजेहिं, जतणाजुत्तेहिं दंतेहिं ॥६६४॥
 अल्लोणा णाणादिसु, पइ पइलोणा उ होन्ति तु पलीणा ।
 कोहादी वा पलयं, जेसि गया ते पलीणा तु ॥६६५॥
 जतणाजुत्तो पयत्तवं, दंतो जो उवरतो तु पावेहिं ।
 अहवा दन्तो इंदियदमेण नोइंदिएणं च ॥६६६॥
 एरिसया जे पुरिसा, अत्थधरा ते भवंति जोग्गा उ ।
 धारणववहारन्नु, ववहरिउं धारणाकुसला ॥६६७॥
 अहवा जेणं इयाऽऽदिट्ठा, सोही परस्स कीरंती ।
 तारिसयं चेव पुणो, उप्पणं कारणं तस्स ॥६६८॥
 सो तम्मि चेव दव्वे, खित्ते काले य कारणे पुरिसे ।
 तारिसयं अकरेन्तो, ण हु सो आराहओ होति ॥६६९॥
 सो तम्मि चेव दव्वे, खित्ते काले य कारणे पुरिसे ।
 तारिसयं चिय भूतो, कुव्वंतो राहओ होति ॥६७०॥
 अहवा वि इमे अण्णे, धारणववहारजोग्गयसुव्वेति ।
 धारणववहारेणं, जे ववहारं ववहरंति ॥६७१॥
 वेयावच्चकरो वा, सीसो वा देसहिंढओ वा वि ।
 दुम्मेहत्ता ण तरइ, अवधारेउं बहू जो तु ॥६७२॥
 जस्स उ उद्धरिऊणं, अत्थपयाइं तु दंति आयरिया ।
 जेहिं करेहि कज्जं, आहारेन्तो तु सो देसं ॥६७३॥

जीतव्य-
वहारः

धारणववहारो खलु, जहकमं वणिगतो समासेणं ।
 जीतेणं ववहारं, सुण वच्छ ! जहकमं वोच्छं ॥६७४॥
 वत्तणुवत्तपवत्तो, बहुसो आसेवितो महाणेणं ।
 एसो उ जीतकप्पो, पंचमयो होति ववहारो ॥६७५॥
 वत्तो णामं एकसि, अणुवत्तो जो पुणो वितियवारे ।
 ततियव्वारपवत्तो, परिग्गिहीओ महाणेणं ॥६७६॥
 बहुसो बहुस्सुएहिं, जो वत्तो ण य णिवारितो होति ।
 वत्तणुपवत्तमाणं, जीएण कतं हवति एयं ॥६७७॥
 जो आगमे य सुत्ते, य सुण्णतो आण-धारणाए य ।
 सो ववहार जीएणं, कुणती वत्ताणुवत्तेणं ॥६७८॥
 असुतो असुयत्थकतो, जह असुयस्स असुएण ववहारो ।
 असुअत्थविय तह कओ, असुतो असुएण ववहारो ॥६७९॥
 तं चेवऽणुकज्जंतो, ववहारविहिं पयुंजति जहुत्तं ।
 जीतेण एस भणितो, ववहारो धीरपुरिसेहिं ॥६८०॥
 धीरपुरिसपण्णत्तो, पंचमयो आगमो विदुपसत्थो ।
 पियधम्मऽवज्जभीरूपुरिमज्जाताणुचिण्णो य ॥६८१॥
 सो जह कालादीगं, अपडिक्कंस्स णिव्विगइयं तु ।
 सुहणंतफिडिय पाणग, असंवरे एवमादीसु ॥६८२॥
 एगिन्दिऽणन्तवज्जे, घट्टण तावेऽणगाढ गाढे य ।
 णिव्विगतियमादीयं, जा आयामन्तसुहवणे ॥६८३॥
 विगलिंदऽणंतघट्टण, परियावऽणगाढ गाढ उहवणे ।
 पुरिमट्ठादिकमेण उ, णेतक्कं जाव खमणं तु ॥६८४॥
 पंचिदि घट्ट तावणऽणगाढ गाढे तहेव उहवणे ।
 एगासणमायामं, खमणं तह पंचकल्लाणं ॥६८५॥

सावयासावये
जीते

एमादीओ एसो, णायव्वो होति जीयव्वहारो ।
 अणवज्जविसोहिकरो, संविग्गणगारचिण्णो त्ति ॥६८६॥
 जं जीतं सावज्जं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयमसावज्जं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६८७॥
 केरिस सावज्जं तू?, केरिसयं वा भवे असावज्जं ? ।
 केरिसयस्स व दिज्जति, सावज्जं वा वि? इयरं वा ? ॥६८८॥
 खार धडि हरमाला, पोट्टेण व रिंगणं तु सावज्जं ।
 दसविह पायच्छित्तं, होइ असावज्ज जीयं तु ॥६८९॥
 ओसण्णे बहुदोसे, णिद्धं धसे पवयणे य णिरवेक्खे ।
 एयारिसम्मि पुरिसे, दिज्जति सावज्ज जीयं तु ॥६९०॥
 संविग्गे पियधम्मे, य अप्पमत्ते यऽवज्जभीरुम्मि ।
 कम्ही पमायखलिए, देयमसावज्ज जीयं तु ॥६९१॥
 जं जीयमसोहिकरं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयं सोहिकरं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९२॥
 जं जीयमसोहिकरं, पासत्थ-पमत्तसंजयाचिण्णं ।
 जइ वि महाणाचिण्णं, ण तेण जीएण व्वहारो ॥६९३॥
 जं जीयं सोहिकरं, संविग्गपरायणेण दंतेण ।
 एक्केण वि आइण्णं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९४॥
 एवं जहोवइट्ठस्स धीर-विदुदेसित-प्पसत्थस्स ।
 णिस्संदो व्वहारस्स एस कहितो समासेणं ॥६९५॥
 को वित्थरेण वोत्तूण समत्थो णिरवसेसए अत्थे ।
 व्वहारो जस्स ठिता, जीहाण मुहे सतसहस्सं ? ॥६९६॥
 किं पुण गुणोवदेसो, व्वहारस्स तु विदुप्पसत्थस्स ।
 एवं भे परिकइयं, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥६९७॥

ववहारे पंचसु वी, विज्जंते केण तू ववहरेज्जा ? ।
 आगमववहारेणं, तस्स अभावा सुतेणं तु ॥६९८॥
 सुतववहारअभावे, ववहारं ववहरेज्ज आणाए ।
 जेणं सो उ सुतस्सा, अणुसरिसो एगदेसेणं ॥६९९॥
 आणाएँ अभावाओ, ववहारं ववहरेज्ज थरणाए ।
 जेणेसा वि सुयस्सा, वट्टइ तू एगदेसम्मि ॥७००॥
 धारणऽणंतर जीयं, एत्थं पुण जीयकप्पे पगयं तु ।
 जेणेसो सावेक्खो, अणुसज्जइ जाव तित्थं ति ॥७०१॥

अण्णं च—

दव्वं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 धिति बल संययणं वा, आवेक्खति जीयकप्पो उ ॥७०२॥
 एस पसंगाभिहितो, चोयगवयणाओ अहुण जीवस्स ।
 वोच्छामि सोहणं तू, परमं सुममाहितो एण्हि ॥७०३॥
 'जीव त्ति पाणधारणे,' पाणा पुण आउमादि णिद्धिद्धा ।
 अहवा जीवइ जीविस्सई य जिवं ति होइ जिओ ॥७०४॥
 होइ विसोहणा सोहण, जह तू वत्थस्म तोयमादीहि ।
 तह कम्ममलक्खउरल्लियस्स जीवस्स पच्छित्तं ॥७०५॥
 सोधनं ॥

एयं पुण पच्छित्तं, परम पहाणं ति होति एगट्ठं ।
 कस्सेयं परमं ? ती, जीवस्स उ होइ पच्छित्तं ॥७०६॥

संवर-विणिज्जराओ, मोक्खस्स पहो तवो पहो तासिं । प्रायश्चित्तस्य
 तवसो य पहाणंगं, पच्छित्तं जं च णाणस्स ॥२॥ माहात्म्यम्

संवर घट्टण पिहणं, एगट्ठं सो य संवरो दुविहो ।
 देसे सव्वे य तहा, एमेव य णिज्जरा दुविहा ॥७०७॥

संवरियासवदारो, णवकम्भोवज्जणं ण कुव्वइ उ ।
 पुव्वज्जितस्स खवणं, विणिज्जरा सा उ णायव्वा ॥७०८॥
 सेलेसिं पडिवण्णे, दुचरिमसमयम्मि वट्टमाणे य ।
 तहिं सव्वसंवरा णिज्जरा य अक्खसेस देसम्मि ॥७०९॥
 संवर-विणिज्जराओ, उभयमवी मोक्खकारणं होति ।
 मोक्खपहो हेतू कारणं ति एते उ एगट्ठा ॥७१०॥
 एतेसिं दोण्ह वि तू, तवो पहो हेउ कारणं होति ।
 एतस्स वि पच्छित्तं, पट्ठाणमंगं मुणेतव्वं ॥७११॥
 जेण तवो बारसहा, पच्छित्ते णिवतती तु दसभेदे ।
 तेण पट्ठाणं अंगं, तवस्स तू होति पच्छित्तं ॥७१२॥
 गाहापच्छेद्वेणं, तस्स वि जं भणिय जं च णाणस्स ।
 णंतर ततिगाहाए, सारं तू तं चिमं आह ॥७१३॥

सारो चरणं तस्सा, णिव्वाणं चरणसाहणत्थं च ।
 पच्छित्तं तेण तयं, णेयं मोक्खत्थिणाऽवस्सं ॥३॥

सामाड्यमादीयं, सुतणाणं विंदुमारपज्जनं ।
 तस्स वि सारो चरणं, चरणस्स वि होति णेव्वाणं ॥७१४॥
 णेव्वाणस्स अणंतर, चरणं चरणा अणंतरं णाणं ।
 णाणविमुद्धीए पुण, चारित्तविमुद्धया होति ॥७१५॥
 चारित्तविमुद्धीए, णेव्वाणफलं तु पावती अचिरा ।
 सा पुण चरित्तमुद्धी, पच्छित्ताहीण णातव्वा ॥७१६॥
 जम्हा एतेऽत्थ गुणा, पच्छित्ते वण्णिया तु सुत्तम्मि ।
 तम्हा खलु णायव्वं, दसहा मोक्खत्थिणा जहिमं ॥७१७॥

प्रायश्चित्तस्य तं दसविहमालोयण-पडिकमणो-भय-विवेग-वोसग्गा।

मेदाः

तव-छेद-मूल-अणवट्टया य पारंचियं चेव ॥४॥

आलोयणअरिहं ती, आ मज्जाआऽऽलोयणा गुरुसमासे ।	आलोचना
जं पाव विगडिणं, सुज्झति पच्छिन्न पदमेयं ॥७१८॥	
मिच्छादुक्कडमेत्तेण, चेव जं सुज्झती तु पावं तु ।	प्रतिक्रमणम्
ण य विगडिज्जति गुरुणो, पडिक्कमणरिहं हवति एयं ॥७१९॥	
जह तु अणाभोगेणं, खेलादी णिसिरितं तु होज्जाहिं ।	तदुभयम्
हिंसाइए य दोसे, ण य आवण्णो तु किंचिदवि ॥७२०॥	
जं पाव सेवितूणं, गुरुणो विगडिज्जतो उ सम्मं तु ।	
गुरुसंदिट्ठ पडिक्कम, तदुभयमेतं मुणेतव्वं ॥७२१॥	
जं किंचि दव्व गहितं, अहिकमप्यं व अहव ऊणं तु ।	विवेकः
विहिणा तु विगिचन्ते, पच्छिन्न विवेगअरिहेदं ॥७२२॥	
जं कायचेट्ठमेत्तेण णिरोहेणं तु सुज्झती पावं ।	व्युत्सर्गः
जह दुस्सिमिणादीयं, पच्छिन्नेयं वियोसगं ॥७२३॥	
णिव्वीतियमादीओ, छम्मासंतो उ जत्थ दिज्जइ तु ।	तपः
एय तवारिह भणितं, इदाणि छेदारिहं वोच्छं ॥७२४॥	
जेण पडिसेविणं, दूस्मिज्जइ जस्स पुव्वपरियाओ ।	छेदः
तत्तियमेत्तं छिज्जइ, सेसगपरियायरक्खट्ठा ॥७२५॥	
जम्मि पडिसेवियम्मी, सव्वं छेत्तूण पुव्वपरियायं ।	मूलम्
पुणरवि महव्वयाइं, आरोविज्जंति मूलरिहे ॥७२६॥	
जम्मि पडिसेवियम्मी, अणवट्ठो कंचि काल कीरइ तु ।	अनवस्थाप्यम्
मूलवण्णं पंचसु, चिण्णतवो पच्छ होतूणं ॥७२७॥	
तद्दोसोवरयस्स उ, महव्वयारुवण कीरती तस्स ।	
अणवट्ठणो एसो, एत्तो पारंचियं वोच्छं ॥७२८॥	
अंचु गती-पूजणयो, पारंचइ गच्छती तु पारं तु ।	
तवमादीणं कमसो, सो लिंगादीहिं चतुधा तु ॥७२९॥	पाराधिकम्

आलोयणमादीणं, दसण्ह वी एस होति पिंडत्थो ।

सट्ठाणे सट्ठाणे, विभागतो इणमो वोच्छामि ॥७३०॥

आलोचना-
प्रायश्चित्तम्

करणिज्जा जे जोगा, तेसुवयुत्तस्स णिरतियारस्स ।

छउमत्थस्स विसोही, जइणो आलोयणा भणिया ॥५

के पुण करणिज्जा ? जे, तित्थंकर-गणहरोवइट्ठा उ ।

सुत्ताणुसारओ तू, संजम-दुक्खक्खया होऊ ॥७३१॥

जेत्तिय जे णिहिट्ठा, जुजि जोगे कातमादिआ तिण्णि ।

जं जीवे जुंजयती, पेरयती वा ततो जोगा ॥७३२॥

संखेवयो उ एते, मुहपुत्तियमादि जाव उस्सगो ।

दियरायोसमायारी, जा जहियं वुत्त सुत्तम्मि ॥७३३॥

ते तु जया उवउत्तो, अमवत्त करेइ णिरनियारा य ।

तद् आलोयणमेत्तेण चंव सुद्धी तु छदुमस्स ॥७३४॥

छय

छउमं कम्मं भण्णइ, णाणावरणं च दंसणावरणं ।

मोहणिय अंतरायं, चउव्विहं होति णायव्वं ॥७३५॥

जे तु जया करणिज्जे, उवयुत्तो करेति णिरतियारो य ।

णणु तत्थ का व सुद्धी ? का व अमुद्धो उ ? चोएति ॥

गुरुराह तत्थ चेट्ठा, जा किरिया मुहुम आसवेसुं वा ।

अहव पमाया मुहुमा, अनियार ण जाणती छतुमो ॥७३७॥

ते अइयारा मुहुमा, आलोइयमेत्तया विसुज्झंति ।

सा आलोयण चोयग !. करणिज्जा तीसु जोगेसु ॥७३८॥

को कारयो ? जती तू. जइ साहु पयत्तियो विणिहिट्ठो ।

पंचम गाह समत्ता, गाहं छट्ठं इमं वोच्छं ॥७३९॥

आहाराईगहणे, तह बहियाणिग्गमेसु णेगेसु ।

उच्चार-विहारावणि-चेइय-जइवंदणादीसुं ॥६॥

आहारो जेसि आदी, सो चउहा होइमो उ आहारो ।
 भत्तं पाणं खाइम, सादिम होनी चउत्थं तु ॥७४०॥
 आदिगहणेणं पुण, सेज्जा-संथार-वत्थ-पायट्ठा ।
 पाउंछणअट्ठा वा, ओहोवहुवगहट्ठा वा ॥७४१॥
 अहव गिलाणस्सट्ठा, आयरिए बाल बुद्धु स्वमए वा ।
 दुब्बल सेहे व महोदरे व आदेसअट्ठा वा ॥७४२॥
 एतेसिं पाउगं, आहारो अहव होज्ज सेज्जादो ।
 ओसह-भेमज्जाणि य, एमादी होज्ज अट्ठो उ ॥७४३॥
 एतेसिं अट्ठाए, गुरु पुच्छित्ता गुरुणऽणुण्णाओ ।
 मुत्ताणुसारओ तू, उवयुत्तो विहीय घेत्तूणं ॥७४४॥
 आलोएनी गुरुणो, जे जह गहियं तु भत्तमादीयं ।
 मुत्ताणुसारतो तू, आलोयणयेत्तयो मुद्धो ॥७४५॥
 मीसाऽऽह जई एवं, विहिगहणं होति एवऽमुद्धं तु ।
 तो गहणमेव सव्वे, आहारादीण मा कुणउ ॥७४६॥
 चोअग ! जदि एवं तु, संजमजोगा उ होति संपुण्णा ।
 आहारमाइयाणं, को णाम परिगहं कुज्जा ? ॥७४७॥
 अण्णं च इमो दोमो, अगहणा पाद्वी महंतो उ ।
 आयारियादी चत्ता, णाणादीणं च वोच्छेत्ता ॥७४८॥
 तम्हा अवस्स गहणं, आहारादीण होति विहिणा उ ।
 आहाराईगहणे, एगो पाटो समत्तेमो ॥७४९॥
 णिगम गुरुमूलाओ, सेज्जाओ वा हवेज्ज णिगमणं ।
 ते य अणेगा णिगम, कुलादिया इणमु वोच्छामि ॥७५०॥
 कुल गण संघे चेइय, तहव्वविणामणे दुविहभेदे ।
 एतेसि णिवारणया, गुरुमूल करेज्ज णिगमणं ॥७५१॥
 संथारादीण अहवा, अप्पिजणत्था उ पाडिहारीणं ।

निगमो गुरुमूलाओ, वसहीओ वा करेज्जाहि ॥७५२॥
 गाहापच्छदेणं, जं भणितुच्चार अवणिसदो तु ।
 अवणी भूमी भणति, तेण उ उच्चारभूमी उ ॥७५३॥
 सज्झाय विहारो तु, अवणीसहिओ विहारभूमी उ ।
 चेइयवंदणहेउं, गच्छे आसण्ण दूरं वा ॥७५४॥
 आयरिया तु अपुव्वा, अहवा साहू अतीव संविग्गा ।
 वंदण-संसयहेउं, गच्छे आसन्न दूरं वा ॥७५५॥
 आदीगहणेणं पुण, सट्ठा सण्णाय अहव ओसण्णा ।
 दंसणगाहण निक्खमणं च ओसण्णउच्छहणा ॥७५६॥
 एतेहिं व कज्जेहिं, गुरुमूला णिगमो उ साहूणं ।
 गाहा छट्ट समत्ता, अट्ठणा पुण सत्तमं वोच्छं ॥७५७॥

जं चऽण्णं करणिज्जं, जतिणो हत्थमयवाहिरायरियं ।
 अवियडियम्मि असुद्धो, आलोएंतो तयं सुद्धो ॥७५८॥

जं चऽण्णमवुत्तं ती, करणिज्जं तं इमं तु खेत्तादी ।
 हत्थसया आरेणं, परयो व इमं पवक्खामि ॥७५८॥
 खित्तपडिलेह थंडिल, णिक्खमणं अहव होज्ज सेहस्स ।
 संलेहणं व कोई, आयरियादी व कुज्जा तु ॥७५९॥
 हत्थसयाओ परेणं, जं आयरियं तु होज्ज खेत्तादी ।
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, अक्खस्स आलोयणं कुज्जा ॥७६०॥
 जं पुण हत्थसयाओ, अंतो आसेवियं हवेज्जाहिं ।
 तं विगडिज्जइ किंची, अहव ण विगडिज्जती किंचि ॥७६१॥
 जह—

पासवण-खेल-सिंघाणगादिउक्कयुत्ते णत्थि आलोया ।
 आलोएइ पमत्तोऽणालोइएँ होतऽसुद्धो, तु ॥७६२॥

सत्तम गाह समत्ता, एत्तो वच्छामि अट्ठमं गाहं ।

कारण निग्गमै जत्थ उ, स-परगणाओ व आगमणं ॥७६३॥

कारणविणिग्गयस्स य, मगणाओ परगणागतस्स वि य ।
उवमंपया विहारे, आलोयणमणइयारस्स ॥८॥

दुविहो उ णिग्गमो खलु, कारण निक्कारणो व गच्छाओ ।

असिवादी कारणिओ, णिक्कारण चक्क-धूयादी ॥७६४॥

असिवे ओमोयरिण, रायहुट्ठे भए व गेलण्णे ।

अहवा वि उत्तमट्ठे, समाहिकामो तु गच्छेज्जा ॥७६५॥

आयरियपेसणादी, विणिग्गमो गच्छयो व होज्जाहि ।

कारण णिग्गमो एमो, णिक्कारणयो इमं वोच्छं ॥७६६॥

चक्के धूमे पडिमा, जम्मण णिक्खमण णाण णिव्वाणे ।

महिम समोसरणे वा, सण्णायग-वइयमादिमु वा ॥७६७॥

असमत्तकप्पियाणं, णिक्कारण णिग्गमा भवे एते ।

एते च्चिय कारणयो, जयणाजुत्तस्स गीतस्स ॥७६८॥

कारणविणिग्गएणं, णिरनीयाराण वी अवस्सं तु ।

आलोयण दानव्वा, समितिविमुद्धीणिमित्तं तु ॥७६९॥

सा आलोयण दुविहा, ओःण विभागतो य णायव्वा ।

ओहो संखेवो ऊ, विभागो पुण वित्थरो भणिओ ॥७७०॥

ओहो तत्थ इमो खलु, अब्भंतरअद्धमासआयस्स ।

पडिक्कन्तस्स य इरियं, साहुसमुद्दिसणवेला तु ॥७७१॥

णिरईयारो य जती, भत्तट्ठी वि य हवेज्ज जदि सो तु ।

ओहेण तत्थ आलोइतूण तो मंडलिं पविसे ॥७७२॥

अप्पा मूलगुणेसुं, विराहणा अप्प उत्तरगुणेसुं ।

अप्पं पासत्थाइसु, दाणग्गहणं तु ओहेसा ॥७७३॥

अण्णाय उ वेलाए, विभागआलोयणा तु दायव्वा ।
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एमेव य पक्खपरयो वि ॥७७४॥
 एवं ता कारणे, असिवादीणिगयस्स सगणाओ ।
 अतिदारविरहियस्स वि, आलोयणमेत्तयो सुद्धी ॥७७५॥
 जे बहियाऽऽगन साहू, ते दुविहा होन्ति तू मुणेत्तव्वा ।
 समणुण्णऽमणुण्णा वा, समणुण्णा सगच्छतो चेव ॥७७६॥
 परगणो जे अमणुण्णा, ते दुविहा होन्ति तू मुणेयव्वा ।
 संविग्गमसंविग्गा, पासत्थादी असंविग्गा ॥७७७॥
 परगणसंविग्गाओ, जो साहू आगतो उ अण्णगणं ।
 तेण अवस्साऽऽलोयण, विभागनो होति दायव्वा ॥७७८॥
 उवसंपद पंचविहा, सुत सुह दुक्खे य खेत्त मग्गे य ।
 विणयोवसंपया वि य, पंचमिया होति नायव्वा ॥७७९॥
 पंचविहाए नियमा, एगविहाए व जत्थ उवसंपे ।
 निरतीयारेण वि या, विभागनोऽवस्म दानव्वा ॥७८०॥
 विहरन्ति एगसंभोइया उ फट्ठादती उ गीयत्था ।
 तत्थऽण्णत्थ व खेत्ते, समणुण्णा एम गच्छम्मि ॥७८१॥
 एगाह पणग पक्खे, चउमाप्पे वि जत्थ वि मिल्हन्ति ।
 तत्थ विभागालोयण, अवरोप्पर तेहि दायव्वा ॥७८२॥
 आलोयणारिहं नि ड, पढम दारयेयं समक्खान्तं । दारं ।
 पडिकमणारिहमेत्तो, वितियं दारं इमं वोच्छं ॥७८३॥

प्रतिक्रमण-
 प्रायश्चित्तम्

गुत्ती-समितिपमत्तो, गुरुणो आसायणा विणयभंगे ।
 इच्छाईणमकरणे, लहुस मुसादिणमुच्छासु ॥९॥

पुरक्खणम्मि (?) गुत्ती, ताणि मणादीणि होन्ति तिण्णेव ।

श्रमयः

तेहि कहिंचि पमायं, साहु करेज्जा इमं तं च ॥७८४॥

दुच्चित्तिय दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एसऽगुत्तिया होति ।
 मणमादीणं कमसो, एस पमाओ उ साहुस्स ॥७८५॥
 गुत्तो होइ कह णू, मणमादीहिं तु साहुणा निच्चं ।
 तत्थोदाहरणे तू, जिणदासादी इमे वोच्छं ॥७८६॥
 मणगुत्तीए तहियं, जिणदासो सावओ उ सेट्ठिमुत्तो ।
 सो सव्वराइपडिमं, पडिवण्णो जाणसालाए ॥७८७॥

मनोगुत्तौ
जिनदासो-
दाहरणम्

भज्जुब्भामिग पल्लं क वेत्त खीलजुयमागया तत्थ ।
 तस्सेय पायगुवरि, मंचगपादं ठवेउणं ॥७८८॥
 अणयारमायरंती, पादो विद्धो य मंचव्वीलेणं ।
 तो तं महंति वियणं, अहियासेनी तहि मम्मं ॥७८९॥

मणदुक्कडमुप्पण्णं, ण तम्म ज्ञाणम्मि णिच्चलमइस्स ।
 दट्ठण तोय विन्नियं, इय मणगुत्ती करेत्तवा ॥७९०॥

वइगुत्तीए साहु, सण्णायगपल्लि गच्छए दट्ठं ।
 चोरग्गह सेणावइ, विमोइतो भणिउ मा साह ॥७९१॥
 चलिया य जण्णजत्ता, सण्णायग मिलिय अंतरा चेव ।
 माइ-पिति-भानिमादी, सो वि णियत्तो समं तेहिं ॥७९२॥
 तेजेहि गहिन मुगिया, विट्ठो तो विन्न मो इमो ममणो ।
 अम्हेहिं गहिय मुक्को, तो वेती अम्मया तम्म ॥७९३॥
 तुम्हेहिं गहिय मुक्को, आमं आणेह वेति नच्छुरियं ।
 जा छिंदामि थणं ति इ, किं ? ती सेणावती भणइ ॥७९४॥

वचनगुप्तौ
कस्यचित्
साथोद्धा-
हरणम्

दुज्जायजम्म एसो, दिट्ठं अम्हं तहा वि ण वि सिट्ठं ।
 कह पुत्तो ? ती आमं, कह ण वि सिट्ठं ? ति धम्मकहा ॥७९५॥
 आउट्ठो उवसंतो, मुक्को मज्झं पि तं सि माय त्ति ।
 सव्वं समप्पियं ती, वइगुत्ती एव कातव्वा ॥७९६॥

कायगुप्तौ
कस्यचिन्
साधोराह-
रणम्

काङ्गगुत्ताहरणं, अद्धाणपवण्णगो जहा साहू ।
आवासियम्मि सत्थे, ण लभति तहि थंडिलं किंचि ॥७९७॥

लद्धं च णेण किह वी, एगो पाओ जहिं पइट्ठाइ ।
तहियं ठिएगपादो, सव्वं राइं तथा थद्धो ॥७९८॥

ण य ठवितो तेणाथंडिलम्मि होनव्वमेव गुत्तेणं ।
सुमहब्भए वि अहवा, साहू ण भिंदे गई एगो ॥७९९॥

कायगुप्तौ
द्वितीयसु-
दाहरणम्

सक्क पसंसा अस्सद्दहाण देवागमो विउव्वणया ।
मंडुकलि सुहुम बहू, जनणा सो संकमे सणियं ॥८००॥

हत्थी त्रिगुच्चिओ या, आगच्छति मगतो गुलगुल्लेनो ।
ण य कुणत गनीभेदं, गएण हत्थेण उच्छट्ठो ॥८०१॥

वेइ पढंतो मिच्छामिदुक्कडं जिय विराहियं मे त्ति ।
ण वि अप्पाणे चिंता, देवो तुट्ठो णमंसति य ॥८०२॥

गुत्तीदारं भणियं, अगुत्तगुत्ती वि हू पसंगेण ।
समिईदारं वांच्छं, समितिं समतिं वि माताओ ॥८०३॥

समितीना
स्वरूपम्

गमणकिरिया हू समिती, सामण्णे परिणयस्स वा गमणं ।
सम्ममयति त्ति ममिति. सा पंचह इरियमादीया ॥८०४॥

कह समितीमु पमादं, साहु करेज्जा तु ? भणए सुणसु ।
उट्ठुमुहो कहरत्तो, वच्चइ साहु पमाएसो ॥८०५॥

सावज्ज भास भामति, गारत्थिय ठडूर व्व भासेज्जा ।
एमादी तु पमाओ. भासाए हांति णातव्वो ॥८०६॥

हिंडंतो गोयरम्मि, संकिनमादीमु जो तु नाऽऽयुत्तो ।
भिक्षाए गहनकाले, एगण एमो पमाओ तु ॥८०७॥

आदाण-भंडणिक्खेवणम्मि जो होइ एत्थऽणाउत्तो ।
एसो होति पमायो, एत्थ पमायम्मि छ बंग्गा ॥८०८॥

गहणं आदानं ती, होति णिसद्दो नहाऽहियत्थम्मि ।
 खिव पेरणे व भणितो, अहिउक्खेवो तु णिक्खेवो ॥८०९॥
 ण वि पेहे ण पमज्जे, ण वि पेहे पमज्जती तु विनिभंगो ।
 पेहे ण पमज्ज ततिओ, पेह पमज्जे चउत्थो तु ॥८१०॥
 जो सो चउत्थ भंगो, पेहेति पमज्जती य तस्स पुणो ।
 भंगा भवंति चउरो, दुपेहदुपमज्जणे पढमो ॥८११॥
 वितियो दुपेहसुपमज्जणम्मि तइओ सुपेहदुपमज्जे ।
 सुपडिल्लेहियसुपमज्जियम्मि भंगो चउत्थेसो ॥८१२॥
 आदिमभंगा तिण्णि इ, अपेहअपमज्जणे य पढमादी ।
 तिण्णि दुपेहादी वि य, छ व्भंगा होंति एते उ ॥८१३॥
 उच्चारे पासवणे, खेले सिंघाणमादियाणं च ।
 परिठवणे एत्थं पि हु, पमाइणो होन्ति छ व्भंगा ॥८१४॥
 परिठवणुच्चागदी, उच्चरती तेण होति उच्चारो ॥
 पस्सवइ चि य तेणं, पासवणं भण्णए काई ॥८१५॥
 अहवुच्चरई काइय, पायं सर्वई य पासवणसण्णा ।
 खेललणाओ खेलो, णासिगलाणाओ सिंघाणो ॥८१६॥
 एस पमाओ भणितो, पंचमु समिईमु इरियमादीसु ।
 अहुण पसंगेणं चिय, वोच्छामि इ अप्पमायं तु ॥८१७॥
 जुगमेत्तंतरदिट्ठी, पदं पदं नसति चक्खुपूयं च ।
 अव्वक्खित्तायुत्तो, अरहण्णगो एत्थुदाहरणं ॥८१८॥
 अह अरहण्णगमाह, समितीअ समीय गड्ड डेवन्तो ।
 छलिओ पादो छिण्णो, अण्णाए संधिओ यावि ॥८१९॥
 भासासमितो साह, भिक्खवट्ठा णगररोहए कोयी ।
 णिगंतु बाहिकडए, हिंडंतो केणयी पुट्ठो ॥८२०॥
 केवइय आस हत्थी ?, धणणिचयो दारु-धण्णमादीणि ।
 णिव्विण्णमणिव्विण्णं, णगरं तो बेइमं समितो ॥८२१॥

ईर्यासमि ११-
 बहन्नकः

भाषःसमिता
 कश्चित् साधु

एषणासमितौ
वसुदेवजीवो
नन्दिबर्धनः

वेइ ण याणामो ती, सज्झाय-ज्झाण-जोगवत्खिता ।
 हिंदंता ण वि पिच्छइ, ण वि सुणहा किह हु ? तो वेति ॥८२२॥
 बहं सुणेति कण्णेहिं, बहं अच्छीहि पेच्छति ।
 ण य दिट्ठं सुयं सव्वं, भिक्खु अक्खाउमरहति ॥८२३॥
 अहव य भामति कज्जे, णिरवज्जमकारणे ण भासति य ।
 विकह-विसोत्तियपरिवज्जितो जनी भासणासमितो ॥८२४॥
 बायालमेसणाओ, भोयणदोसे य जो विमोहेति ।
 सो एसणाए समिओ, दिट्ठंनो इत्थ वसुदेवो ॥८२५॥
 वसुदेव अण्णजम्मे, आहरणं एसणाए समिएणं ।
 मगहा णंदिग्गामे, गोयम धेज्जाइ वक्कायरो ॥८२६॥
 तस्स य वारुणि भज्जा, गम्भो तीए कयाइ संभुओ ।
 धेज्जाइ मतो छम्मासि गम्भ धेज्जाअणि ज्जाए ॥८२७॥
 मातुलसंवट्ठण कम्मकरण वेयारणा अ लोएणं ।
 णत्थि तुह एत्थ किंचि इ, तो वेती माउलो तं च ॥८२८॥
 मा सुण लोयस्स तुमं, धूयाओ तिण्णि तासि जेट्ठयरी ।
 दाहामि करे कम्मं, पक्कयो पत्ते य वीवाहे ॥८२९॥
 सा जेच्छई विसण्णो, माउलओ भणति अण्ण दाहामि ।
 सा वि तहेव य जेच्छइ, तइयं ती जेच्छइ य मा वि ॥८३०॥
 णिव्विण्ण नंदिवद्धण, आयरियाणं सगासे जेक्खंतो ।
 जाओ छट्ठक्खमओ, गिण्हइ य अभिगगहमिमं तु । ८३१॥
 बाल-गिलाणादीणं, वेयावच्चं मए तु कायव्वं ।
 तं कुणइ तिक्खसद्धो, खायजसो सक्क गुणकिन्ती ॥८३२॥
 अस्सइहाण देवस्स आगमो कुणइ दो समणरूवे ।
 अतिसारगहियभेगो, अडवीय ठियो गओ चित्तिओ ॥८३३॥
 वेति य गिलाणो पडिनो, वेयावच्चं तु सहहे जो उ ।
 सो सिग्घं उट्ठेत्तु, सुतं च तं नंदिसेणेणं ॥८३४॥

छट्टोववासपारणगमाणितो कवल वेत्तुकामेण ।
 तं सुत मोत्तुं रभसुद्धिओ य भण केण कज्जं ? ति ॥८३५॥
 पाणगदव्वं च तहिं, जं णत्थी तेण वेति कज्जं ति ।
 णिग्गय आहिंढंते, अणेमणं कुणनि ण य पेत्ते ॥८३६॥
 इत एकवार वितियं, च हिंढिओ लद्ध तइयवाराए ।
 अणुकंपा तूरंतो, गयो य तो तस्सगासं तु ॥८३७॥
 खर-फरुस-णिट्टुरेहिं, अक्कोसइ सो गिलाणतो रुट्ठो ।
 दे मंदभग ! घुक्किय, तूममि नं णाममेत्तेणं ॥८३८॥
 साहुवयारि त्ति तुमं, णामइ अहं तु उद्दिसिउ आयो ।
 एयाएँ अवत्थाए, तं अच्छसि भत्तलोहिल्लो ॥८३९॥
 अमयमिव मण्णमाणो, तं फरुसगिरं तु सो ससंभंतो ।
 चलणगतो खामेती, धुवति य तं समललितं तु ॥८४०॥
 उट्ठेह वयामो सी, तह काहामो जहा उ अचिरेणं ।
 होहिह णिरुया तुब्बे, वेती ण तरामि गंतुं जे ॥८४१॥
 आरुभहा पट्ठीए, आरूढो ताहे तो पयारं तु ।
 पग्गामुइ दुग्गंधं, भुंचति सो तस्स पट्ठीए ॥८४२॥
 फरुसं वेति दुमुण्डिय !. वेगविघाओ कतो त्ति दुक्खविओ ।
 इय बहुविहमक्कोसति, पदे पदे सो वि भगवं तु ॥८४३॥
 ण गणेती फरुसगिरं, न वि अ हु दुव्विसहमसुइगंधं च ।
 चंदणमिव मण्णंतो, मिच्छामी दुक्कडं भणति ॥८४४॥
 चिन्तेइ किं करेमी, कह णु समाही हवेज्ज साहुस्स ? ।
 इय बहुविहप्पगारं, ण वि तिण्णो जाहे खोभेइ ॥८४५॥
 ताहे अभित्थुणिज्जा, गतो तयो आगयो य इयरो वि ।
 आलोएइ गुरुहि य, धण्णो त्ति तयो समणुसट्ठो ॥८४६॥
 जह तेणं ण वि पेत्तिय, एमण इय एव साहुणा णिच्चं ।
 जइअव्वं एमेसा, एसणसमिती समक्खाया ॥८४७॥

आदान-
निक्षेपणा-
समितिः
तत्रोदाह-
रणं च

पुत्रिं चक्षुः परिक्षिप्य, पमज्जिउं जो ठवेति गिण्हइ वा ।
 आयाणभंडनिकखेवणाएँ सो होइ इह समितो ॥८४८॥
 एत्थ वि ते चिय भंगा, कायव्वा जाव होति अंतिमतो ।
 सुप्पडिलेहिय-सुपमज्जियं च भंगो चउत्थो उ ॥८४९॥
 एसो गज्झो एत्थं, तम्भुवयुत्तो स होति खलु समितो ।
 आहरणं गुरुण भणितो, साह वच्चासो गामं ति ॥८५०॥
 ओगाहिणं पडिग्गहे, ताहे ठिया कारणेण केणावि ।
 तत्थेगो पंहेउं णिक्खिक्खती विइओ पुण आह ॥८५१॥
 पेहियमेतं किं पेहणा, पुणो ? होज्ज एत्थ किं सप्पो ? ।
 सण्णहिदेवयाए, विउच्चित्तो तत्थ तो सप्पो ॥८५२॥
 उग्वाहिणं य दिट्ठो, आउट्ठो वेनि मिच्छकारं च ।
 समिताऽऽमिता एते, उक्कोस-जहणया होन्ति ॥८५३॥
 उच्चारं पाप्पवणं, खेलादि व अण्णपाणमहिंयं वा ।
 सुदिवेइए पदेसे, णिमिरंतो होइ इह ममिओ ॥८५४॥
 इत्थ वि ते चिय भंगा, तहेव समियो तु अंतिमे होति ।
 आहरणं भम्मन्ती, परिठावणसमितिमुज्जुत्तो ॥८५५॥
 काइयऽसमाहि परिठावणे य गहितो अभिगहो तेणं ।
 सक पसंसा अस्सद्दहाण देवागम त्रिउच्चे ॥८५६॥
 सुबहू पिपीलियाओ, बाहाडा यावि काइयऽसमाही ।
 अण्णो य काइयाए, उउट्ठित्तो वेयऽहं असहू ॥८५७॥
 अहयं तु काइयाडो, वेइ परिट्ठय समाहि मा अच्छ ।
 णिगय णिमिरे जहि जहि, पिपीलियाऊ सरे नत्थ ॥८५८॥
 अह साहु किलामिज्जइ, ताहे पीतो य धरिता देवेणं ।
 मा मा य णिसिद्धो त्ती, मा पिय देवो य आउट्ठो ॥८५९॥
 वंदित्तं गतो देवो, समितीमू एव होति जतितत्वं ।
 एत पसंगाभिहितं, आसातणं इणमु बोच्छामि ॥८६०॥

पारिष्ट.पनिका
समितिः
तत्रार्थे
धर्मरुचे-
राहरणम्

आश्वासना

गुरुवो आयरिया तू, णाणादीओ उ होइ आयारो ।
 आयरण परूवणया, वट्टइ सो तेसिमाऽऽमाणा ॥८६१॥
 तीय विभासा इणमो, आसातण दुयद वयणमेव त्ति ।
 आयाय सातयाणा, आयस्स उ साडणा जा उ ॥८६२॥
 सा होती आसातण, आओ लाभो त्ति आगमो यावि ।
 णाणादीणं साया, सायण धंनो विणासो त्ति ॥८६३॥
 आतस्स साडणं ती, यकारलोवम्मि होइ आसयणा ।
 आयरियाणं इणमो, आसयणा होइभेहिं तु ॥८६४॥
 ढहरो अकुलीणो त्ति य, दुम्महो दमग मंदवुद्धि त्ति ।
 अवि अप्पलाभलद्धी, सोमो परिभवइ आयरियं ॥८६५॥
 अहवा वि वदे एवं, उव्वएत्त परस्म देन्ति एवं तु ।
 दसविह वेयावच्चं, कायव्व मयं ण कुव्वंति ॥८६६॥
 अहव तिहा आसायण, मण-वइ-काएण मणपदोसादी ।
 वायाए आसायण, अंतरभासादि कुव्विज्जा ॥८६७॥
 काएणं संघट्टण, जर्मालित पुरतो व वच्चती पंथे ।
 अहवा आसायणमो, तुमिणीमादी मुजेयव्वा ॥८६८॥
 आलत्ते वाहित्ते, वावारिय पुच्छिए णिमट्टे या ।
 गुरुवयणा पंचेते, सीसस्स तु छा इनेक्केक्के ॥८६९॥
 तुसिणीए हुंकारे, कि ? ति व कि चडगरं करंसि ? त्ति ।
 कि णिव्वुइं ण देसो ?, केवइयं वा विरडसि ? त्ति ॥८७०॥
 एवं छा आलत्ते, तुसिणीमादी उ होंति णातव्वा ।
 वाहितादि य छ च्चिय, एक्केक्कपयम्मि बोद्धव्वा ॥८७१॥
 गुरुआसायण भणिया, एत्तो वोच्छामि विणयभंगं तु ।
 णेगविह अब्भुठाणे, अभिगगहे आसणे चेव ॥८७२॥
 आसणदाणं सक्कारणा य सम्माणणा य कितिकम्मे ।
 अंजलिपगह अणुगती य ठितपज्जुवासणता ॥८७३॥

गुरु-शिष्ययो-
वचनानिविनयस्य
भङ्गः

सप्तधा
विनयमङ्गः

जंते पडिसंसाहण, आसणमादीहि होति सकारो ।
 सम्माणो उवहीए, जोमं जं जस्स तं कुज्जा ॥८७४॥
 कप्पो संथारो वा, जहिं चेदो अच्छई तु आयरिओ ।
 गायागमस्स कालं, पडिलेहिय वेत्तु तं अच्छे ॥८७५॥
 कितिकम्पं वंदणयं, हत्थुस्सेहो णिहालदेसम्मि ।
 अंजलिपग्गहमेतं, सेसा उ पया हु कंठोत्ता ॥८७६॥
 एमादी विणयं तू, जो ण त्रि कुणती उ सूरिमादीणं ।
 विणयब्भंगो एसो, सत्तविहो अहव णाणादी ॥८७७॥
 णाणे दंसण चरणे, मण वइ कायोवयार सत्तविहो ।
 एतेसु अवट्ठंते, समासओ एस भंगो तु ॥८७८॥
 विणयब्भंगो एसो, ओहेण समासओ समक्खायो ।
 इच्छादी दसहा तू, अकरणेणमो नू वोच्छामि ॥८७९॥
 इच्छा-मिच्छा-तहकारो, आवसिया य णिमीहिया ।
 आपुच्छणा य पडिपुच्छा, छंदणा य निमंतणा ॥८८०॥
 उवसंपया य काले, इच्छादिअकरणया उ दसहेसा ।
 लहुसमुसावादि ती, एत्तो उ समासनो वोच्छं ॥८८१॥
 पयलाउल्लं मरुए, पच्चक्खाणे य गमणपरियाए ।
 समुद्देससंखडीओ, खुड्डयपरिहारियसुहीओ ॥८८२॥
 अवस गमणं दिमासू, एगकुले चैव एगदब्बं य ।
 एमादी तु पदेहि, सुसं तु लहुसं वए साहू ॥८८३॥
 पयलासि किं दिवा ? ण पयलामि लहु बितिय णिण्वे गुरुतो ।
 अण्णहाविय णिण्हावे, बहुगा गुरुगा बहुतराणं ॥८८४॥
 णिण्हवणे णिण्हवणे, पच्छित्तं वड्ढई ऊ जा सपयं ।
 लहु-गुरुमासो सुहुमो, लहुमादी बायरो होति ॥८८५॥
 किं वच्चसि वासंते ?, ण गच्छे णणु वासब्बिंदवो एते । दारं ।
 भुंजंति णीह मरुया, कहं ? ति णणु सव्वगेहेसु ॥८८६॥

झुंजसु पञ्चवखाणं, महं ति तक्खण पञ्जुजियो पुट्ठो ।
 किं व ण मे पंचविहा, पञ्चवखाता अविरतीओ ? ॥८८७॥
 वच्चसि ? णाहं वच्चे, तक्खण वच्चंत पुच्छिओ भणति ।
 सिद्धंतं ण वि जाणह, णणु गम्मति गम्ममाणं तु ? ॥८८८॥
 दस एयस्स य मज्झ य, पुच्छितो परियाग वेइ तु छलेण ।
 मज्झ णवत्ति य दंदिणं, भणाइ वे पंचगा दस उ ॥८८९॥ दारं ।
 वट्ठइ तु समुद्देशो, किं अच्छह कत्थ एस गयणंमि । दारं ।
 वट्ठन्ति संखडीओ, घरेसु णणु याउग्वंडणया ॥८९०॥ दारं ॥
 खुड्ढगजणणी उ मुया, परुण्णो जियइ ति एव भणियंमि ।
 माइत्ता सव्वजिया, भविंसु ते णे समायाते ॥८९१॥ दारं ।
 ओसण्णे दट्ठणं, दिट्ठा परिहारिय ति लहुकहणे ।
 कत्थुज्जाणे गुरुओ. अदिट्ठ दिट्ठे य लहुगुरुगा ॥८९२॥
 छल्लहुगा उ नियत्ते, आलोपंतम्मि छग्गुरु होन्ति ।
 परिहरमाणा विकटं, अप्परिहारी भवे छेदो ॥८९३॥
 खाणुगमाई मूलं, सव्वे तुब्भेगो हं ति अणवट्ठो ।
 सव्वे उ बाहिरा पवयणस्स तुब्भे ति पारंची ॥८९४॥
 भण वय दिट्ठणियट्ठे, आलोयामंति घोडगमुहीउ ।
 किमणुस्सा सव्वेगो. सव्वे बाहिं पवयणस्स ॥८९५॥
 मासो लहुओ गुरुओ, चउरो नासा हवंति लहुगुरुगा ।
 छम्मासा लहुगुरुगा, छेदो मूलं तह दुगं च ॥८९६॥ दारं ।
 गच्छसि ण ताव गच्छं, तक्खण वच्चंत पुच्छितो भणइ ।
 वेला ताव ण जायइ, परलोगं वा वि मोक्खं वा ॥८९७॥
 कतरिं दिसिं गमिस्सास ?, पुव्वं अवरं गतो भणति पुट्ठो ।
 किं वा ण होति पुव्वा, इमा दिसा अवरगामस्स ? ॥८९८॥
 अहमेगकुलं गच्छं, वच्चइ बहुकुलपवेसणे पुट्ठो ।
 भणति कहं दोण्णि कुले, एगसरीरेण पविसिस्सं ॥८९९॥

वच्चह एगं दच्चं, वेच्छं जेगगह पुच्छिओ भणति ।
 गहणं तु लक्खणं पोग्गलाण णऽण्णेसि तेजेणं ॥९००॥ दारं॥
 पयलादी तु पदा खलु, एमेते वणिण्या समासेणं ।
 लहुगुरुया जाव मुसं, लहुसगमेयं मुणेतव्वं ॥९०१॥ दारं॥
 तण ढगल छार मल्लग, उग्गहमणणुणवेत्तु जो गिण्हे ।
 लहुसग अदत्तमेयं अहवा रुक्खादिमू लहुसं ॥९०२॥
 मुहणंत पायकेसरि, पत्तद्वरणं च गोच्छओ चेव ।
 लहुसपरिग्गहमेसो, मुच्छ करंतस्स साहुस्स ॥९०३॥
 अहवा वि इमो अण्णो, सेज्जातर-गोण-साण-कागादी ।
 धारण कप्पट्टस्स व, रुक्ख-ममत्तादि कुज्जा तु ॥९०४॥
 वितियवय-ततिय-पंचमलहुस्सगा एते होंति णातव्वा ।
 गाहेसा तु समत्ता, णवमा दसमं अनो वोच्छं ॥९०५॥

अविहीय कासजंभियखुयवायाऽसंकिलिद्धकंमेसु ।
 कंदप्पहासविकहाकसायविसयाणुसंगेसु ॥१०॥

अविधिः

अविही इत्थमदातुं, अहवा मुहणंतयं अदातूणं ।
 जंभाइए वि एवं, खुइए वी एव वत्तव्वं ॥९०६॥

कास-जम्भा-
 दीना व्या-
 ख्यानम्

खु त्ति कतं तं खुइतं, छीयं वा होति इह उ खुइतं तु ।
 वायणिसग्गो दुविहो, उट्ठे य अहे य णायव्वो ॥९०७॥

उट्ठं उट्ठोयादी, वायणिसग्गो अहे मुणेतव्वो ।

मुहणंतय इत्थं वा, उट्ठोए तत्थ जयणाए ॥९०८॥

पुयकड्डणा उ हेट्ठे वायणिसग्गस्स होइ जयणेसा ।

इयवयिरित्तो जो खलु, अविहीए सो णिसग्गो तु ॥९०९॥

छेयण-मेयणमादी, असंकिलिद्ध य होइ कंमं तु ।

कंदप्पो वायाए, काएण व होति णातव्वो ॥९१०॥

हासं तु हासमेव तु, विकहा पुण इत्थिमाइया चउहा ।
 कोहादी उ कसाया, विसया सहाइया जेया ॥९११॥
 जा तेसिं तु पसज्जण. सहसाऽणाभोगयो व साहूणं ।
 सा होति विसयसंगो, अविहीगाहा समत्ता उ ॥९१२॥

खलितस्स य सवत्थ वि, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्सा
 सहसाऽणाभोगेण व, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥११॥

खलणा दुविहा भणिया, सहसाऽणाभोगतो व होज्जाहि ।
 सा कत्थ पुणो दुविहा, सव्वत्थ इमं पवक्खामि ॥९१३॥
 सव्ववएसुं गुत्तिस्सु, समिती णाणादिएसु व हवेज्जा ।
 सव्वत्थ वि एतेसुं, खलणेसा होति णायव्वा ॥९१४॥
 सहसाऽणाभोगेण व, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्स ।
 सहसाऽणाभोगाणं, को णु विसेसो ? त्ति चोएइ ॥९१५॥
 आउत्तो वि य होतुं, कारेन्तो वि ण याणतीयारं ।
 जह इं करेमि एयं, कए य नाऽयं अणाभोगो ॥९१६॥
 आउत्त पुव्वभासा, पडिसेवण सहस एव जा तु भवे ।
 ण य तरति णियत्तेउं, सहसकारो भवे एसो ॥९१७॥
 सहसाऽणाभोगा ऊ. सव्वत्थ उ वणिया समासेणं ।
 एस विसोहिट्ठाणं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९१८॥

स्खलना

सहसाऽणा-
भोगो

॥ गाहा सम्मत्ता ॥

आभोगेण वि तणुएसु णेहभयसोगबाउसादीसु ।
 कंदप्पसोगविगहादिएसु णेयं पडिक्कमणं ॥१२॥

आभोगे जाणंतो, तणुओ थोवे तु होति णातव्वो ।
 तं पुण करेज्ज कप्पट्ठ-सेज्जनर-सण्णिमाइसु वा ॥९१९॥
 एमादीणेहाऊ, जं कय कप्पट्ठगादि आभोगा ।
 तस्स तु पायच्छित्तं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९२०॥

आभोगः

स्नेहः

मयम्

तणुओ णेहो भणितो, भइ सत्तविहं इमं तु वोच्छामि ।
 इह परलोगाऽऽयाणे, अकम्ह आजीवियऽसिलोए ॥९२१॥
 मरणभयं सत्तमयं, एतेसि समासतो विभागो इमो ।
 मणुओ मणुयस्सेव तु, देवो देवस्स तिरि तिरिए ॥९२२॥
 बीभेइ सजाईए, इहलोगभए य होति बोद्धव्वं ।
 परलोगभयं विसरिस, जह मणुओ बीभे तिरिदेवे ॥९२३॥
 धणमायाणं भणति, तब्भय चोरादियाण जं बीभे ।
 तस्सेव य रक्खट्ठा, वइ-पागाराइ जं कुणति ॥९२४॥
 अणिमित्त अकम्हभयं, ण वि किंची पासती तह वि बीभे ।
 अढवीएरातीय व, आजीवभयं जहा अहणो ॥९२५॥
 दुक्कालो आएसो, कह जीवीहं ति एस चित्तेति ।
 मरणभयं सिद्धं चिय, मरणमिति महब्भयं जह तु ॥९२६॥
 असिलोगो त्ति इ अयसो, जइ एव करिस्स होहिई अयसो ।
 असिलोगभयं एयं, वेयणभय होइ मीयादी ॥९२७॥

शोकः

सत्तविहं भयमेयं, एएमु यु वट्ठियं तु जं तणुए ।
 तस्स विसोहिट्ठाणं, मिच्छक्कारो पडिक्कमणं ॥९२८॥
 सोगं आभोएण वि, चिन्तादि करते विप्पयोगम्मि ।
 तस्स तु पायच्छित्तं, मिच्छक्कारो पडिक्कमणं ॥९२९॥

बाकुशिङ्गः

आभोगमणाभोगे, संवुडमस्संवुडे य अहमुहुमे ।
 पंचविहो बाउसिओ, सुहुमाभोगेण पगयेत्थं ॥९३०॥
 कंदप्पादी तु पदा, पुव्वुत्तकमा तु दसमगाहाए ।
 एव जहुद्धिट्ठेय्, तणुए सोही पडिक्कमणं ॥९३१॥
 बितिय द्वार समत्तं, पडिक्कमणारिहमहुण ततियं तु ।
 तदुभयदारं वोच्छं, तत्थ इमा होइ गाहा तु ॥९३२॥

संभमभयातुरावतिसहसाणाभोगऽणप्पवसओ वा ।

तदुभयार्ह-
प्रायश्चित्तम्

सव्ववयातीयारे, तदुभयमासंकिते चेव ॥९३॥

संभमोऽण्णेगविहो खलु, हत्थी अगणी व उदगमादीओ ।

सम्भ्रमभयौ

भय दसुग मिलक्खू वा, मालवतेणाइओ बहुहा ॥९३३॥

पढमबितीयातिएहिं, परीसहेहाऽऽतुरो तु बहुहा तु ।

आवइ चउहा इणमो, समासतोऽहं पक्खामि ॥९३४॥

आपत्

दव्वावति खेत्तावइ, कालावइ भावआवइ चेव ।

दव्वावती तु दव्वं, जं दुलभं होति साहुस्स ॥९३५॥

वित्थिण्णमडम्बादी, खेत्तावति एस होइ णातव्वा ।

कालावती तु ओमे, भावे तु गुरु-गिलाणादी ॥९३६॥

महमाऽणाभोगा तू, पुव्वुत्ता अहुण वोच्छऽणप्पवसो ।

णप्पवसो उ परवसो, सो होति इमेहिं कज्जेहिं ॥९३७॥

अनात्मवशः

वाइय पित्तिय सिंभिय, अहवा वी होज्ज सण्णिवाएणं ।

एतेहि अणप्पवसो, अहवा होज्जा इमेहिं तु ॥९३८॥

जक्खाइट्ठसरीरो, मोहणिए अहव होज्ज कम्मदए ।

एतेहि अणप्पवसो, होज्जाही कारणेहिं तु ॥९३९॥

एव जहुदिट्ठेसुं, संभममादीसु कारणेसुं तु ।

सव्ववयायियारं, णासं तु करेज्जऽणप्पवसो ॥९४०॥

पुढवि जल अगणि मारुय, वणस्सती कुज्ज रुक्खरुहणं वा ।

बिय तिय चउरो पंचिदियं व साहू विराहेज्जा ॥९४१॥

एव मुसावादादी, अणपज्जो आयरेज्ज साहू तु ।

पिंडविसोहादीणि व, सेवेज्ज व उत्तरगुणाणि ॥९४२॥

एमादी आवण्णे, अतियारविसोहि तदुभयं होति ।

तदुभय गुरुमालोइय, मिच्छामी दुक्कडं वेति ॥९४३॥

आसंकिणं तदुभयं, मूलगुणे उत्तरे य णातव्वं ।

परिच्छिदितु ण वि सक्के, कतमकयं एस आसंका ॥९४४॥

दुञ्चितिय दुब्भासिय, दुञ्चेडिय एवमादियं बहुहा ।
उवउत्तो वि ण याणति, जं देवसियातियारति ॥१४॥

‘दु च्ति दुगुंछा’ धातू, संजमउवरोहि कुञ्छियं होति ।
तं मणसा जइ चितिय, दुञ्चितिय एव णातव्वं ॥१४५॥
एवं तू दुब्भासिय, दुञ्चेडिय एवमेव णातव्वं ।
दुप्पडिलेहियमादी, आदीसहेण बोद्धव्वं ॥१४६॥
एमादियं तु बहुसो, अणेगसो होइ हू मुणेतव्वं ।
उवउत्तो वि ण जाणति, ण वि संभरती उ जं भणियं ॥१४७॥
आदिग्गहणेणं पुण, राइय पक्खिय तहेव चउमासे ।
संवच्छरिण य तहा, अतियारा होंति बोद्धव्वा ॥१४८॥

सव्वेसु य बितियपए, दंसणणाणचरणावराहेसु ।
आउत्तस्स तदुभयं, सहसक्काराइणा चेव ॥१५॥

पढमं उस्सग्गपदं, अववादपयं तु बितिययं होति ।
सव्वग्गहणेणं पुण, सव्व अवराहा मुणेयव्वा ॥१४९॥
दंसण णाण चरित्ते, जे अवराहा तु होन्ति गीतत्थे ।
कारणजयणाजुत्ते, एव जयंतस्स जे उ भवे ॥१५०॥
जह तिव्वउदगवेगे, विसमम्मि व विज्जलम्मि वच्चंतो ।
कुणमाणो वि पयत्तं, अवसो जह पावए पडणं ॥१५१॥
तह समणमुविहियाणं, सव्वपयत्तेण वी जयंतारणं ।
कम्मोदयपच्चइया, विराहणा कस्सइ हवेज्जा ॥१५२॥
प(पु ?)रिसज्जतणाजुत्ते, तस्स विसोहीय तदुभयं होति ।
सहसा वि होइ तदुभय, आवण्णे दंसणार्इसु ॥१५३॥
तदुभयदार समत्तं, विवेगदारं अयो पक्खामि ।
कस्स पुण विवेगो ऊ, तत्थ इमा होति गाहा तु ॥१५४॥

पिंडावहिसेज्जादी, गहियं कडजोगिणोवयुत्तेणं ।
पच्छा णायमसुद्धं, सुद्धो विहिणा विगिंचता ॥१६॥

‘पिंडि संघाए’ धातू, पिंडो संघाओ भण्णए तम्हा ।

पिण्डः

सो इह सच्चित्ताई, णवणवभेदो पुणेक्केको ॥९५५॥

पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ वणस्सती चेव ।

बेईदिय तेईदिय, चउरो पंचिदिया चेव ॥९५६॥

एक्केको पुण तिविहो, पुढवीमादी सच्चित्तमादीओ ।

सत्तावीसपभेदो, पिंडेस समासतो होति ॥९५७॥

ओहिय ओवग्गहिओ, उवही दुविहो समासतो होति ।

उपधिः

होइ विभागेणं पुण, जह भणिओ ओहजुत्तीए ॥९५८॥

भण्णति सिज्जा वसही, आदीसहेण होति डगलादी ।

सप्त्या

ओसहभेमज्जाणि य, आदीसहेण लहियाणि ॥९५९॥

कडजोगी गीयत्थो, जं वुत्तं होति जो उ गहियत्थो ।

कृतयोगी

पिंडेसण-पाणेसण-वत्थेसण-सेज्जमादीणं ॥९६०॥

अहवा छेदसुयादीसुत्तत्थाहिज्जित्तो तु गीयत्थो ।

गहितुं तेषुवयुत्तेण णात पच्छा असुद्धं तु ॥ ९६१॥

केण असुद्धं ? भण्णति, उग्गमउप्पायणेसणादीहिं ।

अहवा वि संकियादी, सो सुज्झति विहिविगिंचतो ॥९६२॥

कालद्धाणाऽतिच्छियमणुगयत्थमियगहियमसढो उ।
कारणगहिउव्वरिए, भत्तादिविगिंचणे सुद्धो ॥१७॥

पढमाणे पोरिसीए, पडिगाहेत्ताण असणपाणादी ।

जो तइयमइक्कामे, कालातीतं इमं होति ॥९६३॥

कालातीतम्

अद्धोयणा परेणं, आणियःणीयं व असणपाणादी ।

अध्वातीतम्

एयऽद्धाणातीतं, सो सढ असढो वइक्कामो ॥९६४॥

षाठासठौ

विगहा-किङ्गादीहिं, होति सढो एस होति असढो तु ।
 गेलणवावडत्ता, होज्ज व सागारिया तत्थ ॥९६५॥
 थंडिल्लअभावा वा, तेणाहिभयं व तत्थ होज्जाहि ।
 एमादीकज्जेहिं, असढो तू होइ णायव्वो ॥९६६॥
 एमादी असढो जं, विही विगिंचंतो होति सुद्धो उ ।
 अणुदित अत्थमिओ वा, गहियं असढेणिमं वोच्छं ॥९६७॥

अनुदत्ता-
स्तमने

गिरि-राहु-मेह-महिया-पंसु-रयावरिओ होज्ज वा सविा ।
 उगयबुद्धी साहू, एमेव य होयऽणत्थमिए ॥९६८॥
 पच्छा णायमणुगय, अहव अत्थमिओ एस इण्हि तु ।

कारणगृहीतम्

एयण्णायंमि सढो, सुद्धो तु विही विगिंचंतो ॥९६९॥
 आयरिए य गिलाणे, पाहुणए खमग बाल बुद्धे य ।
 एनेसऽट्ठा गहितं, तं होती कारणगहियं ॥९७०॥
 विहिपरिभुत्तुव्वरियं, विही विगिंचन्त होति सुद्धं तु ।
 एयं विवेगदारं, एत्तो वोच्छामि वोसगं ॥९७१॥

व्युत्सर्ग-
प्रायश्चित्तम्

गमणागमणविहारे, सुयंमि सावज्जसुविणयादिसु य ।
 णावाणदिसंतारे, पायच्छित्तं वियोसगो ॥९८॥

गमनागमन-
विहाराः

वसही गुरुमूला वा, गमणं अण्णत्थ पुणरवागमणं ।
 एयं गमणागमणं, विहार सज्झायभूमी तु ॥९७२॥
 तो सज्झायणिमित्तं, गमणं अब्रत्थ होज्ज साहुस्स ।
 गमणागमणविहारं, णातव्वं होति एतं तु ॥९७३॥
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एत्थं पच्छित्त होति उस्सगो ।
 होति सुतं सुतणाणं, उद्देसगमादि णातव्वं ॥९७४॥

श्रुतम्

पट्ठवणुद्धिसणे या, समुदिसणे तह य होतऽणुण्णाए ।
 कालपडिक्कमणम्मि य, सुयस्स एत्थं तु उस्सगो ॥९७५॥

सावयस्वप्नम्

पाणतिवायादीयो, सावज्जो सुमिणतो तु णातव्वो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, अणवज्जपसत्थएमुं पि ॥९७६॥

चस्सद्दग्गहणाओ, दुस्सज्जणा दुण्णिमित्तं गहिया उ ।
 पढमवयादीएस्सु य, सव्वेस्सु विसोहि उस्सग्गो ॥९७७॥
 णावा चउव्विहा तू, समुद्दणाव्विक्क तिण्णि उ णदीए ।
 उज्जाणी ओयाणी, तिरिच्छगामी भवे तद्दया ॥९७८॥
 जंघद्धा संघट्ठो, णाभीलेवोवरिं तु लेवुवरिं ।
 बाहोडुपाइओ खलु, णदिसंतारेवमादीओ ॥९७९॥
 णावादीहि पएहिं, जाव तु उडुपादिसंतरंनो तु ।
 सव्वत्थ तु पच्छित्तं, जतणाजुत्तस्स उस्सग्गो ॥९८०॥

नावा नदीस-
न्तारः

भत्ते पाणे सयणामणे य, अरहंतसमणसेज्जासु ।
 उच्चारे पासवणे, पणवीसं होन्ति उस्सासा ॥९९॥

भत्तं पाणं [सय]णं. सयणं सेज्जा उ होति णातव्वा ।
 'आस उवेसण' धातू, उवेसणं आसणं होति ॥९८१॥
 'अरह पूयाए' धातू, पूयामरिहंति तेण अरिहंता ।
 अरिहंति वंदण णमंसणं च तम्हा तु अरिहंता ॥९८२॥
 कोहाई उ अरी ऊ, अहव रयं कम्म होइ अट्ठविहं ।
 अरिणो व रयं हंता, तम्हा उ हवन्ति अरिहंता ॥९८३॥
 सयणं सेज्ज पडिस्सय-भत्तादी जाव होति सेज्जा ऊ ।
 हत्थसयाउ परेणं, गमणागमणम्मि सव्वत्थ ॥९८४॥
 समित्तिविसुद्धिणिमित्तं, जयणाजुत्तस्स होति उस्सग्गो ।
 पणुवीसं उस्सासा, उच्चारमयो तु वोच्छामि ॥९८५॥
 उच्चरती उच्चारं, पस्सवती तेण होति पस्सवणं ।
 सण्णा काइय कमसो, अहव इमो होइ सहत्थो ॥९८६॥
 उच्चरति काइयं तू, जम्हा तेणं तु होति उच्चारो ।
 पायं सवती जम्हा, तम्हा तू होति पासवणं ॥९८७॥
 परिठविण्णसेप्पुं, हत्थसया आरतो व परतो वा ।
 सोही काउस्सग्गो, पणुवीसं होति ऊसासा ॥९८८॥

अर्हन्

हेत्थसतबाहिरातो, गमणागमणाइएसु पणुवीसं ।
 पाणिवहादिसुमिणए, सतमट्टसतं चउत्थम्मि ॥२०॥
 गाहद्ध पढम कंठं, पाणवहे सुमिणदंसणे रातो ।
 कतकारियादिएसुं, विसोहि ऊमाम सतमेगं ॥२१॥
 एव मुसावादादिसु, उस्सगो जाव होति णिसिभत्तं ।
 सतमुस्सासाण भवे, अट्टसतं पुण चउत्थम्मि ॥२२॥
 देसिय राइय पन्निखय, चाउम्मासे तहेव वरिसे य ।
 सतमद्धं तिण्णि सता, पंच सतऽट्टत्तर सहस्सं ॥२३॥

उच्छ्रितस्य
मानम्

देसियमादिपदानं. कमसो ऊसासमाणमेयं तु ।
 ते पुण कह विण्णेया, उस्सासा ? तमिह वोच्छामि ॥२०.१॥
 लोयस्सुज्जोयगरा, चउरो एगं सतं मुणेयव्वं ।
 पंचासा दोहि भवे, तिण्णि सया होंति बारसहिं ॥२२॥
 पंच सया वीसाए, अट्टमहस्सं च होति चत्ताए ।
 देसियमाउस्सगे, होई एयं तु परिमाणं ॥२२.३॥
 अहवा-पणुवीस अट्टतेरस, सिलोग पणत्तरिं च बोधव्वा ।
 सतमेगं पणवीसं, दो बावण्णा य वरिसेणं ॥२२.४॥

उद्देस समुद्देसे, सत्तावीसं तहेवऽणुण्णाए ।
 अट्टेव य ऊसासा, पट्टवण-पडिकमणमादो ॥२२॥
 उद्देसय अज्झयणे, सुतखंधे चेव होति अंगे य ।
 उद्दिसणादिपयाणं, सत्तावीसं तु उस्सासा ॥२२.५॥
 पट्टवणपडिकमणे, अट्टस्सासा उ होति उस्सगो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, पट्टवयंते वि अणुओगं ॥२२.६॥
 कालपडिकमणे वि य, अवसउणे चेव होति सव्वत्थ ।
 उस्सासा अट्ट भवे, काउस्सगो मुणेतव्वो ॥२२.७॥

उद्देसय अज्झयणे, सुतरवंधंगेसु कमसो पमादिस्स ।

कालाइकमणादिमु, णाणायाराइयारेसु ॥२३॥

णाणायारो दुविहो, ओहेण विभागयो य णातब्बो ।

उद्देसय अज्झयणे, सुतरवंधंगे विभागो तु ॥२९८॥

उद्देसादिचउण्ह वि, अतियारो अट्ठहा मुणेतब्बो ।

पत्तेयं पत्तेयं, कालादि इहं पवयणम्मि ॥२९९॥

काले विणए बहुमाणे उवहाणे तहा अणिण्हवणे ।

वंजण अत्थ तदुभए, अट्ठविहो णाणमायारो ॥१०००॥

जो तु करेति अकाले, सज्झायं कुणइ वा असज्झाए ।

सज्झाए वा ण कुणति, कालतियारो भवे एस ॥१००१॥

जच्चादिमदुम्मत्तो, थद्धो विणयं ण कुव्वति गुरुणं ।

हीलयइ व जो तु गुरुं, विणयइयारो भवे एस ॥१००२॥

सुतणाणम्मि गुरुम्मि व. भत्ती बहुमाण जो तु ण करेति ।

भत्ती होयुवयारो, बहुमाणो गोरवसिणेहो ॥१००३॥

बहुमाणे अइयारो, एमेसो वणिणओ समासेणं ।

उवहाणं होति तवो. आयंबिलमादिओ सो य ॥१००४॥

जो नं ण कुणति साहू, अहवा वि ण सहहेयमुवहाणं ।

सो उवहाणतियारो. णेण्हवणेत्तो पवक्खामि ॥१००५॥

णिण्हवणं अवलवणं, अमुगसगासे अहं णऽहिज्जामि ।

अण्णं जुगप्पहाणं, आयरियं सो उ उद्दिसति ॥१००६॥

णिण्हवणे अतियारो, एमेसो वणिणतो समासेणं ।

वंजणमादिपदाणं, अतियारमतो पवक्खामि ॥१००७॥

भणितं वंजणमक्खर, तणिणप्फणं सुतं मुणेतब्बं ।

पागतणिबद्धमेयं. सकयमादी करेज्जाहिं ॥१००८॥

धम्मो मंगलमुक्कटं, दया संवर णिज्जरा ।

तस्सेव य अत्थस्सा, अण्णाणि य वंजणाणि करे ॥१००९॥

अष्ट
ज्ञानातिचाराः

अहवा मत्ता बिंदू, अण्णभिहाणेण बाधितं अत्थं ।
 वंजिज्जति जेण अत्थो, वंजणमिति भण्णते सुत्तं ॥१०१०॥
 वंजणभेदेण इहं, अत्थविणासो हवेज्ज तु कयाई ।
 अत्थविणासा चरणं, चरणविणासे अमोक्खो तु ॥१०११॥
 मोक्खाभावातो पुण, पयत्तदिक्खा णिरत्थिया होति ।
 जम्हा एते दोसा, तम्हा सुत्तं ण भिदिज्जा ॥१०१२॥
 वंजणभेदो भणिओ, अत्थे भेदं अतो पक्खामि ।
 अत्थं तु वियप्पंतो, तेहिं चिय वंजणेहऽण्णं ॥१०१३॥
 आयारे सुत्तमिणं, आवंती पंचमम्मि अज्झयणे ।
 आवंती केआवंती, लोगंसी विपरिमुसंति च्चि ॥१०१४॥
 अट्ठाएँ अणट्ठाए, एतेसुं विप्परामुसंती तु ।
 एयं सुत्तं आरिस, अत्थ विकप्पेतिमं अण्णं ॥१०१५॥
 आवंती होति देसो, तत्थ तु अरहट्ठकूवजा केया ।
 सा पडिया हेट्ठे तू, तं लोगो विप्परामुसइ ॥१०१६॥
 अत्थविसंवाएवं, तदुभयदारं इमं पक्खामि ।
 जत्थ तु सुत्तत्था खलु, दो वि विणस्संति तं च इमं ॥१०१७॥
 धम्मो मंगलमुक्कत्थो, अहिंसा पक्वतमत्थए ।
 देवा वि तस्स णस्संति, जस्म धम्मे सया मती ॥१०१८॥
 अहाकरेसु रंधंति, कट्टेसु रहकारी उ ।
 रण्णो भत्तम्मि णो जत्थ, गद्दभो जत्थ दीसति ॥१०१९॥
 एसो तदुभयभेदो, दोण्णि वि णासंति एत्थ सुत्तत्था ।
 एवं तु ण कातब्बं, दोसा ते च्चेव पुव्वुत्ता ॥१०२०॥
 णाणायारो एसो, अट्ठविगप्पो जिणेहिं पण्णत्तो ।
 उद्देसगमादीणं, पच्छित्तुदितं इमं कमसो ॥१०२१॥
 णिव्विगतिय पुरिमिद्देगभत्त आयंबिलं चऽणागाढे ।
 पुरिमादी खमणंतं, आगाढे एवमत्थे वि ॥२४॥

उद्देसे णिव्विगतिं, पुरिमढुं सोहि होति अज्झयणे ।

सुतत्वं एगभत्तं, अंगम्मि य होति आयामं ॥१०२२॥

एवं ताऽणागाढे, आगाढजोगम्मि होति पुरिमादी ।

अंतम्मि होति खमणं, एमेव य होति अत्थे वि ॥१०२३॥

सामण्णं पुण सुत्ते, मतप्पयामं चउत्थमत्थम्मि ।

अप्पत्तोपत्तावत्तवायणुद्देसणादीसु ॥२५॥

ओहो सामण्णं तू, सव्वम्मी चेव होति सुत्तम्मि ।

अविसेसिय सुत्तत्थे, आयाम चउत्थ कमसो तु ॥१०२४॥

अप्पत्तो दुविहो तू, सुत्तेण अत्थेण चेव बोद्धव्वो ।

पुव्विल्ल सुत्त अत्थे, वितिय अपत्तो मुणेत्तव्वो ॥१०२५॥

अप्पत्ते त्ति गतम् ॥

तिन्तिणिआदि अपत्तो, अव्वत्तो वए सुए न णात्तव्वो ।

वायंतस्स तु एते, चउगुरुया उद्दिसादिसु य ॥१०२६॥

पत्तमवाएंत्तस्स वि, उद्दिसणादीसु चेव य पदेसु ।

चउगुरुया बोद्धव्वा, अववाए कारणा सुद्धो ॥१०२७॥

कालाऽविसज्जणादिसु, मंडलिवसुहापमज्जणादिसु या

णिवीतियं अकरणे, अक्खणिसेज्जा अभत्तट्ठो ॥२६॥

कालाविसज्जणाती, ण पडिक्कं तु जमिह कालस्स ।

तिविहा य होति मण्डली, वसुहा भूमी मुणेत्तव्वा ॥१०२८॥

भोयण सुत्ते अत्थे, तिविहेसा मंडली मुणेतव्वा ।

कालाविसज्जणे मंडलिभूमीअपमज्जणे विगती ॥१०२९॥

सुत्ते वा अत्थे वा, ण करि णिसेज्जं च अक्ख ण रएति ।

चस्सद्देणं वंदण, उस्सग्ग ण कुव्वति चउत्थं ॥१०३०॥

आगाढाणागाढमि सवभंगे य देसभंगे य ।
जोगे छट्ट चउत्थं, चउत्थनायंबिलं कमसा ॥१७॥

जोगो तु होनि दुविहो आगाढो चैव तह अणागाढो ।
दुविहे वि हो न भंगो मव्वे देसे य णातव्वो ॥१०३१॥

मव्वभंगे छट्टं होनि चउत्थ तु देसे आगाढे
णागाढे तु चउत्थं, मव्वं देसे य आदामं ॥१०३२॥

कह भंगो सव्वम्मी कह वा देसम्मि एव चोएति ।
भण्णति एट्ठगिडाहि गाहाहि म म कवामि १०३३॥

दिगन्त अणट्ठो भुज्जो, न बुणइ आयंबलं म सुदहति ।
एसो उ सव्वभंगा देसे भंगो इमा होति ॥१०३४॥

काउस्सगमकाउं, भुंजइ भोत्तूण वा कुणति पच्छा ।
संदिसह त्ति व भणती एवं देसे भवे भंगो ॥१०३५॥

णाणाचारो भणिओ, अट्ठविहो एस तू समासेणं ।
अहुणा अट्ठविहो च्चिय, आयारो दंसणे होति ॥१०३६॥

णिस्संकित णिक्कंस्वित, णिव्वितिगिच्छा अमूढादट्ठी य ।
उववूह थिरीकरणे, वच्छल्ल पभावणे अट्ठ ॥१०३७॥

दंसणयारो अट्ठहा एमेसो होइ तू समासेणं ।
एतेसि विवक्खो ऊ, अइयारो होति सो य इमो ॥१०३८॥

संसयकरणं संका, कंखा अण्णोण्णदंसणगाहो ।
वित्तिगिच्छा अप्पणो ऊ, सोग्गति होज्जा ण वा वि त्ति ॥१०३९॥

अहवा वि दुगुंछा ऊ, विउ त्ति साहू हवंति णातव्वा ।
ते उ दुगुंछति णिच्चं, मंडलि मोए य जल्लादी ॥१०४०॥

णेगविहा इट्ठीओ, पूयं परत्तिथियाण दट्ठूण ।
सोत्तूणं वा जस्स उ, मइमोहो होति मूढेसा ॥१०४१॥

उववूह होति दुविहा, पसत्थ अपसत्थिया य णातव्वा ।
साहूणं तु पसत्था, चरगादीणप्पसत्था तु ॥१०४२॥

अष्टष
दर्शनाच्च रः

दंसणणाणचरित्ते, तवसंजमविणयवेयवच्चादी ।
 अब्भुज्जयस्स उच्छाहवद्धणं होति तु पसत्था ॥१०४३॥
 अपसत्था उववूहा, अण्णाणे अविरतोय मिच्छत्ते ।
 चरगादी वट्ठंते, उववूहति दुविह एव गता ॥१०४४॥
 थिरकरणा वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।
 साहूण पसत्था तू. णाणादीएहि सीर्यति ॥१०४५॥
 बहुदोसे माणुस्से, मा सीद थिरीकरेति एवं तु ।
 एस पसत्था भगिया, अपसत्थेत्तो पक्कत्वामि ॥१०४६॥
 मिच्छादिट्ठीए तू, चरगादी थिरिकरेंत अपसत्था ।
 पासत्थादी अहवा, थिरीकरेन्तम्मि अपसत्था ॥१०४७॥
 वच्छल्ला वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।
 आयरियादि पसत्था, पासत्थादीण इयरा तु ॥१०४८॥
 आयरिय गिलाणे या, पाहुणए असहु-बाल-बुडादी ।
 आहारोवहिमादीण, समाहिकरणं पसत्थं तु ॥१०४९॥
 पासत्थोसण्णाणं, कुसोल-संसत्त-णीयवामीजं ।
 अहव गिहत्थादीणं, एमादी अपसत्था तु ॥१०५०॥
 दुविहा पहावणा वि य, पसत्थ इयरा य होति णायवा ।
 तित्थगरादि पसत्था, मिच्छत्तऽण्णार्णे अपसत्था ॥१०५१॥
 तित्थयर पवयणे वा, णाणादीणं च तिण्णि वी लोए ।
 मग्गं णेव्वाणस्स उ, पभावयंते पसत्थेसा ॥१०५२॥
 मिच्छत्तऽण्णाणादी, पभावयंतेस होति अपसत्था ।
 एसो दंसणयारो, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१०५३॥

संकादिएसु देसे, खमणं मिच्छोववूहणादिसु य ।
 पुरिमादी खमणंतं, भिक्खुप्पभितोण य चतुण्हं ॥२८॥

संकादी अट्ट पदा, देसे सव्वे य होंति णायव्वा ।
 संकादीण चउण्हं, देसे खमणं तु णायव्वं ॥१०५४॥
 उववूहादिचउण्ह वि, अपसत्थे देसे होयभत्तट्ठं ।
 सव्वम्मि होति मूलं. एवं संकाइएसुं पि ॥१०५५॥
 एवं ता ओहेणं, अविसेसो होति एस पच्छित्ते ।
 पुरिसविभागेणऽहुणा, देसे सोही इमा होति ॥१०५६॥
 संकादोअट्टसु वो, देसे भिक्खुस्स होति पुरिमडं ।
 वसभे एकासणयं, आयामं होति उवज्झाए ॥१०५७॥
 आयरिय अभत्तट्ठो, एस विभागेण होइ सोही तु ।
 अहुणा उववूहादीण, अकरणे सोही इमा जयिणो ॥१०५८॥

एवं चिय पत्तेयं, उववूहादीण अकरणे जतीणं ।
 आयामंतं णिव्वीतिआदि पासत्थसट्ठेसु ॥२९॥

एवं चिय पुरिमडं, अणंतरुद्धिट्ठपुरिसभेएणं ।
 पिह पिह जति ण करेती, उववूह पसत्थ साहूणं ॥१०५९॥
 एव थिरीकरणं तू, वच्छल्ल पभावणा पसत्थेसु ।
 पवयण-जइमादीणं, अकरिते तत्थिमा सोही ॥१०६०॥
 भिक्खुस्स तु पुरिमडुं, वसभा भत्तेक्क होति सोही तु ।
 अभिसेगे आयामं, आयरिए होयऽभत्तट्ठं ॥१०६१॥
 गाहापच्छद्धस्साऽणन्तरगाहाए होति संबंधो ।
 एयस्स वियत्तपए, संबंधो तं चिमं वोच्छं ॥१०६२॥

परिवारादिणिमित्तं, ममत्तपरिपालणादि वच्छल्ले ।
 साहम्मिउ त्ति संजमहेउं वा सव्वहिं सुद्धो ॥३०॥

पासत्थोसण्णाणं, कुसील-संसत्त णीयवासीणं ।
 जो कुणति ममत्तादी, परिवारणिमित्तहेतुं च ॥१०६३॥

तस्स इमं पच्छित्तं, निव्वीयादी तु अंतं आयामं ।
 भिक्खुमादीयाणं, चउण्ह वी होति जहकमसो ॥१०६४॥
 आदिगगहणेणं पुण, सट्ठा सण्णायगा व सेज्जनरा ।

दाहंताऽऽहारादी, तेण ममत्तादि कुज्जा तु ॥१०६५॥
 अह पुण साहम्मि ची, संजमहेउं च उज्जमिस्सति वा ।
 कुलगणसंघगिलाणे, तप्पिस्सति एवबुदी तु ॥१०६६॥
 एव ममत्त करेते, परिवालण अहव तस्स वच्छल्लं ।
 ददआलंबणचित्तो, सुज्झति सव्वत्थ साहू तु ॥१०६७॥
 एमो अट्ठवियप्पो, अतियारो दंसणे समक्खातो ।
 चारित्ते अतियारं, इणमो उ समासतो वोच्छं ॥१०६८॥

एगिंदियाण घट्टणमगाढगाढपरितावणोद्दवणे ।
 णिव्वीयं पुरिमड्डं, आसणमायामगं कमसो ॥३१॥

एगिंदिय पुढवादी, जा पत्तेया वणस्सती होति ।
 एतेसि पंचण्ह वि, पिह पिह संघट्टणे विगती ॥१०६९॥
 परियावियऽणागाढे, पुरिमड्डं गाढे होति भत्तेक्कं ।
 उद्दवणे आयामं, एत्तो अणंताईणं वोच्छं ॥१०७०॥३१॥

पुरिमादी खमणंतं, अणंतविगलिंदियाण पत्तेयं ।
 पंचिंदियम्मि एक्कासणादि कल्लाणगमहेगं ॥३२॥

साहारणवणकाए, बिय तिय चउरिंदिए य विगलम्मि ।
 एतेसि चउण्ह पी, पिह पिह संघट्टणे पुरिमं ॥१०७१॥
 परिआवित अणागाढे, भत्तेक्कं गाढे होति आयामं ।
 उद्दवणेऽभत्तड्डं, पंचिदिविसोहिमं वोच्छं ॥२०७२॥
 पंचेदियसंघट्टे, एक्कासणयं तु होति णातव्वं ।
 अणगाढे आयामं, परिताविणं गाढे भत्तड्डं ॥१०७३॥

उद्दवणे कल्लाणं. एगं चिय होति तत्थ णायव्वं ।

पढमवए सोहेसा, पमायसहियस्स णायव्वा ॥१०७४॥३२॥

मोसादिसु मेहुणवज्जिएसु दव्वादिवत्थुभिण्णेसु ।

हीणे मज्झुक्कोसे, आसणआयामखमणाइं ॥३३॥

मोसाऽदत्तादाणं, परिग्गहो चेव होति णातव्वो ।

एते मोसादिवया. मेहुणवज्जा मुणेतव्वा ॥१०७५॥

तत्थ मुसं चउभेदं, दव्वे खेत्ते य काल भावे य ।

तत्थ तिहा दव्वमुसं, जहण्ण मज्झे तहुक्कोमं ॥१०७६॥

एवं खेत्तमुसं पी, कालमुसा तह य होति भावमुसं ।

हीणं मज्झुक्कोसं, सभेदभिण्णं मुणेतव्वं ॥१०७७॥

एवमदत्तपरिग्गह, दव्वादो चउह होन्ति णायव्वा ।

हीणा मज्झुक्कोसा, तिविहं पत्तेय पत्तेयं ॥१०७८॥

मोसम्मि चउभेदे, दव्वादो हीण मज्झ उक्कोसे ।

दव्वादीणं कमसो, इयं तु सोहि पक्खामि ॥१०७९॥

दव्वमुसे तु जहण्णे, भत्तेक्कं मज्झे होति आयामं ।

उक्कोसेसु चउत्थं, एवं खेत्तादिएसुं पि ॥१०८०॥

एवमदत्तपरिग्गह, दव्वादीसुं तु एस चेव गमो ।

हीणे मज्झुक्कोसे, आसण-आयाम खमणाइं .॥१०८१॥

एव मुसावार्यादिसु, सोही भणिया समासतो एसा ।

एत्तो तु राइभत्ते, सोहि वोच्छं समासेणं ॥१०८२॥३३॥

लेवाडयपरिवासे, अभत्तट्ठो सुक्कसण्णिहीए य ।

इतराय छट्ठभत्तं, अट्ठमगं सेस णिसिभत्ते ॥३४॥

लेवाडय कंठोत्तं, सुंढिबहेडादि अगयमादो वा ।

परिवासेन्वे एसि, सोही साहुस्स भत्तट्ठ ॥१०८३॥

इतरा य गिल्लपण्हि. गुलघत्तेल्लादिया सुणेतव्वा ।
 परिवासंते नेसि सोही छट्ठं तु माहुम्म १०८४
 णिसिभत्ते सेम निविहं, दियगहि । राओभुत्त पढमं तु ।
 राओगह दिवभुत्तं गहभुत्तं नणमुभययो रानो १०८५॥
 तिनिहेवं णिसिभत्तं, सोही एत्थं तु अट्ठमं होति ।
 तिनिहम्मि वि पत्तेयं ए. समत्तं तु णिसिभत्तं १०८६ ३४॥

उद्दसियचरिमतिए, कम्मे पासंडसघरमीसे य ।

बादरपाहुडियाए, सपच्चवायाहडे लोभे ॥३५॥

अ छउ ॥ गाहत्था, एतेमि उगामादिअट्ठणं ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव वोच्छं मविन्थरतो ॥१०८७॥
 सोलस उगमदोसा, सोलस उप्पायणाए दोसा उ ।
 दस एमणाए दोसा, संजोयणमादि पंचेव ॥१०८८॥
 सो उगमो चतुद्धा, णामादी तत्थ दव्विमो होति ।
 जोतिसतणासहीणं, मेहरिणकरेवमादीणं ॥१०८९॥
 अहवा वि लङ्गुादी, भावे तिविहुगमो सुणेतव्वो ।
 दंसण णाण चरित्ते, चरित्तुगमेण एत्थं अहीगारो ॥१०९०॥
 कि कारणं चरित्ते, अहिगारो एत्थ होति भणितो तु ? ।
 चोदग ! सुण चारित्ते, जे तु गुणा ते तु होन्ति इमे ॥१०९१॥
 दंसणणाणप्पभवं, चरणं सुद्धे तु तम्मि तस्सुद्धी ।
 चरणेण कम्मसुद्धी, उगमसुद्धी चरणसुद्धी ॥१०९२॥
 पिंडोवहिसेज्जासु, जेण असुद्धासु चरण ण विमुज्जे ।
 पिंडोवहिसेज्जासु, सुद्धासु चरणसुद्धी उ ॥१०९३॥
 तो चरणसुद्धिहेतुं, पिडस्स उ उगमेण अहिगारो ।
 तस्स पुण उगमस्सा, सोलस दारा इमे होन्ति ॥१०९४॥
 आहाकम्म्युद्दसिय, पूतीकम्मे य मीसजाये य ।
 ठवणा पाहुडियाए, पायोयर कीत पामिच्चे ॥१०९५॥

षोडश
 उद्गमदोषाः

आघातकर्म

परियट्टिण् अभिहडे. उब्भिण्णे मालोहडे इय ।
 अच्छेज्जे अणिसट्ठे, अज्झोयरण य सोलसमे ॥१०९६॥
 एते सोलस दारा, उद्धिट्ठमियाणि विवरणं वोच्छं ।
 एतेसि पढम आहा, तस्स इमे होंति णव दारा ॥१०९७॥
 आहाकम्मियणामा, एगट्ठा कस्स वा वि किं वा वि ।
 परपक्खे य सपक्खे, चउरो गहणे त आणादी ॥१०९८॥
 तत्थ इमे णामा खल्लु, आहाकम्मस्स होन्ति चत्तारि ।
 आह-अहेकम्मे या, अहयम्मे अत्तकम्मे य ॥१०९९॥
 ओरालसरीराणं, उद्धवणऽइवायणं तु जस्सट्ठा ।
 मणमाहिता कुव्वति, आहाकम्मं तयं वेन्ति ॥११००॥
 ओरालगहणेणं, तिरिक्खमणुयाऽहवा सुहुमवज्जा ।
 उद्धवणं उत्तासण, अतिवातविवज्जिया पीला ॥११०१॥
 काय-वइ-मणा तिण्णि उ, अहवा देहायु-इंदिय-प्पाणा ।
 सामित्त अवायाणे, होइऽतिवाओ उ करणम्मि ॥११०२॥
 हिययम्मि समाहेउं, एगमणेगे व गाहगे जो तु ।
 वहणं करेति दाता, कायाण तमाहकम्मं तु ॥११०३॥
 जस्सट्ठा तं तु कतं, तं जो भुंजति सतं तु कायवहं ।
 अणुमण्णइ आहेइ य, स कम्मवन्धं तमायाए ॥११०४॥
 अवि य हु विवाहमङ्गे, भणितं भुंजंतो आहकम्मं तु ।
 पसिदिलबन्धादीया, पगडीओ करेति धणियादी ॥११०५॥

आहेति गतम् ॥

संयमभ्रेणि:

संजमठाणाणं कंडगाण लेस्साठितीविसेसाणं ।
 भावं अहे करेती, तम्हा तु भवे अहेकम्मं ॥११०६॥
 सं एगीभावम्मि, जम उवरम एगीभावउवरमणं ।
 सम्म जमो वा संजमो, मण-वइ-कायाण जमणं तु ॥११०७॥

चिद्वद् संजमो जहियं, तं होइ हु संजमस्स ठाणं तु ।
 तं पुण चरित्तपज्जव, होन्ति अणंतेकठाणं तु ॥११०८॥
 संजमठाणमसंखा, उ कंडगं कंडगा असंखा उ ।
 हवति उ लेसाठाणं, ते तु असंखेज्ज जवमज्झं ॥११०९॥
 तत्तो परिहायंता, लेसा कंडा य संजमट्ठाणा ।
 एरिसयाणमसंखा, लोगा उ हवंति ठाणाणं ॥१११०॥
 एसा संजमसेढी, तत्थ विमुद्धीसु ठाणमादीसु ।
 वट्ठुकोसाऊसुरठित्तजोगेसु होतूणं ॥११११॥
 तं भुंजमहेकम्मं, हेट्टिल्लेऽट्टिवेति अप्पाणं ।
 सुत्ते उदियमहे तू, करपकरचिणोवचिणमादी (?) ॥१११२॥
 बंधति अहेभवाउं, पकरेति अहोमुहाईं कम्माई ।
 घणकरणं तिब्बेण उ, भावेण चयो उवचयो तु ॥१११३॥
 तेसिं गुरुण उदएण अप्पयं दुग्गतीए पवडंतं ।
 ण चएति विहारेउं, अहकम्मं भण्णए तम्हा ॥१११४॥
 अहेकम्मे त्ति गतम् ॥

अट्ठाए अणट्ठाए, छक्कायपमद्वणं तु जो कुणति ।
 अणियाए य णियाए, वेन्ति तु दव्वाऽऽयहम्मं ती ॥१११५॥
 जाणंतमजाणंतो, वहेति णिद्धिसिय ओहओ वा वि ।
 जाणममजाणए या, भणिता णिय अणिय होतेसा ॥१११६॥
 दव्वायहम्ममेयं, भावाया तिण्णि जाणमाईणि ।
 परपाणपाडणरयो, भावायं अप्पणो हणति ॥१११७॥
 णिच्छयणयस्स चरणाऽऽयविद्याये णाण-दंसणवहो वि ।
 ववहारस्स उ चरणे, हयम्मि भयणा उ सेसाणं ॥१११८॥
 आयाहम्मग एयं, एत्तो वोच्छामि अत्तकम्मं तु ।
 जो परकम्मं अत्तीकरेति तं अत्तकम्मं तु ॥१११९॥

आहाकम्मपरिणयो, फासुयमवि संकिलिद्धपरिणामो ।
 आतियमाणो बज्झति, तं जाणसु अत्तकम्मं तु ॥११२०॥
 परकम्ममत्तकम्मीकरेति तं जो उ गिण्हिउं भुंजे ।
 चोएति परकिरिया, कहणु अण्णत्थ संकमति ? ॥११२१॥
 भण्णइ परप्पउत्तं, जह विसमइयं तु मारगं होति ।
 तह परकडे वि बंधो, परिणामवसेण जीयस्स ॥११२२॥
 बेती परकडभोयिण, तो तुब्भ वि एव होति बंधो उ ।
 जह अण्णत्थ पउत्ते, कूडे जो पडति सो बज्झे ॥११२३॥
 गुरुराह जो पमत्तो, जो य अदक्खो स बज्झए तत्थ ।
 अपमत्तो ण वि बज्झति, तहेव दक्खे य जो होति ॥११२४॥
 इय जो यु अप्पमत्तो, मणवायाकायजोगकरणेहिं ।
 सो तु ण बज्झति णियमा, बज्झति इयरो परकडे वि ॥११२५॥
 कामं सयं न कुव्वति, जाणंतो पुण तहावि तग्गाही ।
 वट्ठेति तप्पसंगं, अगिण्हमाणो उ वारेति ॥११२६॥
 तम्हा उ परकडम्मि वि, अत्तीकरणं तु होयऽमुद्धेहिं ।
 मणमादीहिं कहं पुण, अत्तिकरे ? भण्णति इमेहिं ॥११२७॥
 पडिसेवण पडिमुण्णा, संवासऽणुमोयणा चउण्हं पि ।
 एएहिं पगारेहिं, अत्तिकरे तत्थिमे णाया ॥११२८॥
 पडिसेवणाएँ तेणा, पडिमुण्णाएँ य रायपुत्तो तु ।
 संवासम्मि य पल्ली, अणुमोयणे रायदुट्ठो उ ॥११२९॥
 आहाकम्मियणामा, एते चउरो समासतो भणिया ।
 एगट्ठिताणि अहुणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११३०॥
 एगट्ठ एगवंजण, एगट्ठं णाणवंजणं चेव ।
 णाणट्ठ एगवंजण, णाणट्ठा णाणवंजणया ॥११३१॥
 जह खीरं खीरं चिय, एगट्ठं एगवंजणं दिट्ठं ।
 एगट्ठ णाणवंजण, दुद्ध पयो बालु खीरं च ॥११३२॥

णाणट्ठमेगवंजण, गोमहिसअजाइयाण खीरं ति ।
 णाणट्ठ णाणवंजण, घटपटकटसगडरहमादी ॥११३३॥
 एवमिहमाहकम्मं, आहाकम्मं ति पढमओ भंगो ।
 आहा अहेकम्मादी, बितिओ सक्किन्द इव भंगो ॥११३४॥
 ततितो भंगो तू आतकम्ममहकम्म पणगमादी य ।
 आहाकम्म पडुच्चा, णियमा सुण्णो चउत्थो उ ॥११३५॥
 इंदत्थं जह सद्दा, पुरंदरादी तु णातिवत्तंति ।
 अह-आह-अत्तकम्मा, तद्दा अहे णातिवत्तंति ॥११३६॥
 आहाकम्मेण अहे, करेति जं हणति पाणभूयाइं ।
 जं तं आतियमाणो, परकम्मं अत्तणो कुणइ ॥११३७॥
 एगट्ठितदारमिणं, अहुणा कस्स कडमाहकम्म भवे ? ।
 भण्णति साहम्मिकडं, सो बारसद्दा इमो होति ॥११३८॥
 णामं ठवणा दविण्, खेत्ते काले य पवयणे लिंणे ।
 दंसण णाण चरित्ते, अभिग्गहे भावणाहिं च ॥११३९॥
 णामेणं साहम्मी, जाव उ कालेण सव्व बोधव्वा ।
 पवयण लिंणेण वा, साहम्मिय एत्थ चउभंगो ॥११४०॥
 पवयणमणुम्मुर्यंते, दंसणमादी उ भावणा जाव ।
 सव्वत्थ तु चउभंगा, जोएयव्वा जहाकमसो ॥११४१॥
 एवं लिंणेण पी, तद्द दंसणमादिण्हिं चउभंगा ।
 भइएसु उवरिमेसु, हेट्ठिल्लपयं तु छइज्जा ॥११४२॥
 एवं बुद्धीए तू, सव्वे वि जहकमेण जोएज्जा ।
 चउभंग जाव चरिमो, अभिग्गहे भावणाहिं च ॥११४३॥
 पत्तेयबुद्धि णिण्हय, उवासए केवली य आसज्ज ।
 खइयाइए य भावे, पडुच्च भंगे तु जोएज्जा ॥११४४॥
 जत्थ तु ततिओ भंगो, ण तत्थ कप्पति तु सेसए भयणा ।
 तित्थगरिणिण्हओवासगादि कप्पे ण सेसाणं ॥११४५॥

कस्स चि जहुद्धिदं, एरिस साहम्मियाण ण वि कप्पे ।
 किं ती आहाकम्मं, असणार्इयं इमं तं च ॥११४६॥
 सालीमाई अगडे, फले य सुंठी य साइमं होति ।
 तस्स कडणिट्ठियम्मि, सुद्धासुद्धे य चत्तारि ॥११४७॥ भंगा ।
 कोह्वरालगगामे, वसही रमणिज्ज भिक्ख सज्झाए ।
 खेत्तपडिलेह संजय, सावयपुच्छुज्जुए कहणा ॥११४८॥
 जुज्जति गणस्स खेत्तं, णवर गुरुणं ति णत्थि पायोगं ।
 सालि चि कए रूप्पण, परिभायण णियगगेहेसु ॥११४९॥
 वोलेता ते व अण्णे वा, जाव तु किमियं ? तिकहिय सब्भावे ।
 वज्जेन्ति एव णाए, अहवा अण्णं वयंती तु ॥११५०॥
 एसऽसणे कम्मं तू, हवेज्ज कह पाणगे हवेज्जाहि ? ।
 तह वि य साहु ण ठन्ती, सावगपुच्छा दगं लोणं ॥११५१॥
 अह ताव सावयो तू, खणेज्ज महुरोदगं तहिं अगडं ।
 अच्छति य ढक्किणं, जावाऽऽगय साहुणो तत्थ ॥११५२॥
 एत्थ वि तहेव जाणण, वज्जण तह चेव होति णातच्चा ।
 एवं स्वाइम सातिम, जेयव्व जहक्कमेणं तु ॥११५३॥
 कक्कडिग अंबगा वा, दाडिम दक्खा व बीयपूरा वा ।
 एमाइ स्वाइमं तू, साइम तह तिगडुआदीयं ॥११५४॥
 किं आहायम्मं ती, एतं तं वण्णियं समासेणं ।
 परपक्ख सपक्खे ती, अहुणा दारं अणुप्पत्तं ॥११५५॥
 परपक्खो तु गिहत्थो, समणा समणी य होइ तु सपक्खो ।
 एत्थ कडनिट्ठिएहिं, चउभंगो होइ तं वोच्छं ॥११५६॥
 तस्स कड तस्स निट्ठिय, तस्स कडऽण्णस्स निट्ठियं चेव ।
 अण्णकड तस्स निट्ठिय, अण्ण कडं निट्ठियऽण्णस्स ॥११५७॥
 वाविता लूया मलिया, कंडित एगच्छड कडा जे तु ।
 तिच्छड निट्ठिय होन्ती, ते रद्धा दुगुणमहकम्मं ॥११५८॥

कदनिद्वियाण लक्खणमिणमो तु ममासतो मुणेतव्वं ।
 फामुकडं रद्धं वा, णिद्वियमितरं कडं होति ॥११५९॥
 समणद्व वावियादी, जा दुछडा एय होति तस्स कडं ।
 तस्सद्व तिछडरद्धं, णिद्वितमेमो पढमभंगो ॥११६०॥
 समणद्व जाव दुछडा, णवरि य तुरियऽग्ग कारणुप्पणं ।
 तेसऽद्व तिछडरद्धा, वित्तिभंगो एस णातव्वो ॥११६१॥
 जा दुछडा अत्तद्वा, णवरि य माहू तु पाहुणा आया ।
 तेसऽद्व कया निछडा, तनिभंगो एस णातव्वो ॥११६२॥
 आयद्वा जा दुछडा, आयद्वा चेव तिछडरद्धा य ।
 एस चउत्थो भंगो, कतरे कप्पे ण कप्पइ वा ? ॥११६३॥
 पढमततिण कप्पे, वित्तिचउत्था उ दोण्णि वी कप्पे ।
 एमेव पाणगे वी, खातिम तह साइमे चेव ॥११६४॥
 साहुणिमित्ता रद्धं, जाव ण फामुं कडं तु ताव कडं ।
 फामुकड णिद्वियं तू, चाउलधुवणादि पाणम्मि ॥११६५॥
 फलमादि छिण्णछोडिय, फामुकडं णिद्वितं मुणेतव्वं ।
 एमेव साइमे वी, अल्लगमादी मुणेतव्वा ॥११६६॥
 सव्वत्थ तु चतुभंगो, जोएअव्वो जहकमं होति ।
 एत्थं तू परिहरणा, विहि अविही सव्व बोद्धव्वा ॥११६७॥
 छायां पि विवज्जेन्ती, केयी फलहेतुगादिवुत्तस्स ।
 तं तु ण जुज्जति जम्हा, फलं पि कप्पं वित्तिभंगे ॥११६८॥
 परपच्चइया छाया, ण वि सा रुक्खो व्व वड्डिता कत्ता ।
 णद्वच्छाए य दुमे, कप्पइ एवं भणंतस्स ॥११६९॥
 वड्डति हायति छाया, तच्छिक्कं पूइयं पित्तं ण कप्पे ।
 ण य आहाय मुविहिण, णिव्वत्तयती रवीछाया ॥११७०॥
 अघणघणचारिगगणे, छाया णद्वा दिया पुणो होति ।
 कप्पति णिरायवे णाम, आयवे तं विवज्जंतु ॥११७१॥

तम्हा ण एस दोसो, तु संभवे कम्मलक्खणविहूणो ।
 तं पि य हु अतिघिणिल्ला, वज्जेमाणा अदोसिल्ला ॥११७२॥
 परपक्ख सपक्खे ती, एमेयं वणिणियं समासेणं ।
 चउरो त्ति दारमहुणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११७३॥
 चउरो अतिकमे वतिकमे य अतियार तह अणायारा ।
 आहाकम्मे एते, चउरो वि जहकमं जोए ॥११७४॥
 तस्स पुण संभवो ऊ, आहाकम्मस्स कह उ होज्जाहि ? ।
 णिदरिसणं जह भरए, सट्ठा दट्ठूण मरूपूर्य ॥११७५॥
 महसट्ठादीएसुं, तेसु वि सट्ठा ततो समुप्पण्णा ।
 अम्हे वि य साहूणं, करेमि भत्तं तु सविसेसं ॥११७६॥
 सालीघयगुलगोरस, नवेसु वल्लीफलेसु जाएसु ।
 दाणा अभिगमसट्ठी, आहाकम्मे निमंतणया ॥११७७॥
 आरमंतियपडिमुणणा, सन्वासु सुभो अतिकमो होति ।
 पदमेयाइ वतिकमो, गहिए होई अईयारो ॥११७८॥
 मुहल्लूहे अणायारो, केयी गिलियम्मि बेन्ति अणायारं ।
 किं कारण ? छूहे वी, पुणरावत्ती कयाइ भवे ॥११७९॥
 तो खेलमल्लयम्मी, णिग्गलइ ण एव पत्तोऽणायारं ।
 गलियम्मि अणायारो, तस्स णियत्ती तओ णत्थि ॥११८०॥
 सेसेहिं णियत्तेज्जा, एग दुग तिगे व एत्थ दिट्ठंतो ।
 जह तिहि आगास ठितो, पदेहिं विणियत्तिओ हत्थी ॥११८१॥
 चउरो गहणे एवं, अतिकमादी तु वणिण्या एते ।
 आणादी चउरो वि य, दारं एत्तो पक्खामि ॥११८२॥
 आणं सन्वजिणाणं, गेण्हंतो तं अतिकमति लुद्धो ।
 आणं च अतिकमंतो, कस्साऽऽएसा कुणति सेसं ? ॥११८३॥

एगेण कयमकज्जं, करेति तप्पच्चया पुणो अण्णो ।
 सायाबहुलपरंपर, वोच्छेओ संजमतवाणं ॥११८४॥
 जो जहवायं ण कुणति, मिच्छादिट्ठी तओ हु को अण्णो ? ।
 वड्ढेति य मिच्छत्तं, परस्स संकं जणेमाणो ॥११८५॥
 दुविहा विराहणा खलु, संजमतो चेव तह य आयाए ।
 आहाकम्मगाहणे, तत्थ इमा संजमे होति ॥११८६॥
 वड्ढेति तप्पसंगं, गेही य परस्स अप्पणो चेव ।
 सजियं पि भिण्णदाढो, ण मुयति णिद्धंघसो पच्छा ॥११८७॥
 खद्धे णिद्धे य रुया, मुत्ते हाणी तिगिच्छणे काया ।
 पडियरगाण य हाणी, कुणति किलेसं च किस्संतो ॥११८८॥
 पाएण पकिच्चेण य, आहाकम्मं तु भारियं होति ।
 एसा आनविराहणया, तम्हा तू तं ण भोत्तव्वं ॥११८९॥
 पडिदारगाहा सम्मत्ता ॥
 अब्भोज्जे गमणादी, पुच्छा दव्व काल देस भावे य ।
 एव जयंते छलणा, दिट्ठंता तत्थिमे दोण्णि ॥११९०॥
 जह वंतादि अब्भोज्जं, जाव य चंदो य सूरउदयं च ।
 उज्जाणा दोण्णि भवे, सवित्थरं सव्व बोद्धव्वं ॥११९१॥
 जह ते दंसणकंखी, अपूरितिच्छा विणासिया रण्णा ।
 दिट्ठे वितरे मुक्का, एमेव इहं समोआरो ॥११९२॥
 आहाकम्मं भुंजति, ण पडिक्कमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अडति बोडो, लुक्कणिलुको जह कवोडो ॥११९३॥
 आहाकम्महारं, एवमिणं मे समासतो कहितं ।
 आवत्ती दाणं वा, विसोहिमेतेसिमं वोच्छं ॥११९४॥
 आहाकम्मे चतुगुरु, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 उद्देसियं पि दुविहं, ओहे य विभागओ चेव ॥११९५॥

ओहे मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 होन्ति विभागुहेसे, मूलवत्थू इमे तिणिण । ११९६॥
 उहेसकडे कम्मे, एक्केक चउव्विहो भवे भेदो ।
 कह होति चउब्भेदो ?, इमाहिं गाहाहिं वोच्छामि ॥११९७॥
 उहेसियं समुहेसियं च आदेसियं समाएसं ।
 एमेव कडे चउरो, कम्मम्मि वि होति चत्तारि ॥११९८॥
 जावंतिगमुहेसो, पासंडीणं भवे समुहेसो ।
 समणाणं आएसो, णिगंथाणं समाएसो ॥११९९॥
 उहेसियम्मि लहुओ, पत्तेयं होति चतुसु ठाणेसु ।
 एमेव कडे गुरुओ, कम्मादिम लहुग तिसु गुरुगा ॥१२००॥
 थी (?) लहुमासा गुरुगा, चउगुरुगा तिणिण तू मुणेतव्वा ।
 तवकालेहि विसिद्धा, दाणं तु अतो पक्खामि ॥१२०१॥
 लहुमासे पुरिमहुं, गुरुमासे होति एगभत्तं तु ।
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होयऽभत्तं ॥१२०२॥
 उहेसिए त्ति गयं ।

पूतिकर्म

पूतीकम्मं दुविहं, दव्वे भावे य होइ णायव्वं ।
 दव्वम्मि छगणधम्मी, भावे दुविहं इमं होति ॥१२०३॥
 सुहुमं व बादरं वा, दुविहेयं होति हू मुणेतव्वं ।
 बादर पुणरवि दुविहं, उवगरणे भत्त-पाणे य ॥१२०४॥
 इंधण गंधे धुमे, सुहुमेयं एत्थ णत्थि पृइत्तं ।
 चुल्लुक्खलियादीणं, उवगरणे पूतियं होति ॥१२०५॥
 एवं मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 डोए लोणे हिंगू, संकामण भत्तपूतीयं ॥१२०६॥
 एत्थं मासगुरुं तू, आवत्ती दाणमेगभत्तं तु ।
 उवगरण भत्तपाणे, पूतिस्स उ लक्खणं वोच्छं ॥१२०७॥

सिद्धसंतस्सुवगारं, सिद्धस्स करेति वा वि जं दब्बं ।
 तं उवगरणं भण्णति, चुल्लुक्खलिदव्विडोयादी ॥१२०८॥
 संघट्टकया चुल्ली, उक्खालि डोए तहेय दब्बी य ।
 सो होति आहकम्मी, पूतीकम्मं इमं होति ॥१२०९॥
 संघियच्चिक्खल्लेणं, सयचुल्लीखंडियाइ संठवणं ।
 एमेव उक्खलीय वि, फड्डगमादी तु जं लोए ॥१२१०॥
 एवं सतडोतीए, दब्बीए वा वि संघदारुणं ।
 अग्गिलियं जदि लाए, गंडफलं वा वि एगतरं ॥१२११॥
 उवगरणपूर्ति भणितं, एत्तो वोच्छामि भत्तपूर्ति तु ।
 डाए लोणे हिंगू, संकामण फोडणं धूमे ॥१२१२॥
 अत्तट्टिय आयाणे, डागं लोणं व कम्म हिंगुं वा ।
 तं भत्तपाणपूर्ति, फोडणमण्णं व जं छुभइ ॥१२१३॥
 संकामेउं कम्मं, तेणेव य भायणेण संकामे ।
 जं सुट्ठं तं पूर्ति, अहवा रद्धं तहिं होज्जा ॥१२१४॥
 अंगारभूइ थाली, वेसण हेट्टामुहीए जं धूमे ।
 संघट्टकडे तम्मि उ, अत्तट्ट करेन्ते पूतीयं ॥१२१५॥
 पूति त्ति गयं ॥

मीसज्जायं तिविहं, जावंतिगमीस वितिय पासंडे ।
 साहूमीसं ततियं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२१६॥
 पढमे चउलहुया तू, विति ततिने चउगुरु मुणेतव्वा ।
 तवकालेहिं विसिद्धा, चउगुरुगा होन्ति णायव्वा ॥१२१७॥
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति तु चउत्थं तु ।
 मीसज्जानं भणितं, ठवणाभत्तं अतो वोच्छं ॥१२१८॥
 ठवणाभत्तं दुविहं, इत्तरठवियं तहेव चिरठवियं ।
 इत्तरठविए पणगं, चिरठविए होति मासलहुं ॥१२१९॥

मिश्रजातम्

स्थाना

प्रासृतिका

पणगे णिव्विगई तू, लहुमासे दाण होति पुरिमहं ।
 इत्तर चिरठविण या, समासतो लक्खणं वोच्छं ॥१२२०॥
 संघादण हिंदंते, परिवाडिठिणसु तु गेहेसु ।
 एक्को दोसुवयोगं, करेति भिक्खाए गेहेसु ॥१२२१॥
 बितिओ साणादीणं, देयुवओगं परे तहेक्कम्मि ।
 तेण परेण चउत्थे, उक्खित्ता इत्तरट्ठविया ॥१२२२॥
 चतुथघरा तु परेणं, चिरठविया जाव पुव्वकोडी उ ।
 एयं ठवियाऽभिहितं, एत्तो वोच्छामि पाहुडियं ॥१२२३॥
 सा पाहुडिया दुविहा, सुहुमा तह बादरा य बोद्धव्वा ।
 ओसकण उस्सक्के, एक्केका सा भवे दुविहा ॥१२२४॥
 सुहुमाए लहुपणगं, आवत्ती दाण होति णिव्विगति ।
 चउगुरुग बायराए, आवत्ती दाणऽभत्तट्ठं ॥१२२५॥
 एत्थं सुहुमा तु इमा, जह काइ अगारि कन्तमाणी उ ।
 भणिया तु चेदरूवेण देहि अम्मो ! महं भत्तं ॥१२२६॥
 भणितोड्ढितो त्ति होही, जाया ! कन्तामि ता इमं पेळुं ।
 जइ तं सुणेति साहू, ण गच्छए तत्थ आरंभो ॥१२२७॥
 अस्सुट्ठिया भणंती, तुज्झ मि देमि त्ति किं ति परिहरति ।
 किह दाणि ण उट्ठिस्से ?, साहुपभावेण लब्भामो ॥१२२८॥
 एवं णाऊण ततो, परिहरती एस होति ओसक्का ।
 उस्सकण कन्तंती, भणिता चेडेण दे भत्तं ॥१२२९॥
 कन्तामि भणति पेळुं, तो ते दाहामि पुत्त ! मा रोव ।
 सा य समत्ता पेळू, देही एत्ताहे सो भणति ॥१२३०॥
 मा ताव श्रंख पुत्तय !, परिवाडीए इहेहिही साहू ।
 एयट्ठमुट्ठिता ते, दाहं सोउं विवज्जेति ॥१२३१॥
 अंगुलिण चालेउं, कट्ठति कप्पट्ठतो घरं जत्तो ।
 किन्ति ? कहिए ण वत्ति, पाहुडिया एअ सुहुमा उ ॥१२३२॥

बायरपाहुडिया वि य, ओसकऽहिसकणे य दुविहा उ ।
 कप्पट्ठगसंघाडय, ओसरणेणं च णिहेसो ॥१२३३॥
 जह पुत्तविवाहदिणो, ओसरणातिच्छिण सुणिय सट्ठो ।
 ओसक्के ओसरणं, संखडिपाहेणदव्वट्ठो ॥१२३४॥
 अप्पत्तम्मी ठवियं, ओसरणे होहिइ च्चि उस्सक्के ।
 संपागडमितरं वा, करेति उज्जूमणुज्जु वा ॥१२३५॥
 मंगलहेतुं पुण्णट्ठया व ओसक्के तं च उस्सक्के ।
 किं कारणं ? ति पुट्ठो, सिट्ठे ताहे विवज्जेन्ति ॥१२३६॥
 पाहुडिभत्तं भुंजति, ण पडिक्कमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अडति बोडो लुक्कणिलुक्को जह कमेडो ॥१२३७॥
 पाहुडिया भणितेसा, एत्तो पायोवगरण वोच्छामि ।
 पादू पयासणम्मी, अपगासपगासणं जं तु ॥१२३८॥
 पायोकरणं दुविहं, पागडयरणं पगासकरणं च ।
 पागडे मासलहुं तू, पगासकरणे उ चतुलहुगा ॥१२३९॥
 लहुमासे पुरिमट्ठं, चतुलहुए दाण होति आयामं ।
 पायोकरणं भणियं, कीतकडमयो तु वोच्छामि ॥१२४०॥
 कीतकडं पि य दुविहं, दव्वे भावे य दुविहमेक्केक्के ।
 आयपरकीयमेवं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२४१॥
 दव्वाय-परकीए, दुविहे वि चउलहू मुणेयव्वं ।
 दाणं आयामं तू, भावम्मि अतो परं वोच्छं ॥१२४२॥
 भावे तु आयकीयं, चउलहुगा एत्थ वी मुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं तू, भावे परकीय वोच्छामि ॥१२४३॥
 मासलहुमिहावत्ती, दाणं पुण एत्थ होति पुरिमट्ठ ।
 कीयकडेयं भणियं, पामिच्चमतो उ वोच्छामि ॥१२४४॥

प्रादुक्करणम्

कीतकृतम्

प्राप्तित्यम्

पामिच्चं पि य दुविह, लोइय लोउत्तरं समासेण ।
 लोइएँ चउलहुगा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४५॥
 लोउत्तरे मासलहुं, दाणं पुण एत्थं होति पुरिमहुं ।
 पामिच्चेयं भणियं, परियट्ठियमिणमो वोच्छामि ॥१२४६॥

परावर्त्तितम्

परियट्ठियं पि दुविहं, लोइय लोउत्तरं समासेण ।
 लोइएँ चउलहुगा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४७॥
 लोउत्तरे मासलहुं, आवत्ती दाणं होति पुरिमहुं ।

अभ्याहृतम्

परियट्ठियं भणियं, अभिहट्ठदारं अयो वोच्छं ॥१२४८॥
 तं होति दुहाऽभिहट्ठं, आतिण्णं चेव तह अणाइण्णं ।
 आइण्णं णोणिसीहं, होति णिसीहं च दुविहं तु ॥१२४९॥
 छण्णं णिसीहं भण्णति, पगडं पुण होति णोणिसीहं ति ।
 एक्केकं परगामे, सगामे चेव बोद्धव्वं ॥१२५०॥
 सगामाहड दुविहं, आइण्णं चेव होयऽणाइण्णं ।
 अणइण्णे मासलहुं, दाणेत्थं होति पुरिमहुं ॥१२५१॥
 परगामाहड दुविहं, सदेस परदेसओ व णायव्वं ।
 एक्केकं पुण दुविहं, जलेण तह थलपहेणं च ॥१२५२॥
 सप्पच्चवायं णिप्पच्चवायं पुण होति दुविहमेक्केकं ।
 संजमआयनिराहणं, सप्पच्चवायम्मि जोएज्जा ॥१२५३॥
 परदेसआहडम्मी, सप्पच्चवायम्मि होन्ति चउगुल्ला ।
 णिप्पच्चवाएँ लहुगा, दाणं एनेसि वोच्छामि ॥१२५४॥
 चउगुल्ले अभत्तहं, दाणं हं होति तू मुणेयव्वं ।
 चउलहुएँ आयामं, एमेव य होति सहेसे ॥१२५५॥
 उब्धिण्णं होति तिविहं, पिहितुब्धिण्णं क्वाडउब्धिण्णं ।
 जं तं पिहितुब्धिण्णं, तं दुविहं फासुगमफासुं ॥१२५६॥
 फासुगं छण्णेणं तू, दहरणं च एत्थं मासलहुं ।
 तहियं पवहणदोसा, दाणं पुण एत्थं पुरिमहुं ॥१२५७॥

उद्भिन्नम्

अप्फासुपुढविमादी, सच्चित्तेणं तु जं भवे लित्तं ।
 तद्वियं उब्भिज्जंते, कायाण विराहणा इणमो ॥१२५८॥
 सच्चित्तपुढविलित्तं, लेलु सिलं वा वि दाउमोलित्तं ।
 सच्चित्तपुढविलेवो, चिरं पि उदगं अचिरलित्ते ॥१२५९॥
 चिरलित्तपुढविकायो, निम्मेतुं लिप्पमाणे आउवहो ।
 जउमृद्धतावणम्मी, तेऊ वाऊ वि तत्थेव ॥१२६०॥
 पणगबियाइ वणस्सति, तस कुंथुपिपीलिण्वमादीहिं ।
 एते ऊ लिप्पंते, इमे तु दोसा तु उल्लित्ते ॥१२६१॥
 परस्स तं देति सए व मेहे, तेल्लं व लोणं व घयं गुलं वा ।
 उग्घाडितं तं तु करेयऽवस्सं, स विक्रयं तेण किणानि वऽण्णं॥
 ॥१२६२॥

दाणकयविक्रयादी. अहिगरणं हांति अजयभावस्स ।
 णिवडंति जे य तद्वियं. जीवा मृडयंगमूसादी ॥१२६३॥
 जेहेव कुंभादिस्तु पुव्वलित्ते, उब्भिज्जमाणम्मि वि कायघाओ ।
 ओलिप्पमाणे वि तहेव घाओ, उब्भिण्णमेयं पिहियं पि वुत्तं
 ॥१२६४॥

आवत्ति दाणमेत्थं, ओहेणं चउल्लहू मुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं तू, विभागओ कायणिक्फण्णं ॥१२६५॥
 एमेव कवाडम्मि वि. कायवहो होइ ऊ मुणेयव्वो ।
 उप्पिहिय पिहिज्जंते, सविसेमा जंतमाईसु ॥१२६६॥
 घरकोइलसंचारा, आवत्तण पेदियाए हिट्टुवरि ।
 णिन्ते ठिते य अन्तो, डिभादीपेत्तणे दोसा ॥१२६७॥
 एत्थ वि चउल्लहुगा तू. ओहेणं दाणमेत्थमायामं ।
 होति विभागेणं पुण, पुढवादीकायणिक्फण्णं ॥१२६८॥
 उब्भिण्णेयं भणियं, अहुणा मालोइडं पवक्खामि ।
 तं तिविहं उट्टमहे, तिरियं मालोइडं चेव ॥१२६९॥

उडू दुभूमादीयं, अह उडूयकोट्टयाइयं होति ।

तिरि अद्धमालगादी, हत्थपसाराउ जं गिण्हे ॥१२७०॥

सव्वं पि य तं दुविहं, जहण्ण उक्कोसयं च वोद्धव्वं ।

अगगपएहि जहण्णं, तव्विवरीयं ति उक्कोसं ॥१२७१॥

मालोहड उक्कोसे, आवत्ती चउलहू मुणेतव्वा ।

दाणं आयामं तू, जहण्णमालोहडमियाणिं ॥१२७२॥

एत्थ तु मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहूं ।

इय मालोहड भणितं, अच्छेज्जं अहुण वोच्छामि ॥१२७३॥

आच्छेयम्

तिविहं पुण अच्छेज्जं, पभू य सामी य नेणए चेव ।

एक्केक्के चतुलहुगा, दाणं पुण एत्थमायामं ॥१२७४॥

अनिसृष्टम्

अणिसिट्ठं पि य तिविहं, साहारण चोल्लए य जडे य ।

तिविहे वि य अणिसट्ठे, चउलहुगा दाणमायामं । १२७५॥

साहारणमणिसट्ठं, दाइयमादीण जं तु होज्जाहि ।

खीरं आपण संखडि, दिट्ठंतो गोट्ठिभत्तेणं । १२७६॥

सो चोल्लगो वि दुविहो, छिण्णमछिण्णो समासतो होति ।

परिछिण्णं चिय दिज्जति, एसो छिण्णो मुणेतव्वो ॥१२७७॥

अच्छिण्णपरिमाणो, सो वि णिसट्ठो तहेव अणिसट्ठो ।

णीसट्ठो तेसिं चिय, जेतूण समप्पतो जो तु ॥१२७८॥

आणेति भुत्तसेसं, जं गहियं एय होति अणिसट्ठं ।

छिण्णम्मि चोल्लगम्मी, कप्पति घेत्तुं णिसट्ठेयं ॥१२७९॥

अणिसट्ठमणुण्णायं, कप्पति घेत्तुं तहेव अट्ठिट्ठं ।

चोल्लग अणिसट्ठेयं, जड्ढणिसट्ठं अतो वोच्छं ॥१२८०॥

रायकुलातो भत्तं, णीयं जड्ढस्स तं ण कप्पति तु ।

णिवपिण्डमंतराया, अदिण्णगहणादिदोसा य ॥१२८१॥

जङ्घो व पतोसगतो, परिपाडे वसहिमादि भंजिज्जा ।
 ढोंबस्म संतिओ वि हु, अहिट्टो कप्पति घेतुं ॥१२८२॥
 अणिसट्ठ भणियमेयं, एत्तो अज्झोयरं पवक्खामि ।
 अहियं उदरं अज्झोयरो तु जं सगिहमेगम्मि ॥१२८३॥
 अहिगं तु तंदुलादी, छुब्भति अज्झोयरो उ सो तिविहो ।
 जावंतिय पासंडे, साहू अज्झोयरे चेव ॥१२८४॥
 जावंतियम्मि लहुतो, आवत्ती दाणमेत्थ पुरिमहुं ।
 पासंडी साहूण य, मासगुरू दाण भत्तेक्कं ॥१२८५॥
 एसो अज्झोयरयो, सोलस वी उग्गमस्स दोसेते ।
 णव कोडीउ भवंतिह, किं भणियं होति कोडि ? त्ति ॥१२८६॥
 कोडिज्जंते जम्हा, बहवो दोसा उ सहियए गच्छं ।
 कोडि त्ति तेण भण्णति, णव कोडीओ इमा ताओ ॥१२८७॥
 हणण हणावण अणुमोदणं च पयणं पयावणऽणुमोया ।
 किणण किणावण अणुमोयणं च कोडीउ णव एया ॥१२८८॥
 णव चेव अट्टारसगं, सत्तावीसा तहेव चउपण्णा ।
 णउती दो चेव सया, तु सत्तरा होन्ति कोडीणं ॥१२८९॥
 ता चेव य णव कोडी, रागद्धोसेहिं गुणिय अट्टरस ।
 अण्णाण मिच्छ अविरति, तिहिं गुणिए सत्तवीसा तु ॥१२९०॥
 पुढवादीछसु संजय, छहिं गुणिया होति एस चतुपण्णा ।
 खंतीमादीदसुहिं उ, गुणिया णउती तु बोद्धवा ॥१२९१॥
 णउती तिहिं गुणियातू, दंसणणाणेहिं तह चरित्तेणं ।
 सत दोब्बि होन्ति सयरा, कोडीणं एस वित्थारो ॥१२९२॥
 संखेवेण दुहा ऊ, उग्गमकोडी विसोहिकोडी य ।
 उग्गमकोडी छव्विह, विसोहिकोडी अणेगविहा ॥१२९३॥

अध्यवपूरकम्

‘ कोटि ’

शब्दस्यार्थः

कोटय-

हणणतियं षयणतियं, उग्गमकोढी तु छव्विहा एसा ।
 अहवा वि इमा छव्विह, उग्गमकोढी मुणेयव्वा ॥१२९४॥
 आहाकम्मुहेसिय, चरिमतियं पूति मीसजायं च ।
 बादरपाहुडिया वि य, अज्झोयरए य चरिमदुगे ॥१२९५॥
 एसा विसोहिकोढी, छव्विहभेया समासतोऽभिहिता ।
 एत्तो छद्धा सुद्धं, वोच्छामो आणुपुव्वीए ॥१२९६॥
 उग्गमकोढी अवयव, लेवालेवे य अकयकप्पे या ।
 कंजिय आयामे चातुलोयसंसट्ठपूती य ॥१२९७॥
 सुक्केण वि जं छिक्कं, असुइण तं धोव्वए जहा लोओ ।
 इय सुक्केण वि छिक्कं, धोव्वइ कम्मेण भाणं तु ॥१२९८॥
 लेवालेवे त्ति जं वुत्तं, जं पि दव्वमलेव्वहं ।
 तं पि घेत्तुं ण कप्पेति, तक्कादी किम्मु लेव्वहं ? ॥१२९९॥
 कंजियमादीगहणं, कम्हा तु कतं तु ? भण्णती सुणसु ।
 साहुस्स उ आहेत्तुं, जं कीरइ आहकम्मं तं ॥१३००॥
 इय णाउमाह कोयी, साहुणिमित्ता य ओयणो उ कतो ।
 ण उ कंजियमादीणिं, तो वज्जो ओयणो एगो ॥१३०१॥
 ण उ कंजियमादीणिं, तो तग्गहणे कते तमेवं तु ।
 जदि वि ण दिट्ठा आहा, ओदणमट्ठा तह वि वज्जे ॥१३०२॥
 सेसा विसोहिकोढी, ठवितगमादी तु जइ वऽणाभोगा ।
 गहिता ह्वेज्ज छुद्धा, अण्णम्मी भत्तपाणम्मि ॥१३०३॥
 ताहे तु जहासत्तिं, विगिंचितव्वं तमण्णपाणं तु ।
 दव्वादिकमेणं तू, इमेण वोच्छं समासेणं ॥१३०४॥
 दव्वे तं चिय दव्वं, खेत्तं पदेसेसु जेसु तं पडियं ।
 काले अकालहीणं, जावऽण्णा भिक्ख णऽक्कमति ॥१३०५॥
 भावे अरत्तदुट्ठो, असढो जं पासती तगं छट्ठे ।

अणलखियमीसदब्बे, सव्वविवेगोऽवयवे सुद्धो ॥१३०६॥

अह पुण ण संथरेज्जा, ताहे परिठावणा तु तम्मत्तं ।

इत्थं चउभंगो तू, सुक्खोल्लणिवाययो इणमो ॥१३०७॥

सुक्खे सुक्खं पडियं, सुक्खे उल्लं तु उल्लं सुक्खं तु ।

उल्ले उल्लं च तहा, एस चउत्थो भवे भंगो ॥१३०८॥

सुक्खे सुक्खं पडियं, पढमगभंगो विगिंचति सुहं तु ।

वितियम्मि दवं छोहुं, गालेति दवं करं दाउं ॥१३०९॥

ततियम्मि करं छोहुं, उल्लिपइ ओदणादि जं तरति ।

चरिमे सव्वविवेगो, दुलभदवे वा वि तम्मत्तं ॥१३१०॥

एव विगिंचित्तऽसदो, जेसु पदेसुं तु सुज्झए साहू ।

मायावी ण वि सुज्झे, तम्हा असद्वेण होयव्वं ॥१३११॥

एवं गवेसणाए, उग्गमदारं समासतो भणितं ।

उप्पायणमहुणा तू, समासओ हं पवक्खामि ॥१३१२॥

सोलस उग्गमदोसे, गिहिणो उ समुट्ठिए त्रियाणाहि ।

उप्पायणाएँ दोसे, साहूतु समुट्ठिए जाण ॥१३१३॥

णामं ठवणा दविए, भावे उप्पायणा मुणेयव्वा ।

दब्बे सच्चित्तादिविहाण, चित्ते दुपयादि तिविह इमा ॥१३१४॥

आयासुयमादीहिं, वालचिय-तुरंगवीयमादीसु ।

सुय-आस-दुमादीणं, उप्पायणया तु सच्चित्ता ॥१३१५॥

कणग-रययाइयाणं, जहेद्वधातुविहिता तु अच्चित्ता ।

मीसा उ सभंहाणं, दुपया तुप्पायणा दब्बे ॥१३१६॥

भावे पसत्थे इयरा, कोहादुप्पायणा तु अपसत्था ।

कोहादिजुया धायादिणं च णाणादि तु पसत्था ॥१३१७॥

अपसत्थियभावुप्पायणाएँ एत्थं तु होति अहिगारो ।

सा सोलसहा तु इमा, धायादीया मुणेयव्वा ॥१३१८॥

उत्पादनाया
निक्षेपाः

बोद्धवा उत्पा-
दनादोषाः

धाती दूती णिमित्ते, आजीव वणीमए तिगिच्छा य ।
कोहे माणे माया, लोभे य हवन्ति दस एते ॥१३१९॥
पुर्व्वि-पच्छासंथव, विज्जा मंते य चुण्ण जोए य ।
उप्पायणाए दोसा, सोलसमे मूलकम्मे य ॥१३२०॥

धात्रीदोषः

धारयति धीयए वा, धयन्ति वा तमिति तेण धाती तु ।
जह्विभवं आसि पुरा, खीराई पंच धातीओ ॥१३२१॥

पञ्च धात्र्यः

खीरे य मज्जणे मंडणे य कीलावणंकधाती य ।
धाइत्तं कुणमाणो, एगयरं धातिपिंडो तु ॥१३२२॥
तं दुविहं धातिच्चं, करणे कारावणे य बोद्धव्वं ।
तं पुण दारगमादी, पडुच्च धाति व्व कुज्जाहि ॥१३२३॥
पंचविह धातिपिडे, आवत्ती चउलह मुणेयव्वा ।
दाणं आयामं तू, दूतीपिंडं अतो वोच्छं ॥१३२४॥

दूतीदोषः

सग्गाम परग्गामे, दुविहा दूती तु होति णायव्वा ।
एक्केक्का वि य दुविहा, पागड छण्णा य णायव्वा ॥१३२५॥
पागड णिस्संको च्चिय, अप्पाहेन्तो व भणति इयरो वा ।
सेज्जानरखंतिया तू, धूया वा अण्णगामम्मि ॥१३२६॥
भिवखादी वच्चंतो, अप्पाहणि जेति खंतियाईणं ।
सा ते अमुगं माया, सो व पिया पागडं भणति ॥१३२७॥
छण्णा पुणाइ दुविहा, दूती एत्थं तु होति णायव्वा ।
लोउत्तरे तत्थेगा, वितिया पुण उभयपक्खे वि ॥१३२८॥
लोउत्तर संघाडग, संकंतो सावछण्णवयणेहिं ।
कह पुण छण्णं ? सेज्जायरीय अप्पाहिओ गंतुं ॥१३२९॥
संघाडयपच्चयट्ठा, वेनी दूति त्ति अम्ह ण वि कप्पे ।
अविकोतिया सुया ते, जा वेइ इयं भणसु खंती ॥१३३०॥
सा वि य भणती होतू, वारिज्जिहिती अयाणिया सा उ ।

लोउत्तरछण्णेसा, उभयच्छण्णं अतो वोच्छं ॥१३३१॥
 जामाइतित्थजत्तागतस्स उवादिपोकडेण कतं ।
 सो आगतो त्ति धूया, उभयच्छण्णं इमं भणति ॥१३३२॥
 एव भणेज्जहि खंती, तं किर तह चेव चित्तिं जं तु ।
 जह ण वि संघाडो से, अण्णो व वियाणति कोति ॥१३३३॥
 उभयच्छण्णा एसा, सग्गामे अभिहिता भवे दूती ।
 एमेव परग्गामे. दुह दूती कह पुण करंज्जा ? ॥१३३४॥
 गामाण दोण्ह वेरं, सेज्जायरिधूय तत्थ परग्गामे ।
 सामत्थं गामस्स य, जह एयं इणिमो परगामं ॥१३३५॥
 खंतो तु तत्थ पच्छा, भिक्खायरियाएँ तो तु सेज्जतरी ।
 अप्पाहेती खंतं, मम धूय भणेज्जसू एवं ॥१३३६॥
 जह गामो पडिउकामो, सा उ भणेज्जामु मा कुण पमायं ।
 तीय कहियं तु तस्मा, तेण वि गामस्स तं कहियं ॥१३३७॥
 ते य ठिय एगपासे, इतरे पडिता कतं तहिं जुद्धं ।
 सेज्जातरिपति-पुत्ता, जामाता चेव वहिओ उ ॥१३३८॥
 बेति जणो केणेयं, कहियं ? ति बेति सेज्जयरी ।
 जामाति-पुत्त-पतिमारएण खंतेण मे सिट्ठं ॥१३३९॥
 जम्हा एते दोसा, दूतित्तं खू ण कप्पती तम्हा ।
 दूतीपिंडे चउलहु, आवत्ती दाणमायामं ॥१३४०॥
 णियमा तिकालविसयम्मि णिमित्ते छव्विहे भवे दोसा ।
 सज्जं तु वट्टमाणो, आतुभए तत्थिमं णानं ॥१३४१॥
 आकंपिया णिमित्तेण भोइणी केणती तु लिगीणं ।
 भोइयचिरगयपुच्छा, केवतिकालेण एज्जाहि ? ॥१३४२॥
 कल्लं चिय एति स्ती, इयरी पडिभणति पच्चयो को उ ? ।
 तुह गुज्झदेस तिलओ, सुविणाती पच्चए कहए ॥१३४३॥

निमित्तदोषः

तीय कयं आउत्तं, पेसविओ परिजणो य पञ्चोणी ।
 इतरो वि अविदिओ च्चिय, पविसिस्सं भोइओ चिन्ते ॥१३४४॥
 घरवित्तंता मित्तं, दिट्ठो उवणिग्गओ य परिवग्गो ।
 कह तुब्बे णायं ? ती, पेसविआ भोतिणीए तु ॥१३४५॥
 पुट्ठाय आदिअत्तेणं, तीय य सिट्ठं सलाहमाणीए ।
 समणे तीय भविसिं, जाणइ तिलओ य णे सट्ठो ॥१३४६॥
 कोवो वलवाग्गं, च पुच्छितो पंचपुण्डमाहंसु ।
 फालण दिट्ठो जदि णेव तो तुहं अविह कतेवं ॥१३४७॥
 तम्हा ण वाग्गेज्जा, णिमित्तपिंडेस वणिग्गो तु मए ।
 तीतणिमित्ते चउलहु, आवत्ती दाणमायामं ॥१३४८॥
 पडुपण्णणागए या, चउगुरुगा दाण होयअत्तट्ठं ।
 आजीवपिण्डमेत्तो, समासओ हं पवक्खामि ॥१३४९॥

आजीवदोषः जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा उ पंचविहा ।
 सुयाए असुयाए, व कहेइ अप्पाणमेक्केके ॥१३५०॥
 जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा तु पंचविहा ।
 एक्केके चतुलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३५१॥
 जाती माहणमादी, मातिसमुत्था व होति बोधव्वा ।
 तहियं सुयाए तु, जाणावेमेहि अप्पाणं ॥१३५२॥
 होमाइवितहकहणे, णज्जति जह सोत्तियस्स पुत्तो त्ति ।
 वसितो वेस गुरुकुले, आयरियगुणे व सुएति ॥१३५३॥
 सम्ममसम्मा किरिया, अणेण ऊणाहिया व विवरीया ।
 समिहा-मंता-ऽऽहुति-ठाण-जाय-काले य घोसादी ॥१३५४॥
 वेति फुडं चिय सुकयं, असोहणं वा वि ते कतमितं ति ।
 तहितं भद्दगपंता, दोसा इणमो भवंती तु ॥१३५५॥
 भद्दो अम्ह सपक्खो, एस ती भिक्खु देज्जेहयस्स ।

पंतो ओभामेती, मुहमंगलि कुणति भिक्खुद्वा ॥१३५६॥
 उग्गाईयं तु कुलं, पितुवंसादि व्व तत्थ वि तहेव ।
 मल्लसरस्स तमादिण, जाएई मंडलपवेसं ॥१३५७॥
 देउलदरिसण-भासाउवणयणे मण्डवाइ सूपति ।
 जंतुप्पीलणमादि तु, कम्मं तुण्णादियं सिप्पं ॥१३५८॥
 अहवा जं सिक्खिज्जइ, आयरितुवदेसतो तयं सिप्पं ।
 जं कीरती सयं तू, तं कम्मे तेसु सव्वेसु ॥१३५९॥
 कत्तरिपयोयणद्वा, वत्थू बहुवित्थेरसु तह चेव ।
 कम्मेसु य सिप्पेसु य, सम्ममसम्मेसु सतिअतरा ॥१३६०॥
 सव्वेसु भद्वर्पता, णियमा दोसा हवंति विण्णेया ।
 आजीवगपिंडेसो, एत्तो तु वणीमगं वोच्छं ॥१३६१॥
 किं भणियं वणीमे ? त्ति, भण्णति वणि जायणम्मि धातू तु । वणीपकदोमः
 वणिमगो पायप्पाणं, वणिमो ती भण्णए तम्हा ॥१३६२॥
 ते पंचहा वणीमग. जायणवित्ती तु होन्ति बोद्धव्वा ।
 समणा माहण किवणे, अतिही साणा य पंचमया ॥१३६३॥
 समणे माहण किवणे, अतिही साणे य जाण पंचसु वि ।
 पत्तेयं चउलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३६४॥
 मयमादिवच्छगं पिव, वणेति आहारमादिलोभेणं ।
 अप्पाण समण-माहण-किमिणा-ऽतिहि-साणभत्तेसु ॥१३६५॥
 णिगंथ सक तावस, गेरुय आजीव पंचहा समणा ।
 तेसि परिएसणाए, लोभेण वणेइ को अप्पं ? ॥१३६६॥
 तच्चण्णियादि दट्ठं, भुंजंते दातु पीति अणुकूलं ।
 साहु तुमे विप्प ! कयं, दाउं जं देसि एतेसि ॥१३६७॥
 भुंजंति चित्तकम्मद्विय व्व कारुणिय दाणरुइणो वा ।
 अवि कामगद्वेसु वि, ण वि णासइ किं पुण जतीसु ? ॥१३६८॥

मिच्छत्तथिरीकरणं, उगमदोसा व ते पुण करेज्जा ।
 चटुकारऽदिण्णदाणा, पच्चत्थिग मा पुणो एंतु ॥१३६९॥
 एमेव माहणेसु वि, दिज्जंतं दिस्स वेति अणुकूलं ।
 दोण्हं भणियं दाणं, समणाणं माहणाणं च ॥१३७०॥
 लोगाणुगहकारिसु, भूमीदेवेषु बहुकालं दाणं ।
 अवि णाम बंभबंधुसु, किं पुण छक्कम्मणिरएसु ? ॥१३७१॥
 किमणा उ कुट्ठि-कर-पाय-अच्छिमादीसु जुंगिया जे तु ।
 दहूण तेसि देन्तं, तस्स अणुकूलं इमं भणति ॥१३७२॥
 किमणेषु दुब्बलेसु य, अबंधवा-ऽऽयंक-जुंगियंगेसु ।
 पूयाहज्जे लोए, दाणपडायं हरति देन्तो ॥१३७३॥
 ते च्चिय एत्थ वि दोसा, कोई पुण देति दाणमतिहीणं ।
 तत्थ वि अणुप्पयं तू, दाणपतिस्सा इमं भणति ॥१३७४॥
 पाएण देति लोगो, उवगारी परिचिए व झुसिए वा ।
 जो पुण अद्धाखिण्णं, अतिहिं पूएति तं दाणं ॥१३७५॥
 कोई पुण साणभत्तो, भत्तं साणादियाण दिज्जंतं ।
 तस्स य पियं ति भामति, तुमभेगो जाणन्ती दाउं ॥१३७६॥
 अवि णाम होज्ज सुलभो, गोणादीणं तणादि आहारो ।
 छिच्छिक्कारहयाणं, ण य सुलभो होति सुणयाणं ॥१३७७॥
 केलासभवणा एते, आगया गुज्झगा महिं ।
 चरंति जक्खस्सुवेण, पूयापूय हियादिय ॥१३७८॥
 पूयंति पूयणिज्जा, पूयाए हियाय आगया इहइं ।
 लोगस्स हिता एते, पूइय अहवा हिया होन्ति ॥१३७९॥
 अहवा चि पूयपूया, हिताहिता पूतिता हिता होन्ति ।
 अपूतिता य अहिता, नम्हा खलु पूयणिज्जेते ॥१३८०॥
 एमादी अणुकूले, भणिते सव्वेसि माहणाईणं ।

दाता चित्तेति ततो, मज्झत्थो एस समणो चि ॥१३८१॥
 एतेण मज्झ भावो, विद्धो लोए पणामहज्जम्मि ।
 एकेके पुब्बुत्ता, भद्दग-पेताइया दोसा ॥१३८२॥
 दाणं ण होनि अफलं, पत्तमपत्ते य सण्णिउज्जंनं ।
 इय विभणिए वि दोसा, पसंसिमो किं पुण अपत्ते ? ॥१३८३॥
 वणिमगपिंढो भणितो, एत्तो वोच्छं तिगिच्छपिंढं तु ।
 सा दुविहा तु तिगिच्छा, सुहुमा तह वायरा चेव ॥१३८४॥
 सुहुमाए मासलहुं, आवत्ती दाण होति पुग्गिमहुं ।
 वादरतेगिच्छाए, चल्लहुगा दाणमायामं ॥१३८५॥
 भिक्खादिगतं संतं. पुच्छति रोगी तु ओमहं किंचि ।
 भणई किमहं वेज्जो ?, पढमतिगिच्छा भवे एसा ॥१३८६॥
 वेज्जो चि पुच्छियव्वो, अन्थावत्तोइ मृत्तियं एयं ।
 अबुहाण वोहणं वा, अयाणमाणाण कतमेनं ॥१३८७॥
 वेति व एरिस दुक्खं, अमुएणं ओसहेण पउणं मे ।
 सहसुप्पइयं च रुयं, वारेमो अट्टमादीहिं ॥१३८८॥
 एसा त्रितिय तिगिच्छा, दो वेयाओ तु सुहुमतेगिच्छं ।
 वादरतेगिच्छं पुण, सतमेव करेति वेज्जत्तं ॥१३८९॥
 संसोहण संसमणं, णिदाणपरिवज्जणं च जं जत्थ ।
 आगंतुधातुखोभे, व आमए कुणति किरियं तु ॥१३९०॥
 अस्संजयतेगिच्छे, कीरंते तह य सुहुमकदणम्मि ।
 तहियं तु अणेगविहा. दोसा इणमो पसज्जंति ॥१३९१॥
 अस्संजमजोगाणं, पसंजणं कायघाओ अयमोलो ।
 दुब्बलवग्घाहरणं, अच्चुदए गिण्हणुद्धाहो ॥१३९२॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा कायव्विया ण हु तिगिच्छा ।दारां
 भणितो तिगिच्छिपिंढो, एत्तो कोहादि वोच्छामि ॥१३९३॥

चिकित्सा-
पिण्डः

कोषावयो
दोषाः

कोहादीणं कमसो, आहरणा होन्तिमे समासेणं ।

हृत्थप्पं गिरिफुल्लिय, रायगिहं चेव चंपा य ॥१३९४॥

क्रोचे क्षपकः नगरम्मि हृत्थकप्पे, करडुगभत्ते उ खमओ दिट्ठतो ।

कोसलदेसे गिरिफुल्लिगामे वणकोट्टकारम्मि ॥१३९५॥

माने क्षुल्लकः साहूण समुल्लावे, को णु हु अज्जं पए तु साहूणं ।

आणेज्ज इट्ठगातो ?, खुड्डाऽऽह तहिं अहं आणे ॥१३९६॥

घत-गुलसंजुत्ता वि य, जह आणिय इट्ठगातु खुड्डेणं ।

सेट्ठगुलिमादीहिं, णाएहि एत्थ भत्तट्ठं ॥१३९७॥

मायायामा- रायगिहे धम्मरुयो, असाढभूती तु खुड्डओ तस्स ।

षाढभूतिः रायणढगेहपविसण, संभोइय मोदए लंभो ॥१३९८॥

आयरिय उवज्झाए, संघाडय अप्पयस्स अट्ठाए ।

भुज्जो भुज्जो पविसति, काण-कुणी-खुज्जरूवेहिं ॥१३९९॥

उवरितलत्थो य णडो, पासति चित्तेति बुद्धिमं सुट्ठु ।

होज्ज णडो सारिक्खो, उवाययो एस घेत्तच्चो ॥१४००॥

चित्ति य उवायमेयं, वाहरिया देमि मोदए बहवे ।

भणिओ य तओ एज्जसु, दिणे दिणे जाहे कज्जं तु ॥१४०१॥

धूयदुगं संदिसती, हास-खेड्ड-परिहास-संफासे ।

एतेण समं कुव्वह, जह भज्जति एस अचिरेणं ॥१४०२॥

जदि णामं गिण्हेज्जा, तो बेज्जह मुयसु एय पव्वज्जं ।

ताहि तहकय खुभितो, रयहरणं लिंग मुयसु त्ति ॥१४०३॥

गुरु सिट्ठ मोत्तुमातो, दिण्णा बीयाय भणिय जेणं च ।

एसुत्तमपगतीओ, जत्तेणं उवयरेज्जाह ॥१४०४॥

रायगिहे य कयायी, णिम्महिलं णाढगं णडाऽगच्छी ।

ताव विरहम्मि मत्ता, उवरिगिहे दो वि पासुत्ता ॥१४०५॥

वाघाएण पविट्ठो, दिट्ठ विचेला विरागमावण्णो ।

आयरियगुरुसमीवं, पट्ठित दिट्ठो णडेणं च ॥१४०६॥

इंगितणाए धूयाखरंट पेसियय जीवणं देहि ।
 देमि त्ति रट्टयाळं, णाढग णच्चीय कुसुमपुरे ॥१४०७॥
 कडगादिअत्थदाणं, बहुपडितं तत्थ(नच्च)गम्मि णच्चंते ।
 भरहो य वणादीया, भरहिद्वी तत्थ य णिबद्धा ॥१४०८॥
 इक्खागवंस भरहो, आयंसघरे य केवलालोओ ।
 हत्थे गहिओ मा कुण, किं भरहो णियत्तो ? पच्चाह ॥१४०९॥
 ण हु तं पऽक्खउ एवं, वेलंबो होति जति णियत्तामि ।
 पंच सता तेण समं, पव्वइता णाढए डहणं ॥१४१०॥
 एमादि मायपिंडो, ण कप्पती णवरि कारणे कप्पे ।
 गेलण्ण-खमग-पाहुण-थेरादट्ठेवमादीसु ॥१४११॥
 मायापिंडो भणितो (दारं). एत्तो वोच्छामि लोहपिंडं तु ।
 सो कोहपिंडमादिसु, सव्वत्थऽणुपाति अह्व इमो ॥१४१२॥ लोमे सिंहकेस
 रकः क्षपकः-
 लब्धंतं पि ण गिण्हति, अण्णं अमुगं ति अज्ज घेच्छामि ।
 भद्धरसं ति व काउं. गिण्हति खद्धं सिणिद्धादी ॥१४१३॥
 तत्थोदाहरणमिणं, चंपाए छणम्मि को वि खमतो तु ।
 गेण्हति अभिगगहं तू, सीहेसरमोदए घेच्छं ॥१४१४॥
 भिक्ख पविट्ठो य तयो, पडिसेहे अण्ण लब्धमाणं पि ।
 सीहेसरमलहंतो, संकिस्सति भावतो अह सो ॥१४१५॥
 सीहेसरगतचित्तो, विसरिसचित्तो य धम्मलाभो त्ति ।
 वेई सीहेसरए, सूरत्थमिए वि हिंडइ तु ॥१४१६॥
 सड्डऽड्डरत्त केसरभायणभरणं च पुच्छ पुरिमड्डे ।
 उवओग चन्दजोयण, साहु त्ति विगिचणे णाणं ॥१४१७॥
 कोहादीणं कमसो. एमेते वण्णिया उ आहरणा ।
 एतेसिं चिय कमसो, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४१८॥
 कोहे माणे चतुलहु, आवत्ती दाण होइ आयामं ।
 मायाए मासगुरू, आवत्ती दाण भत्तेकं ॥१४१९॥

संस्तवदोषः

लोभे चउगुरुगा तू, आवत्ती दाण होयऽभत्तहं । दारं ।
 संथुणण संथवो तू, थुणणा वंदणगमेगहं ॥१४२०॥
 दुविहो य संथवो खलु, संबंधी वयणसंथवो चेव ।
 एवकेको पुण दुविहो, पुच्चि पच्छा य णायव्वो ॥१४२१॥
 संबंधे पुच्च दुविहो, इत्थी पुरिसे य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२२॥
 इत्थीए चतुगुरुगा, पुरिसेसु चतुलह मुणेत्तव्वा ।
 चउगुरुए तु चउत्थं, चउलहुए दाणमायामं ॥१४२३॥
 वयणे वि पुच्च दुविहो, इत्थी पुरिसे य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२४॥
 इत्थीए मासगुरुं, आवत्ती दाण होति भत्तेहं ।
 पुरिसे मासलहुं तू, आवत्ती दाण पुरिमं ॥१४२५॥
 संबंधे पुच्चसंथवो, माय-पियादी तु होति णायव्वो ।
 सामुय-समुराजीओ, संबंधीसंथवो पच्छा ॥१४२६॥
 आयवयं च प-वयं, णाउं संबंधी तयणुरूवं ।
 मम माता एरिमिया, ममा व धूया व णत्त वी ॥१४२७॥
 अदी दिट्ठीपण्हय, पुच्छा कहणं ममेरिसी णणी ।
 थणखेवो संबंधो, विहवामुण्हाय दाणं च ॥१४२८॥
 एमेव य पुरिःसु वि, पियभातादीहिं होति संबंधो ।
 एमेव पच्छसंथव, अद्धिति दिट्ठादि पुच्छादी ॥१४२९॥
 पच्छासंथवदोमा, सामुय विहवादिधूयदाणं च ।
 भज्जा मम एरिमिया, सज्जं यातो व भंगो वा ॥१४३०॥
 संबंधे संथवेसो, एत्तो वोच्छामि संथवं वयणे ।
 पुच्चि पच्छा व तहा, संथुणणे कुणति दाताए ॥१४३१॥
 गुणसंथवेण पुच्चं, संतासंतेण जो थुणेज्जाहि ।
 दातारमदिण्णम्मि, सो वयणे संथवो पुच्चि ॥१४३२॥

सो एसो जस्स गुणा, पयरंति अवारिया दसदिसासु ।
 इहरा कहासु सुव्वति, पच्चक्खं अज्ज दिट्ठो त्ति ॥१४३३॥
 गुणसंथवेस पच्छा, संतामंतेण जो थुणेज्जाहि ।
 दातारं दिण्णम्मी, सो पच्छासंथवो वयणे ॥१४३४॥
 विमलीकय णे चक्खूं, जहत्थतो वियरिया गुणा तुज्झं ।
 आसि पुरा णे संका, इदाणि णीसंक्रियं जायं ॥१४३५॥
 तत्थ वि भद्दग-पंता, दोसा नह चेव होंति णायव्वा ।
 भणिएस संथवो ३, (दारं) विज्जा-मंते अतो वोच्छं ॥१४३६॥
 विज्जा-मंते चतुल्लहु आवत्तो दाण होति आयामं ।
 विज्जा-मंतविसेसं, उल्लिगेऽहं समासेणं ॥१४३७॥
 विज्जा-मंतविसेसो, विज्जित्थो पुरिसो होति मं तो तु ।
 अहव ससाहण विज्जा, मंतो पुण पढियसिद्धो तु ॥१४३८॥
 विज्जाए उ णिा रसणं, जह कोई भिच्छुवामयो पत्तो ।
 साहण पिडियाणं, अह उल्लावो इमो तत्थ ॥१४३९॥
 इय पंतभिच्छुवामो, साहण ण देति तत्थ भणत्तो ।
 जइ इच्छह विज्जाए, घय-गुल-वत्थाणि दावेमि ॥१४४०॥
 पेच्छामो त्ति य भणए, गंतुं विज्जाभिमंतिओ वेति ।
 किं देमि ? तो घत-गुल-वत्थाणि दिण्ण साहरणं ॥१४४१॥
 अण्णेहि य सो भणिओ, किह ते दिण्णं नि भत्त-पाणादी ? ।
 तो वेति तगो रुटो, केण हितं ? केण मुट्ठो मि ? ॥१४४२॥
 पडिविज्ज थंभणादी, सो वा अण्णो व से करंज्जाहि ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४३॥
 मंतम्मि उदाहरणं, पाडलिपुत्ते मुहंढराइस्स ।
 उप्पण्ण सीसवेदण, पालित्तयकहण ओमज्जे ॥१४४४॥
 जह जह पदेसिणी जाणुयम्मि पालित्तयो भमाडेति ।

विद्या-मन्त्र-
दोषी

विद्या-मन्त्रयो-
विशेषः

विद्याया शिक्ष-
पासकः

मन्त्रे पादलिप्त-
मुहंढराजौ

चूर्ण-योग-मूल-
कर्मदोषाः

चूर्णे
शुलकद्वयम्

तह तह सीसे वियणा, पणस्सति मुरुंडरायस्स ॥१४४५॥
 मंतेणं अभिमंतिय, तह चेव दवाव दिज्ज कोरियि तु ।
 तत्थ वि ते चिय दोसा, पडिमंतादी इमे होन्ति ॥१४४६॥
 पडिमंतथंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहिं ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४७॥
 विज्जा-मंताभिहिया, (दारं) अहुणा वोच्छामि चुण्ण-जोगादी ।
 वसिकरणादी चुण्णा, अन्तद्दाणंजणादीया ॥१४४८॥
 चुण्णे जोगे चउलहु, आवत्ती दाणमेत्थ आयामं ।
 णिदरिसणं दुण्हं पी, उल्लिङ्गेऽहं समासेणं ॥१४४९॥
 दिट्ठंतो चुण्ण-जोगे, जह कुमुमपुरम्मि केति आयरिया ।
 जंघावलपरिहीणा, ओमे सीसस्स तु रहम्मि ॥१४५०॥
 कहयंति चुण्ण-जोगा, अंतद्दाणादि तत्थ दो खुड्डा ।
 पच्छण्णठिय णिसामे, अवधारं अंजणं एक्कं ॥१४५१॥
 वीसज्जिया वि साहू, गुरुहि देसंत खुड्डग णियत्ता ।
 आयरिण्हिं य भणिता, दुदु कयं जं णियत्ता भे ॥१४५२॥
 भिक्खे परिहायंते, थेराणं ओमं तेमि देंताणं ।
 किं ओम गुरुणं तू, कुव्वामो ? खुड्ड सामत्थे ॥१४५३॥
 कुणिमो अंतद्दाणं, दव्वे मेलेत्तु अज्जियंजणया ।
 सह भोज्ज चंदगुत्ते, ओमोदरियाएँ दोव्वल्लं ॥१४५४॥
 चाणक पुच्छ इट्ठालचुण्ण दारपिहणं तु धूमो य ।
 दट्ठं कुच्छ पसंसा, थेरसमीवे उवालंभो ॥१४५५॥
 एवं वसिकरणादिसु, चुण्णेसु वसीकरेत्तु जो तु परं ।
 उप्पाएत्तो पिंडं, सो होती चुण्णपिण्डो तु ॥१४५६॥
 जे विज्ज-मन्तदोसा, ते चिय वसिकरणमादिचुण्णेहिं ।
 एगमणेगपयोसं, कुज्जा पत्थारयो वा वि ॥१४५७॥

भणिणस चुण्णपिण्डो, (दारं) अहुणा वुच्छामि जोगपिंडं तु ।

तहियं जोग अणेगा, इणमो तू संपवक्खामि ॥१४५८॥

योगः

सुभग-दोभगकरा, जोगा आहारिमा य इयरे य ।

आघंस धूववासो, पायपलेवायिणो इतरे ॥१४५९॥

तत्थाहरणं इणमो, अणहारिमपादलेवजोगम्मि ।

आभीरगविसयम्मी, जह कत सुण तावसेहिं तु ॥१४६०॥

योगे ब्रह्म-
द्वैपिद्याः
तापसाः

णदि कण्ह वेण्ण दीवे, पंच सया तावसाण णिवसंति ।

पव्वदिवसेसु कुलवइ, पालेवे लिंप पाए तु ॥१४६१॥

पाउगदुरूढ सलिलुप्परेण उत्तरिउ एति णगरं ति ।

आउट्ट लोण पूया, पच्चक्खा तेते देव त्ति ॥१४६२॥

जण सावगाण खिसण, तहियं तू वइरमामिमाउलया ।

आयरियअज्जसमिता, तेसिं च णिवेदियं तेहिं ॥१४६३॥

तेहि भणिया य वच्चह, ते मातिट्ठाणि पायलेवेणं ।

णतिमुत्तरंति सगिहे, जेउमिणोएण धोव्वह णं ॥१४६४॥

तेहि य सगिहे जेउं, पाय बला धोयऽणिच्छमाणाणं ।

किं जाणति लोणो ? त्ती, दिण्णं विणएण बहुफलयं ॥१४६५॥

पडिलाभिय वच्चंता, णिवुडु णदिकूल मिलिय समिया य ।

विम्हिय पंच सता तावसाण पव्वज्ज साहा य ॥१४६६॥

एमादीजोगेहिं, आउट्टावेणु एसती पिण्डं ।

सो ण वि कप्पे (दारं) एत्तो, वोच्छामी मूलकम्मं तु ॥१४६७॥

दुविहं तु मूलकम्मं, गव्भादाणे तहेव परिसाडे ।

मूलकर्म

दुविहे वि मूलकम्मे, पच्छित्तं होति मूलं तु ॥१४६८॥

आदाणे अहिगरणं, पडिबंधो छोभगादिदोसा य ।

पाणवह साढणम्मि, छोभग पडिणीय उट्ठाहो ॥१४६९॥

इय मूलकम्मेणं, पिण्डो उप्पादिओ ण कप्पति तु ।

उप्पातणेस भणिया, गवेसणा चेव य समत्ता ॥१४७०॥ दारं।

एवं तु गविट्टस्सा, उग्गमउप्पायणाविसुद्धस्स ।

गहणविसोहिविसुद्धस्स होति गहणं तु पिंडस्स ॥१४७१॥

उग्गमदोस गिहीतो, उप्पायण होइ समणउत्थाणा ।

ग्रहणैषणा

गहणेसणाए दोसे, आयपरसमुट्टिए वोच्छं ॥१४७२॥

दोण्णि वि समणसमुत्था, संकित तह भावतोऽपरिणयं च ।

सेसा अट्ट वि णियमा, गिहिणो तु समुट्टिए जाण ॥१४७३॥

सा गहणेसण चतुहा, णामं ठवणा य दव्वं भावं य ।

दव्वं वाणरज्जहं, सव्वं वत्तव्व वित्थरयो ॥१४७४॥

दव्वम्मि एस भणिता, भावे गहणेसणं तु वोच्छामि ।

दसहि पदेहिं सुद्धं. संकितमादी इमेहिं तु ॥१४७५॥

ग्रहणैषणा

संकित मक्खित णिक्खित, पिहित साहरण दायगुम्मीसे ।

दशष्ठा

अपरिणय लित्त छड्डिय, एमणदोसा दस हवंति ॥१४७६॥

संकाए चउभंगो, पढमो गहणे य भोयणे चेव ।

शङ्कितदोषः

वित्तिओ गहणे ण भोयणे, ततिओ पुण संकितो भोगे ॥१४७७॥

शङ्काचतुर्भङ्गी

णीसंकितो तु चरिमे, किह पुण संका हव्वज्ज ? जह कोई ।

भिक्ख पविट्ठो लद्धम्मि. हिमभिक्खं विगिंत्तेति ॥१४७८॥

किण्णु हु खद्धा भिक्खा, लद्धा ? ण य तरति पुच्छिउं तहियं ।

हिरिमं इति संकाए. भुंजति इह संकितो चेव ॥१४७९॥

वीएण गहिय संकिय, विगडन्तऽच्चे य णवरि संघाडे ।

पगयं पहेणगं वा, सोउं णिस्संकितो भुंजे ॥१४८०॥

णीसंकगाहि तइओ, विगडेन्तो णिसम्ममण्णसंघाडं ।

संका पुणाइ जारिस, लद्ध मए अमुगगेहम्मि ॥१४८१॥

महती भिक्खा तारिस, एतेहि वि लद्ध किण्ण होज्जाहि ? ।

णीसंकित काऊणं, भुंजति तं संकितो चेव ॥१४८२॥

पढमो दोसु वि लग्गो, वित्तिओ पुण गहणे भोयणे तइतो ।

जं संकितमावण्णो, पणुवीसा चरिमए सुद्धो ॥१४८३॥
 छउमत्थो सुतणाणी, गवेसती उज्जुयं पयत्तेणं ।
 आवण्णो पणुवीसं, सुतणाणपमाणतो सुद्धो ॥१४८४॥
 सग्ह सुतोवयुत्तो, सुतणाणी जइ वि गिण्हइ असुद्धं ।
 तं केवली वि भुंजति, अपमाण सुयं भवे इहरा ॥१४८५॥
 सुत्तस्स अपमाणे, चरणाभावो ततो य मोक्खस्स ।
 मोक्खाभावाओ चिय, पयत्तदिक्खा णिरत्था य ॥१४८६॥
 सोलस उग्गमदोसा, णव एसणदोस संकमेतूण ।
 ५ गृवीसेए दोसा, संकियमासंकिओ वोच्छं ॥१४८७॥
 जइ संका दोसकरी, एवं सुद्धं पि होति तु असुद्धं ।
 णीसंकमेसियं नि व, अणेसणिज्जं पि णिहोसं ॥१४८८॥
 भण्णति संकियभावो, अविमुद्धो अपडितेकनरपक्खे ।
 एमिं पि कुणयऽणेसिं, अणेमिमेसिं विमुद्धो तु ॥१४८९॥
 णिस्संका काउ तम्हा, भोत्तव्वं संकियं भणितमेयं । दारं ।
 मक्खितमिदाणि वोच्छं, मक्खितं जं होति संसत्तं ॥१४९०॥
 दुविहं च मक्खितं खलु, सच्चित्तं चेव होइ अच्चित्तं ।
 सच्चित्तं तत्थ तिहा, पुढवी आउ य वणकाए ॥१४९१॥
 पुढवीससरक्खेणं, हत्थे मत्ते व सुक्खे पणगं तु ।
 आवत्ती दाणं पुण, णिव्वितियं होति दातव्वं ॥१४९२॥
 कहममक्खियमीसे, लहुगो णिम्मीसे होन्ति लहुगा तु ।
 लहुमासे पुरिमहुं, चतुलहुए होति आयामं ॥१४९३॥
 ससणिद्धुदउल्ले या, पुर-पच्छाकम्म मक्खियं चतुहा ।
 उक्कुट्ट-पिट्ठ-कुक्कुसमक्खितमेवादि वणकाये ॥१४९४॥
 ससणिद्ध हत्थमत्ते, पणगं आवत्ति दाण णिव्विगइं ।
 उदउल्ले मासलहुं, आवत्ती दाण पुरिमहुं ॥१४९५॥

अक्षितदोषः

पुरकम्म पच्छकम्मे, आवत्ती चतुलहू मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, वणकाय अतो तु वोच्छामि ॥१४९६॥
 उक्कट्ट-पिट्ठ-मक्खिय, परिच्छत्थे य मत्त सच्चित्ते ।
 मासलहू आवत्ती, दाणं पुण होति पुरिमहुं ॥१४९७॥
 एते चेव उ मक्खिए, हत्थे मत्ते य होन्तऽणन्तेसु ।
 आवत्ती मासगुरुं, दाणं पुण होति भत्तेक्कं ॥१४९८॥
 छिंदंती एव सागं, छिंदंती एव जं रसोलित्तं ।
 उक्कट्टमक्खित्तं, परिच्छत्थेण वा होज्जा ॥१४९९॥
 सेसेहि तु काएहिं, तीहि वि तेज्ज-समीरण-तसेहिं ।
 सच्चित्तमीसएण व, मक्खित्तं ण विवज्जए किंचि ॥१५००॥
 सच्चित्त मक्खियम्मि उ, हत्थे मत्ते य होति चउभंगो ।
 पढमम्मि दो वि मक्खिय, हत्थो वित्थियम्मि ण वि मत्तो ॥१५०१॥
 ततिए मत्तो मक्खित्तो, ण वि हत्थो चरिमए ण एक्को वि ।
 आदितिए पडिसेहो, चरिमो भंगो अणुण्णातो ॥१५०२॥
 अच्चित्तमक्खित्त दुहा, गरहितदव्वेण वा वि इतरेणं ।
 गरहित होति दुहा तू, लोगे तह उभययो वा वि ॥१५०३॥
 मंस-वस-सोणिया-ऽऽसव-लसुणादी गरहिणस लोगम्मि ।
 मुत्तपुरोसादीहिं, गरहियमेयं भवे उभए ॥१५०४॥
 दुविहे तु गरहिण तू, आवत्ती चउलहू मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, अगरहितेत्तो पक्खामि ॥१५०५॥
 अगरहिय कूरकुसणं, गोरस-घत-तेल्लमादीहिं जं तु ।
 संसत्तमसंसत्तं, दुविहं पि य होति णायव्वं ॥१५०६॥
 अच्चित्तमक्खियम्मि, चउसु वि भंगेसु होति भयणा तु ।
 अगरहिण तु गहणं, पडिसेहो गरहिण होति ॥१५०७॥
 संसज्जिमेहिं वज्जं, अगरहिणहिं पि गोरसदवेहिं ।
 मधु-घत-तेल्ल-गुलेहि य, मा मच्छि-पिवीलियाघाओ ॥१५०८॥

गोरससंसत्ते या, घत-तेल्ल-गुळादि-कीडिसंसत्ते ।
 चतुल्लुगा आवत्ती, दाणं पुण होति आयामं ॥१५०९॥
 लोइयगरहित मज्जा-मंस-वसादीहिं मक्खियं जं तु ।
 नवरं पुराण भाविअ, देसिं व पडुच्च गहणं तु ॥१५१०॥
 दोहिं पि गरहिण्हिं, मुत्तुच्चारइ होइ अग्गहणं ।
 मक्खित भणितं एयं, एत्तो वोच्छामि णिक्खित्तं ॥१५११॥
 णिक्खित्तं ठवियं ति य, एगट्ठं ठाणमग्गणा एत्थं ।
 तं तिविह होति ठाणं, सच्चित्तं मीस अच्चित्तं ॥१५१२॥
 एत्थं चतुभंग भवे, सच्चित्तादी अणेगह इमो तु ।
 सच्चित्तं सच्चित्ते, सच्चित्त मीसे वऽच्चित्ते वा ॥१५१३॥
 मीमं वा समच्चित्ते, मीमं मीसे व होति णिक्खित्तं ।
 चित्तणं मीसेण य, एवेक्को होति चउभंगो ॥१५१४॥
 अहुणा चित्ताच्चित्ते, चित्तं चित्तम्मि होति णिक्खित्तो ।
 चित्तं वा अच्चित्ते, अचित्त चित्तोभयमचित्तो ॥१५१५॥
 अहुणा मीसं मीसे, मीसमच्चित्ते अचित्त मीसम्मि ।
 अच्चित्तं अच्चित्ते, तनिएसो होति चतुभंगो ॥१५१६॥
 चतुभंगेसेतेसुं, संजोगाऽणेगद्वा मुणेयव्वा ।
 पुढवादिएसु छस्सु वि, काएसु सठाण परठाणे ॥१५१७॥
 सच्चित्तपुढविकाए, सच्चित्तो चेव पुढवि णिक्खित्तो ।
 सच्चित्तं अच्चित्तो, अच्चित्ते वा वि सच्चित्तो ॥१५१८॥
 अच्चित्ते अच्चित्तो, सठाणे एस होति चउभंगो ।
 परठाणे पंचऽण्णे, आऊमादीसिमे होन्ति ॥१५१९॥
 सच्चित्तपुढविकाओ, सच्चित्ताउम्मि होति णिक्खित्तो ।
 सच्चित्तो अच्चित्ते, अच्चित्तो चेव सच्चित्ते ॥१५२०॥
 अच्चित्तो अच्चित्ते, एवं सेसेसु तेउमादीसुं ।
 संजोगा जेतव्वा, पंचसु परठार्णे चउभंगो ॥१५२१॥

निक्षिप्तदोषः

एमेव आउ-तेऊ-वाउ-वणस्सति-तसाण चतुभंगा ।
 एक्केके विण्णेया, छ च्चतुभंगाण संजोगा ॥१५२२॥
 चित्ते सच्चित्तेणं, ते छत्तीसं हवंति संजोगा ।
 अच्चित्तमीसएण वि एवतिया चेव संजोगा ॥१५२३॥
 मीसे अच्चित्तेण वि, एवतिय च्चिय हवंति संजोगा ।
 तिण्णि वि छत्तीसा तू, मिलिया अट्टत्तरसयं तु ॥१५२४॥
 अहवण सचित्तमीसा, य एगयो एगयो य अच्चित्तो ।
 एत्थं चतुभंगो तू, तत्थाऽऽदिनि ए क्हा णत्थि ॥१५२५॥
 जं पुण अचित्तदब्बं, णिक्खिप्पति चेयणेषु कायेसु ।
 तहिं मग्गणा तु इणमो, अणंतरं परंपरा होति ॥१५२६॥
 चित्तपुढविइ अणंतर, ओगाहिमगाइ होति णिक्खित्तं ।
 होती परंपरं पुण, पिहडगयं जं तु पुढविठियं ॥१५२७॥
 उदगमणंतर णवणीयमाट्ठि पारंपरं तु गावादी ।
 ते उ अणंतरं पारंपरं य दुयगा इमे सत्त ॥१५२८॥
 विज्झायमुम्भुरिगालमेव अप्पत्तपत्तसमजाले ।
 बोलीणे सत्त दुगा, एते तु अणंतरं परं य ॥१५२९॥
 विज्झाउ त्ति ण दीसति, अग्गी दीसति य इंधणे छ्खे ।
 छारुम्मीसा पिगल, अगणिकणा मुम्भुरो होति ॥१५३०॥
 णिज्जाला हिलिहलया, इंगाला ते भवे मुणेत्तवा ।
 होति चउत्थो भंगो, ते जालाऽपत्तपिहडं तु ॥१५३१॥
 पंचम पत्ता पिहुडं, छट्ठम्मि य होति कण्णसमजाला ।
 सत्तमए समतीया, अणंतरा होति सत्तसु वो ॥१५३२॥
 पारंपरं पिहुडादिमु, अगणीयट्ठादि तन्थ दोसा तु ।
 भयणा तु जंतचुल्लिमु, इणमो तु नहि मुणेयवा ॥१५३३॥
 पासोलित्त कडाहे, परिसाढी णत्थि तं पि य विसालं ।
 सो वि य अचिरच्छूढो, उच्छुरसो णाइउसिणो य ॥१५३४॥

गहणमघट्टिय कण्णे, घट्टित छारादिपडण अग्गिवहो ।
 उसिणोदगस्स गुलरसपरिणामिय गहणऽणच्चुसिणे ॥१५३५॥
 दुविह विराहण उसिणे, छड्डण हाणी य भाणभेदो य ।
 अच्चुसिणातो ण वेप्पति, जंतोलित्तेस जयणा तु ॥१५३६॥
 वाउक्खित्ताणंतर, पप्पडिगादी तु होति णायव्वा ।
 वत्थि-दतिपूरिओवरि, पतिट्टिय परंपरं होति ॥१५३७॥
 हरियादि अणंतर पूरियाइ पारंपरे पिहुडमादी ।
 गोणादिपिट्ठ पूवाट्ठणंतरे भरगकुतिगितरं ॥१५३८॥
 सव्वं ण कप्पण्यं, णिक्खित्त समासतो समक्खानं ।
 पुढवादीणं एत्तो, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५३९॥
 पुढवादी जाव तसे, अणंतवणकाय मोत्तु णिक्खित्ते ।
 संति अणंतर लहुगा, परंपरे होति मासलहुं ॥१५४०॥
 चतुलहुए आयामं, मासलहु दाण होति पुरिमहुं ।
 एयं सच्चित्तम्मि, भणियं मीसे अतो वोच्छं ॥१५४१॥
 एतेसु चेव पुढवादिएसु मीसे अणंतरं लहुओ ।
 होति परंपरं पणगं, दाणं एत्तो तु वोच्छामि ॥१५४२॥
 लहुमासे पुरिमहुं, पणगे पुण दाण होति णिक्खित्ति ।
 वणकायमणंतेसुं, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५४३॥
 वणकायअणंतेसुं, णिक्खित्त अणंतरं तु चतुगुरुगा ।
 होति परंपरि गुरुओ, दाणं तु अतो तु वोच्छामि ॥१५४४॥
 चतुगुरुए तु चउत्थं, गुरुमासे दाणमेगभत्तं तु ।
 आवत्तो दाणं पि य, पिहियम्मि अतो उ वोच्छामि ॥१५४५॥
 पिहियारंताऽणंतर, परंपरे चेव होति गुरुपणगं ।
 लहुपणगं तु परित्ते, दोसु वि दाणं तु णिक्खित्ति ॥१५४६॥
 आवत्तो दाणे वा. पुढवादीणिक्खित्तं भणियं तु ।
 एत्तो समासयो च्चिय, पिहित्हारं वक्खामि ॥१५४७॥

पिहित्तदोषः

सच्चित्तादिषु अच्चित्तपिहिय चतुभंग तह य संजोगा ।
 जह भणिया णिक्खित्ते, तह चेव य होन्ति पिहिते वि ॥१५४८॥
 सच्चित्त मीस एक्को, एकं तोऽचित्त एत्थ चउभंगो ।
 आदिदुवे पडिसेहो, ततिण् भंगम्मि मग्गणया ॥१५४९॥
 अच्चित्त सचित्तेणं, अतिरं सतिरं च जं भवे पिहितं ।
 पुढवादिषु छस्सु वि. लोद्दादी अतिर पुढवीण ॥१५५०॥
 पच्छिथ-पिहुडादिऽतिरं, ओगाहिमगादिऽणंतरं होति ।
 वद्धणियादि परंपर, अगणिकाए इमं होति ॥१५५१॥
 अतिरं अंगाराई, तहियं पुण संतरो सरावादी ।
 तत्थेव अतिर वायू, परंपरो वत्थिणा पिहिते ॥१५५२॥
 अइरं फलादिपिहियं, वणम्मि इतरं तु पच्छि-पिहुडादो ।
 कच्छवसंचारादी, अतिरतिरं पच्छियादीहिं ॥१५५३॥
 तइण् भंगे मग्गण, भणिएस चउत्थभंगभयणा तु ।
 अच्चित्त अच्चित्तेणं, पिहिण् का भयण ? सुणसु इमा ॥१५५४॥
 चतुभंगो पिहिण्णं, गुरुयं गुरुण लहुअ (गुरुअ) लहुण्णं ।
 लहुयं गुरुण तहा, लहुयं लहुण्ण चरिमो तहिं गज्झो ॥१५५५॥
 पुढवादीणं कमसो. आवत्ती दाण जह तु णिक्खित्ते ।
 आयविराहण गुरुयं, नि कातु णवरं तु चउगुरुया ॥१५५६॥
 एत्थ उ दाण चतुत्थं, एत्तो वोच्छामि साहरणदारं ।
 साहरणं उक्किरणं, थिरेयणं चेव एगट्ठं ॥१५५७॥
 मत्तेण जेण दाहिनि, तत्थ अदेज्जं तु होज्ज जं दव्वं ।
 तं साहरितुं अण्णहि, मत्तेणं देइ साहरणा ॥१५५८॥
 सा पुण छसु णातव्वा, सचित्तमीसा तहेव अच्चित्ता ।
 एत्थ वि जह णिक्खित्ते, भंगा संजोग तह चेव ॥१५५९॥
 सच्चित्तमीस आदिल्लएसु दुसु णत्थि मग्गण विवेगो ।
 ततियम्मि मग्गणा तू, छसु भोमादीसु साहरणे ॥१५६०॥

संहतदोषः

चरिमे भंगे भयणा, जं दुहमच्चित्त का तहिं भयणा ? ।
 भण्णइ सुणसू तहियं, चउभंगो होति इणमो तू ॥१५६१॥
 सुक्के सुक्कं पढमं, सुक्के उल्लं तु वितियओ भंगो ।
 उल्ले सुक्खं तइओ, उल्ले उल्लं चउत्थो तु ॥१५६२॥
 एक्केक्के चउभंगो, सुक्कादीएसु चउसु भंगेसु ।
 थोवे थोवं थोवे, बहुयं बहु थोव बहु बहुगं ॥१५६३॥
 जत्थ तु थोवे थोवं, सुक्खे उल्लं च लुभति तं गज्झं ।
 जति तं तु समक्खित्तुं, थोवाहारं दलइ मत्तं (अन्नं) ॥१५६४॥
 सेसेसु तीसुं पी, दाता भंगेसु होति णातव्वो ।
 थोव बहुं बहुग थोवो, बहु बहुगो चेव इणमो तु ॥१५६५॥
 उक्खेवे णिक्खेवे, महल्लभाणम्मि लुद्ध वह डाहो ।
 छक्कायवहो य तहा, अचियत्तं चेव वोच्छेदो ॥१५६६॥
 थोवे थोवं लूढं, सुक्खे उल्लं तु उल्ले सुक्खं तु ।
 बहुगं तु अणाइणं, कडदोसो सो त्ति कातूणं ॥१५६७॥
 साहरणेयं भणियं, आवत्ती दाण जह तु णिक्खित्ते ।
 दायगदारं अहुणा, समासओ हं पक्खामि ॥१५६८॥
 नाले वुड्ढे मत्ते, उम्मत्ते वेविए य जरिए य ।
 अंभेल्लए पगलिए, आरूढे पाउयाहिं च ॥१५६९॥
 हत्थंदु-णियलवद्धे, विवज्जिए चेव हत्थ-पाएहिं ।
 तेरासि गुण्विणी बालवच्छ भुंजंति घुमुल्लंती ॥१५७०॥
 भज्जेन्ती य दलेन्तो, कंडेन्ती चेव तह य पीसेन्ती ।
 पिज्जंती रुंचंती, कत्तंती पगड्डुमाणी (पमदमाणी) य ॥१५७१॥
 छक्कायवगहत्था, समणट्ठा णिक्खित्तु ते चेव ।
 ते चेवागाहेन्ती, संघट्ठेताऽऽरभंती य ॥१५७२॥
 संसत्तेण तु दव्वेण लित्तहत्था य लित्तमत्ता य ।

दायकदोषः

ओयत्तेन्ती साहारणं च देन्ती य चोरिययं ॥१५७३॥
 पाहुडियं च ठवेन्ती, सपच्चवाया परं च उद्दिस्स ।
 आभोग अणाभोगेण दलंती वज्जणिज्जा उ ॥१५७४॥
 एतेसि दायगाणं, गहणं केसिंचि होति भइयव्वं ।
 केसिंची अग्गहणं, तप्पडिवक्खे भवे गहणं ॥१५७५॥
 एते दायगदोसा, एतेहिं दिज्जमाण ण वि कप्पे ।
 जे तु अकारणे गेण्हे, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१५७६॥
 बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविए य जरिए य ।
 एतेसि मासलहुं, आवत्ती दाण पुरिमद्धं ॥१५७७॥
 अंधेल्ल-पगलियादी, जाव तु दारं तु बालवच्छ त्ति ।
 पत्तेयं चतुगुणा, दाणं पुण होयऽभत्तद्धं ॥१५७८॥
 भुंजण-घुसुलेन्तीए, आवत्ती चतुलहू मुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं ती, भज्जणमादी अतो वोच्छं ॥१५७९॥
 भज्जन्ती य दलंती, जाव तु छक्कायवग्गहत्य त्ति ।
 समणट्ठा ते चेव तु, णिक्खिव आगाह घट्टन्ती ॥१५८०॥
 एत्थ तु विसरिमदाणं, पच्छित्तं होति कायणिप्फणं ।
 सेसेसुं दारेसुं, चतुलहुगा दाणमायामं ॥१५८१॥
 एते दायग भणिता, एत्तो उम्मीसयं पवक्खामि ।
 उन्मिभ्रदोषः तं तिह सचित्त मोसग, अच्चित्तेणं च उम्मीसं ॥१५८२॥
 जह चेव य संजोगो, कायाणं हेट्ठओ तु साहरणे ।
 तह चेव य उम्मीसे, होति विभागो णिरवसेसो ॥१५८३॥
 चोएति को विसेसो, साहरणुम्मीसयाण दोण्हं पि ? ।
 भण्णति साहरणं तू, भिक्खट्ठा भत्तयं रेये ॥१५८४॥
 उम्मीसं पुण दायव्वयं च दो वेते मीसितुं देज्जा ।
 बीय हरियाइएहिं, जह ओदण-कुसणमादीणि ॥१५८५॥
 तं पि य सुक्खे सुक्खं, भंगा चत्तारि जह तु साहरणे ।

अप्पबहुए वि चउरो, तहेव चाइण्णऽणाइण्णं ॥१५८६॥

उम्मीस भणियमेयं, एत्तो वोच्छामि परिणयं दुविहं ।

अपरिणतदोषः

दव्वे भावे य तहा, दव्वे पुढवादि छक्कं तु ॥१५८७॥

जीवत्तम्मि अविगते, अपरिणयं परिणयं गते जीवे ।

दिट्ठंतो दुद्ध दही, इय अपरिणयं परिणयं चेव ॥१५८८॥

दव्वे अपरिणयम्मी, पच्छित्तं होति कायणिप्फण्णं ।

भावे अपरिणतं पुण, एत्तो वोच्छं समासेणं ॥१५८९॥

सज्झिल्लगादिणं तू, अहवा अण्णेहिं होति सामण्णं ।

तत्थेगस्स परिणतो, भावो देमि त्ति साहुस्स ॥१५९०॥

सेसाण ण वि परिणयो, अपरिणयं भावतो भवे एयं ।

अहवा वि दाणमण्णं, अपरिणयं भावतो होति ॥१५९१॥

संघाडग हिंढंतो, एगस्स गणम्मि परिणयं एमी

बितिएण तु परिणमती, तं पि अघेत्तव्व मा कलहो ॥१५९२॥

पढमिल्लुग भावम्मी, अप्परिणयगेण्हणे तु लहुमासो ।

तस्सावत्ती भवति, दाणं पुण होति पुरिमट्ठं ॥१५९३॥

भणित अपरिणयमेयं, एत्तो वोच्छामि लित्तदारं तु ।

लित्तदोषः

लित्तम्मि जत्थ लेवो, लब्भति कुसणाभिदव्वस्स ॥१५९४॥

तं खलु ण गेण्हियव्वं, मा तहियं होज्ज पच्छकम्मं तु ।

तम्हा उ अलेवकडं, णिप्पावादी गहेतव्वं ॥१५९५॥

इति उदिते चोएई, जदि पच्छाकम्मदोस एवं तु ।

तो ण वि भोत्तव्वं चिय, जावज्जीवाए भणति गुरू ॥१५९६॥

को कल्लाणं नेच्छति, आवस्सगजोग जदि ण हायंति ।

तो अच्छतु मा थुंजतु, अह ण तरे तत्थ भंगऽट्ठा ॥१५९७॥

संसद्वहत्थ-मत्ते, सव्वम्मी सावसेस भंगऽट्ठा ।

गहणं तु सावसेसे, सेसयभंगेसु भयणा यु ॥१५९८॥

छर्दितदोषः

प्राप्तिषणा

संयोजनादोषः

संसत्तहत्य-मत्ते, लिच्चे लहुगा तु दाणमायामं ।
 अवसेस लि....उ, दाणं पुण होति पुरिमहुं ॥१५९९॥
 लिच्चे ति गतं एयं, एत्तो वोच्छामि छड्डियं अहुणा ।
 तं पि तिह छड्डियं तू, सचित्त मीसं च अच्चित्तं ॥१६००॥
 छड्डिए चउलहुगा तू, आवत्ती दाण होति आयामं ।
 अहव सचित्तादीणं, आवत्ती कायणिप्फणं ॥१६०१॥
 सच्चित्त मीसए या, चउभंगो छड्डणम्मि इत्थ भवे ।
 चउभंगे पडिसेहो, गहणे आणादिणो दोसा ॥१६०२॥
 उप्पिणस्स छड्डणे देन्तओ व डज्जेज्ज कायडाहो वा ।
 सीयपडणम्मि काया, पडिए महुबिंदुआहरणं ॥१६०३॥
 छड्डिय भणियं एयं, गहणेएण एस परिसमत्ता तु ।
 गहितस्स अतो विहिणा, यासेसण पत्तमहुणा उ ॥१६०४॥
 सा चतुहा णामादी. सव्वं वण्णेतु एत्थ दारम्मि ।
 एतस्सेवोवणयं, वोच्छामि इमं समासेणं ॥१६०५॥
 मच्छत्थाणी साहू, मंसत्थाणी य भत्तपाणं तु ।
 रागादीण समुदयो, मच्छियथाणी मुणेतव्वो ॥१६०६॥
 जह ण छलिओ तु मच्छो, उवायगहणेण एव साहू वि ।
 अप्पाणमप्पण चिय, अणुसासे भुंजमाणो उ ॥१६०७॥
 बायालीसेसणसंकडम्मि गेण्हंतो जीव ! ण सि छलितो ।
 एण्हि जह ण छलिज्जसि, भुंजंतो राग-दोसेहिं ॥१६०८॥
 घासेमणा तु भावे, होति पसत्था य अप्पसत्था य ।
 अपसत्था पंचविहा, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६०९॥
 संजोइय अइबहुयं, संगाल सधूमयं अणट्टाए ।
 पंचविह अप्पसत्था, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६१०॥
 संजोयणेत्य दुविहा, दव्वे भावे य दव्वे बहियंतो ।
 भिक्खं चिय हिण्हंता, संजोए बाहिरेसा तु ॥१६११॥

खीर-दहि-कट्टरादिण, लंभे गुड-सालि-कूर-घतमादी ।
 जातिता संजोए, हिण्डंततो अतो वोच्छं ॥१६१२॥
 अंतो तिह पादम्मी, लंबण वयणे य होइ बोद्धव्वं ।
 जं जं रसोवकारिं, संजोययए तु तं पाए ॥१६१३॥
 वालुंक-वडग-वाइंगणादि संजोए लंबणेण समं ।
 वयणम्मि छोडु लंबण, तो सालणगं छुमे पच्छा ॥१६१४॥
 दव्वम्मि एस संजोयणा तु संजोए जं तु दव्वाइं ।
 रसहेउं तेहिं पुण, संजोयण होति भावम्मि ॥१६१५॥
 संजोएन्तो दव्वे, राग-होसेहिं अप्पगं जोए ।
 राग-होसणिमित्तं, संजोययए तु तो कम्मं ॥१६१६॥
 कम्मेहिंतो य भवं, संजोययए भवातु दुक्खेणं ।
 संजोययए अप्पं, एसा संजोयणा भावे ॥१६१७॥
 रसहेउं पडिकुट्टो, संजोयो कप्पए गिलाणट्ठा ।
 जस्स व अभत्तच्छंदो, सुहोइओ अभावितो जो य ॥१६१८॥
 अहव ण जाई दव्वं, पत्ते य ययादिगा वि मेलंति ।
 सत्तुगमादीहि समं, मा होतु विगिचणीयंति ॥१६१९॥
 अंतो बहि चउगुरुगा, बिनियाएसेण बाहि चउलहुगा ।
 चउगुरुगेऽभत्तट्ठं, चउलहुगे होति आयामं ॥१६२०॥
 संजोयण भणिएसा, अहुण पमाणं भणामि आहारे ।
 जावतियं भोत्तव्वं, साहूहिं जावणट्ठाए ॥१६२१॥
 बत्तीसं किर कवला, आहारो कुच्छिपूरओ भणिओ ।
 पुरिसस्स महिलियाए, अट्ठावीसं भवे कवला ॥१६२२॥
 चउवीस पंडगस्सा, ते ण गहिण जेण पुरिस-इत्थीणं ।
 पव्वज्ज ण पंडस्स उ, तम्हा ते ण गहिता एत्थं ॥१६२३॥
 एत्तो किणावि हीणं, अद्धं अद्धद्दगं च आहारं ।
 साहुस्स बेन्नि धीरा, जायामायं च ओमं च ॥१६२४॥

प्रमाणदोषः

पकामं च णिकामं च, जो पणियं भत्त-पाणमाहारे ।
 अतिबहुयं अतिबहुसो, पमाणदोसो मुण्येयव्वो ॥१६२५॥
 बत्तीसाउ परेणं, पकाम णिवं तमेव तु णिकामं ।
 जं पुण गलंतणेहं, पणीतमिति तं बुहा बेंति ॥१६२६॥
 अतिबहुयं अतिबहुसो, अतिप्पमाणेण भोयणं भुत्तं ।
 हादेज्ज व वामेज्ज व, मारेज्ज व तं अजीरंतं ॥१६२७॥
 णियगाहारादीयं, अइबहुयं अइबहुसो तिण्णि वारा उ ।
 तिण्ह परेण तु जं तु, तं चेव अतिप्पमाणं तु ॥१६२८॥
 अहवा अतिप्पमाणो, आतुरभूतो तु भुंजए जं तु ।
 तं होति अतिप्पमाणं, हादणदोमा उ पुव्वुत्ता ॥१६२९॥
 जम्हा एते दोसा, अतिरित्ते तेण होति चतुलहुगा ।
 आवत्ती दाणं पुण, आयामं होति णायव्वं ॥१६३०॥
 दोसा अतिप्पमाणे, तम्हा भोत्तव्व होति केरिसयं ? ।
 भण्णति मुणमू जारिस, भोत्तव्वं होति साहूहि ॥१६३१॥
 हियाहारा मियाहारा. अप्पाहारा य जे णरा ।
 ण ते विज्जा चिगिच्छंति, अप्पाणं ते चिगिच्छगा ॥१६३२॥
 हितमहितं होति दुहा. इह परलोगे य होति चउभंगो ।
 इहलोग हिनं ण परे, किंचि परे नेय इहलोए ॥१६३३॥
 किंचि हितमुभयलोए, णोभयलोए चतुत्थओ भंगो ।
 पढमगभंगो तहियं, जे दव्वा होन्ति अविहद्धा ॥१६३४॥
 जह खीर-दहि-गुलादी, अणेसणिज्जा व रत्तदुट्ठे वा ।
 भुंजंते होति हियं, इहइं ण पुणाइ परलोए ॥१६३५॥
 अमणुण्णेसणसुद्धं, परलोगहितं ण होति इहलोगे ।
 पत्थं एमणसुद्धं, उभयहियं होति णातव्वं ॥१६३६॥
 अहितोभयलीगम्मी, अपत्थदव्वं अणेसणिज्जं च ।

अहवा वि रत्तदुट्ठो, भुंजति एत्तो मियं वोच्छं ॥१६३७॥
 अद्धमसणस्स सव्वजणस्स कुज्जा दवस्स दो भाए ।
 वायुपवियारणद्वा, छब्भागं ऊणगं कुज्जा ॥१६३८॥
 सीयो उसिणो साहारणो य कालो तिहा मुणेयव्वो ।
 एएसुं तीसुं पी, आहारे होतिमा मत्ता ॥१६३९॥
 एगो दवस्स भागो, अवट्ठितो भोयणस्स दो भागा ।
 वट्ठंति व हायंति व, दो दो भागा तु एक्केक्के ॥१६४०॥
 एत्थ तु ततियचतुत्था, दोण्णि वि अणवट्ठिता भवे भागा ।
 पंचम छट्ठो पढमो, वित्तिओ य अवट्ठिता भागा ॥१६४१॥
 एयं तु मियं भणियं, एत्तो वी हीणगं भवे अप्पं ।
 एय पमाणाऽभिहितं, संगालादी अतो वोच्छं ॥१६४२॥
 संगाले चउगुरुगा, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 चउलहुगा तु सधूमे, आवत्ती दाणमायामं ॥१६४३॥
 णिकारण भुंजन्ते, एत्थ वि लहुगा तु दाणमायामं ।
 वित्तियादेसे लहुओ, आवत्ती दाण पुरिमट्ठं ॥१६४४॥
 ण वि भुंजइ कारणतो, एत्थ वि लहुगा उ दाणमायामं ।
 सेंगालादिण कमसो, सरूवमिणमो पवक्खामि ॥१६४५॥
 जह इंगाला जलिया, डहंति जं तत्थ इंधणं पडियं ।
 इह चिय रागिंगाला, डहंति चरणिंधणं णियमा ॥१६४६॥
 रागेण सइंगालं, जं आहारेइ मुच्छिओ साहू ।
 सुट्ठु सुसंभित णिद्धं, सुपक्क सुरसं अहो सुरहिं ॥१६४७॥
 रागभीपज्जलिओ, भुंजंतो फासुयं पि आहारं ।
 णिद्धट्ठिगालणिभं, करेति चरणिंधणं खिप्पं ॥१६४८॥
 भणितं संगालेयं, अहुणा वोच्छं सधूमगं पगते ।
 केवलवियणं तं तू, धूमायंतं तहा छगणं ॥१६४९॥

अङ्गदोषः

धूमदोषः

जह वा वि चित्तकम्मं, धूमेणोरत्तयं ण सोभइ उ ।
 तह धूमदोसरत्तं, चरणं पि ण सोभए मइलं ॥१६५०॥
 दोसेण सधूमं तू, जं आहारेति माहु णिंदंतो ।
 विरसमलोणं कुहितं, रोरु भोक्खेति णं एयं ॥१६५१॥
 दोसगगी वि जलंतो, अप्पत्तियधूमधूमियं चरणं ।
 अंगारमेत्तसरिसं, जा ण भवति णिडुहति ताव ॥१६५२॥
 रागेण सइंगालं, दोसेण सधूमगं मुणेयव्वं ।
 राग-दोससहगतं, तम्हा तु ण होति भोत्तव्वं ॥१६५३॥
 आहारंति तवस्सी, विगतिगालं च विगयधूमं च ।
 ज्ञाण-उज्झयणणिमित्तं, एसुवएसो पवयणस्स ॥१६५४॥
 भणितं सधूममेयं, एत्तो वोच्छामि कारणहारं ।
 तं पुण पडिक्कमतो, चरिमुस्सगो विचिन्तेति ॥१६५५॥
 भोत्तव्व कारणम्मी, किं अत्थि अहव नत्थि जइ अत्थी ।
 तो भुंजेज्जा साहू, के पुण ते कारणा ? सुणसु ॥१६५६॥
 छहिं कारणेहिं साहू, आहारंतो उ आयरति धम्मं ।
 छहिं चेव कारणेहिं, णिज्जइंतो यु आयरति ॥१६५७॥
 वेयण वेयावच्चे, इरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
 तह पाणवत्तियाए, छट्ठं पुण धम्मचिन्ताए ॥१६५८॥
 णत्थि लुहाए सरिसिया, वियणा भुंजेज्ज तप्पममणट्ठा ।
 छादो वेयावच्चं, ण तरति काउं अयो भुंजे ॥१६५९॥
 इरियं च ण सोहेतो, खुहितो भमलीय पेच्छ अन्धारं ।
 थामो वा परिहायइ, पेहादी संजमं ण तरे ॥१६६०॥
 आयु-सरीर-प्पाणादि छव्विहे पाण ण तरती मोत्तुं ।
 तद्धारणट्ठेणं, भुंजेज्जा पाणवत्तीयं ॥१६६१॥
 धम्मज्झाणं ण तरति, चिन्तेउं पुव्वरत्तकालम्मि ।
 अह्वा वी पंचविहं, ण तरति सज्झाय काउं जे ॥१६६२॥

कारणदोषः

एतेहिं कारणेहिं, छहिं आहारेति संजतो णियमा ।
 छहिं चेव कारणेहिं, णाहारेती इमेहिं तु ॥१६६३॥
 आतंके उवसग्गे, तित्तिक्खया बंभचेरगुत्तीए ।
 पाणिदया-तवहेऊ, सरीरवोच्छेयणद्वाए ॥१६६४॥
 आयंको जरमादी, तम्मपुप्पणे ण भुंजे भणितं च ।
 सहसुप्पइया वाही, वारेज्जा अट्टमादीहिं ॥१६६५॥
 राया सण्णायादी, उवसग्गे तम्मि वी ण भुंजेज्जा ।
 सहणद्वा तु तित्तिक्खा, वाहिज्जंते तु विसएहि ॥१६६६॥
 भणितं च जिणिंदेहिं, अवि आहारं जती हु वोच्छिदे ।
 लोणे वि भणिय विसया, विणिवत्तंते अणाहारे ॥१६६७॥
 तो बभरक्खणद्वा, ण वि भुंजेज्जा हि एवमाहारं ।
 पाणदय वाम मट्ठिया, पाउमकाले व ण वि भुंजे ॥१६६८॥
 तवहेतु चउत्थादी, जाव तु छम्मासिओ तवो होति ।
 छट्ठं णिच्छिण्णभरो, छट्ठेतुमणो सरीरं तु ॥१६६९॥
 असमत्थो संजमस्स उ. कतकिच्चोवक्खरं व तो देहं ।
 छट्ठमि त्ति न भुंजइ, सव्वह वोच्छेय आहारं ॥१६७०॥
 घासेसणा सम्मत्ता ॥ मृलाह—
 सोलस उग्गमदोसा, सोलस उप्पादणाएँ दोसा तु ।
 दस एसणाएँ दोसा, संजोयणमादि पंचेव ॥१६७१॥
 सीयालीसं एते, सव्वे वी पिंडिता भवे दोसा ।
 जेहिं अविमुद्ध पिंडे, चरणुवघातो जतीण भवे ॥१६७२॥
 एतद्दोसविमुक्को, भणिताऽऽहारो जिणेहिं साहूणं ।
 धम्मावस्सगजोगा, जेण ण हायंति तं कुज्जा ॥१६७३॥
 उग्गममादीणं तू, कारणपज्जन्तपत्थडो एस ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव कमसो समक्खायं ॥१६७४॥

पिंडपत्थारो । अहुणा गाहृत्यो—

गायया अर्थः अहुणा गाहाणं तू, बोच्छामी अक्खरत्थमिणमो तू ।

उद्देस कम्म मोत्तुं, चरमतियं होति सेसं तु ॥१६७५॥

पासंडाणं पढमं, बितियं समणाण ततिय साधूणं ।

चरमतियं एवं तू, कम्मं ती आहकम्मं तु ॥१६७६॥

पासंड मीसजाए, साहूमीसे य सघरमीसे य ।

वायरपाहुडिया तू, विवाह उस्सक ओसक्का ॥१६७७॥

आहड सपच्चवायं, विराहणा जत्थ होनि आयाए ।

लोभेण जो उ एसति, सो होतो लोभपिंडो तु ॥१६७८॥

सव्वेसु वि एतेसु, उद्देसिगमादिलोभपज्जंते ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु भत्तं ॥१६७९॥३५॥

अतिरं अणंतणिक्खित्त-पिहिय-साहरिय-मीसियादीसुं।

संजोग सइंगाले, दुविह णिमित्ते य त्वमणं तु ॥३६॥

अतिर णिरंतर भण्णति, अणंतकायो तु होति वणकायो ।

पूर्वलिमादी किंची, णिक्खित्तं होति एत्थं तु ॥१६८०॥

पिहितं अणंतकाए, साहरियमणंतमीसियं वा वि ।

आदिग्गणेणं पुण, अपरिणएऽणंतकाए वि ॥१६८१॥३६॥

कम्मद्देसिय-मीसे, धायादि-पगासणादिएसुं च ।

पुर-पच्छकम्म-कुच्छिय-संसत्तालित्तकरमत्ते ॥३७॥

जावंतिकम्म पढमे, जावंतियमीसजायमादिह्ले ।

पंचविह धातिपिंडे, खोरादी अंकपज्जन्ते ॥१६८२॥

आदिग्गणेणं पुण, दूतीपिंडे णिमित्ततीए य ।

आजीव वणिमपिंडो, बादरतेगिच्छणाहि च ॥१६८३॥

क्रोहे माणे य तहा, संबंधी वयणसंयवे थीसु ।

विज्जा मंते चुण्णे, जोगे एमेते आदिपदा ॥१६८४॥

पादोकरण पगासे, दन्वे कीष्ट य आयपरकीष्ट ।
 भावे तु आयकीते, लोइयपामिच्चिण्णं च ॥१६८५॥
 लोइयपरियट्टे वी, परगामे आहडम्मि णिरवाते ।
 पिहिउब्भिण्णसचित्ते, तह य कवाडे य णायव्वे ॥१६८६॥
 मालोहडमुक्कोसे, अच्छेज्जे तह य होति अणिसट्टे ।
 एमेते तु पगासणमादिपदा होंति णायव्वा ॥१६८७॥
 पुरकम्म पच्छकम्मे, कुच्छियदव्वेण मक्खियं जं तु ।
 संसत्तदव्वलित्ते, हत्थे मत्ते व णातव्वं ॥१६८८॥
 एतेसु जहुद्धिट्ठो, कम्मादिसु लित्तपज्जवसिणसु ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु आयामं ॥१६८९॥३७॥

अतिरं परित्तिणिक्खित्त-पिहिय-माहरिय-मीसियादीसु ।

अइमाण-धूम-कारणविवज्जए विहियमोयामं ॥३८॥

अतिर णिरंतर भणितं, परित्तकाए उ होति णिक्खित्तं ।
 परित्तेण य जं निहितं, साहरियं वा परित्तेणं ॥१६९०॥
 मीस परित्तेणं चिय, आदिग्गहणा परित्तलित्ते वि ।
 परित्तेसु छड्डियम्मि वि, आदिग्गहणा तु एमेते ॥१६९१॥
 अइमाण सधूमे या, आहारे कारणे विवच्चासो ।
 कारणविवज्जओ तू, केरिसओ होतिमं वोच्छं ॥१६९२॥
 आहारेति अकज्जे, ण समुद्धिसे एव कारणे जो तु ।
 एस विवज्जो भणितो, सव्वत्थ वि सोहि आयामं ॥१६९३॥३८॥

अज्झोयर-कड-पूतिय-मायाणंते परंपरगए य ।

मीसाणंताणंतग्गतादिए चेगमासणगं ॥३९॥

पासंडज्झोयरओ, साहूअज्झोयरो य णायव्वो ।
 होति कडो चउहा तू, जावंतियमादि विन्नेयो ॥१६९४॥

आहारै पूतियम्मी, मायापिंडे य होति णायव्वे ।
 सच्चित्तऽणंतकाए, परंपरे जं तु णिक्खित्ते ॥१६९५॥
 मीसाणंतअणंतरणिक्खित्ते चेव होति णायव्वे ।
 आदिग्गहणे पिहिते, साहरिण मीसए चेव ॥१६९६॥
 गहिताणंतपरंपरमीसऽतिरं पिहियमादि बोद्धव्वं ।
 एव जहुदिट्ठेसु, सव्वत्थ वि सोहि भत्तेकं ॥१६९७॥३९॥
 ओह-विभागुहेसोवकरण-पूतीअ-ठविय-पागडिण ।
 लोउत्तर-परियट्ठिय-पमिच्च-परभावकीए य ॥४०॥

ओहुद्देसविभागे, उद्देस चउव्विहे तु णातव्वो ।
 उव्वरणपूतिए या, चिरठविण पागडे चेव ॥१६९८॥
 लोउत्तरपामिच्चे, परियट्ठिय उत्तरे य णायव्वे ॥
 परभावकीय मंखादिणसु सव्वेसु उद्दिट्ठो ॥१६९९॥
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु होति पुरिमडुं ।
 सग्गामाहडमादी. पत्ते एयं पवक्खामि ॥१७००॥४०॥
 सग्गामाहड-दहर-जहणमालोहडोतरे पढमे ।
 सुहुमतिगिच्छा-संथवतिग-मक्खिय-दायगोवहण ॥४१॥

सग्गामाहडदहर. उन्निमण्णे अहव गट्ठिमहिण तु ।
 मालोहडे जहण्णे. उयरो अज्झोयरो होति ॥१७०१॥
 पढमो जावंतज्झोयरो तु एसो य हो मुणेत्तव्वो ।
 सुहुमतिगिच्छा संथव, वयणे तू होति णायव्वो ॥१७०२॥
 कहममक्खिय पुढवी-आऊ-उदउल्लमक्खिए जं तु ।
 वणकायपरित्तेणं, उकुट्ठे मक्खियतिगेणं ॥१७०३॥
 दायगउवहय एत्तो, दायग बालादियऽप्पभू जे य ।
 एतेसेत्थऽहिगारो, ते य इमे होंति बालादी ॥१७०४॥

बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविण्णं य जरिण्णं य ।
 एते देति तु जं तू, तं होती दायगोवहयं ॥१७०५॥
 एतेसु जहुद्धिद्वेसाऽऽहदमादीसु जरिययन्तेसु ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु पुरिमहुं ॥१७०६॥४१॥
 पत्तेयपरंपरठविय-पिहिय-मीसे अणंतरादीसु ।
 पुरिमहुं संकाए, जं संकइ तं समावज्जे ॥४२॥
 वणकायपरित्तेणं, सच्चित्तपरंपरं तु णिक्खित्ते ।
 तेणेव य पिहियं तू, परंपरं होति विण्णेयं ॥१७०७॥
 एमेव य साहरिण्णं, सच्चित्तपरंपरे परित्तम्मि ।
 मीसपरित्तं अणंतरं, णिक्खित्ते होति णायव्वं ॥१७०८॥
 आदिग्गहणेणं तू, पिहिए उ अणंतरे तु मीसम्मि ।
 एमेव य साहरणे, मीसेसु अणंतरे होति ॥१७०९॥
 सव्वेसु जहुद्धिद्वेसु सोहि पुरिमहुमेत्थ पत्तेयं ।
 संकाए जं संकति, तस्सेव य होति पच्छित्तं ॥१७१०॥४२॥
 इत्तरठविए सुहुमे, ससणिद्धं सरक्खं मक्खिए चेव ।
 मीसपरंपरठवियादिएसु वित्तिएमुवा विगती ॥४३॥
 इत्तरठवणा भत्तो, पाहुडिया मुहुम तह य ससणिद्धे ।
 आयू मक्खियमेयं, समरक्खं पुढविए होति ॥१७११॥
 पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ परित्तवणकाए ।
 वेइंदिय तेइंदिय, चउरो पंचिदिएमुं च ॥१७१२॥
 एतेसुं पुढवाटिसु, मीसे उ परंपरे उ णिक्खित्ते ।
 पत्तेयं पत्तेयं, लहुपणगं दाणं णिव्विगती ॥१७१३॥
 वणकायअणंतमीसे, णिक्खित्ते परंपरं तु सोहीमा ।
 गुरुपणगं आवसी, दाणं पुणं होति णिव्विगति ॥१७१४॥

बितियाणंताऽणंतरणिक्खित्ते गुरुगपणग आवत्ती ।
 दाणं णिव्विगती ऊ, परंपरे होति एमेव ॥१७१५॥
 बितियपरित्ताणंतरणिक्खित्ते लहुगपणगमावत्ती ।
 दाणं णिव्विगयं तू, परंपरे होति एमेव ॥१७१६॥४३॥
 सहसाऽणाभोगेण व, जेसु पडिक्कमणमाहियं तेसु ।
 आभोगओ वि बहुसो, अतिप्पमाणे व णिव्विगती ॥४४॥
 सहसा-अणाभोगा तू, पुव्वुत्ता जेसु जेसु दाणेसु ।
 सव्वेसु वि तेसु भवे, पडिक्कमण पुव्वविहियं तु ॥१७१७॥
 तेसु त्ति कारणेसुं, आभोगे इत्थ जाणमाणो उ ।
 बहुसो होति पुणो पुणो, अतिप्पमाणे वि एमेव ॥१७१८॥
 सव्वत्थ तु णिव्विगइं, सोही आभोगतो मुणेत्तव्वा ।
 बहुसो वि सोहि एसा, अतिप्पमाणे वि णात्तव्वा ॥१७१९॥४४॥
 धावण-डेवण-संघरिस-गमण-किट्ठा-कुहावणादीसु ।
 उक्कुट्ठि-गीत-छेलिय-जीवरुयादीसु य चउत्थं ॥४५॥
 धावण गतिमनिरित्ता, वाडित्ति व डेवणं तु...डुवणं ।
 संघरिसो जमलिओ तू, को सिग्घगति त्ति वच्चति तु ॥१७२०॥
 किट्ठा होयऽट्ठावय, चउरंगा जूयमादि णायव्वा ।
 वट्ठादि इंदजालं, खेड्ढा उ कुहावणा एसा ॥१७२१॥
 आदिग्गहणेणं तू, समासओ पहेलिया कुहेडादी ।
 उक्कुट्ठी पुकारो, गीतं पुण होइ कंठं तु ॥१७२२॥
 छेलिय सेण्टा भण्णति, संगारो कीरती तु सासण्णा ।
 जीवरुअ मयूरादी, कोइलमादी व णात्तव्वं ॥१७२३॥
 धावणमादिपदेसुं, सव्वेसु अहक्केण विण्णेयं ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही साहुस्सऽयत्तइं ॥१७२४॥४५॥

तिविहोवहिणो विच्छुतविस्सरितापेहिताणिवेदणए ।
णिन्वितियं पुरिमेक्कासणाइ सल्लम्मि चायामं ॥४६॥

तिविहो तु होति उवही, जहण्णओ मज्झिमो य उक्कोसो ।

चतुविह छन्विह चतुभेदयो य कमसो मुणेयव्वो ॥१७२५॥

मुहपोत्ति पायकेसरि, पत्तद्ववणं तु गोच्छओ चेव ।

एसो जहण्णओ तू, मज्झिमगमतो पवक्खामि ॥१७२६॥

पडलय रयतरणं वा, पत्तावंधो य चोलपटो य ।

मत्तय रयहरणं वा, मज्झिमओ एस णातव्वो ॥१७२७॥

पच्छादतिग पडिग्गह, एसो उक्कोसओ चतुब्भेओ ।

ओहोवही उ एसो, तिविहो तु समासतो होति ॥१७२८॥

ओवग्गहिओ तिविहो, जहण्ण मज्झो तहेव उक्कोसो ।

सव्वो वण्णेयव्वो, जह भणिओ कप्पअज्झयणे ॥१७२९॥

विच्छुत पडियं भण्णति, पुणरवि लद्धे जहण्णमादीसु ।

सोही पमायमूला, णिन्वियमादी य इणमो उ ॥१७३०॥

णिन्विगति जहण्णम्मि, मज्झिमए सोहि होति पुरिमडूं ।

एक्कासणमुक्कोसे, सव्वम्मि य होति आयामं ॥१७३१॥

तिविहोवहि विस्सरिण, ण वि पडिलेहेइ तत्थ सोहि इमा ।

णिन्वितितं पुरिमेक्कासणं तु सव्वम्मि चाऽऽयामं ॥१७३२॥

तिविहोवहि विस्सरिण, आरिययादीण जो तु ण णिवेदे ।

सोही णिन्वितियादी, आयामंता मुणेयव्वा ॥१७३३॥४६॥

हारियधोतुग्गमियाणिवेदणादिण्णभोगदाणेसु ।

आसणमायामचतुत्थयाइं सव्वम्मि छट्ठं तु ॥४७॥

जहण्णोवहि हारेतो, सोही इक्कासणं तु दातव्वं ।

मज्झिमए आयामं, उक्कोसे होयऽभत्तट्ठं ॥१७३४॥

अधन्य
उपधि:

मध्यम
उपधि:

उत्कृष्ट
उपधि:

सव्वोवहि हारेती, सोही छट्ठं तु होति णायव्वं ।
 एत्तो धोए वोच्छं, सोही उ जहणमादीणं ॥१७३५॥
 धोए जहणकासण, मज्झिमए सोहि होति आयामं ।
 उक्कोसेऽभत्तट्ठं, धोए सव्वम्मि छट्ठं तु ॥१७३६॥
 तिविहोवहिमुग्गमितुं, आयरियाणं तु जो ण णिव्वेदे ।
 आसणमायामचतुत्थयाइं सव्वम्मि छट्ठं तु ॥१७३७॥
 उवही जहणमादी, गुरूहि अविदिण्ण जो तु परिभुंजे ।
 सोहिकासणमादी, छट्ठंता होति सव्वम्मि ॥१७३८॥
 अणणुणाय गुरूहिं, उवहि जहणादि देति अण्णस्स ।
 सोहिकासणमादी, छट्ठंतो होति जीएणं ॥१७३९॥४७॥
 मुहणंतय रयहरणे, फिडिए णिव्विगतियं चउत्थं तु ।
 नासिय हारविए वा, जीएण चउत्थछट्ठाइं ॥४८॥
 मुहणंत फिडिय उग्गह, सोही णिव्विगतियं तु दाइव्वं ।
 रयहरणे तु चउत्थं, फिडिए सोहेस लद्धम्मि ॥१७४०॥
 मुहणंत पमादेणं, हारविए णासिए व भत्तट्ठं ।
 रयहरणे छट्ठं तू, सोहेस पमादिणो जीए ॥१७४१॥४८॥
 कालऽद्धाणादीए, णिव्विगती खमणमेव परिभोगे ।
 अविहिविगिंचणियाए, भत्तादीणं तु पुरिमिट्ठं ॥४९॥
 विकहादिपमाएणं, कालादीयं करन्ते भत्तादी ।
 सोही णिव्विगती तू, परिभोगे होयऽभत्तट्ठं ॥१७४२॥
 एवऽद्धाणातीए, अप्परिभोगे वि सोहि णिव्विगतिं ।
 परिभोगेऽभत्तट्ठो, अविहीय विगिचणे पुरिमं ॥१७४३॥४९॥
 पाणस्सासंवरणे, भूमितिगापेहणे य णिव्विगती ।
 सव्वस्सासंवरणे, अगहणभंगे य पुरिमिट्ठं ॥५०॥

पाणस्सासंवरणे, सोही साहुस्स होति णिव्विगतिं ।
 भूमीतिगं इमं तू, वोच्छामि समासतो इणमो ॥१७४४॥
 उच्चारभूमि पढमा, वितिया पुण होति पासवणभूमी ।
 तइया उ कालभूमी, सोहेन्थ अपेहणे विगति ॥१७४५॥
 असणादी चतुभेदो, सव्वो वि य एन्थ होति आहारो ।
 तस्स असंवरणम्मी, सोही साहुस्स पुरिमट्ठं ॥१७४६॥
 अहव णमुक्कारादी, पच्चखाणं ण गेण्हए मव्वं ।
 गहितं वा जो भंजति, सोही सव्वन्थ पुरिमट्ठं ॥१७४७॥५०॥

भूमित्रिकम्

एयं चिय मामण्णं, तव-पडिमा-ऽभिग्गहादियाणं पि ।
 णिव्वितियादी पक्खिय-पुरिमादिविभागतो णेयं॥५१॥
 एयं चिय पुरिमट्ठं, सामण्ण विसेसियं मुणेयव्वं ।
 तव पडिम अभिग्गहे या, अगहणभंगे इमं वोच्छं ॥१७४८॥
 तवो बारमहा होति, पडिमा तू एगरानिया ।
 दव्वाती तु अभिग्गह, अगहणभंगे तु पुरिमट्ठं ॥१७४९॥
 गाहापच्छद्धस्स तु, इमा विभासा तु, होति णातव्वा ।
 खुड्ढादी पंचण्ह वि, णिव्विगतिं अन्न भत्तट्ठो ॥१७५०॥

एयं पक्खिए ।

चाउम्मासिय खुड्ढग, भिक्खु थेरो उवज्झ आयरिए ।
 पुरिमट्ठ एगभत्तं, आयाम चउन्थ छट्ठंता ॥१७५१॥चाउम्मासिए ।
 पतिदिणपच्चखाणं, जहमत्ति अगेण्हणे तु मव्वभहियं ।
 खुड्ढादी पंचण्ह वि, एक्कामणमट्ठमं अंतो ॥१७५२॥ संवच्छरिए ।
 फिडिए सतमुस्मारिय भंगे वेगादि वंदणादीसु ।
 णिव्विगतिय-पुरिमेगासणादि सव्वेसु चायामं ॥५२॥

फिडितुस्सग्गे एक्के, पमाइणो सोहि होति णिव्विगतिं ।
 दोहिं पुरिमडू भवे, तिहिं फिडिए सोहि भत्तेकं ॥१७५३॥
 सव्वे काउस्सग्गे, फिडिए जुयओ पडिक्कमे जो तु ।
 सोही पच्छाऽऽयामं, उस्सारंते इमं वोच्छं ॥१७५४॥
 सतमुस्सारे एक्कं, काउस्सग्गं ति एत्थ णिव्विगतिं ।
 दोसु तु पुरिमडू भवे, एक्कासणयं भवे तोहिं ॥१७५५॥
 सव्वे सतमुस्सारे, आयंबिल एत्थ होति सोही तु ।
 भग्गे वि य एस चिय, सोही तह वंदणमदेन्ति ॥१७५६॥५२॥
 अकएसु तु पुरिमाऽऽसणमायामं सव्वसो चउत्थं तु ।
 पुव्वमपेहितथंडिल, णिसिवोसिरणे दियासुवणे ॥५३॥
 ण करंतस्सुस्सग्गं, सोही एत्थं तु होइ पुरिमडू ।
 दोहि य एक्कासणयं, तिहि अकरणे सोहि आयामं ॥१७५७॥
 सव्वं चिय आवसयं, अकरेन्ते सोहि होयऽभत्तट्ठो ।
 काउस्सग्गे तह वंदणस्स सोही तहा[ऽ]करणे ॥१७५८॥
 गाहापच्छदेण तु, पुव्वं तु अपेहिए उ थंडिल्ले ।
 णिसिवोसिरणे सोही, माहुस्स भवे अभत्तट्ठं ॥१७५९॥
 दियसुवणे णिक्कारणे, सोही साहुस्स होयऽभत्तट्ठं ।
 कोहं परिवसमाणे, कक्कोल्लादीमतो वोच्छं ॥१७६०॥५३॥
 कोहे बहुदेवसिए, आसव-कक्कोल्लागादिणमुं च ।
 लसुणादी पुरिमडू, तण्णादीबंधमुयणे य ॥५४॥
 पक्खियमतिकामन्तो, बहुदेवसिओ त्ति एस कोहो तु ।
 अहवा बहुदेवसिए, चाउम्मासादिरित्ते तु ॥१७६१॥
 एयं बहुदेवसियं, एत्थ उ सोही तु होइ भत्तट्ठं ।
 आसवो वियडं भण्णति, तमाइयंते अभत्तट्ठं ॥१७६२॥

कक्कोलयसेवंते, सोही साहुस्स होयऽभत्तट्ठं ।
 पूयफल-जाईफल-लवंग-तंबोलमादिस्सु य ॥१७६३॥
 आदिग्गहणे जेतो, पत्तेयं एत्थ सोहऽभत्तट्ठं ।
 लम्पुणादिन्ते पुरिमं, आदिग्गहणा पलंडुम्मि ॥१७६४॥
 तण्णगबंधणमुयणा, सोही एत्थं तु होति पुरिमट्ठं ।
 आदिग्गहणेणं पुण, हंस-मयूरादिस्सु पि ॥१७६५॥ ५४॥
 अञ्जुसिरतणेसु निव्विगतियं तु सेसपणएसु पुरिमट्ठं ।
 अप्पडिलेहियपणए, एगासण तसवहे जं च ॥५५॥
 अञ्जुसिरं तु कुसादी, परिभोगा कारणे तु णिव्विगतिं ।
 सेसपणगं तु पंचह, सपंचभेयं पुणेक्के ॥१७६६॥
 पोत्थय-तणपणगं वा, दूसे पणगं च दुप्पडिलेहे ।
 अप्पडिलेहियदूसे, पंचमयं चम्मपणगं च ॥१७६७॥
 गंडी कच्छवि मुट्ठी, छिवादि संपुडयपोत्थए चेव ।
 साली बीली कोहव, रालग रण्णे तणाई च ॥१७६८॥
 अप्पडिलेहियदूसे, तूली उवहाणए य णायव्वे ।
 गंडुवहाणाऽऽलिंगणि, ममूरए चेव पोत्तणए ॥१७६९॥
 पल्लवि कोयवि पावार णवयए तह य दाढियाली य ।
 दुप्पडिलेहियदूसे, एयं वितियं भवे पणगं ॥१७७०॥
 गो-महिस-अया-एलग-मिगचम्मं पंचमं मुणेयव्वं ।
 अहवा वि चम्मपणगं, एयं वितियं तु विण्णेयं ॥१७७१॥
 तलिगा खल्लग-वज्जे, कोसग कत्ती य पंचमं पणगं ।
 एते पंच उ पणगा, मयं च भेया समक्खाता ॥१७७२॥ ५५॥
 ठवणमणापुच्छाए, णिव्विसणे विरियगूहणाए य ।
 जीएणेकासणयं, सेसगमायासु खवणं तु ॥५६॥

ठवणकुल-दाणसट्ठादियाइ ताइं तु गुरुमणापुच्छा ।
 पविसइ णिव्विसणा तू, पट्ठिगाहे जं तु भत्तादी ॥१७७३॥
 विरियं सामत्थं वा, परक्कमो चेव होइ एगट्ठा ।
 गूहण गोवण णूमण, पलियंचणमेव एगट्ठं ॥१७७४॥
 एरिसमायासहिण, जीएणं देज्ज एगभत्तं तु ।
 सुयववहारे अण्णह, सेसं मायं अयो वोच्छं ॥१७७५॥
 भद्दगं भद्दगं भोच्चा, विवण्णं विरसमाहरे ।
 आयरियाण सगासे, जसोन्थी एव चित्तए ॥१७७६॥
 लूहवित्ती महाभागो, एस साहू जित्तिदिओ ।
 रसचागं करेइ ती, अंतपंतेहिं लाढए ॥१७७७॥५६॥
 दप्पेणं पंचिंदियवोरमणे मंक्किलिट्ठकम्मे य ।
 दीहद्धाणासेविय-गिलाणकप्पावमाणेसु ॥५७॥
 दप्पो वग्गण-धावण-डेवणमादी तु होति णायव्वो ।
 पंचिंदियवोरमणं, उद्दवण विराहणेगट्ठं ॥१७७८॥
 कम्मं तु संक्किलिट्ठं, करकम्मं कुणति अंगादाणे उ ।
 दीहेणऽद्धाणेणं, कम्म पलंबादि बहु सेवे ॥१७७९॥
 गेलण्णम्मि तु दीहे, आट्ठाकम्मादि मण्णिहोमादी ।
 बहुअतियारणसेवी, सोहि एत्थं तु अवमाणे ॥१७८०॥
 एयम्मि जहुद्धिट्ठं, वोरमणादी गिलाणपज्जंते ।
 पत्तेयं पत्तेयं, मोही तु पंचकल्लाणं ॥१७८१॥५७॥
 मव्वोवहिकप्पम्मि य, पुरिमत्तापेहणे य चरिमाए ।
 चाउम्मासे वरिसे, य मोहणं पंचकल्लाणं ॥५८॥
 पाउसकाले मव्वोवहिकम्मि जयणा वि कप्पिणं मोही ।
 पुरिमत्ताए पमाया, चरिमाए अपेहिंते चेव ॥१७८२॥
 उव्वही धोयवसाणे, पुरिमत्तापेहणाए चरिमाए ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोहेत्थं पंचकल्लाणं ॥१७८३॥

चाउम्मासिय वरिसे, णिरतियारे यऽवस्स दायव्वं ।

आलोइयम्मि सोही, णियमेणं पंचकल्लाणं ॥१७८४॥

किं कारणमिह सोही, णिरतियारे वि दिज्जे एव ? ।

चोयग ! सुहुमअतियारे, कए वि ण वि जाणति कयाति ॥१७८५॥

अहवण संभरती तू, जह पायोसीय अट्टरत्तीए ।

वेरत्तिय पाभाइय, अग्गहणा काल अतियारं ॥१७८६॥

सुत्तत्थपोरिसीअकरणम्मि दुप्पेह दुप्पमज्जासु ।

एतेण कारणेणं, सोही तू पंचकल्लाणं ॥१७८७॥५८॥

छेदादिमसद्दहयो, मिउणो परियायगव्वियस्स वि य ।

छेदातीए वि तवो, जीएण गणाहिवइणो य ॥५९॥

विपुलं तवमकर्हेतो, किह मुज्झति छेदमूलमेत्तणं ? ।

गुरुआणामेत्तणं, अमद्दहंते तवो देयो ॥१७८८॥

मतुओ वि छेद मूले, व दिज्जमाणम्मि होति परितुट्ठो ।

इहरा वि वंदणिज्जो, तिव्वुत्तो तस्म देह तवं ॥१७८९॥

दुविहो य गव्विओ खलु, चिरपरियाओ तहेव तवबलिओ ।

छेदम्मि दिज्जमाणे, परियादो गव्विओ होति ॥१७९०॥

केत्तियमेत्तं छिदिह ?, तह वि य हं तुब्ब होमि राडणिओ ।

एमो उ गव्विओ खलु, चिरपरियादो मुणेयव्वो ॥१७९१॥

तवबलिओ देह तवं, अहं समत्थो त्ति गव्विओ होति ।

तम्हा तद्दोसहरं, विवरीयं तेमि दातव्वं ॥१७९२॥

गणअहिवति आयरियो, तस्म वि छेदादि होति पत्तस्स ।

अप्परिणयसेहादिसु, मा होज्जा हीलणिज्जो त्ति ॥१७९३॥

धीबलसंघयणं वा, णातुं कालं च तिविह गिम्हादी ।

तम्हा तद्दोसहरं, तवारिहं दिज्जे तस्स ॥१७९४॥५९॥०॥

जं जं ण भणियमिहतिं, तस्सावत्तीय दाणसंखेवे ।
भिण्णादिया य वोच्छं, छम्मासन्ता य जीएणं॥६०॥

जं जं ति होति विच्छा, ण वि भणियमिहं ति जीतववहारे ।
पच्छित्तविसोही तू, तस्सावत्ती पणगमादी ॥१७९५॥
दाणं णिव्वितिगादी से य विसेसेणमेत्थ भणिहामि ।
संखेवो तु समासो, किह ण वि जीएण भणितमिहं॥१७९६॥
कम्ही वा भणियं ? ती. गुरुराह णिसीह कप्प ववहारे ।
सुत्तथ्यो य भणियं, आणादि सवित्थरेणं तू ॥१७९७॥

पणगादी छम्मासावसाण आवत्तिविरयणाओ य ।
णेगविहा भणिता उ, णिसिहादिसु वित्थरेणं तु ॥१७९८॥
इह पुण जीएणं तू, णिव्वणावत्तिदाणसंखेवं ।
भिण्णादी छम्मासा, णेदाणजिण्णिमं वोच्छं ॥१७९९॥६०॥

भिण्णो अविसिद्धो च्चिय, मासो चउरो य छच्च लहुगुरुगा॥
णिट्ठिव्वितियादी अट्ठमभत्तन्तं दाणमेतेसिं ॥६१॥

पणुवीस दिणा भिण्णो, अविमिद्धो एस गुरु लहू वा वि ।
अविसेसिओ विसिद्धो, एसो तू होति णायव्वो ॥१८००॥
मासो लहुओ गुरुओ, चउरो मासा य होन्ति लहुगुरुया ।
छम्मास्सा लहुगुरुगा, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८०१॥
पणगं दस पण्णरसं, वीसा पणुवीस जाव णिव्विगती ।
लहुमासे पुरिमट्ठं. गुरुमासे दाण भत्तिकं ॥१८०२॥

चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति दाण भत्तट्ठं ।

छल्लहूए छट्ठं तू, छगुरुए दाणमट्ठमयं ॥१८०३॥

णिव्विगतिगमादीयं, अट्ठमभत्तन्तमेय दाणं ति !

भिण्णादीणं कमसो, छम्मासंताज्जसाणाण ॥१८०४॥६१॥०॥

इय सव्वावत्तीओ, तवसो णाउं अहकमं समए ।
 जीएण दिज्ज णिव्वीतिगाति दाणं जहाभिहितं ॥६२॥
 इय एतेण कमेणं, एवपगारेण अहव इतिसद्दो ।
 सव्वा आवत्ती पणगादिया तु छम्मासपज्जन्ता ॥१८०५॥
 णिव्वीइगमाईओ, अट्टमपज्जंतो होइ सव्वतवो ।
 जीएण दिज्ज दाणं, णिव्वीतिगमादिगं कमसो ॥१८०६॥
 जहभिहितं जह भणियं, तह तह देज्जाहिऽभिहितमेयं ति ।
 सामण्णेणं एयं, समासतो होति णातव्वं ॥१८०७॥६२॥०॥
 एयं पुण सव्वं चिय, पायं सामण्णयो विणिहिट्ठं ।
 दाणं विभागतो पुण, दव्वादिविसेसियं जाण ॥६३॥
 एयं ति जहुद्धिट्ठं, पुणसद्दो विसेसणे तु णातव्वो ।
 सव्वं पायच्छित्तं, दाणं पाएण बाहुल्ला ॥१८०८॥
 सामण्णं अविसेसित, णिहिट्ठं विसेसितं विणिहिट्ठं ।
 दाणं णिव्वीतिगादी, विभागतो देज्ज वित्थरतो ॥१८०९॥
 दव्वादीया पडिसेवणा तु लतिया तु आदिसहेणं ।
 होति विसेसेणाऽवेक्खितूण दिज्जाहि ऊणं पि ॥१८१०॥
 अहवा वि समतिरित्तं, दाणं णाऊण देज्ज जीएणं ।
 अहवा वि तत्तियं चिय, दिज्जाहि सुयोवदेसेणं ॥१८११॥६३॥०॥
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 णातुमितं चिय दिज्जा, तम्मत्तं हीणमहितं व ॥६४॥
 आहारादी दव्वं, खित्तं लुक्खादि काल गिम्हादी ।
 हिट्ठादी भावं तू, पुरिसं गीयादि जाणित्ता ॥१८१२॥
 आउट्ठिगमादीया, पडिसेवण होति तू मुणेतव्वा ।
 णाऊण जाणितूणं, इति मि त्ति जए त जीएणं ॥१८१३॥

देज्जाही तम्मिच्चं, हीणं अहितं व णातु दव्वाती ।
 हीणे दव्वादीए, हीणं देज्जाऽहिए अहियं ॥१८१४॥६४॥
 एसो तु अक्खरत्थो, दव्वादीणं तु वन्नितो कमसो ।
 पुणरवि दव्वादीणं, विभागतो मूरिमाहंसु ॥१८१५॥
 आहारादी दव्वं, बलियं सुलभं च णाउमहियं पि ।
 देज्जाहि दुव्वलं दुल्लभं च णाऊण हीणं पि ॥६५॥
 आहारो जेसिमादी. दव्वाणं ताइँ होति दव्वाइँ ।
 आहारादीयाइँ, बलियाइँ जम्मि देसम्मि ॥१८१६॥
 जह अणूवदेस सालीकूरो सभावेण होति बल्लिओ तु ।
 सुलभो य सो तु णिच्चं, सेसा वट्टंति एमेव ॥१८१७॥
 एयं णाऊण तहि. जं भणितं दाण जीतव्वहारं ।
 तं देज्ज समग्गहियं. जहि पुण वणवल्लकलमादो ॥१८१८॥
 कंजियरुक्खाहारो, दुव्वल दुल्लभो य एव णाऊणं ।
 देज्ज सेत्थहीणं (?) जीतव्वहारभणिया उ ॥१८१९॥६५॥
 लुक्खं सीतल साहारणं च खेत्तमहितं पि सीयम्मि।
 लुक्खम्मि य हीणयरं, एवं काले वि तिविहम्मि॥६६॥
 लुक्खं तु णेहरहितं. जं खेत्तं वायपित्तलं वा वि ।
 सीयं बलियं भण्णति, अहवा अणूवं भवं सीतं ॥१८२०॥
 साहारणं समं तू, जं ण वि णिद्धं ण चैव लुक्खं पि ।
 एयं तिविहं खेत्तं, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८२१॥
 इय एव जीतदानं, णिद्धे खित्तेऽहियं पि देज्जाहि ।
 साहारणं तम्मत्तं, लुक्खे खेत्तं तु हीणयरं ॥१८२२॥६६॥
 लुक्खादी तिह खेत्तं, एवेयं वण्णितं समासेणं ।
 अहुणा तु तिविह कालं, गिम्हादि समासतो वोच्छं॥१८२३॥

गिम्ह-सिसिर-वासासू, देज्जऽट्टम-दसम-बारसंताइं।
णातुं विहिणा णवविहसुतववहारोवदेसेणं ॥६७॥

गिम्हासु चतुर्थं देज्जा, छट्ठं च हिमागमे ।

वासासु अट्ठमं दिज्जा, तवो एस जहण्णओ ॥१८२४॥

गिम्हासु छट्ठं देज्जा, अट्ठमं च हिमागमे ।

वासासु दसमं देज्जा, एस मज्झिमओ तवो ॥१८२५॥

गिम्हासु अट्ठमं देज्जा, दममं च हिमागमे ।

वासासु दुवालसमं, एम उक्कोमतो तवो ॥१८२६॥

जहासंखेणेसो, गिम्हादितवो समासतो होति ।

एयं पुण कइ दिज्जा ?, णवविहसुत्तोवएसेणं ॥१८२७॥

सुतववहारेणऽहवा, णवभेदवियप्प सुहुम जाणित्ता ।

देज्जाहि तिविहकाले, ववहारो सो इमां णवहा ॥१८२८॥

अहलहुसग लहुसयरो, लहुसो ती होति लहुसपक्खम्मि ।

अहलहुओ लहुयतरो, लहुओ ती लहुयपक्खम्मि ॥१८२९॥

गुरुयो गुरुयतराओ, अहगुरुओ एस होति गुरुपक्खे ।

णवविहववहारेसो, आवत्ती तेसि वोच्छामि ॥१८३०॥

पण दस पण्णरसं वा, तिविहेसो होति लहुसपक्खम्मि ।

वीसा य पण्णवीसा, तीसा वि य लहुगपक्खम्मि ॥१८३१॥

गुरुमासो चतुमासो, छम्मासो चैव होति गुरुपक्खे ।

णवविह आवत्तेसा, णवविहदाणं अतो वोच्छं ॥१८३२॥

णिव्विगतिं पुरिमट्ठं, एक्कासणयं च लहुसपक्खम्मि ।

आर्यविलऽभत्तट्ठं, छट्ठं वा होति लहुपक्खे ॥१८३३॥

अट्ठम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।

आवत्ती तवो एसो, समासतो णवहमक्खातो ॥१८३४॥

णवविहववहारेसो, लहुसादि समासतो समवस्तातो ।
 पुणरवि ओहेण विभागयो य गुरुमादि वोच्छामि ॥१८३५॥
 गुरुओ गुरुगतरातो, अहागुरुयो व होति ववहारो ।
 लहुओ लहुततरातो, अहालहू चेव ववहारो ॥१८३६॥
 लहुसो लहुसतराओ, अहालहूसो य होति ववहारो ।
 एएसि पच्छित्तं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥१८३७॥
 गुरुओ य होति मासो, गुरुयतराओ य होति चतुमासो ।
 अहगुरुओ छम्मासो, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८३८॥
 तीसा य पण्णवीसा, वीसा वि य होति लहुयपक्खम्मि ।
 पण्णरस दस य पंच य, लहुसगपक्खम्मि पडिवत्ती ॥१८३९॥
 गुरुयं च अट्ठमं खलु, गुरुयतरायं च होति दसमं तु ।
 अहगुरुयं बारसमं, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८४०॥
 छट्ठं च चउत्थं वा, आयंबिल एगढाण पुरिमडं ।
 णिव्वितियं दायव्वं, अहलहुसे अहव सुद्धो वा ॥१८४१॥
 ववहारो आरोवण, सोही पच्छित्तमेयमेगट्ठं ।
 थोवो तु अहालहूसो, पट्ठवणा होति दाणं तु ॥१८४२॥
 ओहेण एस भणिओ, एत्तो वोच्छं पुणो विभागेणं ।
 तिग णव सत्तावीसग, एक्कासीती य भेदेणं ॥१८४३॥
 गुरुपक्खो लहुपक्खो, लहुसगपक्खो य तिविह एस भवे ।
 एक्केको पुणो तिविहो, उक्कोसादी इमं वोच्छं ॥१८४४॥
 गुरुपक्खे उक्कोसा, मज्झ जहण्णो य एव लहुए वि ।
 एमेव लहुसए वी, उक्कोसो मज्झिम जहण्णो ॥१८४५॥
 गुरुपक्खे छम्मासो, पणमासो चेव होति उक्कोसो ।
 मज्झिम तु तेमासो, दुमास गुरुमासिय जहण्णो ॥१८४६॥

लहुमास भिण्णमासो, वीसा वि य तिविहमेय लहुपक्खे ।
 पण्णरस दसग पंचग, लहुसुक्कोसादि तिविहेसो ॥१८४७॥
 आवत्तितवो एसो, णवभेदो वणिणतो समासेणं ।
 अहुणा उ सत्तवीसो, दाणतवो तस्सिमो होति ॥१८४८॥
 गुरु-लहु-लहुसगपक्खे, एक्केक्को णवविहो मुणेतव्वो ।
 उक्कोसुक्कोसो या, उक्कोसगमज्झिम जहण्णो ॥१८४९॥
 मज्झिमउक्कोसो या, मज्झिममज्झो तहा जहण्णो य ।
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो दुहजहण्णो ॥१८५०॥
 गुरुपक्खो—

उक्कोसुक्कोसो या, उक्कोसगमज्झिमो जहण्णो य ।
 मज्झिमउक्कोसो तू, मज्झिममज्झो जहण्णो य ॥१८५१॥
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहववहारेसो, लहुपक्खे होति णानव्वो ॥१८५२॥
 उक्कोसुक्कोसो तू, उक्कोसगमज्झिमो जहण्णो य ।
 मज्झिमउक्कोसो तू, मज्झिममज्झो जहण्णो य ॥१८५३॥
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहववहारेसो, लहुसगपक्खे मुणेतव्वो ॥१८५४॥
 बारसम दसम अट्ठम, छप्पणमासेसु निविह दाणेदं ।
 चउतेमासे दसमऽट्ठ, छट्ठ उक्कोसगाति तिहा ॥१८५५॥
 एमेवुक्कोसादी, दुमास गुरुमासि ए तिहा दाणं ।
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, णवविहमेयं तु गुरुपक्खो ॥१८५६॥
 दसमं अट्ठम छट्ठं, लहुमासुक्कोसगादि तिह दाणं ।
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, उक्कोसादेय तिह भिण्णे ॥१८५७॥
 छट्ठ चउत्थाऽऽयामं, उक्कोसादेय दाण वीसाए ।
 लहुपक्खम्मी णवगो, बीओ एसो मुणेयव्वो ॥१८५८॥
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, एवुक्कोसादिदाण पण्णरसे ।

छट्ट चउत्थाऽऽयामं, दससू तिविहेत दाण भवे ॥१८५९॥
 खमणाऽऽयामेक्कासण, तिविहोक्कोसादि दाण पणगेयं ।
 लहुसेस ततियणवगो, सत्तावीसेस वासासु ॥१८६०॥
 सिसिरे दसमादी पुण, चारणभेदेण सत्तवीसे य ।
 ठायति पुरिमडूम्मी, अहोक्कंती य तह चेव ॥१८६१॥
 अट्टममादी गिम्हे, चारणभेदेण सत्तवीसेण ।
 तह चेव अहोक्कंती, ठायति णिव्वीतिण्णवरि ॥१८६२॥
 अहुणा उ चारणा तु, उक्कोसुक्कोसगादि गुरुगादी ।
 वासाम्भू सिसिरे या, गिम्हे य समासतो वोच्छं ॥१८६३॥
 अहगुरुण वासाम्भू . उक्कोसुक्कोसण य चारसमं ।
 उक्कोसमज्झ दसमं, उक्कोमज्झणमट्टमगं ॥१८६४॥
 अहगुरुण सिसिरेमुं, उक्कोसुक्कोसण य दसमं तु ।
 उक्कोसमज्झम अट्टम, उक्कोमज्झणण छट्ठं ॥१८६५॥
 अहगुरुण गिम्हामुं, उक्कोसुक्कोसममट्टम द्विज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसज्झणण चउत्थं ॥१८६६॥

अहागुरुपक्खे—

गुरुततरा वासामुं, मज्झिमउक्कोसण य दसमं तु ।
 मज्झिममज्झे अट्टम, मज्झज्झणणेण छट्ठं तु ॥१८६७॥
 गुरुततरा सिसिरेमुं, मज्झिमउक्कोसममट्टमं देज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झज्झणणे चउत्थं तु ॥१८६८॥
 गुरुततरा गिम्हेमुं, मज्झिमउक्कोसे देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झज्झणणेण छट्ठं तु ॥१८६९॥
 गुरुततगमि आयामं । गुरुअतरपक्खे—
 गुरुण वाम ज्झणणे, उक्कोसे अट्टमं तु देज्जाहि ।
 छट्ठं ज्झणमज्झे, होइ चउत्थं दुहज्झणणे ॥१८७०॥

गुरु सिसिरेऽथ जहण्णे, उक्कोसं देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 जहण्णयमज्झे चउत्थं, दुहयो जहण्णेण आयामं ॥१८७१॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, उक्कोसा देज्ज तू चउत्थं तु ।
 जहण्णयमज्झाऽऽयामं, एक्कासणयं दुहजहण्णे ॥१८७२॥
 गुरुपक्खे ॥

लहुए वासारत्ते, उक्कोसुक्कोसगम्मि दसमं तु ।
 उक्कोसमज्झिमऽट्ठम. उक्कोसजहण्णए छट्ठं ॥१८७३॥
 लहुए उक्कोसुक्कोसतम्मि सिसिरेम्मि अट्ठमं दिज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं ॥१८७४॥
 लहुपक्खे उक्कोसे, गिम्हम्मी देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं. उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८७५॥
 लहुयपक्खे ॥

लहुयतरे वासामुं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमं दिज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झजहण्णेणऽभत्तट्ठं ॥१८७६॥
 लहुयतरा सिसिरेमुं. मज्झिमउक्कोस देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेणमायामं ॥१८७७॥
 लहुयतरा गिम्हेसुं, मज्झिमउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झायामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८७८॥
 लहुअतरपक्खे ॥

अहलहुया वासामुं. जहण्णउक्कोस छट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगम्मि चउत्थं, जहण्णगजहण्णमायामं ॥१८७९॥
 अहलहुयग सिसिरेमुं. जहण्णउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगे आयामं, जहण्णगजहण्णे भत्तेकं ॥१८८०॥
 अहलहुगे गिम्हामुं. जहण्णगुक्कोस देज्ज आयामं ।
 एक्कासणगं मज्झे, पुरिमट्ठं दुहजहण्णम्मि ॥१८८१॥
 अहलहुयपक्खे ॥

लहुसग वासामुक्कोसगम्मि उक्कोसमट्ठं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं ॥१८८२॥
 लहुसग सिसिरामुक्कोसगं तु उक्कोस छट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८८३॥
 लहुसग गिम्हामुक्कोसगम्मि उक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, उक्कोसजहण्ण भत्तेकं ॥१८८४॥
 लहुसपक्खे ॥

लहुमतरा वामामुं, मज्झुक्कोसेण छट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेण आयामं ॥१८८५॥
 लहुसतरा सिसिरामुं, मज्झुक्कोसेण देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८८६॥
 लहुसतरा गिम्हेमुं, मज्झुक्कोसेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झेक्कामण, मज्झजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८७॥
 लहुमतरपक्खे ॥

अहलहुसय वासामुं, जहण्णमुक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, भत्तेकं दुइजहण्णेण ॥१८८८॥
 अहलहुसग सिसिरामुं, जहण्णमुक्कोस दिज्ज आयामं ।
 जहण्णगमज्झेक्कामण, जहण्णजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८९॥
 अहलहुसग गिम्हामुं, जहण्णमुक्कोस देज्ज भत्तेकं ।
 मज्झिमगं पुरिमट्ठं, दुइयो जहण्णेण णिव्विगति ॥१८९०॥
 अहालहुसपक्खे ॥

एतेहिं ठाणेहिं, आवत्तीओ .. मदा णियमा ।
 वोढव्वा सव्वाओ, असहुस्सेक्केक्कहामणया ॥१८९१॥
 जाव ठियं एक्केकं, तं पि य हाविज्ज असहुणो ताहे ।
 दाउं सट्ठाणेवं, परठाणं देज्ज एमेव ॥१८९२॥

एवं ठाणे ठाणे, हेढाहुत्तो कमेण हासेत्ता ।
 नेतव्वं जाव ठितं, णियमा णिव्वीयियं एक्कं ॥१८९३॥
 णवविह ववहारंसो, आवत्तीदाणसहितकालजुतो ।
 बुद्धीओ विण्णेओ, विभागतो एममक्खातो ॥१८९४॥
 अहव तिमो लहुसादी, तिविहादि समास विन्थरे वोच्छं ।
 हीणो मज्झकोसो, तिविहेमो होति णायव्वो ॥१८९५॥
 लहुसगपक्खे पणगं, दस पण्णर तिविह एय णातव्वं ।
 वीसा य भिण्णमामो, लहुमासो तिविह लहुपक्खे ॥१८९६॥
 गुरुमासो चउमामो, छम्मामो चेव एम गुरुपक्खे ।
 णवविह आवत्तेसा, टाणं णवहा तिमं वोच्छं ॥१८९७॥
 णिव्विगतिय पुरिमद्धं, एक्कामण लहुमए य दाणं ति ।
 आयाम चउत्थं वा, छट्ठं तू लहुगपक्खम्मि ॥१८९८॥
 अट्ठम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।
 णवविहदाणं एमो, अहवाऽऽवत्ती इमा णवहा ॥१८९९॥
 पण दस पण्णरमं वा, लहुगुरुगा लहुमए तु पक्खम्मि ।
 वीसा य भिण्णमासो, लहु गुरु लहुओ य मासेको ॥१९००॥
 गुरुमासो दृण्णि मासा, लहुगुरुगा तिग चउक्क लहुगुरुगा ॥
 पंचग छम्मासा या, लहुगुरुगा एम णवहा तु ॥१९०१॥
 आवत्तितवो एसो, णवभेदो वण्णितो समासेणं ।
 अहुणा तु सत्तवीसो, दाणतवो तस्सिमो होति ॥१९०२॥
 लहुसग लहुगुरुपक्खो, एक्केक्को णवविहो मुणेतव्वो ।
 दृहयो जहणो जहणगमज्झो य जहणगुक्कोसो ॥१९०३॥
 मज्झिमजहणगं तू, मज्झिममज्झं तु मज्झिमुक्कोसं ।
 उक्कोसगे जहणं, उक्कोसगमज्झ उक्कोसं ॥१९०४॥
 लहुसगपक्खे वेयं, णवभेद समासतो समक्खायं ।
 लहुपक्खे वि णवविहं, गुरुपक्खे वी मुणेयव्वं ॥१९०५॥

वासामु अहलहुसो, दुहयो जहणेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णमज्झायामं, जहण्णमुक्कोसए चउत्थं ॥१९०६॥
 लहुसतर मज्झिमजहण्णयम्मि वासामु देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झे चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९०७॥
 लहुसग उक्कोसजहण्णगम्मि वासामु देज्जभत्तट्ठं ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसममट्ठमगं ॥१९०८॥
 अहलहुए वासामुं, जहण्णजहणे तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९०९॥
 लहुयतरा वासामुं, मज्झजहण्णम्मि हवयभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसममट्ठमगं ॥१९१०॥
 लहुए वासामुक्कोसगम्मि जहणे तु देज्ज छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झमट्ठम. उक्कोसुक्कोसए दसमं ॥१९११॥
 गुरुपक्खे जहण्णम्मि, जहण्ण होती चउत्थभत्तं तु ।
 हीणगमज्झे छट्ठं, जहण्णउक्कोसममट्ठमगं ॥१९१२॥
 गुरुअतरा वासामुं. मज्झजहण्णेण देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झं अट्ठम, मज्झिमउक्कोसए दसमं ॥१९१३॥
 अहगुरुए वासामुं, उक्कोसजहण्णमट्ठमं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ दसमं. उक्कोसुक्कोस वारसमं ॥१९१४॥
 अहलहुसग मिसिरंमुं. जहण्णजहण्णेण होति पुरिमट्ठं ।
 हीणगमज्झेक्कामण. जहण्णउक्कोस आयामं ॥१९१५॥
 लहुसतरा मिसिरंमुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेक्कं तू ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९१६॥
 लहुसग मिसिरुक्कोसे. जहण्ण एयं तु देज्ज आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसुक्कोस छट्ठं तु ॥१९१७॥
 अहलहुयग मिसिरंमुं. दुहाजहण्णेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णमज्झाऽऽयामं, जहण्णमुक्कोसए चउत्थं ॥१९१८॥

लहुसतरा सिमिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिम उक्कोसए छट्ठं ॥१९१०॥
 लहुए सिसिरुक्कोसे, होति जहण्णं चतुत्थभत्तं तु ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्टमगं ॥१९२०॥
 गुरुए सिमिर जहण्णे, जहण्णएणं तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९२१॥
 गुरुयतरा सिमिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्जभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसमट्टमगं ॥१९२२॥
 अहगुरुए सिमिरेसुं, उक्कोसजहण्णएण छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झिममट्टम, उक्कोसुक्कोसए दममं ॥१९२३॥
 अहलहुमग गिम्हामुं, जहण्णजहण्णेण होति णिव्विगतिं ।
 हीणमज्झे पुरिमं, जहण्णउक्कोस भत्तेक्कं ॥१९२४॥
 लहुसतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति पुरिमट्ठं ।
 मज्झिममज्झेक्कामण, मज्झिमउक्कोसमायामं ॥१९२५॥
 लहुसग गिम्हुक्कोसे, जहण्णेण होति भत्तमेक्कं तु ।
 उक्कोसमज्झ आयविलं तु उक्कोसए चउत्थं ॥१९२६॥
 अहलहुयग गिम्हेसुं, पुरिमट्ठं होति दुहजहण्णेणं ।
 मज्झजहण्णेक्कामण, जहण्णउक्कोसमायामं ॥१९२७॥
 लहुयतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेक्कं तु ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९२८॥
 लहुयग गिम्हुक्कोसे, जहण्णएणं तु होति आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसुक्कोसए छट्ठं ॥१९२९॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, जहण्णयं होति भत्तमेक्कं तु ।
 हीणमज्झाऽऽयामं, जहण्णउक्कोसए चउत्थं ॥१९३०॥
 गुरुअतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९३१॥

अहगुरुण गिम्हासुं. उक्कोसजहणणए चउत्थं तु ।
 उक्कोसमञ्ज छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्ठमगं ॥१९३२॥
 णवविह ववहारेसो, आवत्ती-दाणसहियकालजुओ ।
 बुद्धीए विण्णेयो, विभागतो एसमक्खातो ॥१९३३॥६७॥०॥
 हट्ठगिलाणाभावम्मि देज्ज हट्ठस्मण तु गिलाणस्स ।
 जावतियं वा विसहति, तं देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥६८॥
 भावं पडुच्च अहियं, देज्जाही हट्ठ-बलिय-णिरुयस्स ।
 गिलाणस्स तु ऊणतरं, ण व देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥१९३४॥
 असुभ सुभो वा भावो, लेस्साभेदेण होति णायव्वो ।
 तिच्चो तिच्चतरो वा. तिच्चतमो एव मंदो वि ॥१९३५॥
 पणए वि सेवियम्मी, चरिमं भाओ उ केइ पावंति ।
 चरिमाओ वा पणगं, एवमिणं भावणिप्फणं ॥१९३६॥
 भावे त्ति गतम् ।

पुरिसं पडुच्च अहियं, ऊणं वा दिज्ज अहव तम्मत्तं ।
 ते पुण पुरिसादीया, इमे समासेण णायव्वा ॥१९३७॥६८॥
 पुरिसा गीतागीता, सहामहा तह सदासदा केति ।
 परिणामाऽपरिणामा, अतिपरिणामा अवत्थूणं ॥६९॥
 केयी पुरिमा गीता, केयि अगीयत्थ होंति णातव्वा ।
 धिति-संघयणादीहिं, केइ महा केइ तू अमहा ॥१९३८॥
 मायावी होन्ति महा. असदा पुण उज्जुपण्ण णेतव्वा ।
 परिणामादी इणमो. समामतोऽहं पक्कवामि ॥१९३९॥
 परिणामा अपरिणामा, अतिपरिणामा य वत्थु चरिमदुए ।
 अंबादीदिट्ठंता, होति विभागो इमो तेसिं ॥१९४०॥
 जो ढक्खेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह सद्धमाणं, जाणसु परिणामगं साहुं ॥१९४१॥

परिणामक-
 अपरिणामक-
 अतिपरिणा-
 मकाः

जाणति दव्व जहट्टिय, सच्चित्ताच्चित्त मीसयं चेव ।
 कप्पाकप्पं च तद्वा, जोगं वा जस्स जं होति ॥१९४२॥
 खेत्ते जं कायव्वं, अट्ठाणे जयण एव सहहति ।
 काले सुभिक्ष-दुग्भिक्षमादिस्सु जो जहा कप्पो ॥१९४३॥
 भावे हट्टगिलाणं, आगाढे जं जहा व कायव्वं ।
 तं सहहति करेति य, एसो परिणामओ साहू ॥१९४४॥
 जो दव्वखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह असहहंनं, अप्परिणामं वियाणाहि ॥१९४५॥
 जो दव्वखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तल्लेसुस्सुत्तमती, अतिपरिणामं वियाणाहि ॥१९४६॥
 परिणमति जहत्थेणं, मती तु परिणामगस्स कज्जेसु ।
 वितिए ण तु परिणमती, अहितमती परिणमे तितिए ॥१९४७॥
 दोसु तु परिणमति मती, उस्सग्गऽववाययो तु पढमस्स ।
 वितियस्स तु उस्सग्गे, अनिववाए तु ततियस्स ॥१९४८॥
 अंबादीदिट्ठेहिं परिकखा नेमि होति कायव्वा ।
 जह कोयि गुरुहिं तू, भणितो अंबाणि आपेहि ॥१९४९॥
 परिणामगोऽन्थ भणती, किं सच्चित्तेऽचित्ते व आपेमि ? ।
 भावतो केवइए वा ?, किं टाले (?) भिण्णऽभिण्णे वा ? ॥१९५०॥
 वेति गुरु लद्ध चिय. पुणो व वोच्छिम्सु अहव वीमंसा ।
 भणिओ मि ची एवं, अप्परिणामो इमं वेति ॥१९५१॥
 किं ते पित्तपलावो ? मा वितियं एरिसाई जंपाहि ।
 मा णं परो वि सोच्छति, अहं पि जेच्छामि एयस्स ॥१९५२॥
 अतिपरिणामो भणति, कालो सिं अनिच्छए अहो ताव ।
 किं एच्चिरस्स वुत्तं ?, इत्थऽम्ह वि ण तरिमो भणितुं ॥१९५३॥
 घेतूण भारमागतो, भणती अण्णे वि किं नु आपेमि ? ।
 तो दो वि गुरु भणती, उवालभन्तो इमं तहितं ॥१९५४॥

णाभिप्पायं गिण्हसि, असमत्ते चेव भाससि वयणे ।
 सुकंबिललोणकए, तिण्णे अहवा वि दोच्चंगे ॥१९५५॥
 एमेव य रुक्खे वी, भंजितु आणेह वेति अपरिणतो ।
 णिप्फावादी रुक्खे, भणामि ण दुमे अहं हरिए ॥१९५६॥
 एमेव य बीयाइं, आणेती आणिए गुरू भणति ।
 अंबिलि विद्धत्थाणि व, भणामि ण वि रोहणि समत्थे ॥१९५७॥
 थुंॐ ॥६९॥

तह धितिसंघयणोभयसंपण्णा तदुभएण हीणा य ।
 आयपरोभयणोभयतरगा तह अण्णतरगा य ॥७०॥

धितिदुब्बल देहे बली, धितिबलिओ देहदुब्बलो कोइ ।
 कोयी दोहि वि बलिओ, दोहिं पी दुब्बलो कोइ ॥१९५८॥
 दोहि वि बलिए सव्वं, धितिहीणे जत्थ चिट्ठति धिनी से ।
 आसज्ज व देहवलं, देज्जा लहुयं उभयहीणे ॥१९५९॥
 अहवा पंच विकप्पा—

केयी पुरिसा पंचह, आयतरादी इमे उ णायव्वो ।
 पढमो आयतरो तू, णो परयो परतरं वितिओ ॥१९६०॥
 उभयतरो तू ततिओ, णोभयह चउत्थओ उ णायव्वो ।
 अण्णयरो परयो तू, पंचमओ होइ णातव्वो ॥१९६१॥
 आयतर-परतराणं, को णु विसेसो ? त्ति एत्थ चोदेति ।
 आततरो चउत्थादी, जं दिज्जति तं तु णित्थरति ॥१९६२॥
 वेयावच्चकरो तू, गच्छस्स उवग्गहम्मि वट्ठति तु ।
 एसो तु होति परतरो, चतुभंगो एव णायव्वो ॥१९६३॥
 वेयावच्चतराणं, एक्कं सक्केति दो ण णित्थरति ।
 पंचमगो तू पुरिसो, अण्णतरो एस णातव्वो ॥१९६४॥ थुंॐ ॥७०॥

कप्पट्टियादयो वि य, चतुरो जे सेतरा समक्खाता ।
सावेक्खेतरमेयादयो य जे ताण पुरिसाण ॥७१॥

कप्पट्टिता परिणता, कढजोगी चेव होन्ति तरमाणा ।
पडिपक्खेण वि चतुरो, अकप्पट्टियमादि णातव्वा ॥१९६५॥
पतिट्ठा ठवणा ठवणी अवत्था संठिती ठिती ।
अवत्थारं अवत्था या, एगट्ठा चिट्ठणा ति य ॥१९६६॥
सामायिण् य छेदे, णिव्विसमाणा तहेव णिव्विट्ठे ।
जिणकप्पे थेरेसु य, छव्विह कप्पट्टिती होति ॥१९६७॥
सो पुण ठिती मज्जायाणासो कप्पो य होति कतिहा उ ? ।
भण्णति सो दसभेदो, इणमो वोच्छं समासेणं ॥१९६८॥
आचेलक्कुहेसिय, सेज्जायर रायपिंड कतिकम्मे ।
वत जेट्ठ पडिकमणे, मासं पज्जोसवणकप्पे ॥१९६९॥
कतिहिं ठिता अठिता वा, सामायिककप्पसंठिती णियमा ? ।
कतिठाणपतिट्ठो वा, छेदोवट्ठाणकप्पो उ ? ॥१९७०॥
चतुहिं ठिया छहिं अठिया, सामातियसंजया मुणेयव्वा ।
दससु वि णियमा तु ठिता, छेगोवट्ठा मुणेयव्वा ॥१९७१॥
सेज्जातरपिंडे या, कतिकम्मे चेव चाउजामे य ।
पुरिसज्जेट्ठ य तहा, चचारि अवट्टिया कप्पा ॥१९७२॥
आचेलक्कुहेसिय, रायपिंडे तहा पडिकमणे ।
मासं पज्जोसवणाकप्पे तऽणवट्टिता कप्पा ॥१९७३॥
दसठाणठितो कप्पो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।
आचेलक्कादीसुं, तेसिं तु परूवणा इणमो ॥१९७४॥
दुविहा होति अचेला, संताचेला असंतचेला य ।
तित्थगरऽसंतचेला, संताचेला भवे सेसा ॥१९७५॥
संतेहिं वि चेलेहिं, किह पुण समणा अचेलया होन्ति ? ।

आचेलकथम्

भण्णति सुणसु चोदग !, जह संतेहिं अचेला उ ॥१९७६॥
 सिस्सावेदियपोत्तिं, णतिसंतरणम्मि णग्गयं वेन्ति ।
 जुण्णेहिं णग्गिय म्हि, तुरसालिय ! देहि मे पोत्ती ॥१९७७॥
 जुण्णेहिं खंडिएहि य, असव्वतणुपाउएहिं ण य णिच्चं ।
 संतेहिं वि णिग्गंथा, अचेलगा होंति चेलेहिं ॥१९७८॥
 एवं दुग्गयपहिया, वऽचेलया होंति ते भवे बुद्धी ।
 ते खलु असंततीए, धरंति ण तु धम्मसद्धाए ॥१९७९॥
 सति लाभम्मि साहू, गेण्हन्तऽसहट्ठणाइं ताइं तु ।
 ताणि वि खण्डियमादी, धरेन्ति तह धम्मबुद्धीए ॥१९८०॥
 आचेलुक्को धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्सा ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, होति सचेलो अचेलो वा ॥१९८१॥
 पडिमाए पाउया वा, णऽतिक्रमेते तु मज्झिमा समणा ।
 पुरिमचरिमाण सहणट्ठणा तु भिण्णाणिमो मोत्तुं ॥१९८२॥
 णिरुवहयलिंगभेदो, णिकारणयो ण कप्पये कातुं ।
 किं पुण तं णिरुवहयं ?, भण्णति अहजायलिंगं तु ॥१९८३॥
 जम्मं दुविहं होति, मातृकुच्छिम्मि पढमं जं जम्मं ।
 भवसंसारचउक्के, णिप्पिडितो वितिय पव्वज्जं ॥१९८४॥
 तस्स इमे भेदा खलु. खंधदुवारं य समणे पाउरणे ।
 गकलद्धंसे पट्टे, लिंगदुवे या इमा भयणा ॥१९८५॥
 णिकारणयो—
 लहुओ लहुओ लहुगा. तिसु चतुगुरुगा य होंति बोद्धवा ।
 गिहिंलिंग अण्णलिगे, दोसु वि मूलं तु बोद्धवं ॥१९८६॥
 कुव्विज्ज कारणे पुण, भेदं लिंगस्सिमेहि कज्जेहिं ।
 गेलण्ण रोग लोए, सरीरवेयावडियमादी ॥१९८७॥
 अहवा इमेहिं कारणेहिं—

आसज्ज खेत्तकप्पं, वासाठाई अभाविण असहू ।
 काले अद्धाणम्मि य, सागरि तेणे य पंगुरणं ॥१९८८॥
 असिवे ओमोयरिण, रायहुट्टे पवायिदुट्ठ वा ।
 आगाढे अण्णलिंगं, कालक्खेवो व गमणं वा ॥१९८९॥
 अचेल त्ति गतं ।

संघस्सोह विभागे, समणा समणी य कुल-गणस्सेव ।
 कडमिह ठिए ण कप्पति, अट्ठियकप्पे जमुद्धिस्स ॥१९९०॥
 आयरिण अभिसेगे, भिक्खुम्मि गिलाणगम्मि भयणा उ ।
 तिक्खुत्तऽहविपवेसे, तियपरियट्ठे तओ गहणं ॥१९९१॥
 उट्ठेसिय त्ति गतं ।

औद्देशिकम्

तिन्थगरपडिक्कुट्ठो, आणा अण्णाय उगमो ण मुज्झे ।
 अविमुत्ति अलाघवया, दुल्लभसेज्जा ठितुच्छेदो ॥१९९२॥
 पुरपच्छिमवज्जेहिं, अवि कम्मं जिणवरेहिं लेसेणं ।
 भुत्तं विदेहगेहिं य, ण य सागरियस्स पिण्डो तु ॥१९९३॥
 दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।
 ओमोयरिय पयोसे, भए व गहणं अणुण्णातं ॥१९९४॥
 तिक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउद्धिसि मगिऊण कडजोगी ।
 दव्वस्स य दुल्लभया, सागारियसेवणा दव्वे ॥१९९५॥
 सेज्जायरं त्ति गयं ।

वाक्यांतरः

केरिसयो तू राया ?, भेया पिंडस्स के व ? सिं दोसा ? ।
 केरिसयम्मि व कज्जे, कप्पति ? काए व जयणाए ? ॥१९९६॥
 मुदिण्णं मुद्धऽभिसित्ते, मुदिओ जो होति जोणिमुद्धो तु ।
 अभिसित्तो व परेहिं, सयं व भरहो जहा राया ॥१९९७॥
 पढमगभंगे वज्जो, होतुवमा वा वि जे भणिय दोसा ।
 सेसेसु होयऽपिंडो, जहिं दोसा तं विवज्जेज्जा ॥१९९८॥
 असणादीया चउरो, वत्थे पादे य कंवले चेव ।
 पाउंछणए य तहा, अट्ठविहो रायपिंडो तु ॥१९९९॥

राजपिण्डः

अट्टविह रायपिंडं, अण्णयरायं तु जो पडिग्गाहे ।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्त विराहणं पावे ॥२०००॥
 दोसा इमे ईसरतलवरमाडंविण्हिं सत्थवाहेहिं ।
 णिन्तेहिं अइन्तेहि य, वाघातो होति साहुस्स ॥२००१॥
 ईसर भोइयमादी, तलवरपट्टेण तलवरो होति ।
 वेट्टणवट्टो सेट्ठी, पच्चंतणिवो उ माडंवी ॥२००२॥
 जा णिन्तइन्त ता अच्छतो तु सुत्तादि-भिवस्वपरिहाणी ।
 इरिया अमंगलं ति य, पण्हाहणणा इहरहा तु ॥२००३॥
 लोभे एसणघातो, संका तेणे णपुंस इत्थी य ।
 इच्छंतमणिच्छंते, चातुम्मासा भवे गुरुगा ॥२००४॥
 अण्णत्थ एरिसं दुल्लभं ति गेण्हेज्जऽणेसणिज्जं पि ।
 अण्णेण वि अवहरिए, संकिज्जति एस तेणो त्ति ॥२००५॥
 संका चारिय चोरं, मूलं णिस्संकिए य अणवट्टो ।
 परदारि अहिमरं वा, णवमं णीसंकिते दसमं ॥२००६॥
 अलभंता य वियारं, इत्थिणपुंसा बला वि गिण्हेज्जा ।
 आयरिय कुल गणे वा, संघे वा कुज्ज पत्थारं ॥२००७॥
 अण्णे वि अत्थि दोसा, गोम्मियआइण्णरयणमादी य ।
 तण्णीसाए पविसे, निरिक्खमणुया भवे दुट्ठा ॥२००८॥
 गोम्मियगहणा हणणा, रण्णो य णिवेइयम्मि जं पावे ।
 आदीणरतणमादी, सत गेण्हेयरो व तण्णीसा ॥२००९॥
 चारियचोराभिमरा, कामी व विसंति तत्थ तण्णीसा ।
 वारणतरच्छवग्घा, मेच्छा य णरा व घाएज्जा ॥२०१०॥
 दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।
 ओमोयरिय पदोसे, भए व गहणं अणुण्णार्यं ॥२०११॥
 निक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउहिंसि मग्गितूण कडजोगी ।
 दव्वस्स य दुल्लभता, जतणाए कप्पती ताहे ॥२०१२॥
 रायपिंडे त्ति गतं ।

कितिकम्मं पि य दुविधं, अब्धुट्ठाणं तहेव वंदणयं । कृतिकर्म
 समणेहि य समणीहि य, जहारिहं होति कायव्वं ॥२०१३॥
 सव्वार्हि संजईहिं, कितिकम्मं संजताण कातव्वं ।
 पुरिसुत्तरिओ धम्मो, सव्वजिणाणं पि तित्थम्मि ॥२०१४॥
 तुच्छत्तणेण गव्वो, जायड ण य संकते परिभवेणं ।
 अण्णो वि होज्ज दोमो, धियासु मा हुज्जहज्जासु ॥२०१५॥
 अवि य ह पुसिपणीतो, धम्मो पुरिसो य रक्खितुं सत्तो ।
 लोगविरुद्धं चेयं, तम्हा समणाण कातव्वं ॥२०१६॥

किइकम्मो त्ति गयं ।

पंचजामो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । व्रतानि
 मज्झिमयाण जिणाणं, चातुज्जामो भवे धम्मो ॥२०१७॥
 पुरिमाण दुव्विमोज्झो, चरिमाणं दुग्गुपालयो कप्पो ।
 मज्झिमयाण जिणाणं, सुविसोज्झो सुरणुपालो य ॥२०१८॥
 जहत्तणेण हंदी, आइक्खविभागउवणया दुक्खं ।
 सुहसम्मयदंताण य, नितिक्ख अणुसासणा दुक्खं ॥२०१९॥

पुरिमाणं—

मिच्छत्तगोवियाणं, दुव्वियदुमनीण ठाणमीलाणं ।
 आइक्खितु अइदुक्खं, उवणेउं वा वि दुक्खं तु ॥२०२०॥
 दुक्खेहिं भच्छियाणं, तणुधितिअबलत्तयो य दुतितिक्खं ।
 एमेव दुरणुसासं, माणुक्कडयाय चरिमाणं ॥२०२१॥
 एते चेव य ठाणा, सपण्णउज्जुत्तणेण मज्झाणं ।
 सुहुदुहउभयबलाण य, विमिस्सभावा भवे सुहुमा ॥२०२२॥

वए त्ति गयं ।

पुव्वतरं सामइयं, जम्म कयं जो व तेसु वा ठव्वितो । पुरुषज्येष्ठः
 एस कितिकम्मजेट्ठो, ण जाति-सुययो दुपक्खे वि ॥२०२३॥

सा जेसि तुवट्टवणा, जेहि य ठाणेहिं पुरिमचरिमाणं ।
 पंचायामे धम्मे, आपसतिगं चिमं सुणसु ॥२०२४॥
 दस चेव छच्च चतुरो, एते खलु तिण्णि होन्ति आदेसा ।
 कतरे हवन्ति दस तू ? . भण्णाति सुणसु इमे ते तू ॥२०२५॥
 ततो पारंचिया बुत्ता, अणवट्टप्पा य तिण्णि तु ।
 दंसणम्मि य वन्तम्मि, चरित्तम्मि य केवले ॥२०२६॥
 अहवा चियत्तकिच्चो, जीवकायं समारभे ।
 सहे य दसमे बुत्ते, जस्सोवट्टावणा भवे ॥२०२७॥
 एते दस तू बुत्ता, अण्णादेसेण होंति छत्तु इमे ।
 तिण्णि वि पारंचेक्कं, अणवट्टप्पा वि तिण्णेक्कं ॥२०२८॥
 दसणवन्ते तइए, चरित्तवंते भवे चउत्थं तु ।
 पंचम चियत्तकिच्चो, छट्ठो सो होउवट्टप्पो ॥२०२९॥
 एसो बितियाएसो, ततियाएसो इमो मुण्येव्वो ।
 चत्तारि व उवट्टप्पा, कयरे तु ? इमे मुणेतव्वा ॥२०३०॥
 पारंची अणुवट्टा, दंसण चरणे सुते पदिट्ठा तु ।
 दंसणचरित्तवंता, तो दोण्णेते भवन्ती तु ॥२०३१॥
 चियत्तकिच्चो सेहो य, चत्तारेते हवंतुवट्टप्पा ।
 एते तिण्णादेसा, उवठवणाए मुणेतव्वा ॥२०३२॥
 केवलगहणं कसिणं, जति वमती दंसणं चरित्तं वा ।
 तो तस्स उवट्टवणा, देसे वंतम्मि भयणा तु ॥२०३३॥
 एमेव य किंचि पदं, सुयं च असुयं च अप्पदोसेणं ।
 अविकोविए कहेन्तो, चोइय आउट्ट सुद्धो तु ॥२०३४॥
 सो पुण दंसणवंतो, अणभोगेणं त अहव आभोगा ।
 अणभोगेणं तहियं, कोयी सट्ठो तु संवेगा ॥२०३५॥
 दट्ठण णिण्हगे तू ; एते साहू जहुत्तकारि त्ति ।
 णिवस्वंतो अणभोगा, दिट्ठो अण्णेहिं साहूहिं ॥२०३६॥

भणिओ य णिण्हगार्णं, कीस सगासे तुमं सि णिक्खंतो ? ।

तो वेति ण याणामि, एय विसेसं अहं भंते ! ॥२०३७॥

एवमणाभोगेणं, मिच्छत्तगतो पुणो वि सम्मत्तं ।

जो पडिवण्णो सो तू, आलोतियणिन्दितो सुद्धो ॥२०३८॥

सो चेव य परियायो, णत्थि उवट्ठावणा पुणो तस्स ।

तं चिय पच्छित्तं से, जं चिय सम्मं तु पडिवज्जे ॥२०३९॥

जो पुण जाणंतो खिय, गतो तु होज्जाहि णिण्हणसुं तु ।

पुणरागतो य सम्मं, तस्स उवट्ठावणा भणिया ॥२०४०॥

छहं जीवणिकायाणं, अणपज्झो तु विराहओ ।

आलोतियपडिक्कंतो, सुद्धो हवति संजतो ॥२०४१॥

छहं जीवणिकायाणं, अपज्झो तू विराधयो ।

आलोतियपडिक्कंतो, मूलच्छेज्जं तु कारण ॥२०४२॥

खेत्तादिअणप्पज्झो, अणभोगेणं व जो गतो मिच्छं ।

सो तु अपायच्छित्तो, विराहती तस्स दिन्तो तु ॥२०४३॥

जं जो तु समावण्णो, जं पायोगं व्व जस्स वत्थुस्स ।

तं तस्स तु दायव्वं, असरिसदाणा इमं होति ॥२०४४॥

अप्पच्छित्ते य पच्छित्तं, पच्छित्ते अतिमत्तया ।

धम्मस्साऽऽसायणा तिग्वा, मग्गस्स य विराहणा ॥२०४५॥

उस्सुत्त ववहरंतो, कम्मं बंधति चिक्कणं ।

संसारं च पवट्ठेति, मोहणिज्जं व कुव्वती ॥२०४६॥

उम्मग्गदेसए मग्गदूसए मग्गविप्पडोवाए ।

परं मोहेण रंजेन्तो, महामोहं पकुव्वती ॥२०४७॥

एवं तु उवट्ठवितो जो पढमयरं तु अहव सामतिए ।

ठवितो सो जेट्ठयरो, कप्पपकप्पट्ठितार्णं च ॥२०४८॥

पुरिसजेट्ठे त्ति गतं ॥

सपडिक्कणो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । प्रतिक्रमणम्

मज्झिमगाण जिणाणं, कारणजाए पडिक्कमणं ॥२०४९॥
 गमणागमणविहारे, सायं पादो य पुरिमचरिमाणं ।
 णियमेण पडिक्कमणं, अतियारो होउ वा मा वा ॥२०५०॥
 अतियारस्स तु असती, णणु होति णिरत्थयं पडिक्कमणं ।
 भण्णति एवं चोदग !, तत्थ इमं होति णातं तु ॥२०५१॥
 जह कोयि डंडिओ तू, रसायणं कारवेति पुत्तस्स ।
 तत्थेगो तेगिच्छी, वेती मज्झं तु एरिसयं ॥२०५२॥
 जति दोसे होअगतं, अह दोसो णत्थि तो गयो होति ।
 वितियस्स हरति दोसं, ण गुणं दोसं व तदभावा ॥२०५३॥
 दोसं हंतूण गुणे, करेति गुणमेव दोसरहिए च्चि ।
 तइयसमाहिकरस्स तु, रसायणं डंडियसुतस्स ॥२०५४॥
 इय सइ दोसं छिदति, असती दोसम्मि णिज्जरं कुणति ।
 कुसलतिगिच्छरसायण, उवणीयमिणं पडिक्कमणं ॥२०५५॥
 पडिक्कमणे च्चि गतं ।

मासकल्पः जिणथेरअहालंदे, परिहारिग अज्ज मासकप्पो तु ।
 खेत्ते कालमुवस्सयपिंडग्गहणे य णाणत्तं ॥२०५६॥
 एतेसि पंचण्ह वि, अण्णोणस्सा चतुप्पएहिं तु ।
 खेत्तादीहि विसेसो, जह तह वोच्छं समासेण ॥२०५७॥
 णत्थि तु खेत्तं जिणकप्पियाण उडुबद्धे मासकालो तु ।
 वामासुं चउमासा, वमही अममत्तपरिकम्मा ॥२०५८॥
 पिंडो तु अलेवकडो, गहणं तू एसणाहुवरिमाहि ।
 तत्थ वि कातुमभिग्गह, पंचण्हं अण्णयरियाए ॥२०५९॥
 थेराण अत्थि खेत्तं, तु उग्गहो जाण जोयण सकोसं ।
 णगरे पुण वसहीए, कालो उडुबद्धे मासो तु ॥२०६०॥
 उस्सग्गेण य भणितो, अववाएणं तु होज्ज अहिओ वि ।
 एमेव य वासासु वि, चतुमासो होज्ज अहिओ वा ॥२०६१॥

अममत्त-अपरिकम्भो, उवस्मओ एत्थ भंगया चतुरो ।
 उस्सग्गेणं पढमो, निण्णि तु अववायओ भंगा ॥२०६२॥
 भत्तं लेवकडं वा, अलेवकडं वा वि ते तु गेण्हंति ।
 सत्तहि व एसणाहिं, सावेक्खो गच्छवासो त्ति ॥२०६३॥
 अहलंदियाण गच्छे, अप्पडिवद्धाण जह जिणाणं तु ।
 णवरं काले विसेसो, उदुमासो पणग चतुमासो ॥२०६४॥
 गच्छे पडिवद्धाणं, अहलंदीणं तु अह पुण विसेसो ।
 जो तेसि उग्गहो म्वलु, सो साऽऽयरियाण आहवति ॥२०६५॥
 एगवमहीए पणगं, छव्वीहीओ य गाम कुव्वंति ।
 दिवसे दिवसे अण्णं, अटंति वीहीं तु णियमेणं ॥२०६६॥
 परिहारविसुद्धीणं, जहेव जिणकप्पियाण णवरं तु ।
 आर्यविलं तु भत्तं, बोद्धव्वो थेरकप्पो तु ॥२०६७॥
 अज्जाण परिग्गहियाण उग्गहो जो तु सो हु आयरिए ।
 कालतो दो दो मामा, उदुवद्धे तासि कप्पो तु ॥२०६८॥
 सेमं जह थेराणं, पिटो य उवस्मयो य तह तामि ।
 सो मव्वो वि य दुविहो, जिणकप्पो थेरकप्पो य ॥२०६९॥
 जिणकप्पियऽहलंदी, परिहारविसुद्धियाण जिणकप्पो ।
 थेराण अज्जियाण य, बोद्धव्वो थेरकप्पो तु ॥२०७०॥
 दुविहो उ मासकप्पो, जिणकप्पो चेव थेरकप्पो य ।
 णिरणुग्गहो जिणाणं, थेराण अणुग्गहपवत्तो ॥२०७१॥
 उदुवासकालऽतोए, जिणकप्पीणं तु गुरुगो गुरुगा य ।
 होंति दिणम्मि दिणम्मी, थेराणं ते च्चिय ल्हू उ ॥२०७२॥
 तीसं पदाऽवराहे, पुट्टो अणुवासियं अणुवसंतो ।
 जे तत्थ पदे दोसा, ते तत्थ ततो समावणो ॥२०७३॥
 पण्णरसुग्गमदोसा, दम एसणदोम एय पणुवीसं ।
 संजोयणाइ पंच य, एते तीसं तु अवराहा ॥२०७४॥

एतेहिं दोसेहिं, संपत्तीए वि लगती नियमा ।
 दिक्से दिक्से सो ऊ, कालातीते वसंतो तु ॥२०७५॥
 वासावासपमाणं, आयारउदुप्पमाणियं कप्पं ।
 एयं अणुम्भुयंतो, जाणसु अणुवासकप्पो तु ॥२०७६॥
 आयारपकप्पम्मी, जह भणितं तीय संवसंतो वि ।
 होति अणुवासकप्पो, तह संवसमाण दोसो तु ॥२०७७॥
 दुविहे विहारकाले, वासावासे तहेव उदुबद्धे ।
 मासातीतेऽणुवही, वासाईते भवे उवही ॥२०७८॥
 उब्बद्धिएसु अट्टसु, तीतेसुं वास तत्थ ण वि कप्पे ।
 घेत्तणं उवहिं खलु, वासासु तु तीते कप्पति तु ॥२०७९॥
 वासउदुअहालंदे, इत्तरिसाहारणोग्गहपुहत्ते ।
 संकमणट्ठा दब्बे, गच्छे पुप्फावकिण्णा तु ॥२०८०॥
 वासासु चउम्मामो, उउबद्धे मासो लंद पंच दिणा ।
 इत्तरिओ रुक्खमूले, बीसमणट्ठा ठियाणं तु ॥२०८१॥
 साहारणा उ एते, समगठियाणं बहूण गच्छाणं ।
 एकेण परिगगहिता, सव्वे वोहत्तिया होन्ति ॥२०८२॥
 संकमणऽण्णोणस्सा, सगासे जति उ ते अहीयंते ।
 सुत्तत्थतदुभयाई, सव्वो अहवा वि पडिपुच्छे ॥२०८३॥
 ते पुण मंडलियाए, आवलियाए व तं तु गिण्हेज्जा ।
 मंडलियमहिज्जंते, सच्चित्तादी तु जो लाभो ॥२०८४॥
 सो तु परंपरएणं, संकमती ताव जाव सट्ठाणं ।
 जहियं पुण आवलिया, तहियं पुण ठाति अंतम्मि ॥२०८५॥
 ते पुण जहा तु एक्काये, वसहीए अहव पुप्फकिण्णा तु ।
 अहवा वि तु संकमणे, दव्वस्सिणमो विही अण्णो ॥२०८६॥
 सुत्तत्थतदुभयविसारयाण थोवे अ संभतीभेदे ।
 संकमणट्ठा दब्बे, जोगे कप्पे य आवलिया ॥२०८७॥

पुव्वट्ठिताण खेत्ते, जति आगच्छेज्ज अण्ण आयरिओ ।
 बहुसुय बहुआगमिओ, तस्स सगासम्मि जति खेत्ती ॥२०८८॥
 किंचि अहिज्जेज्जाही, थोवं खेत्तं च तं जइ हवेज्जा ।
 ताहे असंथरंता, दोण्णि वि साहू विवज्जेन्ति ॥२०८९॥
 अण्णोण्णस्स सगासे, तेसिं पि य तत्थऽहिज्जमाणाणं ।
 आभवणा तह चेव य, जह भणियमणंतरं सुत्ते ॥२०९०॥
 एवं णिव्वाघाए, मास चतुम्मासिओ तु थेराणं ।
 कप्पो कारणो पुण, अणुवासो कारणं जाव ॥२०९१॥
 एमो तु मासकप्पो, थेरकप्पो य वण्णिओघेणं ।
 अहुणा ठियमठियं तू, थेराणं इण्णु वोच्छामि ॥२०९२॥
 सो थेरकप्पो दुविहो, अट्ठितकप्पो य होति ठितकप्पो ।
 एमेव जिणाणं पी, ठितमठिनो होति कप्पो तु ॥२०९३॥

मासकप्पेति गतम् ।

पज्जोसवणाकप्पो, होति ठिनो अट्ठिओ य थेराणं ।
 एमेव जिणाणं पी. दुह ठियमठिओ य णातव्वो ॥२०९४॥
 चातुम्मासुवकोसो, सत्तरि राइंदिया जहण्णेणं ।
 ठितमट्ठिय एगतरे, कारणवच्चासिनण्णयरे ॥२०९५॥
 थेराण सत्तरी खलु, वासासु ठिनो उ दुण्णि मामो तु ।
 वच्चासिओ तु कज्जे, जिणाण णियमट्ठ चतुरो वा ॥२०९६॥
 दोसासति मज्झिमया, अच्छंती जाव पुव्वकाही तु ।
 विहरंति य वासासु वि, अकद्धमे पाणरहिण्ण य ॥२०९७॥
 भिण्णं पि वासकप्पं, करंति तणुयं पि कारणं पप्प ।
 जिणकप्पिया वि एवं, एमेव महाविदेहे वि ॥२०९८॥
 एवं ठियम्मि मेरं, अट्ठियकप्पे य जो पमाएति ।
 सो वट्ठति पासत्थे, ठाणम्मि तगम्मि वज्जेज्जा ॥२०९९॥

पर्युषणाकल्पः

पासत्थसंकिलिट्ठं, ठाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु गवेसंतो, सो विहारे ण सुज्झति ॥२१००॥
 पासत्थसंकिलिट्ठं, ठाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु विवज्जंतो, सो विहारे तु सुज्झति ॥२१०१॥
 जो कप्पठितीमेयं, सहहमाणो करंति सट्ठाणे ।
 सो तारिसं तु गवेसेज्जा, जतो गुणाणं अपरिहाणी ॥२१०२॥
 ठितमठियम्मि दसविहे. ठवणाकप्पं य द्दुविहमण्यरे ।
 उत्तरगुणकप्पम्मि य, जो मरिक्कप्पो न संभोगो ॥२१०३॥
 ठवणाकप्पो द्दुविहो, अकप्पठवणा य सेहठवणा य ।
 पढमो अकप्पिणं, आहारादीणि गिण्हावे ॥२१०४॥
 अट्ठारसेव पुरिसे, वीसं इत्थीण दस णपुंसे य ।
 दिक्खेति जो ण एते, सेहट्ठवणाए सो कप्पो ॥२१०५॥
 आहारउवहिसेज्जा. उग्गमउप्पायणेसणामुद्धं ।
 जो परिगिण्हति णिययं, उत्तरगुणकप्पिओ स ग्वत्तु ॥२१०६॥
 सरिक्कप्पे सरिच्छंदे, तुल्लचरित्ते विमिट्ठवरण वा ।
 साह्मिं संथवं कुज्जा, णाणीहिं चरित्तगुत्तेहि ॥२१०७॥
 सरिक्कप्पे सरिच्छंदे, तुल्लचरित्ते विमिट्ठवरण वा ।
 आइएज्ज भत्तपाणं. सएण लाभेण दा तुस्से ॥२१०८॥
 इय सामाइयछंदे, जिणथेराणं ठिती ममक्खाना ।
 एत्तो णिव्विसमाणे. णिव्विट्ठ यावि वोच्छामि ॥२१०९॥
 परिहारकल्पः परिहारकप्पं वोच्छामि, परिहारितव्वं जहा विद् ।
 आदी मज्झावसाणे य, आणुपुव्वि जहक्कमं ॥२११०॥
 भरहंरवयवासेत्तु, जदा तित्थगरा भवे ।
 पुरिमा पच्छिमा चेव, परिहारी तेसु होन्ति तु ॥२१११॥
 मज्झिमाण ण संती तु, तित्थेसुं परिहारिया ।
 ण यावि य विदेहेसु, विज्जंतो परिहारिया ॥२११२॥

केवतियकालसंजोगो, गच्छो तू अणुसज्जती ।
 तित्थंकरेसु पुरिमेसु, तद्वा पच्छिमएसु य ॥२११३॥
 पुव्वसयसहस्सार्ति, पुरिमस्सऽणुसज्जती ।
 जम्हा ण पडिवज्जंति, दोण्ह गच्छा परेण तु ॥२११४॥
 देमूणपुव्वकोढीओ, दो सा दोण्ह भवंति तु ।
 दो सा एगूणतीमा तु, तेण ऊणा ततो भवे ॥२११५॥
 वीसग्गसो य वासाइं, चरिमस्सऽणुसज्जए ।
 जाव देमूणगा दोण्णि, सया वामाण होंति तु ॥२११६॥
 पव्वज्जा अट्ठवामस्म, उव्वट्ठा णवमम्मि उ ।
 एगूणवीसपरियाए, दिट्ठिवाओ य तस्स तु ॥२११७॥
 उट्ठिस्सति वरिसेण य, तस्स य सो तु समप्पती ।
 णव वीसा य मेलीणा, ऊणतीसा भवंति तु ॥२११८॥
 इति एगूणतीमाए, सयमूणं तु पच्छिमे ।
 एमो दोस तु एतेणं, ऊणाइं दो मयाणि उ ॥२११९॥
 पालनित्ता मयं ऊणं, ठाणं ते तु पच्छिमे ।
 काले देसेन्नि अण्णेसिं, इति ऊणा उ वे सता ॥२१२०॥
 पडिवज्जंति जिणिदस्स, पायमूलम्मि जे विऊ ।
 ठावर्यंति उ ते अण्णे, नो तु ठावित्ठावगा ॥२१२१॥
 सव्वे चरित्तमंता य, दंसणे परिणिट्ठिया ।
 णवपुव्वी जहण्णेणं, उक्कोस दमपुव्विया ॥२१२२॥
 पंचविहे ववहारं, कप्पे ते दुव्विहम्मि य ।
 दमविहे य पच्छित्तं, सव्वे ते परिणिट्ठिता ॥२१२३॥
 अत्तणो आउगं सेसं, जाणित्ता ते महासुणी ।
 परक्कमं बलं विरियं, पच्चवाए तहेव य ॥२१२४॥
 जति जीतपच्चवाया, ण होंति तेसि तु अण्णतरा ।
 तो तं पडिवज्जंती, वाघाएणं तु तेण वी ॥२१२५॥

पडिवज्जंते वीसगसो कंहं देसूणा दो सया भवंति ?
 वीसाए परेण वि एयमगं, पव्वज्जा० सिलोगा ३ ।
 वाससयाउया मणुस्सा जम्मातो, सेसं तहेव सव्वं ॥
 तत्थ जे उसभसामिस्स तित्थे पुव्वसतसहस्सा ते देसूणा दो
 पुव्वकोडी भवंति । कंहं ? अट्ठवासपरियातो, सिलोगा ३ ।
 ते पुव्वकोडिआउया मणुस्सा जम्माओ ८ पव्वइता, २९ वासाए
 दिट्ठिवाओ व समप्पति, सो उसभसामिकालपडिवण्णो, एसा
 एगा पुव्वकोडी देसूणा । एयस्स मूले एवं च अण्णो पडिव-
 ज्जति तस्स वि [एगा पुव्वकोडी देसूणा । एवं] देसूणाओ
 दो पुव्वकोडीओ । एतस्स अण्णा मूले ण पडिवज्जंति । उस-
 भसामिस्स आउयं ८४ [लक्खपुव्वाणि ।]
 आपुच्छिऊण अरहंते, मगं देसिंति ते इमं ।
 पमाणानि य सव्वाणि, मगहे य बहुविहे ॥२१२६॥
 उवहीगमणप्पमाणानि, पुरिसाणं च जाणिउं ।
 दव्वं खेत्तं च कालं च, भावं अण्णे य पज्जवे ॥२१२७॥
 संसट्ठमाइयाणं, सत्तण्हं एयणाण तु ।
 आदिल्लाहिं दोहिं तु, अग्गहो गह पंचहिं ॥२१२८॥
 तत्थ वि अण्णयरीए, एगीए अभिगहं तु कातूणं ।
 उवहिणो अग्गहो दोसुं, इयरो एगतरीय तु ॥२१२९॥
 अइरुग्गयम्मि मूरम्मि, कप्पं देसेन्ति ते इमं ।
 आलोइयपडिवक्कंता, ठावयंति तयो गणे ॥२१३०॥
 सत्तावीसं जहण्णेणं, उक्कोसेणं सहस्समो ।
 णिगंथमूरा भगवंतो, सव्वग्गेण वियाहिया ॥२१३१॥
 सयगसो य उक्कोसा, जहण्णेण तनो गणा ।
 गणो य णव्वगो वुत्तो, एमेया पडिवत्तीओ ॥२१३२॥
 एगं कप्पट्ठियं, कुज्जा, चत्तारि पारिहारिया ।
 अणुपारिहारिया वेव, चत्तुरो एतेसि ठावए ॥२१३३॥

ण तेसिं जायते विग्घं. जा मासा दस अट्ट य ।
 ण वेयणा ण वाऽऽयंको, ण वायणे उवह्वा ॥२१३४॥
 अट्टारससु पुण्णेसुं, होज्जा एते उवह्वा ।
 ऊणिण् ऊणिण् यावि, गणे मेरा इमा भवे ॥२१३५॥
 जत्तिण्ण गणो ऊणो, तत्तिण् तत्थ पक्खिवे ।
 एगं दुवे अणेगा वा, एम कप्पे तु ऊणिण् ॥२१३६॥
 एते अणूणिण् कप्पे, उवसंपज्जति जो तहिं ।
 एगे दुवे अणेगे वा, तेसिं कप्पो इमो भवे ॥२१३७॥
 अच्छंति ता उदिकखंता, जाव पुण्णा तु ते णव ।
 पच्छा पडिवज्जंति, जं कप्पं तेसि अंतिण् ॥२१३८॥
 पमाण कप्पट्ठितो तत्थ, ववहारं ववहरित्तिण् ।
 अणुपरिहारियाणं पि, पमाणं होति सेव तु ॥२१३९॥
 आलोयण कप्पट्ठिण्, पच्चक्खाणं तहेव वंदणयं ।
 तं च वहंते ते तू, उज्जाणी एव मण्णंति ॥२१४०॥
 अणुपरिहारी गोवाल्लगव्वगावीण णिच्चमुज्जुत्ता ।
 परिहारियाण मग्गतो, हिंदिंती णिच्चमुज्जुत्ता ॥२१४१॥
 पडिपुच्छं वायणं चेव, मोत्तूणं णत्थि संकहा ।
 आलावो अत्तणिहेमो, परिहारियस्स कारणे ॥२१४२॥
 परिहारियाण उ तवो, वासामुक्कोस मज्झिम जहण्णो ।
 बारसम दसम अट्टम, दसमऽट्टम छट्ठ सिसिरेसु ॥२१४३॥
 अट्टम छट्ठ चउत्थं, गिम्हे उक्कोस मज्झिम जहण्णो ।
 आयंबिलपारणगं, अभिगहिताएमणाए तु ॥२१४४॥
 अणुपरिहारीया पुण, णिच्चं पारिंति ते उ आयामे ।
 कप्पट्ठिण् वि ते च्चिय, आणिति अभिगहीताहिं ॥२१४५॥
 परिहारिय पत्तेयं, अणुपरिहारीण तह य कप्पट्ठिण् ।
 पंचण्ह वि तेसिं तू, संभोगेको सुणेतव्वो ॥२१४६॥

परिहारिणसु वृद्धे, अणुपरिहारी ततो वहंती तु ।
 कप्पट्टियो य पच्छा, वहती वृद्धेसु तेसुं तु ॥२१४७॥
 परिहारिया वि छम्मासे, अणुपरिहारिया वि छम्मासे ।
 कप्पट्टितो वि छम्मासे, एते अट्टारस तु मासा ॥२१४८॥
 अणुपरिहारिया चेव, जे य ते परिहारिया ।
 अण्णमण्णेसु ठाणेसु, अविरुद्धा भवंति ते ॥२१४९॥
 गतेहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 अणुपरिहारिया पच्छा, परिहारं परिहरंति तु ॥२१५०॥
 गएहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 वहती कप्पट्टितो पच्छा, परिहारं अहाविहिं ॥२१५१॥
 एतेसिं जे वहन्ती, णिव्विममाणा हवंति ते णियमा ।
 जेहिं वृद्धं पुण ते सिं, हवंति णिव्विट्ठकाइया ॥२१५२॥
 अट्टारसहिं मासेहिं, कप्पो होति समाणितो ।
 मूलट्ठवणा एसा, समासेण वियाहिता ॥२१५३॥
 एवं समासिए कप्पे, जे व सिं जिणकप्पिया ।
 तमेव कप्पं ऊणा वि, पालए जावजीवियं ॥२१५४॥
 अट्टारसहिं पुण्णेहिं, मासेहिं थेक्कप्पिया ।
 पुण गच्छं णियच्छंति, एसा तेसिं जहाविही ॥२१५५॥
 ततिय चउत्था कप्पा, समोअरंते तु वितियकप्पम्मि ।
 पंचमछट्ठितीसुं, हेट्ठिल्लाणं समोयारे ॥२१५६॥
 सामाछेदो णिव्विस, णिव्विट्ठ एते जिणथेरे ओयरंति ॥
 अहुणा जिणकप्पठिनी, सा पुव्वं मासकप्पमुत्तम्मि ।
 भणिया स चेव इहं, णवरममुण्णत्थ भणति इमं ॥२१५७॥
 गच्छम्मि य णिम्माया, धोरा जाहे य मुणितपरमत्था ।
 अगगह अभिगगहे या, उवेति जिणकप्पिगविहारं ॥२१५८॥
 णवपुव्वि जहण्णेणं, उक्कोसेणं तु दस असंपुण्णा ।
 चोद्दसपुव्वी तित्थं, तेण तु जिणकप्प ण पवज्जे ॥२१५९॥ दारं

वइरोसभसंघयणा, सुत्तस्सऽत्थो तु हाति परमत्थो ।
 संसारसंभवो वा णातो तो मुणियपरमत्थो ॥२१६०॥ दारं ।
 अग्गहो ततियातीया, पडिमाहिं गहण भत्तपाणस्स ।
 दोहिं तु उवरिमाहिं, गेण्हंती वत्थपायाइं ॥२१६१॥ दारं ।
 दव्वे अभिग्गहा पुण, रतणावलिमाइगाइ बोद्धव्वा ।
 एतेसु विदितभावो, उवेति जिणकप्पियविहारं ॥२१६२॥
 दुविहा अनिसेसा वि य, तेसि इमे वण्णिया समासेणं ।
 बाहिर अग्भिन्तरगा, तेसि विसेसं पक्खामि ॥२१६३॥
 बाहिरओ सरीरस्सा, अनिसेसो तेसिमो तु बोद्धव्वो ।
 अच्छिह्वाणिपाया, वइरोसभसंघतण धीरा ॥२१६४॥
 वग्गुलिपक्खसरिसयं, पाणितलं तेसि धीरपुरिसाणं ।
 होति खतोवममेणं, लद्धो तेसिं उमाऽऽहंसु ॥२१६५॥
 माएज्ज घडसहस्सं, धारेज्ज व सो तु सागरा सव्वे ।
 जो एरिसलद्धीए, सो पाणिपडिग्गही होति ॥२१६६॥ दारं ।
 अग्भिन्तर अनिसेसो, इमो उ तेसिं समासयो भणितो ।
 उदही विव अक्खोभा, मूरो इव तेयसा जुत्ता ॥२१६७॥
 अव्वावण्णसरीरा, व गंधा ण होति से सरीरस्स ।
 ख म वि ण कुच्छ तेसिं, परिकम्भं ण वि य कुव्वंति ॥२१६८॥
 पाणिपडिग्गहिया तू, एरिसया णियमसो मुणेतव्वा ।
 अतिसेसे वोच्छामि, अण्णे वि विसेसतो तेसि ॥२१६९॥
 दुविहो तेसऽतिसेसो, णाणातिसयो तहेव सारीरो ।
 णाणादिसयो ओही, मणपज्जव तदुभयं चेव ॥२१७०॥
 अहवाऽऽभिणिब्रोहीयं, सुतणाणं चेव णाणअतिसेसो ।
 तिवलीअभिण्णचच्चा, एसो सारीर अतिसेसो ॥२१७१॥
 रतहरणं मूहपोत्ती, जहण्णमुवगरण पाणिपत्तिस्स ।
 उक्कोसं कप्पतियं, सव्वो वि य एस पंचविहो ॥२१७२॥

पडिगहधारि जहण्णो, णवहा उक्कोस बारसविकप्पो ।
 तेसिं एयाणिं चिय, अतिरेगे पायणिज्जोगो ॥२१७३॥
 रूढणह णियणमुंडो, दुविहो उवही जहण्णओ तेसिं ।
 एसो लिगो तेसिं, णिव्वाघाएण नेतव्वो ॥२१७४॥
 रतहरणं मुहपोत्ती, संखेवेणं तु दुविह उवही तु ।
 वाघात विगतलिगे, अरिसासु व होति कडिपट्टो ॥२१७५॥
 सत्त य पडिगहम्मो, रतहरणं चेव होति मुहपोत्ती ।
 एसो तु णवविकप्पो, उवही पत्तेयबुद्धाणं ॥२१७६॥
 एगो तित्थयराणं, णिक्खममाणाण होति उवही तु ।
 तेण पर णिरुवही तू . जावज्जीवाए तित्थगरा ॥२१७७॥
 एसा जिणकप्पठिती, ठाणासुण्णत्थया समक्खाता ।
 वित्थरयो पुण नेया, जह भणितं मासकप्पम्मि ॥२१७८॥
 णिज्जुत्तीए ॥

स्थविरकल्पः अहुणा थेरथितो तू, सा वि य भणिता तु पुव्वमेवं तु ।
 दारमसुण्णत्थमियं, णवरं संखेवनो वोच्छं ॥२१७९॥
 संजमकरणुज्जोया, णिप्फायग णाण-दंसण-चरित्ते ।
 दीहो य बुद्धवासो, वसहीदोसेहि य विमुक्को ॥२१८०॥
 दीहो त्ति बुद्धवासो, थेरा ण तरंति जाहे कातुं जे ।
 अब्भुज्जयमरणं वा, अहवा अब्भुज्जयविहारं ॥२१८१॥
 दीहं च आउगं तू, वृढावासं तयो वसे ।
 उग्गमादीहिं दोसेहि, विप्पमुक्काए वसहीए ॥२१८२॥
 मोत्तुं जिणकप्पठित्ति, जा मेरा एस वणिता हेट्ठा ।
 एसा तु दुपदजुत्ता, होति ठिती थेरकप्पम्मि ॥२१८३॥
 दुपदं ती उस्सग्गो, अववाओ चेव होंति दोण्णेते ।
 एतेहिं होति जुत्तो, णियमा खलु थेरकप्पो तु ॥२१८४॥
 पलंवाओ जाव द्विती, उस्सग्गऽववाइयं करमाणो ।

अववाए उस्सगं, आसायण दीहसंसारो ॥२१८५॥
 अह उस्सग्गेऽववायं, आयरमाणो विराहओ होति ।
 अववाए पुण पत्ते, उस्सग्गणिसेवओ भइओ ॥२१८६॥
 कह होतो भतियव्वो ?, संवयणधितिजुतो समग्गो तु ।
 एरिसनो अववाए, उस्सग्गणिसेवओ सुद्धो ॥२१८७॥
 इयरो उ विराहेई, असमत्थो जेण परिसहे सहितुं ।
 धितिसंघतणेहिं तू, एगतरेणं व सो हीणो ॥२१८८॥
 इति सामाइयमादी, छव्विह कप्पट्ठिनी समक्खाया । दारं ।
 विरियं दारं अहुणा, इणमो वोच्छं समासेणं ॥२१८९॥
 परिणत गीतत्था तू, विपक्खभूया अपरिणया होंति ।
 कडजोगी कयजोगी, चतुत्थमादीहिं णायव्वा ॥२१९०॥
 अकडजोग्गा जोग्गवियचतुत्थादीहिं होन्ति णायव्वा ।
 धितिसंघयणादीहिं, तरमाणा होंति णायव्वा ॥२१९१॥
 धितिसंघयणेणं तू, एगयरजुया उ होंति अतरा उ ।
 अहवा दोहि वि जुत्ता, अतरगपुरिसा मुणेयव्वा ॥२१९२॥
 एतेषां कल्पस्थितादीनाम ॥ ॥७१॥धर्क१॥

ज जह सत्तो बहुतरुणो व्व तस्माहियं पि देज्जाहि
 हीणतरे हीणयरं, शोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥७२॥

कप्पट्ठियमातीणं, पुरिसाणं जाव उभयहा अतरो ।
 जो जह सत्तो उ भवे, तस्स तहा होति दायव्वं ॥२१९३॥
 बहुतरुणसमग्गो तू, धितिसंघतणादि जो तु संपण्णो ।
 परिणय कडजोगी वा, अहवा वि हव्वेज्ज उभयतरो ॥२१९४॥
 एयुणसमग्गस्स तु, जीयमया अहियगं पि देज्जाहि ।
 हीणस्स तु हीणतरं, मुंवेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२१९५॥
 ॥७२॥धर्क२॥

एत्थ पुण बहुतरा भिक्खुणात्ति अकयकरणाणभिगयाय
जंतेण जीतमट्टमभत्तंनमविगतिमादीयं ॥७३॥

जीतयन्त्रविधिः एत्थं इमम्मि जीए, बहुतरया भिक्खुणो भवंती तु ।

अकयकरणा उ जे तू, अणभिगया जेव णायव्वा ॥२१९६॥

चस्सद्देण थिराथिर, गहिया तू एत्थ तू समासेणं ।

जंतयविहीकमेणं, जीयाभिमएण देज्जाहि ॥२१९७॥

कतकरण अकयकरणा, कयकरणा गच्छवासि इयरे य ।

अकयकरणा तु णियमा, णायव्वा गच्छवासी तु ॥२१९८॥

ते अभिगत अणभिगता, अणभिगता थिराऽथिरा व होज्जाहि ।

कत अभिगत जं सेवे, अणभिगते अत्थिरे इच्छा ॥२१९९॥

अहवा णिरवेक्खयरा, दुविहा पुरिसा समामतो होंति ।

णिरवेक्खो जिणमादी, ते णियमा होंति कतकरणा ॥२२००॥

सावेक्खा होंति तिहा, आयरिय उवज्झ भिक्खुणो जेव ।

कतकरणमकतकरणा, आयरिया चेवुवज्झाया ॥२२०१॥

भिक्खू गीयाऽगीया, गीयत्थ थिराऽथिरा य वोद्धव्वा ।

कतकरण अकतकरणा, एक्केका होन्ति ते दुविहा ॥२२०२॥

अगीया वि थिराऽथिर, कयाऽकया जेव होंति एक्केका ।

कतकरण अकतकरणा, केरिसया होंति ? सुणमु इमे ॥२२०३॥

छट्ठऽट्ठमाइएहि, कतकरणा ते तु उभयपरियाए ।

अभिगत कतकरणत्तं, जं जोग तवारिहा केवी ॥२२०४॥

णिरवेक्खा एगविहा, सावेक्खाणं तु कि णिमित्तेणं ।

तिविहो भेदो तु कनो, आयरियादी ? इमं सुणमु ॥२२०५॥

भण्णइ जुवरायादी, वत्थुविसेसेण दंडो जह लोए ।

तह वत्थुविसेसेणं, आयरियादीण आरुवणा ॥२२०६॥

आयरिय-उवज्झाया, दोण्णि वि णियमेण होंति गीयत्था ।

गीयत्थमगीयत्था, भिक्खू पुण होंति णातव्वा ॥२२०७॥

कारणमकारणं वा, जयणाऽजयणा व णत्थऽगीयत्थे ।
एतेण कारणेणं, आयरियादी तिविह भेदो ॥२२०८॥
कज्जाऽकज्ज जयाऽजय, अविजार्णतो अगीयो जं सेवे ।
सो होति तस्स दप्पो, गीते दप्पाजने दोसा ॥२२०९॥
अविसिद्धा आवत्ती, चरिमं मव्वेसि तेण सावेक्खे ।
चरिमं चिय कयकरणे, आयरिए अकए अणवट्ठो ॥२२१०॥
कतकरणउवज्झाए, अणवट्ठो होति मूलमकयम्मि ।
भिवस्खुगीयथिरम्मी, कतकरणे मूलमेव भवे ॥२२११॥
अकयथिरम्मी छेदो, अत्थिरकयकरणे होति सो चेव ।
अत्थिरअकते छग्गुरु, अगीतथिरकरणे ते चेव ॥२२१२॥
अगीतथिरे अकते, छल्लहुगा होति तू म्पुणेत्तवा ।
अगीयअत्थिरकयकरण च्छल्लहू चउगुरु अकते ॥२२१३॥
एसाऽऽदेसो एक्को, अयमण्णो विनियओ तु आदेसो ।
चरिमं चिय आवण्णे, कतकरणगुरुम्मि अणवट्ठो ॥२२१४॥
अकतकरणम्मि मूलं, मूलमुवज्झाए होति कतकरणे ।
अकतकरणम्मि छेदो, इय णेयं अट्ठकंतीए ॥२२१५॥
एमेव य अणवट्ठं, आवण्णे होति दोण्णि आदेसा ।
णिरवेक्खो ण भणिएत्थं, जं दोण्णि ण होति तस्सेते ॥२२१६॥
अहुणा मूलावण्णो, सव्वे मूलं तु होति णिरवेक्खे ।
मूलं चेव गुरुस्स वि, कतकरणे अकते छेदो तु ॥२२१७॥
कतकरणउवज्झाए, छेदे अकतम्मि होन्ति छग्गुरुगा ।
इय अट्ठकंतीए, णेयं अयमण्णो आएसो ॥२२१८॥
सावेक्खो त्ति व काउं, गुरुस्स कडजोगिणो भवे छेदो ।
अकतकरणम्मि छग्गुरु, कतकरण उवज्झे छग्गुरुगा ॥२२१९॥
अकते छल्लहुगा तू, इय अट्ठकंतीए तु णातव्वं ।
अहुणा छग्गुरुगे तू, आढत्तं ठाइ गुरुभिण्णे ॥२२२०॥

छल्लहुयाढत्तम्मी, ठायति लहुए तु भिण्णमासम्मि ।
 चतुगुरुआढत्तम्मी, अन्नम्मी ठाइ गुरुवीसे ॥२२२१॥
 चतुलहुए वीसाए, गुरुमासे ठाति पण्णरसहिं तु ।

(‘गुरुमासे ठाति गुरुग पण्णरसे’ इति प्रत्यन्तरे)

लहुए लहुपण्णरसे, गुरुभिण्णे ठाति गुरुदसहिं ॥२२२२॥
 लहुभिण्णे दसलहुए, गुरुवीसा अंते ठाति गुरुपणए ।
 लहुवीसा आढत्तं, अंतम्मी ठाति लहुपणए ॥२२२३॥
 पण्णरसहिं गुरुएहिं, अंतम्मी अट्टमम्मि ठायति तु ।
 पण्णरसहिं लहुएहिं, अंतम्मी ठाति छट्ठम्मि ॥२२२४॥
 दसगुरुए आढत्तं, अंतम्मी ठायती चतुत्थम्मि ।
 दसलहुए आढत्ते, ठायति तू अंते आयामे ॥२२२५॥
 गुरुपणए आढत्ते, एक्कासणयम्मि अंते ठायइ तू ।
 लहुपणए आढत्ते, अंतम्मी ठाति पुरिमट्ठ ॥२२२६॥
 अट्टमभत्ताऽऽढत्तं, अंतम्मी ठायई अ णिव्विगती ।
 जंतविहीपत्थारो, समासतो एसमक्खानो ॥२२२७॥
 एयं तु अजयणाए, साविक्खानं तु होति पच्छित्तं ।
 अह गीयत्थो सेवे, कारण जतणाए तो सुद्धो ॥२२२८॥
 एयं तु कारणम्मी, जतणासेविस्स वण्णियं दाणं ।
 अहवा वि इमं अण्णं, आयरियादी जहाक्रमसो ॥२२२९॥
 आयरिय उवज्झाए, कतकरणे अकतकरण दुविहा तु ।
 भिक्खुम्मि अभिगते या, अणभिगते चेव दुविहो तु ॥२२३०॥
 अभिगते कत अकते या, अणभिगते थिरे तहेव अथिरे य ।
 थिर कतकरणे अकते, अथिरे कतकरणमकए य ॥२२३१॥
 एते सन्वेऽवेगं, आवत्ती पंचराइगाऽऽवण्णा ।
 तं पणगं अविसिट्ठं, चउत्थमादीहिं त्रिण्णेयं ॥२२३२॥

आतरिण कतकरणे, तं चिय पणगं तु होति दातव्वं ।
 अकतकरणे चउत्थं, कयकरणे उवज्जे तं चेव ॥२२३३॥
 अकयम्मी आयामं, भिक्खुम्मी अभिगतम्मि कतकरणे ।
 आयामं दायव्वं, अकयकरणे उ भत्तेकं ॥२२३४॥
 भिक्खुम्मी अणभिगते, थिरकयकरणे य एगभत्तं तु ।
 अकयम्मी पुरिमहुं, अणभिगए अत्थिरे कतम्मि ॥२२३५॥
 पुरिमहुो च्विय णियमा, अत्थिरअकयम्मि होति णिव्विगतिं ।
 अहवाऽणभिगय अथिरे, इच्छाए तं च अण्णं वा ॥२२३६॥
 एमेव य दसरायं, सव्वे आवण्णमेगमावत्तिं ।
 कतकरणे आयारिण, दसरायं चेव दायव्वं ॥२२३७॥
 अकयकरणम्मि पणगं, कतकरणे पणगमेवुवज्झाए ।
 अकतकरणे चउत्थं, एवं तू अहुकंतीए ॥२२३८॥
 ता णेयव्व कमेणं, जाव उ अंतम्मि होति पुरिमहुं ।
 इय पण्णरमाऽऽरद्धं, ठायइ एक्कासणगमंते ॥२२३९॥
 वीसाऽऽरद्धं ठायति, आयामे भिण्णमासऽभत्तट्ठ ।
 मासाऽऽरद्धं पणगे, दुमास दसराए ठायइ तु ॥२२४०॥
 तेमासे पण्णरसे, चतुमासे ठाति वीसरातम्मि ।
 पणमासे पणुवीसे, छम्मासे मासिए ठाति ॥२२४१॥
 छेदो दोमासीए, मूले तेमासियम्मि ठायति तु ।
 अणवट्ठ चतुमासे, पारंचिइए तु पणमासे ॥२२४२॥
 एए भणिता लहुगा, सव्वे वि तवारिहा समासेणं ।
 एमेव य गुरुगा वी, णेयव्वा अहुकंतीए ॥२२४३॥
 एमेव य मीसा वी, अहुकंतीए होन्ति णेतव्वा ।
 एमेव पंचपच्चहिं, मासादी सातिरेगादी ॥२२४४॥

जा छम्मासा जेया, तत्थ वि उग्घाय तह अणुग्घाया ।
 मीसा वि अ जेतव्वा, अहोक्कंतोए सव्वत्थ ॥२२४५॥
 अहवा वी णिव्विगती, पुरिमैक्कासण तहेव आयासं ।
 तत्तो चउत्थ पणगं, दस पण्णर वीस पणुवीसा ॥२२४६॥
 मासो लहु गुरु चतु छच्च लहु गुरु च्छेद मूल अणवट्ठो ।
 पारंचिए य तत्तो, पणयादीहासण तहेव ॥२२४७॥
 लहु गुरुग मीसगा वि य, तहेव एत्थं पि होन्ति णायव्वा ।
 एवं एयं दाणं, बुद्धीए होति विण्णेयं ॥२२४८॥
 एमेव य समणीणं, णवरं दुगवज्जितं तु कातव्वं ।
 अणवट्ठो पारंची, एय दुगं णत्थि समणीणं ॥२२४९॥
 अहवा पुरिसा दुविहा, समासतो होन्तिमे उ णातव्वा ।
 एगविहारी य तहा, गणवद्धविहारिणो चेव ॥२२५०॥
 गच्छाहि णिगया जे, पडिमापडिवण्णया य जिणकप्पी ।
 जे यावि सयंबुद्धा, इत एगविहारिणो तिविहा ॥२२५१॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्मदया ।
 तक्खणमेव तु तं पट्ठवेन्ति णियमा य सक्खीवा ॥२२५२॥
 संघयणधितिसमग्गा, सत्ताहिट्ठियमहन्तजोगधरा ।
 सुबहुं पि हु आवण्णा, वहन्ति णिरणुग्गहं सव्वं ॥२२५३॥
 आलोयणोवयुत्ता, ते तू आलोयणाए सुज्झंति ।
 तेसि जाव तु मूलं, करंति सतमेव सुज्झंति ॥२२५४॥
 अणिगूहियबल-विरिया, जहवादीकारया य ते धीरा ।
 उत्तमसद्धसमण्णागया य सुज्झंति ते णियमा ॥२२५५॥
 गणपडिबद्धा दुविहा, जिणपडिरूवी य होति थेरा य ।
 जिणपडिरूवी दुविहा, विमृद्धपरिहारऽहालंदी ॥२२५६॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्मदया ।
 तक्खणमेव हु तं पट्ठवेन्ति कप्पट्ठियसगासे ॥२२५७॥

संघयणधितिसमगा, सत्ताह्निद्वियमहंतजोगधरा ।
 सुबहुं पि हु आवण्णा, वहंति निरणुगहं धीरा ॥२२५८॥
 अट्टविहा पट्टवणा, तेसिं आलोयणाति मूलंता ।
 तं पट्टवेत्तु धीरा, सुज्झंति विसुज्झचारित्ता ॥२२५९॥
 थेरा वि विसुद्धतरा, तेसु वि जति केति किंचि आवज्जे ।
 तक्खणमेव हु तं पट्टवेति नियमा गुरुसगासे ॥२२६०॥
 एत्थ य पट्टवणं पति, आयरिओ विहिमिणं अजाणंतो ।
 लंछेइ य अप्पाणं, तं पि य सीमं ण सोहेति ॥२२६१॥
 पुरिसे त्ति गनं दारं, इमं तु पडिसेवणं पक्खामि ।
 मा पुण चतुहा सेवणा, आउट्टियादिमाहंसु ॥२२६२॥
 ॥ ध्रु ३॥७३॥

आउट्टियाय दप्पपमायकप्पेहिं वा णिसेविज्जा ।
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं वाऽऽसेवओ पुरिमो ॥७४॥
 आउट्टिया उवेच्चा, दप्पो पुण होति वग्गणादीओ ।
 कंदप्पादि पमाओ, अहव कसायादिओ णेओ ॥२२६३॥
 इमो—
 कमाय विकहा वियडे, इंदिय णिह प्पमाय पंचविहो ।
 एम पमायो भणितो, कप्पं तु इमं पक्खामि ॥२२६४॥
 गीयन्थो कडजोगी, उवउत्तो जयणजुत्तो सेवेज्जा ।
 गाहापच्छद्धस्स तु, इणमो उ समासतो वोच्छं ॥२२६५॥
 दव्वं आहारादी, खेत्तं अद्धाणमादि णातव्वं ।
 कालो ओमादीओ, हट्ठगिलाणादि भावो तु ॥२२६६॥
 ॥ ध्रूक् ॥७४॥

जं जीयदाणमुत्तं, एयं पातं पमायसहियस्स ।
 एत्तो चिय ठाणंतरमेगं वड्डेज्ज दप्पवयो ॥७५॥

जं जीतदाण भणियं, णिव्वीतियमादि अट्ठमं अंते ।
 ततियपडिसेवणाए, पमायसहियस्स एयं तु ॥२२६७॥
 दप्पपडिसेवणाए, पुरिमहूदी तु होति दायव्वं ।
 अंते दसमं दिज्जा, आउट्टीए उ वोच्छामि ॥२२६८॥

॥ धूर्त्तं ॥ ७५ ॥

आउट्टियाए ठाणंतरं व सट्ठाणमेव वा दिज्जा ।
 कप्पेण पडिक्कमणं, तदुभयमहवा विणिहिट्ठं ॥७६॥
 आउट्टियावराहे, एक्कासणमादि अंते बारसमं ।
 पाणतिपायवराहे, सट्ठाणं होति मूलं तु ॥२२६९॥
 आउट्टिय त्ति गतम् ॥

कप्पेण उ सेवाए, तह सुद्धो अहव मिच्छकारं तु ।
 अहवा तदुभयमुत्तं, आलोय पडिक्कमाहि त्ति ॥ २२७०॥
 कप्पपडिसेवणा गता ॥ धूर्त्तं ॥ ७६ ॥

आलोयणकालम्मि । व, संकेम विसोहि भावतो णातुं ।
 हीणं वा अहियं वा, तम्मत्तं वा वि देज्जाहि ॥७७॥
 आलोयणकालम्मि व, गूहनि अहवा वि कुञ्चती किञ्चि ।
 सो संकिलिट्ठचित्तो, तस्मऽहितं दिज्ज ऊणं वा ॥२२७१॥
 जो पुण आलोएन्तो, काले संवेगमुवगतो जो उ ।
 णिंदणगरहादीहिं, विमुद्धचित्तो तु तस्मऽप्यं ॥ २२७२॥
 जो पुण आलोएन्तो, ण वि गूहति ण वि य णिंदए जो तु ।
 सो मज्झिमपरिणामो, तस्स उ देज्जाहि तम्मत्तं ॥२२७३॥
 ॥ धूर्त्तं ॥ ७७ ॥

इति द्वादिबहुगुणे, गुरुसेवाए य बहुतरं देज्जा ।
 हीणतरे हीणतरं, हीणतरे जाव झोसो त्ति ॥७८॥

इति एस दब्ब खेचे, काले भावेसु बहुगुणेषु तु ।
 गुरुसेवा तु पहाणा, एतेसुं बहुतरं दिज्जा ॥२२७४॥
 हीणतरे हीणतरं, ति देज्ज दब्बादिमादिहीणेहिं ।
 तह तह हीणं देज्जा, झोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२२७५॥

॥ धूर्हा ॥ ७८ ॥

झोसिज्जति सुबहुं पि हु, जीएणऽण्णं तवारिहं वहयो ।
 वेयावच्चकरस्स य, दिज्जति साणुग्गहतरं वा ॥७९॥

झोसण खवणा मुंचण, एगट्ठा तं तु मुच्चए कस्स ? ।
 अण्ण वच्चंतु वहंते, जह पट्ठविए उ छम्मासे ॥२२७६॥
 पंचदिणेहिं गएहिं, पुणरवि जइ सो उ अण्णमावज्जे ।
 तो से तं तहिं छुम्भति, एवं झवणा तु तस्स भवे ॥२२७७॥
 वेयावच्च करेंतो, जति आवज्जति तु किंचि अण्णतरं ।
 तावतितं से दिज्जति, जं णित्थरतो तु सो वोहुं ॥२२७८॥
 कालं ठावितु दिक्खे, णित्थिण्णे नं तु काहिनी सो तु ।
 एय तवारिह भणिनं (दारं), अहुणा छेदारिहं वोच्छं ॥२२७९॥
 ॥ धूर्अ ॥ ७९ ॥

तवगव्विओ तवस्स य, असमत्थो तवमसइहन्तो य ।
 तवसा त जो ण दम्मति, अतिपरिणाम प्पसंगी या ॥८०॥ छेदप्रायश्चित्तम्
 सुबहुतरगुणब्भंसी, छेदावत्तिसु पसज्जमाणो य ।
 पासत्थादी जो वि य, जतीण पडितप्पिओ बहुसो ॥८१॥
 उक्कोसं तवभूमीं, समतीओ सावसेसचरणो य ।
 छेदं पणगादीतं, पावति जा धरति परियाओ ॥८२॥
 दारगाहाओ तिणिण ॥

तवबलिओ देह तवं, अहं समत्थो त्ति गन्विओ एस ।
 तवअसमत्थ गिलाणो, बालादी अहव असमत्थो ॥२२८०॥
 जो उ ण सद्दहति तवं, अहवा वी जो तवेण ण वि दम्मे ।
 अतिपरिणामो जो तू, पुणो पुणो सेवति पसंगी ॥२२८१॥
 उत्तरगुण बहुगा तू, पिंडविसोहादिगा उ णेगविहा ।
 भंसेति विणासेती, पुणो पुणो जो तु ताई तु ॥२२८२॥
 छेदावत्तीओ वा, पकरेति पसज्जती य जो तेसुं ।
 अहुणा पासत्थादी, आदीसद्देणिमाहंसु ॥ २२८३॥
 पासत्थोसण्णो वा, कुसील संसत्त अहव णीओ वा ।
 वेयावच्चकराइण, जतीण पडितप्पिओ बहुसो ॥२२८४॥
 उक्कोसा तवभूमी, आदिजिणिंदस्म होति वरिसं तु ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, अट्ट उ मासा भवे भूमी ॥२२८५॥
 चरिमस्स जिणिंदस्सा, उक्कोसा भूमि होति छम्मासा ।
 एयं तू उक्कोसं, समतीओ चरणसेसो य ॥ २२८६॥
 एव जहुहिट्ठाणं, तवगन्विमादियाण सन्वेसिं ।
 छेदं पणगादीयं, देज्जा जा धरति परियाओ ॥२२८७॥
 छेदारिहं गयं ॥ ८२ ॥ ८२ ॥

मूलप्रायश्चित्तम्

आउट्टियाय पंचिंदियघाते मेहुणे य दप्पेणं ।
 सेसेसुक्कोसाभिवस्ससेवणादीसु तीसुं पि ॥८३॥
 आउट्टि उवेच्चा तू, पंचिदि वहेति मिहुण दप्पेणं ।
 सेस वय मुसाऽदिन्नं, परिगहो चैव णादव्वो ॥२२८८॥
 एतेसुक्कोसाणि, पडिसेवयऽभिवस्सणं तु मिच्छा तु ।
 एतेसिं सन्वेसिं, मूलं तू होति दातव्वं ॥२२८९॥ ८३ ॥ ८३ ॥
 तवगन्विमादिणसु य, मूलुत्तरदोसवतियगणमुं ।
 दंसणचरित्तवन्ते, चियत्तकिञ्चे य सेहे य ॥८४॥

तवगव्वियमादीया, जावऽइपरिणाम अतिपसंगि त्ति ।
 एत जहुद्धिट्ठाणं, मूलं तू होति णानव्वं ॥२२९०॥
 मूलगुण उत्तरगुणे, बहुविह बहुसो य दूसे भंजति वा ।
 वतिकरमेयं होती, एरिसजुत्तस्स मूलं तु ॥२२९१॥
 णिच्छयनयस्स चरणावविघाये णाणदंसणवहो वि ।
 ववहारस्स तु चरणे, हयम्मि भयणा तु सेमाणं ॥२२९२॥
 चत्तं जेण दरिसणं, चारित्तं वा वि सो तु णानव्वो ।
 चत्तकिच्चो वेसो, चियत्तकिच्चो मुणेतव्वो ॥२२९३॥

अहवा—

संजम सकलं किच्चं, जेणं चत्तं स चत्तकिच्चो तु ।
 सेहो अणुवट्ठविओ, मूलं एतेमि सव्वेसिं ॥२२९४॥
 ॥० ण्का॥८४॥

अच्चंतोसण्णेसु य, परलिंगदुवे य मूलकम्मे य ।
 भिक्खुम्मि य विहिततवे, अणवट्ठपारंचियं पत्ते ॥८५॥

ओसण्णे पव्वाविय, संविग्गेहिं व जप्पभिन्ति तु ।
 ओसण्णयाए विहरिओ, सो भणितऽच्चंतयोसण्णो ॥२२९५॥
 गिहिलिग अण्णउत्थिय, परलिंगदुवे य कुणति दप्पेणं ।
 गव्भादाणे साट्ठण, दुविहमिहं मूलकम्मं तु ॥२२९६॥
 भिक्खणमोला भिक्खू, विहिततवं उवणयं तु णातव्वं ।
 तवअणवट्ठ उवणय, पारंचित्तं च णातव्वं ॥२२९७॥
 अतियारसेवणाए, पत्ते एयं तु होति दुविह तवं ।
 एतेसिं सव्वेसिं, दातव्वं होति मूलं तु ॥२२९८॥ ॥० वृ॥८५॥

छेदेणापरियाएऽणवट्ठपारंचियावसाणे य ।
 मूलं मूलावत्तिसु, बहुसो य पसज्जणे भणियं ॥८६॥

छिज्जंते परियाए, जस्स तु छिण्णो हु णिरवसेसो तु ।

तवअणवट्ठे वूढे, पारंचित्तावसाणेसु ॥२२९९॥

मूलावत्तिमु एसु, पुणो पुणो सज्जए तु जो सगणे ।

सव्वेसु वि एतेसुं, मूलं तू होति दातव्वं ॥२३००॥

मूलारिहं गतम ॥ ७ फ़ा ॥८६॥

अणवट्ठप्पो दुविहो, आसायण तह य होति पडिसेवी ।

आसायणअणवट्ठं, समासयोऽहं इमं वोच्छं ॥२३०१॥

तित्थकरं संघ सुयं, आयरियं गणहरं महिद्धीयं ।

एते आसाएन्ते, पच्छित्ते मग्गणा इणमो ॥२३०२॥

पढम बिति देस सव्वे, णवमं सेसेसु चउगुरु देसे ।

पडिसेवणअणवट्ठं, अहुणा उ इमं पवक्खामि ॥२३०३॥

अनवस्थाय-
प्रायश्चित्तम्

उक्कोसं बहुसो वा, पउट्टचित्तो तु तेणियं कुणति ।

पहरति जो य सवक्खे, णिरवेक्खो घोरपरिणामो ॥

उक्कोसं तु विसिट्ठं, पुणो पुणो एय होति बहुगं तु ।

कोहादी व अतीव तु, पउट्टचित्तो मुणेतव्वो ॥२३०४॥

पडिसेवणअणवट्ठो, होनी तिबिहो इमो समासेणं ।

साहम्मियऽण्णधम्मियतेण्णे तह हत्थताले य ॥२३०५॥

साहम्मियतेण दुविहं, सच्चित्तं तह य होनि अच्चित्तं ।

अच्चित्तोवहि भत्ते, सच्चित्तं सेहावहारो तु ॥२३०६॥

साहम्मियउवहिहरणं, वावारणं झावणा य पत्थवणा ।

तं पुण सेहमसेहो, हरेज्ज अहिट्ठ दिट्ठं वा ॥२३०७॥

सेहो त्ति अगीयत्थो, जो वा गीतो अणिट्ठिसंण्णो ।

उवही पुण वत्थादी, अपरिग्गह एतरो तिबिहो ॥२३०८॥

अपरिग्गहितो तहियं, साहम्मी मोत्तु पवसितो जस्स ।

आहरमाणे सोही, होति इमा खेत्तणिप्फण्णा ॥२३०९॥

अण्णोवस्सयवाहिं, णिवेस वाडे य गाममुज्जाणे ।
 सीमाए जा णेयं, सव्वत्थ त्रि अन्तो बहिया वा ॥२३१०॥
 एतेसुं तेण्णे तेमासलहुं आइकाउ जा छेदो ।
 अट्टोक्कंती णेयं, अहिट्टेसा भवे सोही ॥२३११॥
 मासगुरुगादि दिट्ठे, मूलं सेहस्स एयणिट्ठाइं ।
 अभिसेयाऽऽयरियाणं, एक्केक्कं ठाणगं वट्टे ॥२३१२॥
 एवं तुवस्सयाओ, साहम्मीणुवहिमवहरंतस्स ।
 वावारिए इदाणिं, वोच्छं सयमेव गेण्हन्ते ॥२३१३॥
 वावारिया गुरुहिं, वच्चह आणेह तिविहमुवहिं ति ।
 तं लद्धं तत्तो चिय, तुज्झं मज्झे य अत्तट्ठी ॥२३१४॥
 लहुओ अत्तट्ठंते, जति पुण आणेत्तु गुरुण न णिवेदे ।
 तो होंती चतुलहुगा, अणवट्ठप्पो व आदेसा ॥२३१५॥
 वावारियतेण्णेयं, अण्णो पुण सावए णिमन्तेन्ते ।
 पडिसिद्धाऽऽयरियेणं, दट्ठूणं तत्थ गंतूणं ॥२३१६॥
 बेती झामिय उवही, अहयं च गुरुहिं पेसिओ देह ।
 तो दिण्णो तेहुवहो, किह पुण सट्ठेहिं सो णातो ? ॥२३१७॥
 सो तं घेत्तूण गतो, णवरं ते आगता गुरुसगासं ।
 पुच्छंति य ते सट्ठा, उवहि पहुत्तो व ण पहुत्तो ? ॥२३१८॥
 केवडयं वा दट्ठं ?, तो विन्ति ण डज्झए हु उवहिं ति ।
 केण व णीतो उवही ?, इति सोच्चा पत्तिमप्पत्ति ॥२३१९॥
 लहुगा अणुगहम्मी, गुरुगा अप्पत्तिए सुणेयव्वा ।
 मूलं च तेणसहे, वोच्छेयपसज्जणा सेसे ॥२३२०॥
 एवं ताव अडज्झंते, अह सच्चं झामितो भवे उवही ।
 पेसविओ य गुरुहिं, लद्धे तहिं अंतरा जो तु ॥२३२१॥

लट्टे अत्तट्टेती, चतुलहुगा अह गुरुण ण णिविदे ।

तो चतुगुरुगा तहियं, अणवट्टप्पो व आदेसा ॥२३२२॥

सूत्रादेशात् ॥

एवं ज्ञामणहेतुं, अवहारो अह इयाणि पत्थवियं ।

आयरियादिण केणति, आयरियाणं तु अण्णेसिं ॥२३२३॥

उक्कोसो सणिजोगो, पडिग्गहो अन्तरा तहिं लद्धो ।

अत्तट्टंते लहुगा, गुरुगा अदत्तेऽणवट्टो वा ॥२३२४॥

एवं ता उवट्टिम्मी. अहुणा भत्तम्मि तेण्ण वोच्छामि ।

जति पविसे असंदिट्टो, ठवणकुले तो भवे लहुगा ॥२३२५॥

अज्ज अहं संदिट्टो, पुट्टोऽपुट्टो व साहए एवं ।

पाहुणगिलाणगट्ठा, तं च पलोट्टंनि तो बितियं ॥२३२६॥

मायाणिप्फणं तू, एवभणंतस्म होनि मासगुरु ।

अहवा आगंतूणं. णाळोए तह वि मासगुरुं ॥२३२७॥

कह पुण हवेज्ज णायं, माहूहिं तह य तेहिं मट्टेहिं ।

जह खलु पविट्टो अण्णो, ठवणकुलाइं असंदिट्टो ? ॥२३२८॥

गुरुसंघाडम्मि गए, भणंति गुरुजोग णीयमेत्ताहे ।

णत्थि चऽणुगहम्मि. लहुगा अप्पत्तिए गुरुगा ॥२३२९॥

वोच्छेद गुरुगिलाणे, गुरुगा लहुगा य खमगपाहुणए ॥

गुरुगो य बालवुट्टे, सेहे य महोदरे लहुगो ॥२३३०॥

भत्तम्मि भणियमेतं, तेण्णं भणियं च मेयमच्चित्तं ।

अहुणा सच्चित्तम्मी. सेहे सेहीय वोच्छामि ॥२३३१॥

तं पुण णिज्जेतो वा, अभिहारेन्नो व आमियाडेज्जा ।

भिक्षादि पविट्टे वा, गाम बहि ठवेत्तु णिज्जेतो ॥२३३२॥

तं पुण सण्णादिगतो. अट्ठाणीओ व कोति पासेज्जा ।

वंदियपुट्टो कोती, भणे अहं पवतिउकामो ॥२३३३॥

ससहातो अमहानो ? . त्ति पुच्छतो भणति ताहे ससहायो ।

सो कथ ? मज्झ कज्जे, छाय पिवासस्स वा अडति ॥२३३४॥

तो वेति अण्णपासं. इमं भुंजऽणुकंपदाए सुद्धो तु ।
 धम्मं च पुट्टऽपुट्टो, कहेति मुद्धो अमदभावो ॥२३३५॥
 सदयाए पुण दोसो, भत्तं दंतम्म अहव कहयते ।
 आसीआवणहेतुं, सोहि इमेहिं तु ठाणेहि ॥२३३६॥
 भत्ते पणवण णिगूहणा य वावार जंपणा चेव ।
 पन्थवण सयंहरणो, सेहे अव्वत्त वत्तयं ॥ २३३७ ॥
 गुरुओ चतुल्लहं चतुगुरु, छल्लहं छग्गुरुगं छेदमव्वत्ते ।
 वत्ते भिक्खुणो मूलं, दुगं तु अभिसेग आयरिण ॥२३३८॥
 एवं ता जो णिज्जति, अहिहारेन्तो पुणोति जो जानि ।
 सो वि य तहंवे पुट्टो, भणाइ वच्चामऽमुगमूलं ॥२३३९॥
 तहं चेव भत्तपाणं, पणवणा चेव होति एत्थं पि ।
 सेसा णिगूहणाती, सव्वे वि पया ण संति इहं ॥२३४०॥
 एमेव य इन्थीए, णिज्जंतऽभिधारयंति एमेव ।
 वत्तऽव्वत्ताए गमो, दोसा य इमे हरंतम्म ॥२३४१॥
 आणायऽणंतसंसारियत्त बोहीय दुल्लभत्तं च ।
 साहम्मियनेणम्मो, पमत्तल्लणाऽहिक्करणं च ॥२३४२॥
 विनियपयं वोच्छेदं, पुव्वगए कालियाणुओगे य ।
 एतेहि कारणेहि, कप्पति सेहाऽवहारो तु ॥२३४३॥
 एवं तु सो अवहितो, जाहे जानो मयं तु पावयणी ।
 कारणजाए य जया, होज्जाहो अवहितो तेणं ॥२३४४॥
 सो तं चिय धरति गणं, कालगतो गुरुम्मि तं विहारन्ते ।
 जावेक्को णिप्फणो, ताहे से अप्पणो इच्छा ॥२३४५॥
 अहं हरिणं णिक्कारणे, ताहे पुरिमाणं वेव सो जानि ।
 अहं अब्भुज्जयमरणं, पडिवणो गुरुविहारं वा ॥२३४६॥
 अण्णम्मि अविज्जंते, आपरियपदारुहे तमेव गणं ।
 धारेति जाव अण्णो, णिम्मातो तम्मि गच्छम्मि ॥२३४७॥

सच्चित्तेणमेयं, साहम्मीणं तु एवमक्खातं ।
 आभवणं दोसा या, परधम्मियतेणो वोच्छामि ॥२३४८॥
 परधम्मिया वि दुविहा, लिंगपविट्ठा तद्वा गिहत्था य ।
 तेसिं तिविहं तेणं, आहारे उवहि सच्चित्ते ॥२३४९॥
 भिक्खूमादीसंखट्ठि, तं लिंगं काउ भुंजए लुद्धो ।
 आभोगम्मि उ लहुगा, गुरुगा उद्धंसणे होंति ॥२३५०॥
 कूरणिमित्तं चेव उ, अजियंता एते एत्थ पव्वइया ।
 अविदिण्णदाणगा खलु. पवयणहीला दुरप्पत्ति ॥२३५१॥
 गिहवासे वि वरागा, धुवं खु एते अदिट्ठकल्लाणा ।
 गलओ णवर ण वलिओ, एतेसिं सत्थुणा चेव ॥२३५२॥
 एवं ता आहारे, उवहीतेणं पुणो इहं होज्जा ।
 जह कोदि भिच्छुगादी. उवस्सए मोलु उवगरणं ॥२३५३॥
 भिक्खादिगतो तं तू, जति गिण्हति चतुलहू भवे तत्थ ।
 गिण्हण कट्टण ववहार पच्छकड तह य णिव्विसए ॥२३५४॥
 गिण्हणे गुरुगा छम्माम कट्टणे छेदो होति ववहारे ।
 पच्छाकडम्मि मूलं, णिव्विमयोद्वावणे चरिमं ॥२३५५॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा अविदिण्णगं ण घेत्तव्वं ।
 उवहीतेणं एयं, एत्तो वोच्छामि सच्चित्ते ॥२३५६॥
 खुड्डं व खुड्डियं वा, तेणेनि अवत्त पुच्छित्तुं गुरुगा ।
 वत्तम्मि णत्थि पुच्छा, खेत्तं थामं च णातूणं २३५७॥
 लिंगपविट्ठाणेवं, एमेव निहा अदिण्ण गिहियाणं ।
 गहणादीया दोसा, सविसेसतरा भवे तेसु ॥२३५८॥
 आहारे पिट्ठादी, विरल्लियं दट्ठ खुड्डिया गेण्हे ।
 गेण्हंती दिट्ठा वि य, ता कुसलपरंपरा लुभणा ॥२३५९॥
 तहियं होति चतुलहू, अणवट्ठप्पो व होति आदेमा ।
 एमेव य उवहिम्मि वि, सुत्तट्ठी वत्थमादीया ॥२३६०॥

णीएहिं तु अविदिण्णं, अप्पत्तवयं पुमं ण दिक्खेन्ति ।
 अपरिग्गहमव्वत्तो, कप्पति तु जढो सदोसेहिं ॥२३६१॥
 अपरिग्गह णारी पुण, ण भवति तो सा ण कप्पति अदिण्णा ।
 सा वि य हु काइ कप्पइ, जह पउमा खुड्डमाया वा ॥२३६२॥
 वित्थियपदं पाऽऽहारे, अद्धाणोमाइएसु कज्जेसु ।
 उव्वहीवित्थिमादिंसु, आगाढे गहणमविदिण्णे ॥२३६३॥
 सयलीसु ताव पुव्वं, बला व गेण्हंति तत्थ अदलेन्ते ।
 बलवन्ते दुट्ठसुं पुण, छण्णं पी ताहे गिण्हंति ॥२३६४॥
 ताहे परल्लिगीण वि, जाति य पुव्वं अदत्ते छण्णम्मि ।
 गारत्थीसु वि एवं, आगाढे होति गहणं तु ॥२३६५॥
 आहारे उव्वहिम्मि य, वित्थियपदे गहणमेतमक्खायं ।
 एत्तो सच्चित्तगहणं, वोच्छामि अदिण्ण वित्थियपए ॥२३६६॥
 णाऊण य वोच्छेयं, पुव्वगए कालिआणुओगे य ।
 उव्वयुज्जिऊण पुव्वं, होहिति जुगप्पहाण त्ति ॥२३६७॥
 ताहे खुड्डग खुड्डी, हरेज्ज गिहि-अण्णतित्थियाणं वा ।
 साहम्मि-अण्णधम्मिय, एयं तेण्णं समक्खातं ॥२३६८॥
 गाहापुव्वद्धस्स तु, इति एसा अभिहिता इहं तेण्णा ।
 अहुणा पच्छद्धस्स तु, गाहासुत्तं इमाऽऽहंसु ॥२३६९॥
 अह एत्तो वोच्छामो, हत्थायालं जहकमेणं तु ।
 किं पुण हत्थायालं ?, भण्णति इणमो णिसामेहिं ॥२३७०॥
 हत्थाताले हत्थालंबे, हत्थायाणे य होति बोद्धवे ।
 एतेसिं णाणत्तं, वोच्छामि जहाणुपुव्वीए ॥२३७१॥
 हत्थेणं जं तालण, हत्थायालं तगं मुणेतव्वं ।
 तहियं हवति अ दण्डो, लोइय लोउत्तरो इणमो ॥२३७२॥
 उगिण्णम्मि य गुरुओ, ढंडो पडियम्मि होति भतणा तू ।
 एवं खु लोइयाणं, लोउत्तरियं अतो वोच्छं ॥२३७३॥

हस्ततालः

हन्थेण व पाएण व, अणदट्ठप्पो तु होति उग्गिण्णे ।
 पडियम्मि होति भयणा, उह्वणे होति पारंची ॥२३७४॥
 बित्तिपय खुड्ढ विणयं, गाहेन्ते अहव बोहिगादीसु ।
 सावयभये व घोरे, देज्जाही हन्थतालं तु ॥२३७५॥
 विणयग्गाहण खुड्ढं, कण्णामोड-खडुहा-चवेडादी ।
 सावेक्खो हन्थतालं, दलाइ मम्मणि रक्खन्तो ॥२३७६॥
 परपरियावणकरणं, चोदेइ असायबंयहेउ त्ति ।
 तं कह तस्साणुणा, तुब्भेहिं कया ? इमं सुणसु ॥२३७७॥
 कामं परपरितावो, असानहेतु जिणेहिं पणत्तो ।
 आयपरहियकरो तू, इच्छिज्जइ दुस्सीले स खलु ॥२३७८॥
 सिप्पं णेउणियट्ठा, वाघाते सहंति लोइया गुरुणो ।
 ते इहलोगफलाणं, महुरविवागेम उवमा तु ॥२३७९॥
 अहवा वि रोगितस्सा, ओमह चाट्ठहि दिज्जए पुव्वं ।
 पच्छा ताडेतुं पी, देहहिणट्ठाए दिज्जति से ॥२३८०॥
 इय भवरोगत्तस्म वि, अणुकूलेण तु मारणा पुव्वं ।
 पच्छा पडिकूलेण वि, परलोयहियट्ठ कायव्वा ॥२३८१॥
 इहपरलोगे य फलं, विणीतविणयो अणुत्तरं लभति ।
 संविगाइगुणेहिं, इमेहिं जुत्तो महाभार्गो ॥२३८२॥
 संविगो महविओ, अमुदी अणुयत्तओ विसेमणू ।
 उज्जुत्तमपरितंतो, इच्छियमन्थं लभइ माह ॥२३८३॥
 बोहिभयसावयादिमु, गणस्म गणिणो व अब्बए पत्ते ।
 इच्छंति हन्थयालं, कालाइवरं व सज्जं वा ॥२३८४॥
 एरिमए आगाहे, बोहियमादीसु जीयमंदहे ।
 जं जस्म तु सामन्थं, सो तु ण हावेति एत्थं तु ॥२३८५॥
 कुणमाणो वि हु कडणं, कयकरणो णेव दोसमब्भेति ।
 अप्पेण बहं इच्छति, विसुद्धमालंक्खणो समणा ॥२३८६॥

आयरियस्स विणासे, गच्छे अहवा वि कुल गणे संघे ।
 पंचिंदियवोरमणं, पि कातु णित्थारणं कुज्जा ॥२३८७॥
 एवं तु करेन्तेणं, अव्वोच्छित्ती कया उ तित्थम्मि ।
 जति वि सरीरावायो, तह वि य आराहओ सो उ ॥२३८८॥
 जो पुण सइ सामन्थे, विज्जातिमती व अहव मारीरे ।
 एरिसए आगाढे, हावेन्तो विराहयो भणितो ॥२३८९॥
 एयं हन्थायालं, हन्थायालं इमं मुणेनव्वं ।
 दृक्खेण अभिदुयाणं, ज सत्ताणं परित्ताणं ॥२३९०॥
 अमिवे पुरोवरोहे, एमादीवइससेमु अभिभूता ॥
 संजायपच्चया खलु, अण्णेसु य एवमादीसु ॥ २३९१ ॥
 मरणभएणऽभिभूए, ते णातुं तेहिं वा वि भणिया तु ।
 पडिमं काउं मज्झे, चिट्ठति मंते परिजवेन्तो ॥२३९२॥
 एतं हन्थायालं, हन्थायाणं अयो परं वोच्छं ।
 जो अन्थं उप्पाए, णिमत्तमादी इमं णातं ॥२३९३॥
 उज्जेणी उस्सण्णं, दो वणिया पुच्छिऊण आयरिअं ।
 ववहारं ववहरंती, तं ताहे तेमि सो साहे ॥२३९४॥
 तस्म य भगिणीपुत्तो, भोगहिलासी तु मुंचए लिंगं ।
 तो अणुकंपा भणती, किं काहिसि तं विणऽन्थेणं ? ॥२३९५॥
 तो वच्च ते वणाए, भणाहि अत्थं पयच्छहा मज्झं ।
 तेणाऽऽगंतुं भणिता, तो तेसिं वेति अह इक्को ॥२३९६॥
 कत्तो अत्थो अमहं !, किं सउणां रूवए इहं हगती ? ।
 बीआ चंगेरि भरंतु णिगतो णतुलयाणं तु ॥२३९७॥
 गिण्हसु जावइएहिं, कज्जं तो गहिह तेण जावऽट्ठो ।
 वित्तियम्मि हायणम्मो, किं गिण्हामो ? त्ति ते वेन्ति ॥२३९८॥
 भणितो सउणिहयन्तो, तण कट्ठं वत्थ रूत कप्पासे ।
 णेहगुलधण्णमादी, अंतो णगरस्स ठावेहि ॥२३९९॥

हस्तालम्बः

हस्तादानम्

बितिओ य तहिं भणिओ, सव्वादाणेण गिण्ह तणकट्ठं ।
 णगरबहिट्ठा ठावय, गहिण् णवरिं च वासासुं ॥२४००॥
 ठइणसुं गेहेसुं, पलित्ते दह्णं ततो उ तं णगरं ।
 तणकट्ठाणं पुजो, अइवमहग्घो तु सो जातो ॥२४०१॥
 दह्णमियरस्स सव्वं, ताहे सो गंतु भणति आयरियं ।
 उच्छाडिओ अहोऽहं. किह व ण णातं समं तुब्भे ? ॥२४०२॥
 किं सउणिया णिमित्तं. हयंति अम्हं ? ति भणति णेमिस्सी ।
 होति कयाइ तयऽण्ह, रुट्ठं णातुं तयो स्वामे ॥ २४०३॥
 एमादिणिमित्तेहिं, उप्पाएन्तम्मि अत्थयाण भवे ।
 सो एरिसयो पुरिसो, अब्भुट्ठेज्जा जइ कयाइ ॥२४०४॥
 तस्स तु ण उवट्ठवणा, तम्मिं खेत्तम्मि जाव संचिक्खे ।
 एस चिय अणवट्ठो, जऽणुवट्ठवणा तहि खेत्ते ॥२४०५॥
 णेतूण अणखेत्तं, तस्स उवट्ठावणा तु कायव्वा ।
 तहि णोवट्ठा खेत्ते, किं कारण ? भण्णनी सुणसु ॥२४०६॥
 पुव्वव्भामा भेसेज्ज, किंचि गोरव मिणेह भययो वा ।
 ण सहति परिस्महं पि य. णाणे कंडु व्व कच्छुल्लो ॥२४०७॥
 तेण तु तहितं थाणे, ण हु देन्तो तस्म भावलिं गं तु ।
 देज्जा व कारणम्मी, अमिवोमादीसु तप्पिहिति ॥२४०८॥
 ण य मुच्चति अन्हातो. तहितं पुट्ठो तु भणति वीसरियं ।
 अहवा वि उत्तिमट्ठे, देज्जाहो लिं ग तत्थेव ॥२४०९॥
 एवं ता ओसण्णे, गिहत्ये पुण दव्वभावलिंगाई ।
 दोण्णि वि ण वि दिज्जंती, दिज्जेज्ज व उत्तिमट्ठम्मि ॥२४१०॥
 एवं अत्थायाणे, जे पुण सेसा हवंति अणवट्ठा ।
 साहम्मि-अण्णभम्मियतेणादी ते उ भयणिज्जा ॥२४११॥
 का पुण भयणा एत्थं ?, आहारे उवट्ठितेण अच्चित्ते ।
 लहुगो लहुगा गुरुगा, अणवट्ठयो व आबेसा ॥२४१२॥

कह पुण आपसेणं, अणवट्ठो होइमं णिसामेह ।
 अणुवरमंतो कीरति, अहवा उस्मण्णदोसो तु ॥२४१३॥
 अहवा भिक्खु पावति, एतेसु पदेसु तिविह पच्छित्तं ।
 णवमं पुण बोद्धव्वं, अभिसेगे सूरिणो दममं ॥२४१४॥
 तुल्लम्मि वि अवराहे, तुल्लमतुल्लं च दिज्जए दोहं ।
 पारंचिए वि णवमं, अभिसेगे गुरुस्म पारंची ॥२४१५॥
 अहवा अभिक्खसेवी, अणुवरमं पावती गणी णवमं ।
 पावति मूलमेव तु, अभिक्खपडिसेविणो सेमा ॥२४१६॥
 अत्थादाणे ततितो, अणवट्ठो खेत्तओ ममक्खातो ।
 गच्छे चैव वमंता, णिज्जूहिज्जंति अवसेमा ॥२४१७॥

अहवा—

॥ ० ग्रं ॥८७॥

अभिसेओ मव्वेसु य, बहुमा पारंचियावराहेसु ।
 अणवट्ठप्पावत्तिमु, पमज्जमाणो अणेगासु ॥८८॥
 अभिसेगो उवज्झाओ, पुणो पुणो होति बहुमसहो ऊ ।
 पारंचियावराहे, आवज्जनि मव्वसहो तु ॥२४१८॥
 अणवट्ठप्पावत्ती उ सेवए णेगमो त्ति बहुमो तु ।
 णंतरगाथाए सो, अणवट्ठप्पो त्ति कीरइ तु ॥२४१९॥
 जुत्तं तावऽणवट्ठे, दिज्जति अणवट्ठमेव अभिसेगे ।
 पारंचियावराहे, पत्ते किह पावती णवमं ? ॥२४२०॥
 भण्णति जह णवदममे, आवण्णस्सावि भिक्खुणो मूलं ।
 दिज्जति तहाऽभिसेगे, परं पदं होति णवमं तु ॥२४२१॥
 ॥ ० ह्रीं ॥८८॥

कीरति अणवट्ठप्पो, सो लिंगक्खेत्तकालयो तवयो ।
 लिंगेण दव्व भावे, भणियो पव्वावणाऽणरिहो ॥८९॥

अप्पडिविरयोऽण्णो, ण भावलिं गारिहोऽणवट्ठप्पो ।
 जो जेण जत्थ दूमति, पडिसिद्धो तत्थ सो खेत्ते ॥१०॥
 जत्तियमेत्तं कालं, तवसा उ जहण्णएण छम्मासा ।
 संवच्छरमुक्कोसं, आसाती जो जिणादीणं ॥११॥
 वासं बारस वासा, पडिसेवी कारणे तु मव्वो वि ।
 थोवं थोवनरं वा, वहेज्ज मुच्चेज्ज वा मव्वं ॥१२॥
 वंदति ण य वंदिज्जति, परिहारतवं सुदुच्चरं चरति ।
 संवासो से कप्पति. णालवणादीणि सेमाणि ॥१३॥
 परपक्ख सपक्खे वा, ण वि विरयो तेणगादिदोसेहिं ।
 अप्पडिविरयो अहवा, हन्थायालादिमु पएसु ॥२४२२॥
 ओमन्नमाइया नू. अणुवरया दो मल्लिममहिगा ऊ ।
 अणवट्ठप्पो ते ऊ, कायव्वा भावलिं गेणं ॥२४२३॥ खेत्तनो गत्तं ॥
 कालतो अणवट्ठप्पो, अणउव्वग्नदोमो जत्तियं कालं ।
 सो अणवट्ठो कीरति, जत्तियमेत्तं तयं कालं ॥२४२४॥ काले त्ति ॥
 तवअणवट्ठो दुविहो, आमायणयाय हो ति पडिमेवी ।
 एकेको वि य दुविहो, जहण्णओ चेव उक्कोमो ॥२४२५॥
 तवअणवट्ठा ऽऽसायण, जहण्ण छम्माम वरिममुक्कोमं ।
 के पुण आसापंती ? जिणमादी जा महिद्वीयं ॥२४२६॥
 पडिसेवी अणवट्ठो, जहण्ण वरिमं तु बारसुक्कोमा ।
 किं पुण पडिसेवति तू ? तेण्णादीया पदा मव्वे ॥२४२७॥
 कारणमादिपदा तू, उवरिं वोच्छिमु अहुण परिहारं ।
 वंदणमादी य पदा, समामयो हं इमं वोच्छं ॥२४२८॥
 परिहरणं परिहाणे, आलावणमादि दमहि तु पदेहिं ।
 सेहादिए वि वंदति, सो पुण ण वि वंदणिज्जो तु ॥२४२९॥

केरिसगुणसंजुक्तो, अणवद्वो कीरती ? इमं सुणसु ।
 संघतण-विरिय-आगम-सुत्तत्थ-धिनीय उव्वेयो ॥२४३०॥
 उवरिमतिगसंघयणो, सच्चगुणो केवलं अजियणिहो ।
 देज्जा से सव्वतवं, अणवद्वं वा वि पारंची ॥२४३१॥
 णवदसपुव्वकतत्थो, सट्ठो इव उग्गमधितिकयकरणो ।
 परिणामसमगो त्ति य, अणवद्वप्यं से दावव्वं ॥२४३२॥
 एवं तु गुणममगो, चरित्तसेदिं तु णट्ठ भिण्णं वा ।
 पोराणियगुणसेदिं, णिरवयवं सो तु पूरेति ॥२४३३॥
 सो वंदति सेहादि वि, पग्गहिततवो जहा जिणो चेव ।
 विहरति बागस वरिसे, अणवद्वप्पो गणे चेव ॥२४३४॥
 तस्म य परिहारतवं, पडिवज्जंतस्स कीरउस्सगो ।
 संघाडठवणभीए, आमस असमत्थकरणं च ॥२४३५॥
 किं कारणमुस्सगो ?, भण्णनि सेहाण जाणणट्ठाए ।
 भयजणणट्ठाया तहा, णिरुवस्सगट्ठया चेव ॥२४३६॥ उस्सगो त्ति
 कप्पट्ठिवो अहं ते, अणुपरिहारी य एम गीओ ते ।
 पुव्वं कनपरिहारो, तस्मऽमनिऽणो वि दढदेहो ॥२४३७॥
 संघाडो त्ति गतम् ।

एम तवं पडिवज्जति, ण किंचि आलवति मा ण आलवहा ।
 अत्तट्ठचिन्तगस्सा, वाघातो भे ण कायव्वो ॥२४३८॥
 ताहे य परिहरिज्जति, गच्छेणं सो य परिहरति गच्छं ।
 अपरिहरंताऽऽरोवण, दसहिं पएहिं इमेहिं तु ॥२४३९॥
 आलावण पडिपुच्छण, परियट्ठुट्ठाण वंदणग मत्ते ।
 पडिलेहण संघाडग, भत्तदाण संभुंजणे चेव ॥२४४०॥
 जा संघाडो ताव तु, लहुओ मासो तु होति गच्छस्स ।
 लहुगा य भत्तदाणे, संभुंजणे होन्तऽणुग्घाता ॥२४४१॥
 संघाडओ तु जाव उ, गुरुओ मासो दसण्ह तु पयाणं ।

भक्तस्स दाण संभुंजणे य परिहारिए गुरुगा ॥२४४२॥
 कितिकम्मं च पडिच्छति, परिण्ण पडिपुच्छ देति य गुरु से ।
 सो वि य गुरुमुवचिद्वति, उदन्तमवि पुच्छितो कहते ॥२४४३॥
 ठवणे त्ति गतं ॥

एवं तू ठवणाए, ठवियाए भयं तु कस्सतुववज्जे ।
 किह नु मए एक्केणं, णित्थरियव्वेत्तिओ कालो ? ॥२४४४॥
 ताहे आसासेती, आयरिओ मा हु एव तं बीभे ।
 अणुपरिहारी एस य, अहवा कप्पट्टिनी एस ॥२४४५॥
 जं किंचि पाडिपुच्छं, तं सव्व मए समं करेज्जाहि ।
 हिडिहिसी भिक्खं पि य, अणुपरिहारीण तं मद्धि । २४४६॥
 एव भणिओ तु संतो, आसासनी तं च ताहे णित्थरति ।
 किह पुण होआसासो?. भण्णति इणमो णिमामेहिं ॥२४४७॥
 जह कोति अगडपडिओ, जति भण्णति एम हा ! मनोवरतो ।
 तो भुंचति अंगाई, पच्छा मरती य सो ताहे ॥२४४८॥
 अह पुण भण्णति एवं, मा बीहसु एस आणिया रज्जू ।
 उत्तारिज्जसि एवं, आसासो से इवति ताहे ॥२४४९॥
 एवं णदिवुब्भंते, राया रुट्ठो व कासती होज्जा ।
 सो वि जति विणट्ठो सि, त्ति भण्णए तो विराएज्जा ॥२४५०॥
 अह भण्णति मा बीभे, राया असमिक्खिए अकज्जे वा ।
 ण वि किंचि करेइ ती, मोइज्जेद्विमि व आससति ॥२४५१॥
 एवासासो तस्स वि, होती आसासियस्स संतस्स ।
 इय पडिवण्णो सो ऊ, वहइ हु उग्गं तवोकम्मं ॥२४५२॥
 आसासो त्ति गतम् ॥

तो उग्गेण तवेणं, सो जाहे स्वामदुब्बलसरीरो ।
 ण तरेज्जुट्ठाणादी, काउं ताहे इमं भणति ॥२४५३॥

उट्टेज्ज णिसीएज्जं, भिक्खं हिंदिज्ज भंढगं पेहे ।
 कुवितपितबंधवो विय, तुसिणी संघाढो तो कारं ॥२४५४॥
 वितियपय अण्णगच्छा, पेसेज्जा वंदणं अयाणंतो ।
 गेलण्णे उभयस्स व, कुज्जा करणिज्ज जयणाए ॥२४५५॥
 गच्छिल्लया गुरुस्स उ, गुरु अणुपरिहारिण समप्पेति ।
 अणुपरिहारी परिहारियस्स देन्तेस जयणा तु ॥२४५६॥
 सो वा करेज्ज तेसिं, आगाढ परंपरेण एमेव ।
 गुरुणो एगागिस्स व, अण्णस्सनीए करेज्जाहि ॥२४५७॥
 ताहे णित्थिण्णतवो, कुलादिकज्जे व तप्पितो जो तु ।
 उवठावण तस्स भवे, केयी गिहिवेस कातूणं ॥२४५८॥
 गिहिवेसमकाऊणं, उवट्ठेन्ते उ होंति चउगुरुगा ।
 आणादिणो य दोसा, पावइ अहवा इमे दोसे ॥२४५९॥
 वरणेवत्थं एगे, ण्हाणविज्जमवरे जुवलमेत्तं ।
 परिसामज्जे धम्मं, सुणेज्ज कहणा पुणो दिक्खा ॥२४६०॥
 किं तस्स तु गिहिवेसं ?, किं वरणेवत्थं ? किं व जुयलं तु ? ।
 किं वा परिसामज्जे, धम्मो से कहिज्जए तस्स ? ॥२४६१॥
 ओभामिओ ण कुवति, पुणो वि सो तारिसं अतोयारं ।
 होति भयं सेहाण य, गिहिभूए धम्मया चेव ॥२४६२॥

अणवट्ठप्पे त्ति गतम् ॥ ८३ ॥२३॥

तित्थिगर पवयण सुतं, आयरियं गणहरं महिड्डीयं ।
 आमाएन्तो बहुसो, आभिणिवेसेण पारंची ॥२४॥

पाराञ्चिक-
प्रायश्चित्तम्

किह पुण आसाएतो ?, अवण्णवायाइ वयइ जं तेसिं ।
 केरिसओ तु अवण्णो ?, भण्णइ इणमो णिसामेहि ॥२४६३॥
 पाहुडियं उवजीवति, जाणंतो किं व भुंजए भोगं ? ।
 अजुत्तं च इत्थित्थं, अतिकक्खड देसिया चरिया ॥२४६४॥

आशातवा-
पाराञ्चिकः

अण्णं व एवमादी, अवि पडिमासु वि तिलोगमहियाणं ।
 जति भणति कीस कीरति. मल्लालंकारमादीयं ? ॥२४६५॥
 जो वि पडिरूविविणयो, तं सव्वं अवितहं अकुव्वंतो ।
 वंदणथुइमादीयं, तित्थगरासायणा एसा ॥ २४६६ ॥
 तित्थगरे त्ति गतम् ॥

अकोसतज्जणादिमु, संघमहिविखवइ संघपडिणीए ।
 अण्णे वि अत्थि संघा, सियालणंतिकुहंकादी ॥ २४६७॥
 पवयणे त्ति गतम् ॥

काया वया य ते च्चिय. ते चेव पमाय अप्पमाया य ।
 मोक्खाहिगारियाणं, जोतिसविज्जाहि किं व पुणो ? ॥२४६८॥
 सूते त्ति गतं ।

इड्डिरससातगरुया, परोवदेसुज्जया जहा मंखा ।
 अत्तट्ठपोसणरया. आयरिया जह दिया चेव ॥२४६९॥
 अब्भुज्जयं विहारं, देसेन्ति परेसि सनमुदामीणा ।
 उवजीवंति य इड्डि. णीसंगा मो त्ति य भणंति ॥ २४७०॥
 आयरिए त्ति गतम् ।

गणहर एव महिड्ढी, महातवस्मी व वादिमादी वा ।
 तित्थगरपढमसीसा, आदिग्गहणेण गहिना वा ॥२४७१॥
 सा दुह देसे सव्वे, देसम्मी एगदेसमादीया ।
 जं वयति सव्व देसो, मव्वेसिं वा वि सव्वेसो ॥२४७२॥
 तित्थकरं संघं वा, देसेणं वा वि अहव सव्वेणं ।
 आसाएन्ते चरिमं, सेसेमुं चतुगुरु देसे ॥२४७३॥
 सव्वे वाऽऽसाएन्तो, पावनि पारंचितं तु सो ठाणं ।
 एत्थं पुण सचरित्ती, देसे सव्वे य अचरित्तो ॥२४७४॥
 तित्थगरपढमसीसं, एकं बी सादयंतो पारंची ।
 अत्थस्सेव जिणिदो, पभवो सुत्तस्स सो जेणं ॥२४७५॥

आसायणपारंची, एमेसो वणिणतो समासेणं । दारं ।
पडिसेवणपारंची, एत्तो वोच्छं समासेणं ॥२४७६॥

॥ ॐ ॥ २४ ॥

जो य सलिंगे दुट्ठो, कसायविसएहिं रायवहओ य ।
रायग्गमहिसिपडिसेवओ य बहुसो पगासो य ॥२५॥

प्रतिमं वना-
पार चिकः

पडिसेवणपारंची, निविहेसो वणिणआ तु सुत्तम्मि ।
दुट्ठादीहिं पदेहिं, समासओ हं पक्खामि ॥२४७७॥
दुट्ठो य पमत्तो या, अण्णोण्णासेवणापमत्तो उ ।
एतेसि विभागं तू, वोच्छामि जहक्कमेणेव ॥२४७८॥
दुविट्ठो य होति दुट्ठो, कसायदुट्ठो य विसयदुट्ठो य ।
दुविट्ठो कसायदुट्ठो, सपक्खपरपक्खचतुभगो ॥२४७९॥
सामवणाले मुहणंतए य उल्लुगच्छि मिहरिणी चेव ।
एते सपक्खदुट्ठा, एतेसि परूवणा इणमो ॥२४८०॥
सासवणाले लद्धं, गुरु छंदिय खइय सच्चित्तं कोहो ।
खामण अणुवममन्ते, गणी ठवेत्तऽण्हि परिण्णा ॥२४८१॥
पुच्छंतमणक्खाए, सोच्चऽण्णयो गंतु कथं से मरीरं ? ।
गुरु पुव्वकहित दाइय, पडियरणं दन्तमंजणया ॥२४८२॥
मुहणंतयमालोयण, आणियमुक्कोस गहित गुरुणा य ।
कुविण्ण णिसी गंतुं, गलए लइओ य पासुत्तो ॥२४८३॥
सम्मूहणियरेण वि, गलए लइओ उ तो मता दो वि ।
अण्णो पुण सिव्वंतो, अत्थमिइ गुरुहिं अह भणितो ॥२४८४॥
अत्थमियम्मि वि सिव्वसि, उल्लुगसरिच्छच्छि तो वदे रुसितो ।
तुह उक्खणामि अच्छी, खामिज्जंतो वि ण वि पसिए ॥२४८५॥
तो ठविय गणिं गच्छे, भत्तपरिणं करेति अण्णगणे ।
जह पढमो णवरि इहं, उल्लुअच्छीउ त्ति होकेति ॥२४८६॥

कसायदुष्टः

अवरो वि सिहिरिणीए, छंदिय सव्वाइयं तो उगिरणा ।
 तत्थेव तू परिण्णा, ण गच्छती णवर अण्णत्थ ॥२४८७॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा ण वि गेण्हियव्वयं गुरुणा ।
 एगस्सेव तु सव्वं, अण्णायायारसीलस्स ॥२४८८॥
 गहणम्मि विही इणमो, जति गहिया मत्तगा तु सव्वेहिं ।
 तेसि णिमंतेन्ताणं, अलाहि पज्जन्तमो वेति ॥२४८९॥
 णिव्वन्धे थोवथोवं, सव्वेसि गेण्हए ण एगस्स ।
 सव्वेसि पि ण गेण्हति, वितियाएसेण गहियं पि ॥२४९०॥
 गुरुभत्तिमं जो य मणाणुकूलो, सो गिण्हतो णिस्समणिस्सयो वा ।
 तस्सेव सो गेण्हति णेतरेसि, अलब्भमाणम्मि व थोव थोवं ॥
 ॥ २४९१ ॥

सति लाभम्मि व गेण्हति, इतेरसि जाणितूण णिव्वंधं ।
 मुंचति य सावसेसं, जाणति उवयारभणियं च ॥२४९२॥
 गुरुसंसटुव्वरियं, बालादसतीए मण्डलिं जाति ।
 जो अण्णायरमत्तग, गिलाणभुत्तुव्वरितने वि ॥२४९३॥
 सेसाणं संसटुं, न दुब्भई मंडलीपडिगहए ।
 पत्ते गहितं दुब्भइ, उब्भामण लंभ मोत्तूणं ॥२४९४॥
 पाहुणगट्ठा व तयं, धरेत्तु अविवाहटं विगिंचंति ।
 इति गहणभुंजणविही, अविहीगहणेण दोसेते ॥२४९५॥
 एते सपक्खदुट्ठा, परपक्खे उदायिमारगादीया ।
 परपक्खसपक्खम्मि य, पालक्कादी मृणेतव्वा ॥२४९६॥
 पालक्को तु पुरोहितो, ग्वंदगपमुहाण जेण पंच सया ।
 पुव्वि विराहियेणं, जंते पीलाविना जतिणो ॥२४९७॥
 मुणिसुव्वयतिथ्यम्मी, वाएण परातिओ स पुव्वि तु ।
 खंदगरण्णो ताहे, पावो स पओसमावण्णो ॥२४९८॥

परपक्वो परपक्वे, रायादो अभमरा जहा केति ।
 वहपरिण्या व वहगा, भणिता चत्तारि दुद्धे ॥२४९९॥
 एतेसि चतुहं पी, पच्छित्तमहाविहिं पक्खामि ।
 जे सासवणालादी, लिंगविवेगो भवे तेसि ॥२५००॥
 जो वि सपक्वो रायादियाण वहपरिणयो व वहगो वा ।
 सो लिंगतो पारंची, जो वि य परिवट्ठे तं तु ॥२५०१॥
 सण्णी व अमण्णी वा, जो परपक्वे सपक्वे दुट्ठो तु ।
 तस्स णिमिद्धं लिंगं, अइसेमी वा वि से देज्जा ॥२५०२॥
 परपक्वो परपक्वे, रायामादीपदुट्ठो जो वि भवे ।
 तस्स मदेसे ण कप्पति, कप्पइ अण्णम्मि उवसंते ॥२५०३॥
 एमो कसायदुट्ठो (दारं). विमयपदुट्ठं इदाणि वोच्छामि ।
 तस्स वि सपक्वपरपक्वयो य चतुभंगो तह चेव ॥२५०४॥
 संजति कप्पटिए पढमो, सेज्जातरि अण्णतिन्थिणी बोओ ।
 परपक्वे संजतीए, उभयपरो होति उ चतुन्थो ॥२५०५॥
 लिंगेण लिंगिणीए, संपत्तिं जति णिगच्छती पावो ।
 णिरयाउगं णिवंभइ, आसायण ओ अबोही य ॥२५०६॥
 लिंगेण लिंगिणीए, संपत्तिं जो णिगच्छती पावो ।
 सब्बजिणाणऽज्जातो, सघो आमादितं तेणं । २५०७॥
 पावाणं पावयरो, दट्ठेण ण वट्ठेण हु साहूणं ।
 जो जिणपुंगवमुहं, णमिऊण तमेव धरिसेति ॥२५०८॥
 संमारमणवयगं, जातिजगमरणवेयणापउरं ।
 पावमलपडलछन्ना, भमंति मुहाधरिसणेणं ॥२५०९॥
 एमो पढमगभंगो, पारंचियमेन्थ होति पच्छित्तं ।
 वितियगभंगम्मि तहा, अणुवरयम्मी भवे चरिमं ॥२५१०॥
 जन्थुप्पज्जति दोसो, कीरति पारंचिओ स तम्हा उ ।
 सो पुण सेवि असेवी, गीयमगीयो व एमेव ॥२५११॥

विषयदुष्टः

वसहि णिवेसण वाडग, साही तह गाम देस रज्जू य ।
 कुल गण संघे णिज्जूहणाए पारंचिओ होति ॥२५१२॥
 उवसंतो वि समाणो, वारिज्जति तेसु तेसु ठाणेषु ।
 हंदि हु पुणो वि दोसं, तद्वाणाऽऽसेवणा कुणनि ॥२५१३॥
 जेसु विहरंति ताओ, वारिज्जति गवर तेसु ठाणेषु ।
 पढमगभंगे ताई, सेसेसु वि ताई ठाणाई ॥२५१४॥
 इत्थं पुण अधिगारो, पढमगभंगेण उभयदुट्ठण ।
 उच्चारियसरिसाई, सेसाई विकोवणट्ठाए ॥२५१५॥

पुव्वज्जं गतम् ।

इति एस अभिहिओ तू, उभयपदुट्ठो य रायवहगो य ।
 रायग्गमहिसिपडिसेवओ उ अहुणा इमो होति ॥२५१६॥
 रायस्स महादेवी, अहवा जा जस्म होति इट्ठा तु ।
 सा तस्स होति अग्गा, अग्ग पट्ठाण त्ति एगट्ठा ॥२५१७॥
 तं पडिसेवति जो तू, पुणो पुणो होति बहुममहो उ ।
 लोगपगासो अहवा, सो पावति चरिमठार्णं तु ॥२५१८॥
 चस्सद्वा अण्णाण वि, जा इट्ठा मा हू तेमि होअग्गा ।
 जुवगायादोआणं, तेसि पि जहेव राडस्म ॥२५१९॥
 इयरमहिलामु चरिमं, ण विज्जती कीम ? एव चोएति ।
 भण्णइ बहुआऽवाया, इतरामुं अप्पणो चेव ॥२५२०॥
 रायस्स अग्गमहिसीए अप्पणो कुल गणे व संघे वा ॥
 पत्थाराई दोमा, पागतमहिलामु तस्सेव ॥२५२१॥
 वतलोवो सरीरे वा, दोमा ण हू कुलगणादिपत्थारो ।
 एतेण कारणेणं, इतरामु ण होति चरिमपदं ॥२५२२॥

दुट्ठपारंचिए त्ति गतं ।

प्रमत्तपारा-
 धिकः

दुट्ठमो पारंची, भणितो अहुणा पमत्त वोच्छामि ।
 सो कलुस विकह विकडे, इंदिय णिहा य पंचविहे ॥२५२३॥

कोहाति चउह कलुसा, विकहा पुण इत्थिमादिया चउहा ।
 पुव्वब्भासा वियडे, ईदिय सोयादिण पणगं ॥२५२४॥
 पोगल मोदग फरुसग, दंते बडसालभंजणे चेव ॥
 थीणद्धीआहरणा, वोच्छामि विभागमेतेसिं ॥२५२५॥

॥ ॐ नृ ॥९५॥

थीणद्धिमहादोसा, अण्णोण्णासेवणापसत्तो य ।
 चरिमट्ठाणावत्तिसु, बहुसो य पसज्जाण जो उ ॥९६॥

जह उदअम्मि त्रए वा, थीणम्मि णोवलब्भए किंचि ।
 इद्धं चित्तं भणति, तं थीणं तेण थीणद्धी ॥२५२६॥
 पिसितासि पुव्वमहियं, विविचियं दिस्स तत्थ णिसि गंतु ।
 अण्णं हंतुं स्वायति, उवस्सतं सेसयं नेति ॥२५२७॥
 मोदगभत्तमलद्धं, भंतु कवाडे घरस्स णिसि खाइ ।
 भाणं च भरेतूणं, आगओ आवासए वियडे ॥२५२८॥
 अवरो वि फरुसमुंडो, मत्तियपिंडे व छिदिउं सीसे ।
 एगन्ते पव्विन्धति (य विविचति प्र०), पामुत्ताणं वियडणा य ॥
 अवरो विवाडिओ मत्तहत्थिणा पुरक्कवाड भंतूणं ।
 तस्सुक्खणित्तु दन्ते, वसही बाहिं वियडणा य ॥२५३०॥
 उब्भामग बडसालेण यट्ठिओ कोइ पुव्व वणहन्थी ।
 बडसालभंजणाऽऽणण, उस्सग्गाऽऽलोयण पभाए ॥२५३१॥
 तस्सोदयकालम्मि, हवती जं केमवस्स अद्धबलं ।
 ण वि देति अणत्तिसेसी, लिंगं अवि केवली होज्जा ॥२५३२॥
 णानम्मि पण्णविज्जति, सुय लिंगं णत्थि तुज्झ चारित्तं ।
 देसवय दंसणं वा, गिण्हसु इच्छन्ते रमणिज्जं ॥२५३३॥
 अह णेच्छति तो संघो, लिंगं हरई ण हरति सि एगो ।
 मा गच्छेज्ज पदोसं, छहेत्तऽसत्तीए पामुत्तं ॥२५३४॥

स्त्यानद्धिनि-
 द्राप्रमत्तपारा-
 धिकः

णिहपमत्तो एसो, पारंची लिंगतो समक्खातो (दारं) ।
 कुणमाण अण्णमण्णं, पारंचीयं अतो वोच्छं ॥२५३५॥
 अन्यो ऽन्य-
 पाराश्रिकः करणं तु अण्णमण्णे, समणाण ण कप्पती सुविहियाणं ।
 किह करण अण्णमण्णे ?, भण्णति इणमो णिसामेहि ॥२५३६॥
 आसयपोसयसेवी, केई पुरिसा दुवेदगा होन्ति ।
 तेसिं लिंगविवेगो, क्कातच्चो होति णियमेणं ॥२५३७॥
 अण्णोण्णसेवणे त्ति गतम् ॥
 चरिमं अंतं भण्णति, तं पुण पारंचीयं ति णातच्चं ।
 पारंचीयावराहे, पुणो पुणो सज्जए जो तु ॥२५३८॥
 थीणद्धिमादियाणं, सोहिं वोच्छं पुणो वि सव्वेसिं ।
 लिंगादीणं कमसो, एत्थ इमा होति गाहाओ ॥२५३९॥
 ॥ ८ ॥२६॥

सो कीरति पारंची, लिंगाओ खेत्तकालओ तवतो ।
 संपागडपडिसेवी, लिंगाओ थीणगिद्धी य ॥२७॥
 वसहिणिवेसणवाडगमाहिणिओयपुरदेसरज्जाओ
 खेत्ताओ पारंची, कुलगणसंघालयाओ वा ॥२८॥
 जत्थुप्पण्णो दोसो, उप्पज्जिस्सति व जत्थ णाऊणं ।
 तत्तो तत्तो कीरति, खेत्ताओ खेत्तपारंची ॥२९॥
 जत्तियमेत्तं कालं, तवसा पारंचीयस्स उ स एव ।
 कालो दुविगप्पस्स वि, अणवट्ठप्पस्स जो ऽभिहितो १००

लिङ्गश्रेत्रादि-
 पाराश्रिकाः

आमातण पडिसेवण, दुह अणवट्ठम्मि जो भवे कालो ।
 पारंचीए वि सो चेव होति उक्कोसग जहण्णो ॥२५४०॥
 पारंचीया उ एते, तिण्णि वि सामण्णयो विणिहिद्धा ।
 एत्तो जो जारिसतो, विसेसमेतेसि वोच्छामि ॥२५४१॥

दुष्टे य पमत्ते या, अण्णोण्णासेवणापसत्ते य ।
 एतेसिं तिण्हं पी, विसेसमेत्तो पक्खामि ॥२५४२॥
 तहियं तु विसयदुट्ठो, सपक्खपरपक्खतो व जो होज्जा ।
 सो कीरति पारंची, खेत्तेणं तू ण लिंगेणं ॥२५४३॥
 अणुवरमंतो कीरति, सेसो णियमेण लिंगपारंची ।
 खेत्तेण य लिंगेण य, पारंची अभिहिता एते ॥२५४४॥
 किं एते चिय भेया, पारंचीए उयाहु अण्णे वि ? ।
 भण्णति तवपारंची, अण्णो वि हु केरिसो स खलु ? ॥२५४५॥
 इंदियपमायदोसा, जो तू अवराहमुत्तमं पत्तो ।
 सव्भावसमाउट्ठो, जइ य गुणा से इमे होंति ॥२५४६॥
 वइरोसहसंघतणो, धितीय जो वज्जकुहुसामाणो ।
 णवमस्स ततियक्खुं, मुत्तज्ज्येहिं च जोऽहीओ ॥२५४७॥
 खुहुगसीहनवादीहिं भावितो जो य इंदियकसाए ।
 णिण्वेत्तूण समन्थो, पक्खयणसारं अभिगतन्थो ॥२५४८॥
 णिज्जूह्तिस्स अमुभो, तिलतुसमेत्तो वि जस्स ण य भावो ।
 णिज्जूह्णाए अरिहो, सेसे णिज्जूह्णा णन्थि ॥२५४९॥
 एयगुणसंपउत्तो, पावति पारंचियं तु सो ठाणं ।
 एयगुणविप्पमुक्के, तारिसयम्मी भवे मूलं ॥२५५०॥
 पारंचियं तु पावति, आसाएन्तो तहेव पडिसेवी ।
 एकंको होति दुहा, जहण्ण उक्कोसओ चेव ॥२५५१॥
 आसायणो जहण्णो, छम्मासुक्कोस बारस तु मासा ।
 वासं बारसवासा, पडिसेवी कारणे भतिओ ॥२५५२॥
 जति होज्जा आयरिओ, तो गणणिकखेवमित्तिरिं कातुं ।
 गंतूर्ण अण्णगणे, दव्वादिसुभे विगडणा तू ॥२५५३॥

एगागी खेत्तबहिं, कुणति तवं सुविपुलं महासत्तो ।
 अवलोवणमायरिओ, पतिदिणमेगो कुणति तस्स १०१
 ओलोयणं गवेसणमायरिओ कुणति णिच्चकालं पि ।
 खेत्तबहिचिद्धियस्सा, इमेण विहिणा पवक्खामि ॥२५५४॥
 उभयम्मि दातूण स पाडिपुच्छं, वोढुं सरीरस्स य वट्टमणिं ।
 आसासत्तित्ताण तवोकिलंतं, तमेव गच्छं पुणरेन्ति थेरा ॥२५५५॥
 असहू सुत्तं दाउं, दो वि अदाउं व गच्छति पदे वि ।
 संघाढो से भत्तं, पाणं चाऽऽणेति मग्गेणं ॥२५५६॥
 पारंचितस्स तहियं, तं वहमाणस्स होज्ज गेलणं ।
 ताहे से पडिकम्मं, तेहिं पयत्तेण कायव्वं ॥२५५७॥
 आहरति भत्तपाणं, उव्वत्तणमाइयं पि से कुणति ।
 सतमेव गणाहिर्वई, वेयावच्चं जहत्थामं ॥२५५८॥
 जो उ उवेहं कुज्जा, आयरिओ केणती पमाएणं ।
 आरोवण तस्स भवे, गिलाणमुत्तम्मि जा भणिया ॥२५५९॥
 अह पुण ण तरेज्ज गुरू, गंतुं गेलणमादिहिं तहियं ।
 कालुण्हे दुव्वलो वा, कुलादिकज्जेण वऽण्णेण ॥२५६०॥
 अभिसेयं तो पेसे, अण्णं गीयं व जो तहिं जोग्गो ।
 पुट्ठो व अपुट्ठो वा, सो वि य दीवेति तं कज्जं ॥२५६१॥
 सो य समत्थो होज्जा, संपाडेत्तुमिह तस्स कज्जस्स ।
 खीरादिलद्धिजुत्तो, विज्जादिगअतिसएहिं च ॥२५६२॥
 जाणंता माहप्पं, सतमेव गुरू वदंति तं जोगं ।
 अत्थि मम एत्थ विसतो, अजाणए ते व सो वेति ॥२५६३॥
 अच्छउ महाणुभावो, जहासुहं गुणसयागरो संघो ।
 गुरुयं पि इमं कज्जं, मं पप्प भविस्सए लहुयं ॥२५६४॥
 अभिहाणहेत्तुकुसलो, बहूसु अणिराइओ विदुसभासु ।
 गंतूण रायभवणं, भणाइमं रायदारिट्ठं ॥२५६५॥

पडिहाररूवी ! भण रायरूवी, तमिच्छए संजतरूवि दट्टुं ।
 णिवेयत्तिताण सपत्थिवस्स, जहिं णिवो तत्थ तयं पवेसे ॥२५६६॥
 तं पूयत्तिताण सुहासणत्थं, पुच्छिंसु राया गतकोउहल्लो ।
 पण्हे उराले असुए कयाई, स यावि आइक्खति पत्थिवस्स ॥
 २५६७ ॥

जारिसया सक्कादीण आयरक्खाण तारिसो एसो ।
 तुह राय ! दारपालो, तं पि य चक्कीण पडिरूवी ॥२५६८॥
 अट्टारससीलसहस्सधारया होन्ति साहुणो अहयं ।
 तं पति पडिरूवित्तं, अतियारणिसेवणापत्तो ॥२५६९॥
 णिज्जूहो मि णरीसर !, स्वेत्ते वि जतीण अच्छित्तुं ण लभे ।
 अतियारस्स विसोहिं, पकरेमि पमायमूलस्स ॥२५७०॥
 धम्मकहा आतुट्ठाण पुच्छणं दीवणा य कज्जस्स ।
 किं पुण ह्वेज्ज कज्जं ?, इमेहिं होज्जाहि एगतं ॥२५७१॥
 वायपरायणकुविओ, चेतियहव्व संजतीगहणे ।
 णिव्विसयादि चतुण्ह वि, कज्जाण ह्वेज्ज एगतं ॥२५७२॥
 संघो ण लभति कज्जं, लद्धं कज्जं महाणुभावेणं ।
 तुब्भंति विसज्जेमी, सेवियसंघो त्ति पूएति ॥२५७३॥
 भणति य राया संघं, तुब्भं कज्जं करेमि अहमेयं ।
 तुब्भे वि कुणह मज्झं, एयस्सेयं विसज्जेह ॥२५७४॥
 अब्भत्थितो सयं वा, रण्णा संघो विसज्जए तुट्ठो ।
 आदो मज्झज्जसाणे, सो यावि ह्वेज्ज सोहीए ॥२५७५॥
 देसं व देसदेसं, सव्वं व वहेज्ज अहव मुच्चेज्जा ।
 छब्भागो से देसो, दसभागो देसदेसो तु ॥२५७६॥
 छम्मासपरे बारसमासाणं बारसण्ह य समाणं ।
 एक्के दो दो मासा, चउवीसा होति छब्भागो ॥२५७७॥

अट्टारस छत्तीसा, दिवसा छत्तीसमेव वरिसं च ।
 बावत्तरिं च दिवसा, दसभागेणं हवेज्जा वा ॥२५७८॥
 एयासिं तिण्हं गाहाणं वक्खा—
 आसायणपारंची, जहण्ण छम्मास मासो छम्भागे ।
 छम्भागेणं वरिसे, दो मासा हुंति णातव्वा ॥२५७९॥
 पडिसेवणपारंची, वरिसे दो मास होन्ति छम्भागे ।
 वरिसाण बारसण्हं, मासा चतुवीस छम्भागे ॥२५८०॥
 देसे त्ति गतम् ।

दसभागेणऽट्टारस, दिवसा छण्हं हवन्ति मासाणं ।
 वरिसस्स तु दसभागे, दिवसा छत्तीसइं होति ॥२५८१॥
 वरिसाण बारसण्हं, वरिसं बावत्तरिं चऽहोरत्ता ।
 दसभागेण हवन्ति दु, एसो खलु देसदेसो तु ॥२५८२॥
 एवं तस्स तु संघो, तुट्ठो देसं व देसदेसं वा ।
 छेजेज्ज वहेज्जा वा, अहवा सव्वं व झोसेज्जा ॥२५८३॥
 अहव अगीयणिमित्तं, अप्परिणामे य तस्स ववहारं ।
 णवविह पत्थारेत्ता, गेण्हसु एयं लहुसभत्ते ॥२५८४॥
 हत्थं तु भमाडेत्तुं, दरिसेत्तुं णवविहं पि ववहारं ।
 ताहे भण्णति एवं, सो गेण्हसु लहुसयं एयं ॥२५८५॥
 ॥ सु०१ ॥ १०१ ॥

अणवट्ठप्पो तवसा, तवपारंची य दो वि वोच्छिण्णा ।
 चोइसपुवधरम्मि, धरेति सेसा तु जा तित्थं ॥१०२॥
 पारंचिय अणवट्ठा, तवसा आरेण भइवाहूओ ।
 वोच्छिण्णा दो तेसिं, सेसा तु धरेति जा तित्थं ॥१५८६॥
 लिंणेण खेत्त काले, धरेन्ति पारंचियाऽणवट्ठा जे ।
 लिंणेणं अणुसज्जति, दब्बे भावे य जा तित्थं ॥२५८७॥
 ॥ सु०२ ॥ १०२ ॥

इति एस जीतकप्पो, समासतो सुविहिताणुकंपाए ।
कहितो देयोऽयं पुण, पत्तेसु परिच्छियगुणेषु ॥१०३॥

उपसंहारः

इति एस अणंतरतो, उद्दिट्ठो होति जीतकप्पो तु ।

जीतं आयरणिज्जं, कप्पो पुण छव्विहो इगमो ॥२५८८॥

जीतशब्द-
स्यार्थः

आजीवियधरणाओ, व अहव जीतं इमं मुण्येयव्वं ।

जीतस्स तस्स कप्पो, एत्थं जो जीतकप्पो सो ॥२५८९॥

कल्पशब्द-
स्यार्थः

सामत्थे वण्णणाए य, छेदणे करणे तहा ।

ओवम्मे आहिवासे य, कप्पसद्दो तु वणिगतो ॥२५९०॥

छेदणे वण्णणे चेव, कप्पसद्दो इहं कतो ।

जीयस्स वण्णणा जीतकप्पो तह छेदणं चेव ॥२५९१॥

एयस्स जीयकप्पस्स समासो इति इहं मुणेतव्वो ।

संखेवो य समासो, ओहो त्ति व होन्ति एगट्ठा ॥२५९२॥

सोभणविही तु जेसिं, सोभणविहिता व सुविहिता ते तु ।

तेसिं अणुकंपाए, कहितो देयो य पत्तेसु ॥२५९३॥

सुत्तेण वि अत्थेण वि, जो पत्तो स खलु जीयकप्पस्स ।

जीतकल्प-
स्याध्ययने
अधिकारी

जोगो भणितो इयरो, होति अजोगो त्ति णातव्वो ॥२५९४॥

पुणसद्दो तु विसेसणे, किन्नु विसेसेति ? तित्तिणादीयं ।

एते तु विसेसेती, विवरीया होन्ति पत्ता तु ॥२५९५॥

अहवा—

संविग्गज्जभीरू, परिणामो जो य होति गीयत्थो ।

आयरियवण्णवादी, संगहसीलो अपरितन्तो ॥२५९६॥

मेहावी य बहुसुतो, गुरुअमुयी णिच्चमप्पमत्तो य ।

एमादिगुणसमग्गो, जीतस्स स होति पत्तो त्ति ॥२५९७॥

जह ताव छेज्ज णिहसे, अविकोवि सुवण्णयं मुणेतव्वं ।

तह अविकारी जो खलु, आदी मज्झे य अवसाणे ॥२५९८॥

एवं देज्जा सुपरिविखयस्स णऽअस्स जीतववहारं ।
 अणरिहदेन्ताऽऽरोवण, आणादी जं च पाविहिती ॥२५९९॥
 पंचमहव्वयभेदो, छक्कायवहो य तेणऽणुण्णाओ ।
 सुहसीलणीयगाणं, कहयति जो पवयणरहस्सं ॥२६००॥
 आमे घडे णिहित्तं, जहा जलं तं घडं विणासेति ।
 इय सिद्धंतरहस्सं, अप्पाहारं विणासेति ॥२६०१॥
 मरेज्ज सह विज्जाए, काले णं आगए विट्ठ ।
 अपत्तं तु ण वाएज्जा, पत्तं च ण विमाणए ॥२६०२॥
 बित्तिपए वाएज्जा, अद्धाणादीहि कारणज्जाए ।
 बहुसो तप्पिस्सति वा, वेयावच्चादिणा अम्हं ॥२६०३॥
 अप्पगंथं महत्थो, इति एसो वण्णिओ समासेणं ।
 पंचमतो ववहारो, नामेणं जीयकप्पो त्ति ॥२६०४॥
 कप्प-व्ववहारारणं, उदहिसरिच्छाण तह णिसीहस्स ।
 सुतरतणबिन्दुणवणीतभूतसारेस णातव्वो ॥२६०५॥
 कप्पादीए तिण्णि वि, जो सुत्तत्थेहि णाहिती णितुणं ।
 णिगदिस्सति सो एयं, सीसपसोसाण ण हु अण्णो ॥२६०६॥
 ॥ सु०३ ॥१०३॥

॥ इति जीतकल्पसूत्रं सभाष्यं परिसमाप्तमिति ॥

॥ समुत्रस्य भाष्यस्य गाथाः २७०९ ॥

॥ ग्रन्थाग्रम्—श्लोकसंख्या ३२०० ॥

